

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2556

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
โรงเรียนเอกชนในนครราชสีมา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2556

ศิริพร อนุสสา. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง, บาทหลวง ดร.มณูญ สนเจริญ.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน 3 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน มีการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน มีการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครูและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู และการทำงานเป็นทีมของครู

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน โดยร่วมกันพยากรณ์การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีอำนาจการพยากรณ์ได้ร้อยละ 52.30 โดยมีตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง รองลงมาคือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู และการทำงานเป็นทีมของครู ตามลำดับ

FACTOR AFFECTING SAFETY MANAGEMENT OF THE STUDENTS
OF PRIVATE PRIMARY SCHOOL IN SALESIAN FAMILY

Presented in partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2013

Siriporn Anusapha. (2013). *Factor Affecting Safety Management of the Students of Private Primary School in Salesian Family*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Thesis Committee: Dr. Somchai Thepsaeng, Rev.Dr.Manoon Soncharoen.

The purposes of this research were to study Safety Management of the Students of Private Primary School in Salesian Family; to study Factor affecting Safety Management of the Students of Private Primary School in Salesian Family in 3 aspects that are : 1) Transformational Teacher Leadership 2) Teachers' teamwork 3) Parental Participation.

The samples consisted of 250 teachers in Private Primary School in Salesian Family. The instruments used for data collection 5 point-rating scale questionnaires. The Cronbach's alpha coefficient showed the value of .95. Data analysis was done by percentage, mean and standard deviation. The test of hypothesis was done by using Pearson Product Moment Correlation and Multiple Regression Analysis.

The research results were as under mentioned;

1. Safety Management of the Students of Private Primary School in Salesian Family in the factors of Transformational teacher leadership, teachers' teamwork and parental participation as a whole and individual aspect were at the high level by ranking from the highest to the lowest, respectively, as follows: Environmental management in physical and psychological aspect, school safety management aspect, school environmental management aspect and safety education aspect.

2. The factors of Transformational teacher leadership, teachers' teamwork and parental participation have relationships with Safety Management of the Students of Private Primary School in Salesian Family as a whole and individual aspect were at the high level by ranking from the highest to the lowest, respectively, as follows: Parental participation aspect, Transformational teacher leadership aspect and Teachers' teamwork.

3. The factors of Transformational teacher leadership, teachers' teamwork and parental participation affecting on Safety Management of the Students of Private Primary School in Salesian Family by mutually predict the percentage of 52.30.

ปริญญาบัตร

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน
ในครอบครัวชาวเลเซียน

ของ

ศิริพร อนุสภา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่

.....เดือน มีนาคม พ.ศ. 2556

คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(บาทหลวง ดร.มณูญ สุนเจริญ)

(เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง)

.....กรรมการ

(บาทหลวง ดร.มณูญ สุนเจริญ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท และ บาทหลวง ดร.มณูญ สนั่นเจริญ กรรมการควบคุมปริญญาโท ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำการทำงานวิจัย ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้ปริญญาโทฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งทำให้ผู้วิจัยได้ประสบการณ์ในการทำวิจัยเป็นไปอย่างมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งถึงความกรุณาดังกล่าว ตลอดทั้งคณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรัชย์ ตั้งจิตสมคิด บาทหลวงชินวัฒน์ สุวดีนทร์กูร ภราดา ดร.ถนัด อนันต์ และเรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเขียนทั้ง 15 แห่ง ที่เอื้อเฟื้อ และอำนวยความสะดวกและเป็นกลุ่มตัวอย่างในการให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณคุณครูโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเขียนที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ครู อาจารย์ ทุกท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้ผู้วิจัยได้นำเอาทักษะความรู้มาประยุกต์ใช้ในการทำงานวิจัยนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกกำลังใจ ที่สำคัญคือ ทุกคนในครอบครัวที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา ตลอดจนเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 35 ภาคปกติ ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ศิริพร อนุสภา

สารบัญ

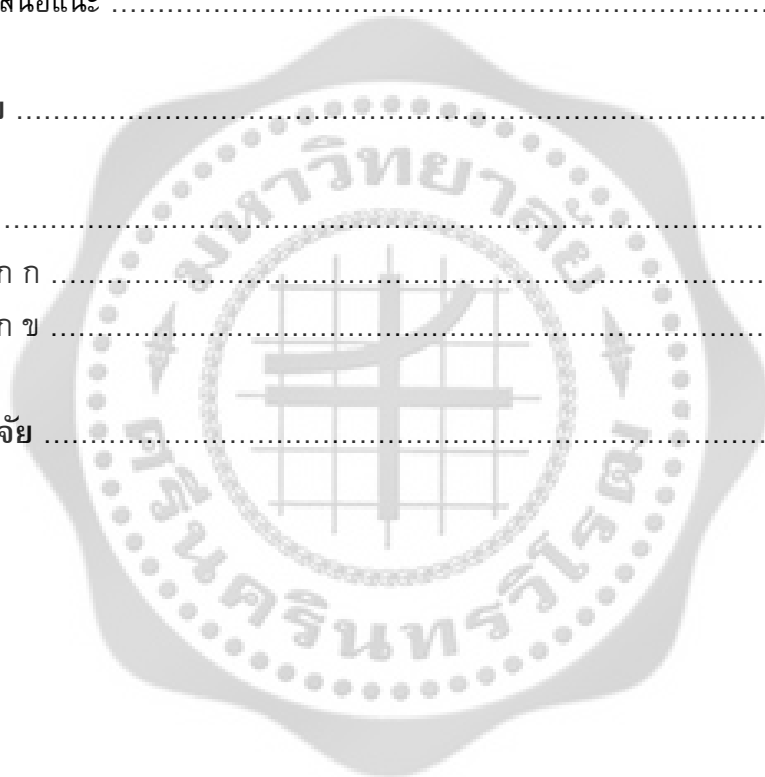
บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
สมมติฐานในการวิจัย	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเข็ญ	16
ประวัติการก่อตั้งคณะชาวเลเข็ญ	16
บทบาทด้านการศึกษาของคณะชาวเลเข็ญ	17
ชื่อและที่อยู่โรงเรียนในครอบครัวชาวเลเข็ญ/จำนวนครูและนักเรียน	18
นโยบายส่งเสริมความปลอดภัยของโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเข็ญ	20
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัย	21
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย	21
ความหมายของความปลอดภัย	21
ความหมายของอุบัติเหตุและอุบัติภัย	22
ประเภทของอุบัติภัยในสถานศึกษา	23
ผลของการเกิดอุบัติภัยในสถานศึกษา	25
แนวคิดทางด้านความปลอดภัยและสวัสดิศึกษา	26
ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย	29
นโยบายด้านความปลอดภัยในโรงเรียน	34
ความหมายของความปลอดภัยในโรงเรียน	40
การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน	42
การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนใน ครอบครัวชาวเลเข็ญ	48
การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย	53
การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา	69
การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา	80
การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ	87
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียน เอกชนในครอบครัวชาวเลเขื่อน	93
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู	93
การทำงานเป็นทีมของครู	93
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	93
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู	94
การทำงานเป็นทีมของครู	108
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	121
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	130
งานวิจัยในประเทศ	130
งานวิจัยต่างประเทศ	133
3 วิธีดำเนินการวิจัย	136
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	136
ประชากร	136
กลุ่มตัวอย่าง	136
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	137
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	137
การเก็บรวบรวมข้อมูล	138
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	138
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	139
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	143
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	143
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	144
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	144

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	158
วิธีการดำเนินการวิจัย	158
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	158
สรุปผลการวิจัย	159
อภิปรายผล	160
ข้อเสนอแนะ	163
บรรณานุกรม	165
ภาคผนวก	182
ภาคผนวก ก	183
ภาคผนวก ข	198
ประวัติย่อผู้วิจัย	218

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ชื่อและที่อยู่โรงเรียนในครอบครัวชาวเลเข็ยน	18
2 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ	26
3 ประเภทของบุคคลที่มีส่วนเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ	33
4 ตารางแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน	52
5 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นในสาระที่ 5 : ความปลอดภัยในชีวิต	70
6 การจัดลำดับพฤติกรรมความปลอดภัย	76
7 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	137
8 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ จำแนกตามเพศ (n = 250)	144
9 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ จำแนกตามอายุ (n = 250)	145
10 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด (n = 250)	145
11 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ จำแนกตาม ตำแหน่งของครูผู้สอน (n = 250)	146
12 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน (n = 250)	146
13 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงมาตรฐาน ระดับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเข็ยน	147
14 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเข็ยน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยรวม และรายข้อ	148
15 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเข็ยน ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ	150
16 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเข็ยน ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา โดยรวมและรายข้อ	152
17 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน ในครอบครัวชาวเลเข็ยน ในการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ โดยรวมและรายข้อ	154

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
18 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่สัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียม	155
19 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงาน เป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กับการจัดการความปลอดภัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียม	156
20 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณของการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียม	156

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	14
2 รูปแบบความเชื่อทางสุขภาพเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ	27
3 แสดงโตมิโนทั้ง 5 ตัว	30
4 ลำดับขั้นตอนการเกิดอุบัติเหตุ 5 ขั้น	31
5 การขาดดุลยภาพ	32
6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างพฤติกรรมความปลอดภัย	71
7 ขั้นตอนของการทำงานเป็นทีม	116

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

“โรงเรียน” เป็นสถาบันที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าสถาบันครอบครัว เนื่องจากเด็กต้อง ใช้เวลา ในช่วงหนึ่งของชีวิตในการเจริญเติบโตวันหนึ่ง ๆ เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียน ประมาณวันละ 8 – 10 ชั่วโมง ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียนย่อมมีอิทธิพล ต่อจิตใจ ความสนใจ และอุดมคติในชีวิตการเรียนต่อไปจนถึงชีวิตในการทำงานของเด็กทุกคน ประการสำคัญ โรงเรียนเป็นสถาบันที่จะสร้างเสริมประชาชนให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีพฤติกรรม ที่ปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้เต็มความสามารถ อย่างไรก็ตามสิ่งแวดล้อมหรือการกระทำต่างๆ ภายในโรงเรียน ก็ก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้มากมายเช่นเดียวกัน (เอมอัชมา วัฒนบูรานนท์. 2548: 101) ดังนั้น เมื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กได้มอบหมายภาระ หน้าที่ในการให้การศึกษาอบรมและดูแลเด็กแทนตนชั่วคราว ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรต่างๆ ภายในโรงเรียน จึงมีอาชีพพิเศษความรับผิดชอบในการดูแลและจัดการต่างๆ ให้เกิดสวัสดิภาพสูงสุด แก่เด็ก (จินตนา สรายุทธพิทักษ์. 2541: 53) วันที่ 20 กันยายน ของทุกปี ซึ่งถือเป็น "วันเยาวชน แห่งชาติ" ภายใต้คำขวัญ "ร่วมแรง แข็งขัน ช่วยกันพัฒนา ฝ่าฟันอันตราย" โดยมุ่งให้เยาวชนพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งด้วยสติ ปัญญา พละนาถมัย การศึกษา สุขทฤษฎีภาพ มีคุณธรรม และจริยธรรม ดังนั้น การดูแลเรื่องความปลอดภัยทางร่างกายอย่างเดี๋ยว คงจะไม่เพียงพอ คงต้องตามไปดูแลและปลูกฝังค่านิยม ทักษะที่ถูกต้อง เหมาะควรให้แก่พวกเขา เหล่านั้นด้วย (ผู้จัดการ. 2555: ออนไลน์)

การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้นต้องเริ่มตั้งแต่เด็ก เพราะเด็กจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต่อไป สถาบันที่มีส่วนสร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กนั้น ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา ซึ่งสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่เด็กเกี่ยวข้องและเริ่มเรียนรู้ การดำรงชีวิต และได้รับการสั่งสอนให้เป็นคนดี ตลอดจนเสริมสร้างคุณธรรมที่พึงประสงค์ (วิมลรัตน์ ตีรมาศวณิช. 2538: 6) และสถาบันต่อมาที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรง ได้แก่ สถาบันการศึกษา หรือ โรงเรียน และการที่โรงเรียนจะพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ นั้น โรงเรียนจำเป็นต้อง ทราบปัญหาของผู้เรียน เพื่อประสานงานกับผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน หาแนวทาง แก้ไขและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ ในแต่ละบุคคลและเกิดการพัฒนายิ่งยืนตลอดไป (กรมสุขภาพจิต. 2546: 1)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 11 ที่กล่าวถึงเรื่องสุขภาพ และคุณภาพของนักเรียน ได้กล่าวในหัวข้อที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนา ข้อย่อยที่ 5.2.3 ไว้ดังนี้ (เล่ม 128 ตอนพิเศษ 152 ง ราชกิจจา

นุเบกษา 14 ธันวาคม 2554) การพัฒนาประเทศให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วคาดการณ์ได้ยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้กำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยง และเสริมรากฐานของประเทศด้านต่างๆ ให้เข้มแข็งควบคู่ไปกับการพัฒนาคนและสังคมไทย ให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีดังนี้ 5.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับ 5.2.3 มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ พัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพควบคู่กับการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุข ให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข ให้เหมาะสมทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากร ตลอดจนการใช้มาตรการการเงินการคลังเพื่อสุขภาพที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สอดคล้องกับด้านการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญกับเด็กชั้นประถมศึกษาด้วยเช่นกัน มีหลายมาตราที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กชั้นประถมศึกษา เช่น มาตรา 43 – 46 ระบุว่า “การบริหารและจัดการศึกษาเอกชนไว้เป็นการเฉพาะโดยให้เอกชน มีความอิสระในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้ทุกระดับทุกประเภท” (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547: 27 – 29) การรณรงค์เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในประเทศไทยได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเด็กนักเรียนได้กำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา บรรจุเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย และการป้องกันอุบัติเหตุไว้ในหลักสูตรวิชาสุขศึกษา วิชาพลศึกษา โดยใช้ชื่อวิชาสวัสดิศึกษาอยู่ในการจัดการเรียนการสอนของสถาบันและมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ผลิตครูพลศึกษาและสุขศึกษา ส่วนในระดับประถมศึกษา และมีธยมศึกษา จะมีเนื้อหาบรรจุอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

การรณรงค์เรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษา แม้ว่าจะได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องแต่ยังพบว่า มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นอยู่เสมอ มีความรุนแรงและรูปแบบที่แตกต่างกันโดยเฉพาะในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งเด็กอยู่ในวัยซุกซน มีการเล่นที่รุนแรงโดยไม่ระมัดระวังและรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ย่อมทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย แม้ว่าจะมีมาตรการการป้องกันที่ดียังไงก็ตาม (เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน. 2549: 3)

พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 เป็นกฎหมายแม่บทฉบับใหม่ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 17 ม.ค. 2554 และมีผลใช้บังคับ ในวันที่ 16 ก.ค. 2554 เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบัน

มีการนำเทคโนโลยีเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ สารเคมี และสารเคมีอันตรายมาใช้ในกระบวนการผลิต การก่อสร้างและบริการแต่ขาดการพัฒนาความรู้ความเข้าใจควบคู่กันไป ทำให้ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้แรงงานในด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน และก่อให้เกิดอันตรายจากการทำงาน จนถึงแก่บาดเจ็บ พิการทุพพลภาพ เสียชีวิต หรือเกิดโรคอันเนื่องมาจากการทำงานซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นและทวีความรุนแรงขึ้นด้วยประกอบกับพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มีหลักการส่วนใหญ่เป็นเรื่องการคุ้มครองแรงงานทั่วไป และมีขอบเขตจำกัดไม่สามารถกำหนดกลไกและมาตรการบริหารงานความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการวางมาตรการควบคุม กำกับ ดูแล และบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างเหมาะสม สำหรับป้องกัน สงวนรักษาทรัพยากรบุคคลอันเป็นกำลังสำคัญของชาติ สมควรมีกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา: ออนไลน์ 16 พ.ค. 2555) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ จึงให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยป้องกันแก่นักเรียนทุกคนให้มีความปลอดภัย ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยกำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษา และโรงเรียนประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนทุกคน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองเกิดความพึงพอใจและมั่นใจต่อการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับหลักการสำคัญที่ต้องการดำเนินการก็คือให้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจและความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชนในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะและปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541: 7)

เนื่องจากสภาพปัจจุบันการดูแลรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน ยังไม่มีระบบที่ชัดเจนทำให้นักเรียนมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นขณะอยู่ในโรงเรียน จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น พบว่าสาเหตุหลักเกิดจากความประมาทเลินเล่อ ขาดความรู้ความเข้าใจและการป้องกันที่เพียงพอ จึงนำมาซึ่งความสูญเสียอย่างใหญ่หลวง ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเป็นกำลังของชาติในอนาคต ถือเป็นความสูญเสียก่อนวัยอันสมควร สร้างความเสียหายให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นอย่างมาก จากสถิติรายงานการเฝ้าระวังการบาดเจ็บของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ใน พ.ศ. 2542 จาก 19 โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บใน ระดับจังหวัด พบว่า มีผู้บาดเจ็บทั้งสิ้น 255,558 คน ตาย 6,328 คน เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี 55,014 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 และตาย 560 คน ในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี พบว่า อุบัติเหตุ ด้านการขนส่งเป็นสาเหตุการบาดเจ็บ และตายที่สำคัญที่สุดสูงถึง 15,210 คน ตาย 331 คนต่อปี คิดเป็นร้อยละ 27.36 ของ เด็กที่บาดเจ็บ เป็นเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง อัตราส่วน 1.6 : 1 สัดส่วนการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุขนส่งสูงขึ้นอย่างชัดเจน เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น ตั้งแต่อายุ 10 – 14 ปี คือ ร้อยละ 4.9, 5.0, 7.0, 10.8 และ 15.8 ตามลำดับ (กองระบาดวิทยา. 2545: ออนไลน์)

นอกจากนี้ การศึกษาของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร ซึ่งติดตามภาวะสุขภาพระยะยาวในเด็กนักเรียน อายุ 15–14 ปี จำนวน 40,119 คน เป็นระยะ 2 ปี พบว่า อุบัติเหตุเป็นสาเหตุ

การเสียชีวิตที่สำคัญที่สุดในเด็กนักเรียน (มักเกิดเหตุที่บ้านและที่ชุมชน) โดย พบว่า เด็กนักเรียนมีความเสี่ยงในการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ 25 คน ต่อแสนคนต่อปี ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 50 ของการเสียชีวิตทั้งหมด นอกจากนี้ อุบัติเหตุยังก่อให้เกิดการบาดเจ็บอีกมากโดย พบว่า ร้อยละ 66 ต้องประสบอุบัติเหตุและบาดเจ็บอย่างน้อยหนึ่งครั้งในสองปีที่ผ่านมา อุบัติเหตุที่ พบบ่อยคือ การหกล้ม ตกจากที่สูง ถูกรั้วสุดทิมแทง สัตว์กัด และจมน้ำ และการศึกษาของโครงการ วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัย ซึ่งเก็บข้อมูลจากห้องฉุกเฉิน 4 แห่ง ในกรุงเทพฯ พบว่า ร้อยละ 17.8 ของการบาดเจ็บเกิดในโรงเรียน (อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. 2546: 1) จากในอดีตที่ผ่านมาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียนได้ประสบกับปัญหาในด้านความปลอดภัย มีนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่ประสบอุบัติเหตุภายในโรงเรียน เฉลี่ยโดยรวม 429 คน ต่อ 1 ปีการศึกษา ส่วนใหญ่เกิดจากความประมาทเลินเล่อของนักเรียน และส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มากกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนจึงได้สร้างมาตรการระบบป้องกันความปลอดภัยขึ้น ภายในโรงเรียน จึงทำให้อัตราการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียนมีจำนวนลดน้อยลง แต่สภาพจริงในปัจจุบัน ก็ยังคงมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการป้องกันและหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนได้ทุกขณะ โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียนจึงกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียนในภาพรวม สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ ภายในบริเวณโรงเรียน รวมถึงอาคารต่างๆ สถานที่ต่างๆ ต้องอยู่ในสภาพที่แข็งแรง สนามเด็กเล่น และอุปกรณ์เกี่ยวกับเครื่องเล่นต้องอยู่ในสภาพดีมีความปลอดภัย ห้องพยาบาลต้องมีนางพยาบาลวิชาชีพคอยให้บริการตลอดเวลา มีการตรวจกระเป๋านักเรียน เพื่อไม่ให้นักเรียนนำอุปกรณ์ที่เสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยมาโรงเรียน บริเวณทาง เข้า-ออก โรงเรียน ต้องมียามรักษาความปลอดภัยหรือผู้ดูแลการเข้า-ออกของเด็กนักเรียนตลอดเวลา ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เล่นกีฬา เล่นดนตรี และทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อสร้างความรัก ความสามัคคี ความเข้าใจ เพื่อสร้างบรรยากาศครอบครัวในโรงเรียนแบบฉันทะพี่น้อง เพื่อให้รู้จักเคารพสิทธิ รู้จักกาลเทศ และให้เกียรติ ซึ่งกันและกัน ทั้งการกระทำและคำพูด (วารสารโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน. 2555: 12)

จากปัญหาของการจัดการความปลอดภัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมการบริหารอย่างหนึ่งที่สำคัญมากของโรงเรียน ซึ่งจะช่วยดำรงรักษาไว้และปรับปรุงส่งเสริมสวัสดิภาพหรือความปลอดภัยของทุกคนในโรงเรียน โดยจัด ให้มีการค้นหาปัญหาและสาเหตุอุบัติเหตุ การจัดกิจกรรมป้องกันอุบัติเหตุ การให้บริการความปลอดภัยในด้านต่างๆ และการให้บริการการรักษาพยาบาลเมื่อประสบอุบัติเหตุ (กรมอนามัย. 2542: 10) การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาเห็นว่า สำคัญและจำเป็นมากโดยเฉพาะการวางแผนการจัดและดำเนินการเรียนการสอนให้เหมาะสม ซึ่งการวางแผนหรือแผนงานที่จะมีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่เด่นชัด การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนจะเน้นการจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานที่ตั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องพยาบาล ห้องน้ำห้องส้วม โรงฝึกพลศึกษา โรงอาหาร

สนาม จะต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ไม่ชำรุด พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และต้องมีจำนวนที่เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน เรย์มอนด์ (Raymond. 1999: 7) การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนจะประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย 2) การจัดบริการความปลอดภัยของนักเรียน 3) การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา และ 4) การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ โดยที่การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนจะประสบผลสำเร็จได้ดีเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยการบริหารต่างๆ ที่สนับสนุน ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู (Transformational Leadership) โดยมีองค์ประกอบพฤติกรรม 4 ประการ คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล แบส และ อโวลีโอ (Bass; & Avolio. 1994: 2) ซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน ทำให้ผู้ทำให้เกิดพลังแห่งความมุ่งมั่น จริงจัง จริงใจ เต็มศักยภาพของแต่ละคนมุ่งหวังให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับสูง โลเปร์ (Lopes. 2012: Online) อีกทั้งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์กรของผู้นำที่ทำให้ผู้ร่วมงาน สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ส่งผลให้การจัดการในโรงเรียน มีการพัฒนาทัศนคติเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก อำนวยความสะดวกและให้การช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี ช่วยให้การบริหารจัดการประสบผลสำเร็จมากขึ้น โพลิติส (Politis. 2012: Online) ปัจจัยการบริหารอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การทำงานเป็นทีม โดยเฉพาะการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีการสร้างทีมงาน ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ภาระงานและทักษะในการปฏิบัติงาน รูปแบบพฤติกรรมทางสังคม และผู้นำทีมที่จะทำงานเป็นทีมภายใต้การวางแผนการดำเนินการตามแผน การประสานกิจกรรมการทำงาน เฮอร์เคนค็อล (Herrenkohl. 2004: 3) ลักษณะการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพจะส่งเสริมให้การทำงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการสนับสนุนและการไว้วางใจ มีวิธีปฏิบัติงานชัดเจน มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม ทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ สร้างสัมพันธภาพระหว่างกลุ่มที่ดี วูดค็อก (Woodcock. 1989: 75 – 116) การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและมีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งจะมีลักษณะการทำงานได้หลายแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มาร์ควาร์ด (Marquardt. 1996: 57) และ สเปกเตอร์ (Spector. 2006: 310) ให้แนวคิดว่าการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพช่วยทำให้ทุกคนมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สามารถวางแผนในการทำงานเพื่อ ให้การบริหารจัดการประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนับว่ามีความสำคัญต่อการบริหารให้ประสบผลสำเร็จ โคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen; & Uphoff. 1977: 7 – 9) ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทำให้ผู้ปกครองมีการวางแผนการดูแลการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด ยาดาฟ (Yadav. 1980: 87) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองช่วยทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทั้งครูและผู้ปกครองช่วยดูแลนักเรียนเป็นอย่างดี มีการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนในระดับสูงทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา เปรมพงษ์ (2550: 67–69) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับนโยบายการเรียนการสอนของโรงเรียน การรับทราบ

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิตาพร ประเสริฐสุด (2548: 42) สรุปว่า ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตาม ประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ ทำให้การบริหารโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลศรี งามทรัพย์ (2552: 8) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียน รวมทั้งการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กทั้งโรงเรียน เพื่อการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน อันเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุ และการลดการเกิดอุบัติเหตุภายในโรงเรียนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน และได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และส่งเสริมด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา และสามารถนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการวางแผน การป้องกันความปลอดภัยและเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ที่เหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซเชียน สังกัดคณะชาวเลเซเชียน โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผล ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

2. การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ประกอบด้วย

2.1 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย

2.2 การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

2.3 การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

2.4 การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้ทำหน้าที่สอนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซเชียน ประกอบด้วย 15 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเซนต์ดอมมินิก โรงเรียนพระแม่มาลี สาทร โรงเรียนพระแม่มาลี พระโขนง โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ สามพราน โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย โรงเรียนนารีวุฒิ โรงเรียนนารีวิทยา โรงเรียนหัวหินพิทยาลัย โรงเรียนอรุณวิทยา โรงเรียนพระแม่มาลีรี่ โรงเรียนนิรมล โรงเรียนธิดาแม่พระ โรงเรียนธิดานุเคราะห์ โรงเรียนแสงทองวิทยา โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา ประจำปีการศึกษา 2555 มีครู จำนวน 817 คน

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย เป็นครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซเชียน ประจำปีการศึกษา 2555 รวมจำนวนทั้งสิ้น 255 คน ตามวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane, 1967: 886) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม (Strata) หลังจากนั้นนำไปสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซเชียน ปัจจัยที่ส่งผล ประกอบด้วย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู

2. การทำงานเป็นทีมของครู

3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซเชียน

ดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย

2. การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน
3. การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา
4. การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน หมายถึง การบริหารจัดการเพื่อให้นักเรียนมีความปลอดภัย ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย การจัดบริการความปลอดภัยของนักเรียน การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา และการจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ

1. **การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย** หมายถึง การจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้ปลอดภัยทั้งด้าน สถานที่ตั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกพลศึกษา โรงอาหาร สนาม จะต้องอยู่ในสภาพ ที่เรียบร้อย ไม่ชำรุด พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และต้องมีจำนวนที่เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน และสิ่งสำคัญที่สุดต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนมาเป็นอันดับแรก

2. **การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน** หมายถึง การดำเนินจัดการบริการ อำนาจ ความสะดวกและป้องกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง บริเวณโรงเรียน สนามเด็กเล่น บริการรถรับส่ง บริการตรวจรักษาสุขภาพ รวมทั้งจัดให้มีโครงการส่งเสริมความปลอดภัย และให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมด้านความปลอดภัยภายในโรงเรียน

3. **การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา** หมายถึง การจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ ให้แก่นักเรียนเพื่อที่จะได้เกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ และเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เพื่อให้มีความปลอดภัยทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและบุคคลอื่นๆ

4. **การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ** หมายถึง การเสริมสร้างของสุขภาพ ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม มีความสามารถดำรงชีพบนพื้นฐานของความพอดีประมาณ อย่างมีเหตุผล มีครอบครัวอบอุ่น มั่นคง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ ชีวิต และทรัพย์สิน เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ส่งเสริมกระบวนการคิด และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมที่ดี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน หมายถึง ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การจัดการด้านความปลอดภัยของนักเรียน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

5. **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู** หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงให้เห็นในการจัดการ หรือการทำงานเป็นกระบวนการ โดยที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน รวมทั้งส่งเสริมให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยมีการนิยาม ดังนี้

5.1 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หมายถึง การที่ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่าง เป็นที่เคารพนับถือ ศรัทธา ไว้วางใจและทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้มีศีลธรรมและ จริยธรรมสูง หลีกเลียงการใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน มีความแน่วแน่ในอุดมการณ์ และค่านิยม รวมทั้งเป็นผู้รักษาอิทธิพลของตนในการบรรลุเป้าหมายและปฏิบัติภาระหน้าที่ของโรงเรียน

5.2 การสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง การที่ครูประพฤติตนในการจูงใจให้เกิด แรงบันดาลใจ กับเพื่อนร่วมงาน โดยการสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในทางแง่บวก สร้างและสื่อความหวังที่ต้องการ อย่างชัดเจน แสดงการอุทิศตัวหรือความผูกพันต่อเป้าหมาย เชื่อมมั่นและตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะสามารถ บรรลุเป้าหมายได้ โดยทำให้เพื่อนร่วมงานรู้สึกได้ว่า ตนเองมีคุณค่าสามารถจัดการกับปัญหา ที่ตนเอง เผชิญได้

5.3 การกระตุ้นทางปัญญา หมายถึง การที่ครูประพฤติตนในการกระตุ้นเพื่อนร่วมงาน ให้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน โดยมีการคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ มีการกระตุ้นให้แสดงความคิดและเหตุผล โดยสร้างความเชื่อมั่นว่าปัญหาทุกอย่าง ต้องมีวิธีแก้ไข จากความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานทุกคน ที่สำคัญกระตุ้นผู้ตามให้ ตระหนัก เข้าใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

5.4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล หมายถึง การที่ครูประพฤติตนในการส่งเสริม และพัฒนาเพื่อนร่วมงานตามความถนัดและความสามารถ ให้ความช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกัน ให้คำแนะนำ ปรึกษาอย่างใกล้ชิด พบปะพูดคุยอย่างเป็นกันเอง กระตุ้นให้เพื่อนร่วมงานทำงานด้วยความเต็มใจ ตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนให้ขวัญกำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน

6. การทำงานเป็นทีมของครู หมายถึง การทำงานร่วมกันของครู โดยมีการกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการทำงานที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามทักษะความรู้ ความสามารถ ที่แตกต่างกันของบุคคล มีการสื่อสารที่ชัดเจน ต่อเนื่อง มีความจริงใจต่อกัน มีการติดตามการทำงาน อย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการพัฒนาบุคลากร ตลอดจนการปรับปรุงวิธีการ ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ทั้งการแสดงความคิดเห็นและให้คำปรึกษาในการดำเนินกิจกรรมของ โรงเรียน ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเสียสละเวลา แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ จัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน และจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

8. โรงเรียนในครอบครัวชาวเลเข็ญ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการบริหารโรงเรียน โดยใช้แนวทางการอบรมของนักบุญยอห์น บอสโก คือ หลักเหตุผล ศาสนาและความ รักใจดี ซึ่งมีทั้งหมด 15 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเซนต์ดอมินิก โรงเรียนพระแม่มาลี สาทร โรงเรียนพระแม่มาลี พระโขนง โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ สามพราน โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย โรงเรียนนารีวุฒิ โรงเรียนนารีวิทยา

โรงเรียนหัวหินวิทยาลัย โรงเรียนอรุณวิทยา โรงเรียนพระแม่มาเรีย โรงเรียนนิรมล โรงเรียนธิดาแม่พระ
โรงเรียนธิดานุเคราะห์ โรงเรียนแสงทองวิทยา และ โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด และงานวิจัย ผู้วิจัยนำมาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อทำการศึกษา
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัว
ชาเลเซีย โดยมีผลวิจัยแนวคิด ทฤษฎี และบุคคลสนับสนุนความคิดเห็นไว้ ดังนี้

**1. การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัว
ชาเลเซีย**

ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์ (2548: 106-115) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า
การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน เป็นกิจกรรมการบริหารอย่างหนึ่งที่สำคัญมากของโรงเรียน
ซึ่งจะช่วยดำรงรักษาไว้ และปรับปรุงส่งเสริมสวัสดิภาพหรือความปลอดภัยของทุกคนในโรงเรียน โดย
จัดให้มีการค้นหาปัญหาและสาเหตุอุบัติเหตุ การจัดกิจกรรมป้องกันอุบัติเหตุ การให้บริการความปลอดภัย
ในด้านต่างๆ และการให้บริการการรักษาพยาบาลเมื่อประสบอุบัติเหตุ กิจกรรมต่างๆ ที่จัดเพื่อบริการ
ความปลอดภัยในโรงเรียน โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย
2) การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน 3) การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสวัสดิศึกษา และ
4) การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนแห่งความปลอดภัย ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ กรมอนามัย (2542: 10) ได้
สรุปความสำคัญของการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนไว้ว่า การจัดการความปลอดภัยเกี่ยวกับ
จัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการจัดการศึกษาให้แก่
เด็กนักเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะก็คือ การจัดสถานที่ตั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ
ต่างๆ และบริเวณโรงเรียนให้ถูกหลักสุขาภิบาล การกำจัดขยะมูลฝอย และเหตุรำคาญต่างๆ การจัด
น้ำดื่มน้ำใช้ การรักษาความสะอาดทั่วไป การซ่อมแซมสิ่งชำรุดทรุดโทรม การจัดตกแต่งห้องเรียน
การจัดโปรแกรมการเรียนให้เหมาะสมกับสุขภาพของเด็ก โดยการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน
แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 2) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 3) การจัด
บรรยากาศในโรงเรียน 4) การจัดสิ่งแวดล้อม ด้านร่างกายและจิตใจ 5) การจัดสิ่งแวดล้อมในเรื่อง
สนามเด็กเล่น ใช้แนวคิดของ โอเวิร์ด กรีน (Oword, Green. 1995: 23) ได้กล่าวโดยสรุปว่า การจัดการ
ความปลอดภัยของนักเรียนด้านสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการ
ในทุกด้านของผู้เรียน การพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น มีผลให้การเรียนของนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สอนและผู้เรียน สามารถควบคุมพฤติกรรม
ผู้เรียน มีอิทธิพลในการปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่ดี ช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบความตั้งใจจริงที่
จะแก้ปัญหาของโรงเรียน เป็นการส่งเสริม ช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพ
การศึกษาของโรงเรียนให้ดีขึ้น อีกทั้งยังแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริการจัดการความปลอดภัย
2) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 3) การจัดเตรียมคู่มือและการดูแลรักษาความปลอดภัย 4) การบริหาร

บุคลากรและการดูแลและป้องกันการบริหารจัดการความปลอดภัย ใช้แนวคิดของ ริตเลย์ (Ridley. 1994: 328–332) ได้สรุปถึงความสำคัญของการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนด้านการจัดการเรียน การสอนสวัสดิศึกษานับว่า สิ่งสำคัญและจำเป็นมากโดยเฉพาะการวางแผนการจัดและดำเนินการเรียน การสอนให้เหมาะสม ซึ่งการวางแผนหรือแผนงานที่จะมีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนนั้น ย่อมขึ้น อยู่กับการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่เด่นชัด ให้บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจสอดคล้องกัน และอาศัยความร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างจริงจังของผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน พ่อ – แม่ ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในชุมชน นับว่าเป็นวิธีการป้องกันความปลอดภัย และ ช่วยป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) จัดทำคู่มือเรื่องการบริหารจัดการความ ปลอดภัย 2) การจัดทำนโยบายและแผน 3) การกำกับติดตามการบริหารความปลอดภัย 4) การจัด อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย 5) การฝึกซ้อมการป้องกันความปลอดภัย และ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ เรย์มอนด์ (Raymond. 1999: 7) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การจัดการความปลอดภัย ของนักเรียนจะเน้นการจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานที่ตั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องพยาบาล ห้องน้ำห้องส้วม โรงฝึกพลศึกษา โรงอาหาร สนาม จะต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ไม่ชำรุด พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และต้องมีจำนวนที่เพียงพอ แก่ความต้องการของนักเรียน มีความเหมาะสม เช่น โต๊ะหรือเก้าอี้ต้องมีขนาดที่พอเหมาะกับนักเรียน และควรมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ไว้คอยบริการ และสิ่งสำคัญที่สุดควรคำนึงถึงความปลอดภัย ของนักเรียนมาเป็นอันดับแรก โดยแบ่งการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างความปลอดภัยในการเรียนรู้ของนักเรียน 2) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย 3) การบริหารความเสี่ยง 4) การจัดหลักสูตรด้านความปลอดภัยในชั้นเรียน

จากแนวคิดของนักวิชาการ ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย
2. การจัดบริการความปลอดภัยของนักเรียน
3. การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา
4. การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ

2. ตัวแปรปัจจัย ผู้วิจัยอาศัยแนวความคิดของนักวิชาการต่าง ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู

ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ของ แบส และ อโวลิโอ (Bass; & Avolio. 1994: 2 โดยมีองค์ประกอบพฤติกรรม 4 ประการ คือ การมี อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็น ปัจเจกบุคคล ซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเพื่อน ร่วมงาน ทำให้ผู้ทำให้เกิดพลังแห่งความมุ่งมั่น จริงจัง จริงใจ เต็มศักยภาพของแต่ละคนมุ่งหวังให้ ได้ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับสูง โลเปส (Lopes. 2012: Online) เพ็ญพร ทองคำสุก. 2553: 17) อีกทั้งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู เป็นพลังผลักดันการเปลี่ยนแปลงจาก

สภาพเดิมที่เป็นอยู่ ทำให้ครูเกิดการตระหนักรู้คุณค่าวิชาชีพที่ตน มีความรู้สึกชื่นชม ภาคภูมิใจ และให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน มีการกระตุ้นและจูงใจให้ครูปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล มีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และมุ่งพัฒนาครูไปสู่ความสามารถที่สูงขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษา นอกจากนี้ สัจจิตราภรณ์ สำเภอินทร์ (2553: 20) สรุปความสำคัญไว้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นพฤติกรรม การบริหารองค์กรของผู้นำ ที่ทำให้ผู้ร่วมงาน สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถมากกว่าที่ตั้งใจไว้ตั้งแต่ต้น ส่งผลให้องค์กรมีการพัฒนาที่ทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะผู้นำที่สามารถวิเคราะห์บุคลการ อำนาจความสะดวกและให้การช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี จะช่วยให้การทำงานประสบผลสำเร็จมากขึ้น (Politis. 2012: Online)

2.2 การทำงานเป็นทีมของครู

ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ เฮอเรนโคล (Herrenkohl. 2004: 3) ได้สรุปว่า การทำงานเป็นทีมที่บรรลุตามเป้าหมายนั้นจะต้องมีการสร้างทีมงาน ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ภาระงาน และทักษะในการปฏิบัติงานรูปแบบพฤติกรรมทางสังคม และผู้นำทีมที่จะทำงานเป็นทีมภายใต้การวางแผน การดำเนินการตามแผน การประสานกิจกรรมการทำงาน ความพึงพอใจ สภาพแวดล้อมภายในทีมงาน และการประเมินผลการทำงานเป็นทีม ใช้แนวคิดของ เลนฮาร์ดท์ (Lenhardt. 2004: 184) ได้กล่าวถึงการทำงานเป็นทีมโดยสรุปว่า เป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการติดต่อภายในระหว่างสมาชิกในทีมงาน เป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกันมีการพึ่งพาอาศัยภายใต้สัมพันธภาพที่ดีของสมาชิก แต่ละคนในทีม เพื่อเสริมสร้างที่จะให้ทีมงานมีความแข็งแกร่งสามารถที่จะบูรณาการตามความต้องการของกลุ่มให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะใช้แนวคิดของ วิตค็อค (Woodcock. 1989: 75 – 116) ได้สรุปว่า ลักษณะการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการสนับสนุนและการไว้วางใจ มีวิธีปฏิบัติงานชัดเจน มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม ทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาบุคลากร สัมพันธภาพระหว่างกลุ่มที่ดี และการติดต่อสื่อสารที่ดี

2.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen; & Uphoff. 1977: 7 – 9) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมโดยสรุปว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการบริหารให้ประสบผลสำเร็จ การมีส่วนร่วมมีทั้งในเรื่องการตัดสินใจควบคู่กับเรื่องของผลประโยชน์ และการประเมินผลในกิจกรรม ใช้แนวคิดของ ยาดาฟ (Yadav. 1980: 87) ได้ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมเน้นความตั้งใจและสมัครใจ โดยไม่ถูกบังคับ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในด้านการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ด้านการเรียนการสอน กิจกรรมความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ทำให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทำให้ผู้ปกครองมีการวางแผนการดูแลการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด (วรนาท รัทสกุลไทย. 2551: 171; อ้างอิงจาก Henderson)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเชีย

ปัจจัยที่ส่งผล ซึ่งประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเอเชีย โดยตัวแปรแต่ละตัวผู้วิจัยใช้แนวคิดและผลวิจัย ดังนี้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู ผู้วิจัยใช้ผลวิจัยของ โพลิตติส (Politis. 2012: Online) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของเบส เน้นรูปแบบที่เป็นตัวกระตุ้นหรืออุปสรรค เปรียบระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ข้อค้นพบคือ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นตัวกระตุ้นเหมือนกัน ในด้านสภาพบรรยากาศในการทำงานแบบสร้างสรรค์ และเป็นอุปสรรคเหมือนกัน ที่สำคัญภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความเข้มแข็งมาก ด้านการส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานแบบสร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณภาพอารมณ์ทางบวกของบุคลากร สร้างวัฒนธรรมองค์กร และนวัตกรรมแนวใหม่ เป็นผลให้การจัดการมีประสิทธิภาพ

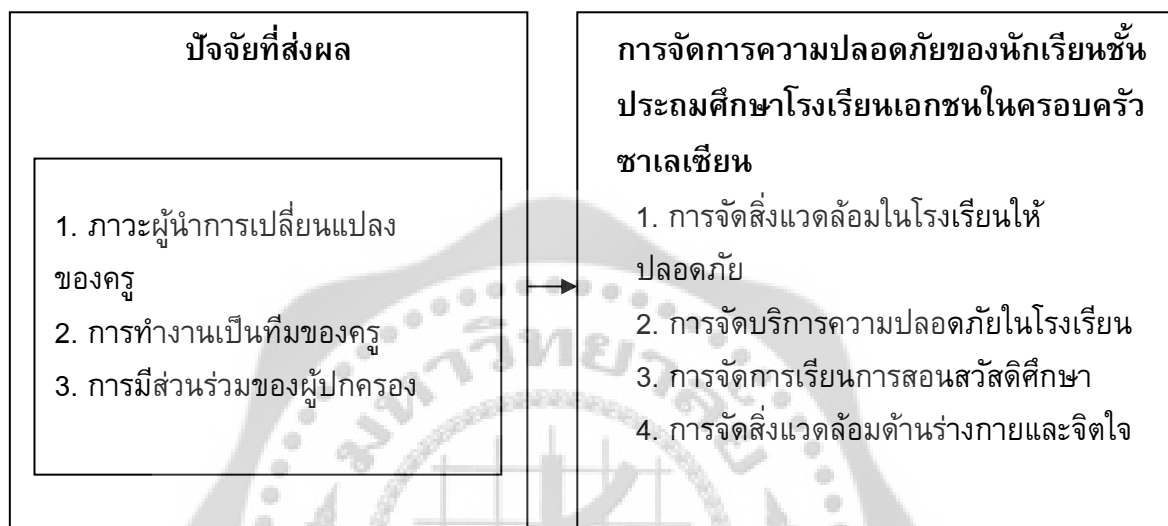
การทำงานเป็นทีมของครู ผู้วิจัยใช้ผลวิจัยของ วิเชียร วิทยอดุม (2553: 247) ทีมงานที่มีประสิทธิภาพเป็นผลสืบเนื่องมาจากผู้นำทีมงานเป็นสำคัญ เริ่มต้นจากผู้นำทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การเป็นผู้นำทีมงานสภาพแวดล้อมของทีมงาน การทำความเข้าใจกับลักษณะของทีมงาน การนำไปสู่ผลวัดของทีมงาน วัฒนธรรมของทีมงาน ความยืดหยุ่นของทีมงาน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ส่งผลต่อการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2549: 2) สรุปว่าการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ต้องทำงานร่วมกันอย่างประสานกันภายในกลุ่ม กล่าวคือเป็นการรวมตัวของกลุ่มคนที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันในการทำงาน เพื่อส่งเสริมให้การจัดการในโรงเรียนเกิดผลสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย เทพแสง (2553: 103) สรุปว่า การทำงานเป็นทีมควรอาศัยความร่วมมือร่วมใจประสานงานกันในการทำงาน เพื่อให้การจัดการสำเร็จตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สเปคเตอร์ (Specter. 2006: 310) การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและมีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งจะมีลักษณะการทำงานได้หลายแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มาร์ควาร์ดท์ (Marquardt. 1996: 57) และ วูดค็อก (Woodcock. 1989: 247) กล่าวไว้ว่า การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ช่วยทำให้ทุกคนมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเห็นด้วยกับเป้าหมาย เต็มใจที่จะยอมรับและผูกพันกับวัตถุประสงค์ และมีเป้าหมายทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการใช้ประโยชน์และประสานประโยชน์ซึ่งกันและกัน สามารถวางแผน ในวิธีการปฏิบัติที่คล่องตัวทำให้การจัดการบริหารประสบผลสำเร็จ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ใช้แนวคิดของ ชนิษฐา เปรมพงษ์ (2550: 67-69) ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับนโยบายการเรียนการสอนของโรงเรียนมากที่สุด การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน ทางการประชุม ผู้ปกครองได้จัดหาหนังสือภาพให้เด็กดูมากที่สุด ให้ความร่วมมือสนับสนุนและปฏิบัติตามข้อกำหนดของโรงเรียนมากที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลศรี งามทรัพย์ (2552: 8) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียน รวมทั้งการทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ทั้งโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัย ดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดมาประมวลกันเข้าเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัย โดยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยได้ ดังนี้

ตัวแปร

ตัวแปร

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาละเบียน

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาละเบียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาเลเซีย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวมเอกสาร ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการทำการวิจัยตามลำดับชั้น ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนในครอบครัวชาเลเซีย
  - 1.1 ประวัติการก่อตั้งคณะชาเลเซีย
  - 1.2 บทบาทด้านการศึกษาของคณะชาเลเซีย
  - 1.3 ชื่อและที่อยู่โรงเรียนในครอบครัวชาเลเซีย
  - 1.4 นโยบายส่งเสริมความปลอดภัยของโรงเรียนในครอบครัวชาเลเซีย
2. หลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัย
  - 2.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย
  - 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย
  - 2.3 นโยบายด้านความปลอดภัยในโรงเรียน
  - 2.4 ความหมายของความปลอดภัยในโรงเรียน
  - 2.5 การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน
3. การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาเลเซีย
  - 3.1 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย
  - 3.2 การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน
  - 3.3 การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา
  - 3.4 การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ
4. ปัจจัยที่ส่งผล
  - 4.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู
  - 4.2 การทำงานเป็นทีมของครู
  - 4.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเชียน

1.1 ประวัติการก่อตั้งคณะชาวเลเชียน (336 ปี การศึกษาคาทอลิกไทย. 2544: 120 – 121)

คุณพ่อบอสโก หรือนักบุญยอห์น บอสโก เป็นพระสงฆ์เรื่องนามองค์หนึ่งในพระศาสนจักรคาทอลิก ที่มีผู้รู้จักและเป็นที่ยอมรับของมหาชนทั่วโลก เพราะว่า ท่านได้ประกอบคุณงามความดีให้แก่บรรดาเด็กและเยาวชน จนได้รับสมญานามว่า “บิดาและอาจารย์ของเยาวชน” ท่านซาตะเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม ค.ศ. 1815 (พ.ศ. 2358) ที่ตำบลเบ็กกี จังหวัดอาสตี ทางภาคเหนือของประเทศอิตาลี ครอบครัวของท่านยากจนมาก แต่เป็นครอบครัวที่ซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรม และเลื่อมใสในศาสนาอย่างเคร่งครัด เมื่ออายุได้เพียงสองขวบก็ต้องกำพร้าบิดา แต่ก็ยังมีคุณแม่มารีคาร์ริตา คอยดูแลเอาใจใส่อบรมสั่งสอน ฝึกฝนให้เป็นเด็กที่อดทน เข้มแข็ง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักความจริงและความยุติธรรม ทั้งให้ความเอ็นดูสงสารแก่คนยากจนด้วย

เมื่ออายุได้ 9 ขวบ ท่านตั้งใจว่า ต้องพยายามก้าวหน้าในความรู้ และการศึกษา อีกทั้งต้องการบวชเป็นพระสงฆ์ เพื่อที่จะสามารถช่วยเหลือเด็ก ๆ และเยาวชนที่กำพร้าพ่อแม่ หรือถูกทอดทิ้งขาดการอบรม ความตั้งใจดังกล่าวเป็นความจริง ท่านได้ฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ มากมายเพื่อศึกษาหาความรู้หลายแขนง จนในที่สุดก็ประสบความสำเร็จโดยได้เรียนจนถึงบวชเป็นพระสงฆ์ เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน ค.ศ. 1841 (พ.ศ. 2384) ที่กรุงตูริน ประเทศอิตาลี

หลังจากได้เป็นพระสงฆ์แล้ว คุณพ่อบอสโกก็ได้เริ่มกิจการตามที่ได้ตั้งใจไว้ คือ เริ่มเยี่ยมสถานที่บ้าง เข้าบ้าง ซ่อมบ้าง และก็รวบรวมเด็กอนาถาที่ยากจนให้เข้ามาอยู่รวมกัน ท่านได้เป็นผู้อบรมสั่งสอนทั้งในด้านศีลธรรมจรรยา และความรู้ทางวิชาการ นอกจากนั้นยังได้ให้เด็กของท่านให้ฝึกงานต่างๆ ตามที่เขาถนัด เมื่อเด็กเหล่านั้นโตขึ้นและรู้จักงานดีแล้ว ท่านก็จะเป็นผู้หางานให้ เขาทำกิจการของคุณพ่อบอสโกขยายจากกรุงตูรินไปยังเมืองอื่นๆ อย่างรวดเร็ว ในตอนแรกท่านได้อาศัยความช่วยเหลือของเด็กโตๆ พระสงฆ์และฆราวาสบางคน ต่อมาจึงดำริเห็นว่าเพื่อความมั่นคงถาวร และความแน่นอนในภารกิจนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีผู้ช่วยเหลือ เพื่อที่จะช่วยอบรมสั่งสอนและดูแลเด็ก ๆ ต่อไป ดังนั้นคุณพ่อบอสโก จึงได้ขออนุมัติจากผู้ใหญ่ฝ่ายพระศาสนจักร เพื่อจัดตั้งคณะนักบวชขึ้น ซึ่งเรียกกว่า “คณะชาวเลเชียน”

ภารกิจของคณะชาวเลเชียนนี้ คุณพ่อบอสโกได้มอบไว้ในความคุ้มครองของ นักบุญฟรังซิส เดอ ซาลส์ เพราะนักบุญองค์นี้ เป็นผู้ใจบุญสุนทาน มีความสุภาพอ่อนหวาน มีอารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใสเสมอ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับการผูกใจเด็กให้รู้สึกรักใคร่ เหมาะแก่การชักนำให้เด็กได้เป็นคนดี จุดประสงค์ประการสำคัญของคณะชาวเลเชียน คือ การเปิดยวสถานให้เป็นที่ชุมนุมของเด็กและเยาวชนเพื่ออบรมให้พวกเขาเหล่านั้น มีศีลธรรมจรรยา ให้รู้จักทำหน้าที่ที่มนุษย์พึงมีต่อพระเป็นเจ้า ต่อประเทศชาติ ต่อบิดามารดา และต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

คุณพ่อบอสโก ถึงแก่กรรมภาพ เมื่อวันที่ 31 มกราคม ค.ศ. 1888 (พ.ศ.2431) ที่กรุงตูริน ประเทศอิตาลี รวมอายุได้ 72 ปีเศษ พระศาสนจักรได้แต่งตั้งให้คุณพ่อบอสโกเป็นนักบุญเมื่อวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1934 (พ.ศ.2477) และในวันที่ 31 มกราคมของทุกปี บรรดาสมาชิกของ

คณะซาเลเซียน อีกทั้งเด็กและเยาวชนที่อยู่ในโรงเรียนซาเลเซียน พร้อมกับคริสตศาสนิกชนทั่วโลก ร่วมกันประกอบพิธีถวายเกียรติแด่ท่าน เพื่อขอให้ท่านได้ทรงโปรดพิทักษ์พวกเขา ให้พ้นจากภัยอันตราย ทั้งฝ่ายร่างกายและวิญญาณ ปัจจุบันนี้คณะนักบวชซาเลเซียนของนักบุญยวงบอสโก เป็นคณะหนึ่งที่มีกิจการและฐานะเป็นปีกแผ่นและเจริญก้าวหน้าพอควร ซึ่งจะเห็นได้จากการที่คณะประกอบด้วยบ้าน และโรงเรียนหลายแห่งในประเทศไทย โดยมีสมาชิกกำลังปฏิบัติงานอยู่ไม่น้อยกว่า 70 ท่าน แต่ก็ไม่เพียงพอ กับปริมาณงานที่มีอยู่ในขณะนี้งานของซาเลเซียนเป็นงานของพระศาสนจักร ซึ่งแบ่งได้เป็นงานโรงเรียน งานวัดและงานสังคมสงเคราะห์ ซึ่งกำลังดำเนินอยู่ในสังคมชนบทต่างๆ เช่น ในเขตอัครสังฆมณฑล กรุงเทพฯ ในเขตสังฆมณฑลอุดรธานี ในเขตสังฆมณฑลราชบุรี และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตสังฆมณฑล สุราษฎร์ธานี ซึ่งทางศูนย์กลางพระศาสนจักรโรม มอบหมายให้แก่คณะซาเลเซียนรับผิดชอบอยู่ใน ปัจจุบัน

1.2 บทบาทด้านการศึกษาของคณะซาเลเซียน (วารสารโรงเรียนดอนบอสโก กรุงเทพฯ. 2555: 1)

คณะซาเลเซียนในประเทศไทย ได้เริ่มจัดตั้งโรงเรียนแห่งแรกในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2471 คือ โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย เป็นโรงเรียนสายสามัญ ตั้งอยู่ที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปัจจุบัน มีโรงเรียนของคณะซาเลเซียนอยู่ทั้งหมด 7 แห่ง คือ โรงเรียนดอนบอสโก กรุงเทพฯ โรงเรียนหัวหิน วิทยาลัย โรงเรียนแสงทองวิทยา โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา โรงเรียนเซนต์ดอมินิก และโรงเรียนอาชีวะ ดอนบอสโก บ้านโป่ง

โรงเรียนในเครือคณะซาเลเซียน มีลักษณะจำเพาะในเรื่องของ ปรัชญา คติพจน์ พระพร พิเศษ จิตตารมณ์ และภารกิจ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ปรัชญา โรงเรียนซาเลเซียนมีปณิธาน ที่จะให้การอบรมแก่เยาวชนให้เป็นคนครบครัน โดยสอนให้ยึดมั่นในความเชื่อตามหลักคำสอนแห่งศาสนาของตน พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาความสามารถ และศักยภาพของเยาวชน ให้เป็นผู้ที่พร้อมด้วยวุฒิภาวะ ที่มีความรับผิดชอบที่จะช่วยสร้างสังคมแห่ง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ด้วยความเคารพต่อศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

คติพจน์ โรงเรียนซาเลเซียนมีคติพจน์ คือ ขยัน (Deligent) ศรัทธา (Pious) ร่าเริง (Cheerful)

พระพรพิเศษ (Charisma) ของคณะซาเลเซียน คือ พระพรอันมีชีวิตขององค์พระจิต เจ้าที่ทำให้สมาชิกเป็น “เครื่องหมายและเครื่องนำความรักไปให้เยาวชน เป็นต้นผู้ที่ยากจนกว่า”

จิตตารมณ์ ของคณะซาเลเซียน คือ ความรักเร่าร้อนในงานอภิบาล เช่น คุณพ่อบอสโก จิตตารมณ์นี้ มีจุดกำเนิดและแบบฉบับจากดวงพระทัยของพระเยซูเจ้า ซึ่งสนิทสัมพันธ์กับพระบิดาเจ้า ในความเป็นหนึ่งเดียวกับพระศาสนจักร ซาเลเซียนมุ่งทำงานเพื่อเยาวชนในบรรยากาศแห่งครอบครัว ร่าเริงยินดี มองโลกในแง่ดี จริงจัง รู้จักประมาณตน อ่อนโยน กระตือรือร้น ทั้งนี้โดยใช้ศาสนา เหตุผล และความรักใจดี เป็นวิธีการอบรม

ภารกิจ ของคณะชาเลเซียนมีต้นกำเนิดมาจาก การที่พระเป็นเจ้าได้ทรงสำแดงให้ คุณพ่อบอสโกได้เห็นอย่างชัดเจนว่า พันธกิจของท่านต้องมุ่งไปยังบรรดาเยาวชน เป็นต้น ผู้ที่ยากจนกว่า ชาเลเซียนได้รับเรียกมาเพื่อสืบทอดพันธกิจของคุณพ่อบอสโก โดยยึดมั่นในพันธกิจที่จะต้องทำงาน เพื่อเยาวชนที่ยากจนและด้อยโอกาส รวมทั้งผู้ที่ต้องการการเอาใจใส่ดูแล ผู้ที่ยังไม่ได้รับข่าวดีของ พระคริสตเจ้า เป็นต้น ในที่ที่ยากจนขัดสน ภัยของเยาวชนเป็นช่วงเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของ ชีวิต ที่ชาเลเซียนมุ่งจะอบรมพวกเขาให้เติบโตเป็นประชากรที่ดีของประเทศชาติและเป็นศาสนิกชนที่ดี ในศาสนา

1.3 ชื่อและที่อยู่โรงเรียนในครอบครัวชาเลเซียน / จำนวนครูและนักเรียน

นอกจากโรงเรียนในเครือคณะชาเลเซียน ก็ยังมีโรงเรียนคาทอลิกเอกชนอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีความศรัทธาในจิตตารมณ์ของคณะชาเลเซียน ซึ่งมีท่านนักบุญ ยอห์น บอสโก เป็นผู้ตั้งคณะชาเลเซียน นี้ โรงเรียนที่จะกล่าวถึงนี้ ได้รับแรงบันดาลใจจากข้อคำสอนของท่านนักบุญองค์นี้ และได้นำวิธีการ ให้การศึกษาอบรมดูแลเยาวชนตามแบบอย่างของท่าน มาใช้ในการบริหารจัดการในโรงเรียน เราจึง เรียกโรงเรียนดังกล่าวว่า โรงเรียนในครอบครัวชาเลเซียน ดังมีชื่อและที่อยู่ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ชื่อและที่อยู่โรงเรียนในครอบครัวชาเลเซียน

ชื่อโรงเรียน	ประเภท/จังหวัด	ชั้นประถมศึกษา	
		ปีการศึกษา 2555	ครูผู้สอน นักเรียน
1. โรงเรียนเซนต์ดอมินิก 1526 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400	ชายล้วน / กรุงเทพฯ	87	1,565
2. โรงเรียนพระแม่มารี สาทร 247 ซอยจันทน์ 27 ถนนจันทน์ สะพาน 3 แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120	สหศึกษา / กรุงเทพฯ	61	883
3. โรงเรียนพระแม่มารี พระโขนง 26 ซอยศรีจันทร์ ถนนสุขุมวิท 67 แขวงพระโขนงเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110	สหศึกษา / กรุงเทพฯ	65	545
4. โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ สามพราน 42/72 หมู่ 5 ซอยศรีเสถียร ตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73210	หญิงล้วน / นครปฐม	34	644

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียน	ประเภท/จังหวัด	ชั้นประถมศึกษา	
		ปีการศึกษา 2555	ครูผู้สอน นักเรียน
5. โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี 70110	ชายล้วน / ราชบุรี	38	691
6. โรงเรียนहारิวุฒิ 64 ถนนอุดมพิทยา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี 70110	หญิงล้วน / ราชบุรี	28	544
7. โรงเรียนहारิวิทยา 165 ถนนราษฎรยินดี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 70000	สหศึกษา / ราชบุรี	56	1,373
8. โรงเรียนหัวหินพิทยาลัย 240 ถนนเพชรเกษม อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110	สหศึกษา / ประจวบคีรีขันธ์	67	1,524
9. โรงเรียนอรุณวิทยา 163 หมู่ 2 ตำบลแสงอรุณ อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77130	สหศึกษา / ประจวบคีรีขันธ์	43	970
10. โรงเรียนพระแม่มาเรีย 134 ถนนประจวบฯ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77000	สหศึกษา / ประจวบคีรีขันธ์	18	344
11. โรงเรียนนิรมล 253 หมู่ 9 ตำบลตากแดด อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร 86000	สหศึกษา / ชุมพร	57	1,553
12. โรงเรียนธิดาแม่พระ 317 / 19 ถนนหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000	สหศึกษา / สุราษฎร์ธานี	100	3,270

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียน	ประเภท/จังหวัด	ชั้นประถมศึกษา	
		ปีการศึกษา 2555	ครูผู้สอน
13. โรงเรียนนิตานุเคราะห์ 5 ถนนแสงศรี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110	หญิงล้วน / สงขลา	55	1,158
14. โรงเรียนแสงทองวิทยา ตู้ ปณ.126 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110	ชายล้วน / สงขลา	65	1,444
15. โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา 136 ถนนโพธิ์พิสัย อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000	สหศึกษา / อุดรธานี	43	1,282
รวม		817	17,790

ที่มา: 336 ปี การศึกษาคาทอลิกไทย. 2544. หน้า 120 – 121.

1.4 นโยบายส่งเสริมความปลอดภัยของโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน

นโยบายส่งเสริมความปลอดภัยของโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ในภาพรวม มีดังนี้ (วารสารโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน. 2555: 12)

1. อาคารเรียนและสถานที่ประกอบการเรียนการสอน ต้องอยู่ในสภาพที่แข็งแรง สวยงาม และสะอาดเรียบร้อย
2. บริเวณสถานที่ต้องร่มรื่น มีความเป็นระเบียบ สะอาด และเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
3. สนามเด็กเล่น และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องเล่น ต้องอยู่ในสภาพที่ดี แข็งแรง และมีความปลอดภัย
4. บริเวณทางเข้าออกของโรงเรียน ต้องมียามรักษาความปลอดภัย และครูที่ดูแลการเข้าออกของเด็กตลอดเวลา
5. ห้องพยาบาล จะต้องมียามพยาบาลวิชาชีพที่คอยบริการให้กับนักเรียนที่เจ็บไข้ได้ป่วย อยู่ตลอดเวลา มีการสื่อสารกันอย่างชัดเจนและทันต่อเหตุการณ์ในกรณีที่เด็กเกิดอุบัติเหตุ
6. ไม่อนุญาตให้เด็กนำอุปกรณ์ที่เสี่ยงต่อความปลอดภัย ทั้งต่อตัวเองและผู้อื่นเข้ามา ในบริเวณโรงเรียนโดยเด็ดขาด

7. มีการตรวจกระเป๋านักเรียนเป็นระยะ ทั้งนี้เพื่อนักเรียนจะไม่นำสิ่งแปลกปลอมที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินของนักเรียน

8. ส่งเสริมให้นักเรียนเล่นกีฬา เล่นดนตรี การแสดงต่างๆ และทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เพื่อสร้างความรัก ความสามัคคี ความเข้าใจ และความเอื้ออาทรในระหว่างพวกเขา

9. ส่งเสริมให้คุณครูเล่นกีฬา และเล่นกับเด็กๆ ในเวลาพักจากการเรียนการสอนอย่างเป็นกันเองฉันทันทีที่ว่าง

10. ส่งเสริมให้ผู้บริหารและคุณครูอยู่ในสนามและพูดคุยกับเด็กๆ สำหรับช่วงเวลาพักจากการเรียนการสอน

11. ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศครอบครัว ฉันทันทีที่ฉันทันที ว่างระหว่างผู้บริหาร คุณครู และนักเรียน

12. และส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเคารพสิทธิของกันและกัน ให้เกียรติกันและกันรู้จักกาลเทศะ ทั้งการกระทำและคำพูด

โรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียนมีนโยบายส่งเสริมความปลอดภัยของโรงเรียนอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยในเรื่องการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน จึงขอเสนอแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัย ในรายละเอียดต่อไป

2. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความปลอดภัย

2.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย

2.1.1 ความหมายของความปลอดภัย (Safety)

สเตรสเซอร์ (Strasser, 1973: 66) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัย หรือสวัสดิภาพไว้ว่า หมายถึง สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ หรือสภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อลดอันตรายที่เกิดจากอุบัติเหตุ

ศรีธนะชา บัญประกอบ (2549: 14) สรุปได้ว่า การบริการความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การรู้จักป้องกันหรือหลีกเลี่ยงการกระทำต่างๆ ที่เป็นอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียน ขณะมาโรงเรียน อยู่ในโรงเรียน และกลับจากโรงเรียนไปสู่นบ้าน

ชัต แก้วมณี (2545: 9) ได้ให้ความหมายของการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนว่า หมายถึง การดำเนินการที่จัดขึ้นเพื่อการป้องกันและหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับเด็กได้ ทุกขณะ ตั้งแต่ขณะเดินทางสู่โรงเรียน อยู่โรงเรียน และกลับจากโรงเรียนสู่นบ้านอย่างถูกต้องเหมาะสม และสม่ำเสมอ

นภาพรรณ อุณาภูล (2540: 22) ให้ความหมาย ความปลอดภัยในโรงเรียนว่า หมายถึง การป้องกัน การฝึกหัดและการบริการที่มุ่งถึงความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของนักเรียน โดยดำเนินงานทุกวิถีทางที่จะทำให้เด็กปลอดภัยทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน ไปและกลับระหว่างบ้านและโรงเรียนอย่างปลอดภัย (Deroche; & Kaiser, 1980: 162–163) ซึ่ง ฮิลด์แบรนต์ (Hildebrand,

1984: 205–206) กล่าวถึง ความปลอดภัยในโรงเรียน จะต้องพิจารณาถึงอัตราส่วนครูและเด็ก การให้การดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และได้เน้นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการประกันภัยสำหรับเด็กที่สถานศึกษาจะต้องจัดให้แก่เด็ก

สรุป ความปลอดภัย หมายถึง การให้บริการแก่นักเรียน ตั้งแต่เดินทางมาโรงเรียน อยู่ในโรงเรียน และออกจากโรงเรียน กลับไปถึงบ้าน โดยไม่เกิดอุบัติเหตุรวมทั้งมีมาตรการป้องกันความปลอดภัยไว้ล่วงหน้าอย่างถูกต้อง และเหมาะสม

2.1.2. ความหมายของอุบัติเหตุและอุบัติภัย

เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน (2549: 8) กล่าวว่าไว้ว่า อุบัติเหตุ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดไว้ก่อน ก่อให้เกิดผลอันไม่พึงประสงค์ อันเนื่องจากสภาพการณ์ไม่ปลอดภัยที่สามารถป้องกันได้ ดังนั้นอุบัติเหตุจึงมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดไว้ล่วงหน้า (Unplanned Event)
2. เป็นเหตุการณ์ที่ก่อผลอันไม่พึงประสงค์ (Undesirable Effects)
3. เป็นสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Condition)
4. เป็นเหตุการณ์ที่สามารถป้องกันได้ (Preventable Event)

ดังนั้น อุบัติเหตุ จึงไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเคราะห์กรรม ดวง ฝืนสาเหตุนั้นๆ สามารถป้องกันและควบคุมได้อุบัติเหตุ หมายถึง ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครคาดหมาย และมีได้มีการวางแผนล่วงหน้า จึงก่อให้เกิดความบาดเจ็บ พิการหรือเสียชีวิตและให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย (เผด็จ เปล่งปลั่ง. 2547: 17)

วิทยา อยู่สุข (2542: 18) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยไว้ว่า ความปลอดภัย หมายถึง สภาพแวดล้อมของการทำงานที่ปราศจากภัยคุกคาม ไม่มีอันตราย และความเสี่ยงใดๆ

วิฑูรย์ สิมะโชคดี และ วีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2542: 19) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยไว้ว่า ความปลอดภัยหมายถึง “การปราศจากภัย” ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ที่จะขจัดภัยทุกชนิดให้หมดไปโดยสิ้นเชิง ความปลอดภัยจึงให้รวมถึงการปราศจากอันตรายที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นด้วย

ปรีชา วิหคโต พันธณีย์ วิหคโต และปรีชา ขำเพชร (2540 : 10) ได้ให้ความหมายของอุบัติเหตุ แปลมาจากคำว่า Accident ในภาษาอังกฤษ หมายถึง การเกิดเหตุโดยบังเอิญ โดยไม่คาดฝัน ไม่คาดคิดมาก่อน ทำให้เกิดการบาดเจ็บ สูญเสียอวัยวะ เกิดความทุกข์ทรมาน เป็นอันตรายต่อชีวิต รวมทั้งมีความหมายแตกต่างกัน 2 แนวคิด ได้แก่ ความหมายของอุบัติเหตุตามความเข้าใจเดิม และความหมายของอุบัติเหตุทางการแพทย์และขององค์การกรรมากร ระหว่างประเทศมีความหมาย ดังนี้

1. ความหมายของอุบัติเหตุ ตามความเข้าใจเดิม อุบัติเหตุ หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดไว้ก่อน (Unexpected) หลีกเลี่ยงไม่ได้ (Unavoidable) และไม่ตั้งใจ (Unintended)

และเชื่อว่าอุบัติเหตุ เป็นเคราะห์ร้ายที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นเรื่องของดวง หรือชะตา หรือกรรม ที่ถูกกำหนดให้ต้องได้รับ และเป็นเรื่องของความบังเอิญที่ไม่คาดฝัน

2. ความหมายของอุบัติเหตุทางการแพทย์ และองค์การการกรมกร ระหว่างประเทศ นายแพทย์อนันต์ ตันมุขกุล รองศาสตราจารย์ศัลยศาสตร์ หน่วย อุบัติเหตุ ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ได้เขียนอธิบายถึงอุบัติเหตุว่า อุบัติเหตุ มีความหมายเดียวกันกับคำว่า Casualty หมายถึง การ เจ็บหรือตายโดยอุบัติเหตุ ตามการจัดหมวดหมู่ของหนังสือ “การแบ่งประเภทของโรคต่างๆ ระดับสากล” (International Classification of Diseases) ก่อนปี ค.ศ. 1971 ได้จัดประเภทของคำว่า “อุบัติเหตุ การใช้สารพิษ และการใช้ความรุนแรง” (Accident, Poisoning and Violence) อยู่ใน หมวดเดียวกัน แต่ในฉบับปรับปรุงใหม่ ค.ศ. 1975 ได้ใช้คำว่า “การได้รับอันตราย และการใช้สารพิษ” (Injury and Poisoning) แทน ทั้งนี้อาจเนื่องจากความหมายของ Accident นั้นค่อนข้างจะสับสน อุบัติภัย ความหมายตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ พ.ศ. 2538 หมายถึง ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุเนื่องจากการจราจรทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ อุบัติเหตุเนื่องจากการทำงาน หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในบ้านหรือในที่สาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ. 2538: 34)

สรุป ความหมายของอุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ หรืออันตรายที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิดหรือตั้งใจมาก่อน ซึ่งมีผลให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ อันตราย ตาย หรือสูญเสียทรัพย์สิน หรือแม้กระทั่งเป็นเรื่องของดวงชะตา หรือกรรมที่ถูกกำหนดไว้ให้ต้องได้รับ และเป็นเรื่องของความบังเอิญที่ไม่คาดฝันมาก่อน

2.1.3 ประเภทของอุบัติเหตุในสถานศึกษา

การจัดประเภทของอุบัติเหตุช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือหรือการค้นหาสาเหตุของอุบัติเหตุ ดังนั้นการจัดประเภทอุบัติเหตุ การจัดหมวดหมู่ของอุบัติเหตุให้เป็นระบบ จึงช่วยให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูพยาบาล โรงพยาบาล ผู้ปกครอง ครู ได้เข้าใจข้อมูลตรงกัน การจัดประเภทอุบัติเหตุในสถานศึกษาสามารถเสนอเป็น 2 แนวคิด ได้แก่ การจัดประเภทของอุบัติเหตุตามหลักการขององค์การอนามัยโลก และการจัดประเภทตามสถานที่เกิด ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ปรีชา วิหคโต; พันธณีย์ วิหคโต; และ ปรีชา ขำเพชร. 2540: 11)

1. การจัดประเภทของอุบัติเหตุตามหลักการขององค์การอนามัยโลกแบ่งหมวดหมู่อุบัติเหตุเป็น 10 ประเภท ได้แก่

1.1 อุบัติเหตุจากการคมนาคม ประกอบด้วย

1.1.1 อุบัติเหตุจากรถไฟ

1.1.2 อุบัติเหตุบนท้องถนน

1.1.3 อุบัติเหตุการคมนาคมทางน้ำ

1.1.4 อุบัติเหตุการคมนาคมทางอากาศ

อุบัติเหตุจากการคมนาคมทั้ง 4 แบบนี้ บางครั้งอาจจะ เกิดร่วมกันได้ เช่น รถไฟชนรถยนต์ หรือเครื่องบินชนรถยนต์ ฯลฯ ในกลุ่มเหล่านี้ยังพิจารณาไปถึง ผู้ขับขี่และผู้บริการ ผู้โดยสาร ผู้เดินเท้า หรือผู้ใช้ทางสัญจรร่วมกับยานพาหนะ

1.2 อุบัติเหตุจากสารพิษ แบ่งได้ ดังนี้

1.2.1 กลุ่มที่เกิดจากสารพิษที่เป็นยา

1.2.2 กลุ่มที่เกิดจากสารพิษเป็นสารเคมีที่ไม่ใช่ยา

การพิจารณาสารพิษนั้นต้องพิจารณาร่วมกับสถานที่ตั้งของโรงงาน อุตสาหกรรม สารเคมีทางเกษตรกรรม สาร และวัตถุที่ใช้สารอาหาร เป็นต้น

1.3 อุบัติเหตุจากการพลัดตกหกล้ม รวมถึงการลื่นหกล้ม ตกจากที่สูง ตกจากที่ต่างระดับ ตกลงในท่อ เป็นต้น

1.4 อุบัติเหตุจากเปลวไฟ รวมถึงไฟไหม้ต่างๆ ด้วย

1.5 อุบัติเหตุจากภัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนมากจะเน้น ในกลุ่มที่ได้รับอันตรายจากสิ่งมีชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็น

1.5.1 สิ่งมีชีวิตที่เป็นพิษ

1.5.2 สิ่งมีชีวิตที่ไม่เป็นพิษ

1.6 อุบัติเหตุจากการจมน้ำ สำลัก และสิ่งแปลกปลอมเข้าร่างกาย หมายถึงสิ่งแปลกปลอมเข้าทางทวารต่างๆ ของร่างกาย เช่น หู ตา จมูก ปาก ทางเดิน อาหาร ทางเดินหายใจ ระบบขับถ่ายปัสสาวะ และอุจจาระ

1.7 อุบัติเหตุจากสาเหตุเบ็ดเตล็ดต่างๆ ได้แก่ วัตถุหลุดล่นใส่ เดินชนสิ่งของ หรือถูกชนโดยวัตถุที่ไม่เกี่ยวข้องกับระบบคมนาคม ถูกหนีบ ถูกบีบ ถูกทับ ถูก เครื่องจักรกล ถูกของมีคม ของแหลมคม อาวุธปืนที่ลั่นเองโดยไม่ตั้งใจ ระเบิดต่างๆ ของร้อนๆ เช่น หม้อข้าว กาน้ำ เตารีด กรด ไฟฟ้า สิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการดำเนินชีวิตของคน

1.8 การทำร้ายตนเองด้วยวิธีการต่างๆ เช่น แขนงคอ กระโดดน้ำ ยิงตัวเอง ตีหรือกินสารพิษ กระโดดจากที่สูง เป็นต้น

1.9 การถูกทำร้าย และผลจากการก่ออาชญากรรมต่างๆ เช่น จี้ ปล้น การทะเลาะวิวาท ช่มชู้ม ตลอดจนสงคราม

1.10 ผลแทรกซ้อนหรือผลที่เกิดตามมาจากอุบัติเหตุครั้งก่อน

2. การจัดประเภทของอุบัติเหตุตามสถานที่เกิดอุบัติเหตุ การพิจารณาสถานที่เกิดอุบัติเหตุ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ สถานที่เกิดตามการจัดขององค์การอนามัยโลก และสถานที่ในสถานศึกษา รายละเอียด ดังนี้

2.1 สถานที่ตามการจัดขององค์การอนามัยโลก จัดเป็น 9 ประเภท ดังนี้

2.1.1 บ้าน ประกอบด้วย บ้านที่อยู่อาศัยทุกชนิด รวมทั้ง ทางเข้าบ้าน โรงรถ สวนหรือสนาม สระน้ำในบริเวณบ้าน

- 2.1.2 ไร่นา สวนซึ่งเป็นสถานที่เกษตรกรรมรวมทั้งไร่นา สวน
- 2.1.3 เหมืองและอุโมงค์ สุสานที่ขุดเป็นท่อใหญ่ๆ
- 2.1.4 สถานที่โรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ลาน และทางเดิน
- 2.1.5 ลานวัด สวนสาธารณะ เป็นต้น
- 2.1.6 ถนน ถนนหลวง ที่เป็นทางจราจรทางบก
- 2.1.7 สถานีบริการต่างๆ เช่น สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง ธนาคาร
สมาคม สถานเริงรมย์ เช่น โรงภาพยนตร์ โรงละคร ภัตตาคาร ไปรษณีย์ ห้างสรรพสินค้า
- 2.1.8 สถาบันต่างๆ เช่น บ้านเด็กเล็ก โรงพยาบาล บ้านพัก คนชรา เรือนจำ
สถานศึกษา
- 2.1.9 สถานที่อื่นๆ เช่น หาดทราย ชายหาด ลำคลอง ท่าเรือ ป่าภูเขา ที่
จอดรถ แม่น้ำ ทะเล ลำธาร เป็นต้น

2.2 สถานที่ในสถานศึกษา สถานที่ที่เกิดอุบัติเหตุบ่อย ได้แก่ สถานที่ตั้งสถานศึกษา
อาคารเรียนและสิ่งก่อสร้าง ห้องเรียน ห้องทดลองวิทยาศาสตร์ หรือทดลองต่างๆ ในโรงเรียน ห้องพยาบาล
ห้องประชุม โรงพลศึกษา โรงฝึกงาน โรงอาหาร สนาม ห้องแต่งตัว ห้องน้ำ ห้องส้วม และที่ปัสสาวะ

2.1.4 ผลของการเกิดอุบัติเหตุในสถานศึกษา

ผลของการเกิดอุบัติเหตุในสถานศึกษา พิจารณาได้จากความสูญเสียที่เกิดจากอุบัติเหตุ
แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความสูญเสียโดยตรง และความสูญเสียทางอ้อม ดังนี้ (วิทยา อยู่สุข. 2542: 95)

2.1.4.1 การสูญเสียโดยตรง ได้แก่ การสูญเสียที่คิดเป็นเงินที่นายจ้างหรือรัฐบาล
ต้องจ่ายโดยตรงให้แก่ผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน

2.1.4.2 การสูญเสียโดยทางอ้อม คือ การสูญเสียที่มักคิดไม่ถึงหรือไม่ค่อยคิดว่าเป็น
การสูญเสีย เช่น เสียเวลาหรือเสียขวัญ เป็นต้น

นอกจากนี้ ปรีชา วิหคโต พันธณีย์ วิหคโต และ ปรีชา ขำเพชร (2540: 13) เพิ่มเติม
ผลของการเกิดอุบัติเหตุในสถานศึกษา ดังนี้

1. ความสูญเสียโดยตรง ได้แก่ การได้รับบาดเจ็บ สูญเสียอวัยวะ เสีย ค่าบริการ
ฉุกเฉิน ค่ารักษาพยาบาล ค่าดูแลผู้เจ็บป่วย ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสภาพร่างกาย ค่าชดเชยในระหว่าง
เจ็บป่วย ค่าทำศพ ค่าชดเชยความพิการ ค่าทรัพย์สินเสียหาย เป็นต้น

2. ความสูญเสียทางอ้อม เป็นค่าเสียเวลาเรียนของนักเรียน ค่าเสียเวลาของครู
พยาบาล ผู้บริหารในการช่วยเหลือนักเรียน ค่าเสียเวลาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการช่วยผู้บาดเจ็บ วิเคราะห์
หาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ การลงทุนที่สูญเปล่าในการศึกษา และการอนามัยแก่ผู้พิการ การสูญเสียโอกาส
ของคนตายและพิการ รวมทั้งการสูญเสียซึ่งเกิดจากความเจ็บปวด ความเศร้าโศกเสียใจของครอบครัว
และคนที่รัก ซึ่งประเมินค่ามิได้

2.1.5 แนวคิดทางด้านความปลอดภัยและสวัสดิศึกษา

แนวคิดทางด้านความปลอดภัยและสวัสดิศึกษา นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ สามารถแบ่งออกเป็นดังนี้ (เอมอชฌา วัฒนบูรานนท์. 2539: 27 – 33)

2.1.5.1 แนวคิดทางด้านสังคมวิทยา

นักสังคมวิทยาหลายท่านเชื่อว่า อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการปรับตัวทางสังคมที่ไม่ดีของบุคคล หากคนเรามีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมสูง การเกิดอุบัติเหตุก็จะลดต่ำลงเนื่องจากโดยทั่วไปคนมักจะตั้งกฎเกณฑ์ไว้ภายในจิตใจ ซึ่งจะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรม ของตนเอง ดังนั้นการที่บุคคลจะได้ใบขับขี่ในการขับรถยนต์ จึงควรจะต้องผ่านการสอบข้อเขียน และการทดสอบทักษะในการขับขี่รวมทั้งการทดสอบสภาพจิตใจหรือทางด้านจิตวิทยาด้วย

จากการศึกษาของ ซัชแมน (Suchman. 1979: 39) โดยใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ประมาณ 15,000 คน พบว่า การเกิดอุบัติเหตุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเบี่ยงเบนทางสังคม ผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางสังคมมักจะประสบอุบัติเหตุสูงด้วย

2.1.5.2 แนวคิดทางระบบนิเวศวิทยา

ตามหลักนิเวศวิทยา ซึ่งเกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมได้ กล่าวไว้ว่า อุบัติเหตุเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น ความเร็ว การดื่มแอลกอฮอล์ ถนนที่เปียกแฉะหรือลื่น ทางเป็นหลุมเป็นบ่อ โดยองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ได้แก่ องค์ประกอบภายใน (Intrinsic) อยู่ภายในตัวมนุษย์ และองค์ประกอบภายนอก (Extrinsic) เป็นองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ อาจแสดงเป็นตัวอย่างได้ ดังนี้ (เอมอชฌา วัฒนบูรานนท์. 2539: 28; อ้างอิงจาก Florio. 1979)

ตาราง 2 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ

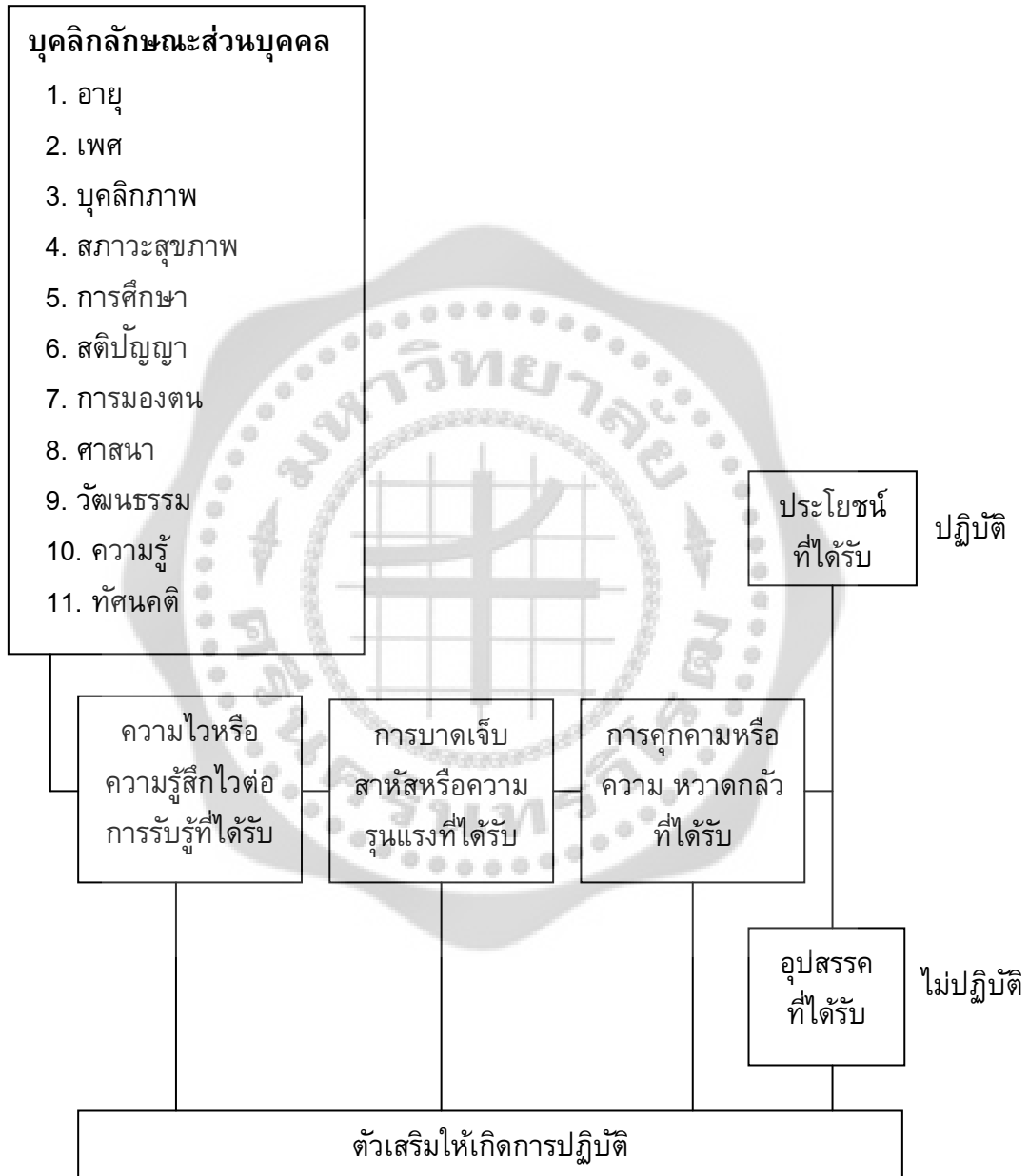
องค์ประกอบภายใน (มนุษย์)	องค์ประกอบภายนอก (สิ่งแวดล้อม)
1. ความผิดปกติทางร่างกาย	1. อากาศเป็นพิษ
2. ความเครียด	2. ความแออัด
3. ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า	3. เครื่องมือหรืออุปกรณ์ชำรุด
4. ความมึนงง	4. การควบคุมทางกฎหมายไม่รัดกุมและไม่เพียงพอ
5. การขาดความรู้	5. ไม่มีการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาสำหรับเด็ก
6. การมีทัศนคติที่ไม่ดี	ก่อนวัยเรียน และการสอนต่อเนื่องตลอดชีวิต
7. การมีความรู้สึกที่ไม่มั่นคง	

ที่มา: เอมอชฌา วัฒนบูรานนท์. 2539 : 28)

2.1.5.3 แนวความคิดเกี่ยวกับความเชื่อทางสุขภาพ

ความเชื่อทางสุขภาพของแต่ละคน มีส่วนทำให้บุคคลหลีกเลี่ยง การเกิดอุบัติเหตุ หรือการบาดเจ็บได้ ซึ่งลักษณะความเชื่อทางสุขภาพสามารถแสดงเป็นภาพประกอบ ได้ดังนี้ (เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์. 2539: 30; อ้างอิงจาก Florio. 1979)

ภาพประกอบ 2 รูปแบบความเชื่อทางสุขภาพเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ

ที่มา: เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์ (2539: 30)

บุคลิกลักษณะส่วนบุคคล ความรู้สึกไวต่อการรับรู้ ความรุนแรง หรือความรู้สึกเจ็บปวดและความรู้สึกหวาดกลัวหรือหวาดผวาของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน ซึ่งมีผลต่อการป้องกันหรือหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุได้ ปัจจัยดังกล่าวและประโยชน์ที่บุคคลได้รับ จะส่งผลกระทบต่อการใช้ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของบุคคลได้ เช่น บุคคลใดที่มีความรู้สึกไวต่อการรับรู้ในระดับต่ำ ความรุนแรงที่ได้รับอยู่ในระดับต่ำ มีความหวาดกลัวน้อย และไม่ได้รับผลประโยชน์มากเท่าที่ควร บุคคลนั้นย่อมมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติหรือไม่เกิดการกระทำ กล่าวโดยสรุป คือ การกระทำหรือการใช้ปฏิบัติจะบังเกิดผลเมื่อ

1. มีการกระทำบ่อยๆ หรือกระทำเป็นประจำ
2. มีแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
3. มีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง
4. มีคำแนะนำใหม่ๆ ทันสมัย
5. คำแนะนำสอดคล้องกับความเชื่อในขณะนั้น

2.1.5.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปลูกฝังสวัสดินิสัย

ในการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยแก่นักเรียนนักศึกษา เยาวชน และประชาชน ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน นอกจากการให้ความรู้ในห้องเรียนแล้ว ควรให้มีการฝึกปฏิบัติอย่างจริงจังอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องจะช่วยเสริมสร้างให้เด็กได้นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติจนเกิดเป็นสวัสดินิสัย ซึ่งการปฏิบัติ จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ การมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติอย่างปลอดภัย การมีความสามารถ และทักษะในสิ่งที่ตนเองต้องการกระทำและมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับความปลอดภัย

สวอดซ์ (เอมอซ์มา วัฒนบูรานนท์. 2539: 31; อ้างอิงจาก Schwartz. 1975) ได้กล่าวว่า ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะเกิดพฤติกรรมใดก่อนหรือหลัง ในที่สุดแล้วก็จะเกิดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การปลูกฝังให้เกิดสวัสดินิสัยนั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ การจูงใจ การเสริมแรงที่เหมาะสม วุฒิภาวะ สถานการณ์และความพร้อม ความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ

2.1.5.5 แนวความคิดทางด้านการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

2.1.5.5.1 แนวคิดทางด้านการปกป้องตนเอง (Self-Preservation)

ความต้องการปกป้องตนเองจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลรู้จักปฏิบัติอย่างถูกต้องในการป้องกัน อุบัติภัย หรือทำให้บุคคลหลีกเลี่ยงการปฏิบัติเพื่อปกป้องตนเองก็ได้ เช่น บุคคลที่มีความหวาดกลัวมักจะมีหลีกเลี่ยงสถานการณ์อันตรายมากกว่าการเผชิญ สถานการณ์ด้วยความกล้า ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะพยายามหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธการเข้าร่วมกิจกรรมทางกีฬา การเดินทางโดยเครื่องบิน หรือการเสี่ยงภัยต่างๆ การสอนสวัสดิศึกษา จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการอยู่เสมอ (Dynamic) สอนในเชิงบวก (Positive) ให้เด็กรู้จัก เผชิญหน้าและแก้ปัญหา มิใช่สอนให้หนีอันตราย เพื่อให้ตนเองอยู่รอดเพียงผู้เดียว ควรเรียนรู้ เพื่อรับผิดชอบตนเอง และผู้อื่นในสังคมด้วย

2.1.5.5.2 แนวคิดทางด้านการยกระดับ หรือส่งเสริมให้ตนเองมีคุณค่ามากขึ้น (Self - Enhancement) แนวคิดทางด้านการยกระดับตัวเองให้สูงขึ้น จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ซึ่งจะมีผลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุได้ เช่น

1. เรื่องการให้ความสำคัญของกลุ่ม โดยเน้นเรื่องการยอมรับของกลุ่ม การติชมหรือการยกย่องเมื่อมีการปฏิบัติที่ปลอดภัย
2. เรื่องค่านิยมของสังคม รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ให้ความเคารพนับถือ รู้จักควบคุมตนเองและมีบุคลิกลักษณะของความเป็นพลเมืองดี ย่อมจะนำมาซึ่งการปฏิบัติที่ปลอดภัย
3. เรื่องระบบประชาธิปไตย สอนให้เด็กรู้จักระบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบ การแสดงความสามารถ และความไว้วางใจในการปฏิบัติงานในสิ่งที่ต้องกระทำ จะทำให้เด็กตระหนักถึงปัญหาอุบัติเหตุหรือความไม่ปลอดภัย
4. เรื่องการควบคุมตนเอง สอนให้เด็กรู้จักป้องกันตนเอง หลีกเลี่ยงการทำตามใจตนเองสามารถควบคุมการฝึกปฏิบัติตามกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องทางด้านความปลอดภัย เพื่อให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติตามได้

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย

มีทฤษฎีต่างๆ หลายทฤษฎีที่เป็นสมมติฐานการเกิดอุบัติเหตุที่นำมากล่าวต่อไปนี้ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่น่าสนใจและเป็นที่น่าเชื่อถือ ได้แก่

2.2.1 ทฤษฎีโดมิโน เฮนริค (Heinrich, 1959: 13-19) เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดนี้ โดยมีหลักการสำคัญคือการเรียงลำดับการประสบอันตรายเป็นขั้นตอน ถ้าเกิดอุบัติเหตุที่ทำให้ขั้นตอนที่หนึ่งเกิดขึ้นก็จะส่งผลกระทบต่อขั้นตอนอื่นๆ ตามลำดับ ซึ่งเปรียบได้เหมือนดังโดมิโนที่เรียงกันอยู่ 5 ตัว ไกลกัน เมื่อตัวที่ 1 ล้ม ย่อมมีผลทำให้โดมิโนตัวถัดไปล้มทับตามไปด้วย ตัวโดมิโนทั้ง 5 ตัว สามารถอธิบายได้ตามลำดับ ดังนี้

1. ภูมิหลังหรือสิ่งแวดล้อมทางสังคม (Ancestry and Social Environment) สิ่งแวดล้อมทางสังคมและการประพฤติปฏิบัติสืบทอดกันมาจากอดีต ทำให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาต่างๆ กัน เช่น ความสะเพร่า ประมาทเลินเล่อ ขาดความคิดไตร่ตรองความดีดั่ง ความชอบในการเสี่ยงอันตราย ความตระหนี่เหนียวแน่น เห็นแต่เงินและลักษณะอื่นๆ ที่ถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ เป็นต้น
2. ความผิดปกติของบุคคล (Fault of Person) สุขภาพจิตและสิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นสาเหตุทำให้เกิดความผิดปกติของบุคคล เช่น การปฏิบัติงานโดยขาดความขังคิด อารมณ์รุนแรง ประสาทอ่อนไหวง่าย ความตื่นเต้น ขาดความรอบคอบ เพิกเฉยละเลยต่อการกระทำที่ปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งความผิดปกติเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการกระทำไม่ปลอดภัย และทำให้เครื่องจักรและการทำงานต้องอยู่ในสภาพหรือสภาวะที่เป็นอันตราย
3. การกระทำที่ไม่ปลอดภัย และ/หรือสภาพเครื่องจักรหรือสภาวะสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตราย (Unsafe Act and/or Mechanical or Physical Hazard) ตัวอย่างการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัยของบุคคล เช่น ยืนทำงานภายใต้หน้าหนักที่แขวนอยู่ การติดเครื่องยนต์โดยไม่แจ้งหรือเตือน ชอบหยอก

ล้อเล่น ถอดเซฟการ์ดของเครื่องจักรออก เป็นต้น ตัวอย่างสภาพเครื่องจักร หรือสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตราย เช่น ขาดเครื่องป้องกันจุดอันตรายหรือจุดที่มีการเคลื่อนที่ ไม่มีรั้วกัน เสียงดังเกินไป แสงสว่างไม่เพียงพอ การระบายอากาศไม่ดี เป็นต้น สิ่งที่เกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยและสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยจะเป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ

4. การเกิดอุบัติเหตุ (Accident) เหตุการณ์ที่มีสาเหตุปัจจัยทั้ง 3 ลำดับมาแล้วย่อมส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น ตกจากที่สูง ลื่นหกล้ม เดินสะดุด สิ่งของหล่นจากที่สูง วัตถุกระเด็นใส่ ถูกวัตถุวิ่งชน กระแทก หนีบหรือตัด เป็นต้น ซึ่งอุบัติการณ์เหล่านี้ อาจจะเป็นสาเหตุของการบาดเจ็บ

5. การบาดเจ็บหรือความสูญเสีย (Injury) ตัวอย่างการบาดเจ็บที่เกิดกับอวัยวะบางส่วน ของร่างกาย เช่น กระดูกหักหรือแตก เคล็ดขัดยอก แผลฉีกขาด แผลไฟไหม้ เป็นต้น การบาดเจ็บเหล่านี้เป็นผลโดยตรงจากการเกิดอุบัติเหตุ ดังภาพประกอบ

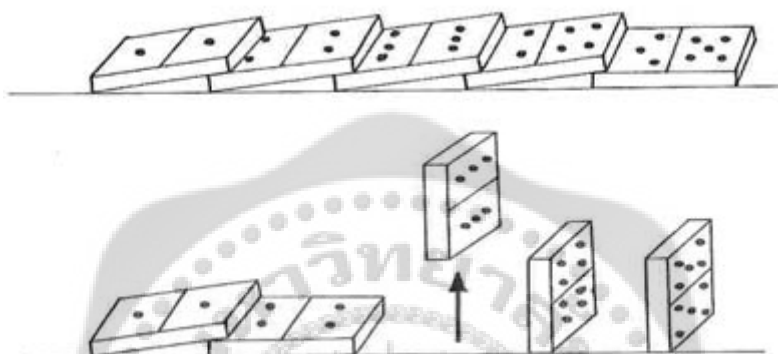
ภาพประกอบ 3 แสดงโดมิโนทั้ง 5 ตัว

ที่มา: *Industrial Accident Prevention*. (1959). หน้า 14.

จากภาพประกอบ 3 สภาพแวดล้อมหรือภูมิหลังของคนใดคนหนึ่ง (สภาพครอบครัว ฐานะความเป็นอยู่ การศึกษาอบรม) ก่อให้เกิดความบกพร่องผิดพลาดของบุคคลนั้นๆ (ทัศนคติต่อความปลอดภัยไม่ถูกต้อง ชอบเสี่ยง ประมาท) ก่อให้เกิดการกระทำที่ไม่ปลอดภัย หรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย จนกระทั่งเกิดอุบัติเหตุขึ้น จากนั้นอุบัติเหตุก็ทำให้เกิดการบาดเจ็บ หรือความสูญเสีย ทฤษฎีโดมิโนมีผู้เรียกชื่อใหม่เป็น “ลูกโซ่ของอุบัติเหตุ” (Accident Chain) การป้องกันอุบัติเหตุ ตามทฤษฎีโดมิโน ก็คือ การตัดลูกโซ่อุบัติเหตุออก โดยการกำจัดการกระทำหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ด้วยวิธีการต่างๆ ก็สามารถลดการบาดเจ็บหรือความสูญเสียได้ ตามทฤษฎีกล่าวว่า เมื่อโดมิโนตัวที่ 1 ล้ม ตัวถัดไปก็ล้มตาม ดังนั้นหากไม่ยอมให้โดมิโนตัวที่ 4 ล้ม (ไม่เกิดอุบัติเหตุ) ก็ต้องนำโดมิโนตัวที่ 3 ออก (กำจัดการกระทำหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย) การบาดเจ็บหรือความเสียหายก็ไม่เกิดขึ้น เนื่องจากการแก้ไขหรือกำจัดโดมิโน ตัวที่ 1 – 2 นั้นทำได้ยาก คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมหรือภูมิหลังของบุคคลและความบกพร่องของบุคคล เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและฝังลึกเป็นคุณสมบัติหรือบุคลิกภาพของ

บุคคลนั้นๆ ดังนั้นการหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุก็ให้จัดการกับการกระทำที่ไม่ปลอดภัยและสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย นับว่า เป็นการป้องกันโดยให้ความสำคัญกับการค้นหาการกระทำที่ไม่ปลอดภัย และสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย

สรุป คือ เหมือนกับการที่นำโดมิโนมาเรียงกัน ถ้าล้มโดมิโนตัวแรกสุดจะทำให้ตัวหลังล้มตาม คือ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น แต่ถ้าเรานำโดมิโนตัวกลางออกการกระทำที่ไม่ปลอดภัยออกก็จะมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น

ภาพประกอบ 4 ลำดับขั้นตอนการเกิดอุบัติเหตุ 5 ชั้น

ที่มา: Industrial Accident Prevention. (1959). หน้า 15–16.

จากภาพประกอบ 4 โดมิโนแต่ละตัวสามารถอธิบายรายละเอียดของการเกิดอุบัติเหตุได้ ดังนี้

1. โดมิโนตัวที่ 1 : สภาพแวดล้อมหรือภูมิหลังของบุคคลจะเป็นความสะเพร่า ความดีความละโมภและคุณสมบัติที่ไม่ดีอย่างอื่นที่อาจถ่ายทอดได้ตามกรรมพันธุ์ สิ่งแวดล้อมอาจช่วยกระตุ้นให้เกิดคุณสมบัติที่ไม่ดีดังกล่าวได้ ทั้งสองประการนี้เป็นต้นเหตุของความบกพร่องของบุคคล

2. โดมิโนตัวที่ 2 : ความบกพร่องผิดปกติของบุคคล จะเป็นนิสัยไม่ดีที่ถูกถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ เช่น ความสะเพร่า ความใจร้อน ความเป็นผู้ที่ตื่นเต้นตกใจง่าย ความไม่รู้จักรักรังใจคน การไม่สนใจต่อความปลอดภัย เป็นต้น

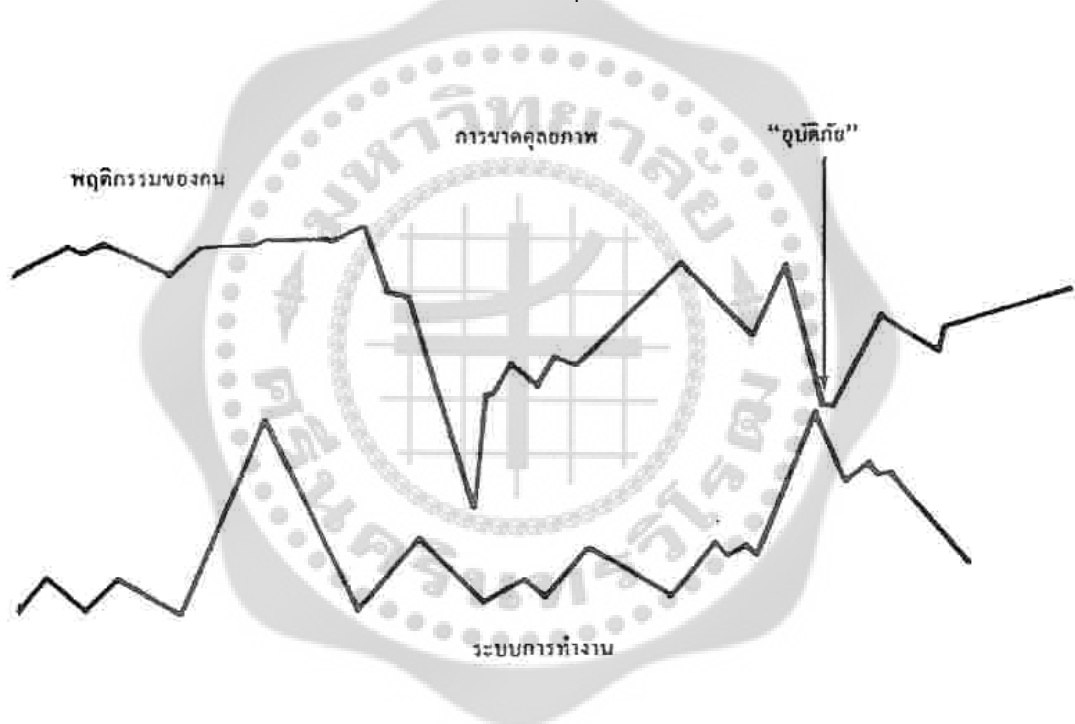
3. โดมิโนตัวที่ 3 : การกระทำหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัยของพนักงาน เช่น การยืนอยู่ใต้รอยยกของที่กำลังเคลื่อนที่มา การวิ่งไล่จับกันในที่ทำงาน หรือสภาพงานที่ไม่ปลอดภัย ช่องเปิดต่างๆ ของอาคารสูง มอเตอร์สายพานหมุนโดยไม่มีอุปกรณ์ป้องกันหรือไม่มีอุปกรณ์ครอบสายพาน เป็นต้นปัญหาดังกล่าวล้วนแต่เป็นต้นเหตุแห่งอุบัติเหตุทั้งสิ้น

4. โดมิโนตัวที่ 4 : อุบัติภัย จะเป็นเหตุการณ์ใดๆ ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุขึ้น เช่น การหล่น การชนประทะกัน การตกนั้งร้าน การตกอาคารสูง การถูกสะเก็ดชิ้นงาน ชูตรกเหนือศีรษะหล่นลงมาบนพื้นโรงงาน เป็นต้น

5. โดมิโนตัวที่ 5 : การบาดเจ็บหรือการสูญเสีย เช่น การฟกช้ำดำเขียว บาดแผล ชูต รอก ชำรุดพื้นโรงงานแตก คนหยุดงานมาช่วยเหลือ แนะนำ มุงดู เป็นผลที่เกิดจากอุบัติเหตุตามรูปที่ 1 ถ้า โดมิโนตัวที่ 1 ล้ม จะทำให้โดมิโนตัวถัดๆ ไปล้มตามเปรียบเสมือนปฏิกิริยาลูกโซ่ ถ้าจะป้องกันไม่ให้ โดมิโนตัวที่ 4 ล้มตามก็ต้องนำโดมิโนตัวที่ 3 ออกจากแถว ในการป้องกันอุบัติเหตุตามทฤษฎีโดมิโน หรือที่เรียกว่า ลูกโซ่ของอุบัติเหตุ (Accident Chain) นี้ จะต้องทำการตัดลูกโซ่อุบัติเหตุให้ขาดจากกัน ซึ่งจะหมายความถึงการกำจัดหรือการกระทำต่อสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัยด้วยวิธีการต่างๆ

2.2.2 ทฤษฎีการขาดดุลยภาพ (Imbalance Cause Theory)

ทฤษฎีการขาดดุลยภาพ เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุ ที่เกิดจากการขาดดุลยภาพชั่วขณะหนึ่ง ระหว่างพฤติกรรมของคนกับระบบการทำงานที่บุคคลนั้น กระทำอยู่ ดังภาพประกอบ 5 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ. 2537: 145)

ภาพประกอบ 5 การขาดดุลยภาพ

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ (2537: 145).

การป้องกันไม่ให้เกิดการขาดดุลยภาพได้ โดยการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนหรือระบบการทำงาน หรือทั้งพฤติกรรมของคนและระบบการทำงานควบคู่กันไป

2.2.3 ทฤษฎีมูลเหตุเชิงซ้อน (Multiple Causation Theory)

แดน ปีเตอร์สัน (Dan, Peterson) เป็นผู้นำทฤษฎีนี้มาใช้โดยกล่าวว่า “อุบัติเหตุเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการในเบื้องต้น และสาเหตุเหล่านี้รวมตัวกันแบบไม่แน่นอน (Random) ก่อให้เกิดอุบัติเหตุขึ้น” (เอมอชฌา วัฒนบูรานนท์. 2539: 22) ทฤษฎีนี้ต่างจากทฤษฎีโดมิโน กล่าวคือ ทฤษฎีมูลเหตุเชิงซ้อนระบุว่า สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุสืบเนื่องมาจากความบกพร่องของระบบการบริหารการจัดการ เช่น การวางแผน การฝึกอบรม การตรวจสอบ การแต่งตั้ง คณะกรรมการความปลอดภัย การควบคุม และการกำหนดงานความรับผิดชอบ เป็นต้น ทฤษฎีนี้ เน้นในแง่ระบบการจัดการ ซึ่งพิจารณาถึงการมีคณะกรรมการความปลอดภัย มีองค์กรและการบริหารจัดการ ทฤษฎีมูลเหตุเชิงซ้อนจึงนิยมใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมมาก

2.2.4 ทฤษฎีความเอนเอียงในการเกิดอุบัติเหตุ (Accident-Proneness Theory)

ความเอนเอียงในการเกิดอุบัติเหตุ (Accident-Proneness) หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพ ซึ่งมีแนวโน้มทำให้บุคคลได้รับอุบัติเหตุ แนวความคิดนี้เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2462 (เอมอชฌา วัฒนบูรานนท์. 2539: 23; อ้างอิงจาก Florio. 1979) โดยนักวิทยาศาสตร์หลายท่านได้ศึกษาลักษณะธรรมชาติของคนที่มีส่วนเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ ซึ่งได้แยกประเภทบุคคล ไว้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

ตาราง 3 ประเภทของบุคคลที่มีส่วนเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ

บุคคลประเภท เอ็กซ์ (Type X) มีความเอนเอียงที่จะไม่เกิดอุบัติเหตุ (Non-Accident-Prone)	บุคคลประเภท วาย (Type y) มีความเอนเอียงที่จะเกิดอุบัติเหตุ (Accident-Prone)
1. ผู้ที่มีระเบียบแบบแผน	1. ผู้ที่ไม่มีระเบียบแบบแผน
2. ผู้ที่มีเป้าหมายในการดำรงชีวิต	2. ผู้ที่ไม่มีเป้าหมายชัดเจนในการดำรงชีวิต
3. ผู้ที่พอใจในชีวิตประจำวัน	3. ผู้ที่ไม่พอใจในชีวิตประจำวัน
4. ผู้ที่เคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น	4. ผู้ที่ไม่สนใจในสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น
5. ผู้ที่ไม่เผด็จการ	5. ผู้ที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์
6. ผู้ที่ไม่ชอบโต้เถียงหรือทะเลาะวิวาท	6. ผู้ที่ระงับอารมณ์ความรู้สึกเกลียดชังยาก
7. ผู้ที่นึกถึงผู้อื่น	7. ผู้ที่นึกถึงแต่ตัวเอง

ที่มา: เอมอชฌา วัฒนบูรานนท์. (2539: 23).

ส่วน ชอ และ สีเซล (Shaw; & Sichel. 1971: 335 – 338) ได้รวบรวมลักษณะบุคลิกภาพของคนเราที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุไว้ โดยพิจารณาลักษณะบุคคลที่เสี่ยงต่ออุบัติเหตุและไม่เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ ดังนี้

ลักษณะของผู้ที่เสี่ยงอุบัติเหตุมาก ดังนี้

1. ผู้ที่บกพร่องทางจิตใจเป็นโรคจิต โรคประสาท
2. ผู้ที่ไม่ฉลาด ขาดสมาธิ ไม่รู้จักสังเกต
3. ผู้ที่ขาดระเบียบวินัย
4. ผู้ที่ปรับตัวไม่ดี หรือปรับตัวไม่ได้
5. ผู้ที่มีอารมณ์ไม่มั่นคง ขาดการควบคุมอารมณ์ อารมณ์ฉุนเฉียว
6. ผู้ที่ชอบปรึกษา ไม่มีความพึงพอใจ
7. ผู้ที่ขาดความอดทน ถูกครอบงำและข่มขู่ง่าย
8. ผู้ที่เห็นแก่ตัว คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว
9. ผู้ที่มีความเชื่อโบราณ ไม่มีเหตุผล
10. ผู้ที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวัย ขาดวุฒิภาวะ
11. ผู้ที่ไม่รู้จักช่วยตนเอง ไม่กล้าตัดสินใจ
12. ผู้ที่มีความเชื่อมั่นตัวเองสูงเกินไป
13. ผู้ที่ชอบการแข่งขันมาก
14. ผู้ที่มีทัศนคติต่อต้านสังคม หรือมีแนวโน้มที่จะก่ออาชญากรรม

ลักษณะของผู้ที่เสี่ยงอุบัติเหตุน้อย มีดังนี้

1. ผู้ที่ควบคุมตัวเองได้ดี มีวุฒิภาวะ และมีสุขภาพดี
2. ผู้ที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้และมีความรับผิดชอบ
3. ผู้ที่ควบคุมอารมณ์ได้ไม่ก้าวร้าวมากเกินไป
4. ผู้ที่สามารถประเมินสถานการณ์และตัดสินใจได้
5. ผู้ที่เรียนรู้ได้เร็วโดยเฉพาะจากประสบการณ์และการทำผิดพลาด
6. ผู้ที่เป็นมิตร ร่าเริง และรู้จักการยอมรับ
7. ผู้ที่รู้จักตนเองและรู้จักระมัดระวัง

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในแต่ละช่วงชีวิตย่อมมีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุได้เสมอ ดังนั้นผู้ที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดอุบัติเหตุ ก็มีแนวโน้มว่าจะเป็นบุคคลที่ได้รับอุบัติเหตุเสมอหรืออุบัติเหตุซ้ำซาก (Accident-Repetitiveness) และผู้ที่มีความเอนเอียงที่จะไม่เกิดอุบัติเหตุก็มีแนวโน้มจะรับประกันได้ว่า เป็นบุคคลที่มีภูมิด้านทานการเกิดอุบัติเหตุได้ตลอดไป ทุกคนมีสิทธิและโอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุได้เสมอ

2.3 นโยบายด้านความปลอดภัยในโรงเรียน

2.3.1 นโยบายด้านความปลอดภัยของรัฐบาล

รัฐบาลภายใต้การบริหารงานของ คุณยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่ได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 (2555: ออนไลน์) มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ดังนี้

นโยบายข้อที่ 1.5 เร่งนำสันติสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน กลับมาสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควบคู่ไปกับการขจัดความยากจน ยาเสพติด และอิทธิพลอำนาจมืด โดยน้อมนำกระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักปฏิบัติ ในแนวทางสันติวิธี โดยเน้นการส่งเสริมความร่วมมือในทุกภาคส่วนกับประชาชนในพื้นที่ อำนาจ ความยุติธรรมอย่างทั่วถึง เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและความเสมอภาค พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ เคารพอัตลักษณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ส่งเสริมการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบที่สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่ โดยไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ จะมีการบูรณาการการบริหารจัดการทุกภาคส่วนให้มีเอกภาพทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ รวมทั้ง ปรับปรุง พัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้อง ทันสมัยกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบอย่างเป็นธรรม

นโยบายข้อที่ 4.3 นโยบายการพัฒนาสุขภาพของประชาชน

4.3.1 ลงทุนด้านบริการสุขภาพ โดยการพัฒนาคุณภาพ การให้บริการสุขภาพ ทั้งระบบอย่างมีบูรณาการเชื่อมโยงในทุกกระดับ จัดให้มีระบบสารสนเทศทางสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ และเร่งผลิตบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขให้เพียงพอกับปริมาณที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน มีระบบการส่งต่อผู้ป่วยไปสู่อุปกรณ์ทางการแพทย์ต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้โรงพยาบาล มีเครื่องมือ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ และห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ที่ทันสมัย

4.3.2 ผลิตบุคลากรทางด้านสาธารณสุขให้เพียงพอ ให้สอดคล้องกับจำนวนประชากร ในพื้นที่ เร่งให้มีการผลิตแพทย์

2.3.2 นโยบายด้านความปลอดภัยของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย เพื่อสร้างระบบป้องกัน อุบัติเหตุและเสริมสร้างความปลอดภัยให้แก่เด็กและเยาวชน โดยกำหนดมาตรการให้สถานศึกษาดำเนินการ และเข้มงวดเรื่องความปลอดภัยให้แก่นักเรียนนักศึกษา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 12)

1. ขอความร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษา เร่งจัดทำแผนปฏิบัติการ เกี่ยวกับการสนับสนุน กิจกรรมที่เกิดความปลอดภัยกับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน โดยให้สำรวจสภาพปัญหา ของสถานศึกษาในเรื่องที่มีแนวโน้มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน นั้น ให้เป็นรูปธรรม เพื่อสร้างระบบป้องกัน เน้นให้นักเรียนนักศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมมากที่สุด

2. ขอความร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษา ได้เข้มงวด กำกับ ดูแล และสนับสนุนให้ ครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา จัดกิจกรรมให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกและพฤติกรรมเกี่ยวกับ ความปลอดภัยแก่นักเรียนนักศึกษา ในเรื่องต่อไปนี้อย่างสม่ำเสมอ

2.1 อุบัติเหตุที่เกิดจากการจราจร เช่น การเดินและข้ามถนน การโดยสารรถประจำทาง รถรับ-ส่งนักเรียน การเดินทางไปทัศนศึกษา การโดยสารรถจักรยาน รถจักรยานยนต์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเดินทางโดยยานพาหนะทางบก

2.2 อุบัติเหตุที่เกิดจากการจมน้ำในกิจกรรมที่ต้องเกี่ยวกับน้ำ เช่น การเดินทางทางน้ำ การเข้าค่ายลูกเสือ-เนตรนารี การสอนว่ายน้ำ การเล่นบริเวณสระน้ำและอื่น ๆ

2.3 อุบัติเหตุที่เกิดจากไฟฟ้า โดยให้ดูแล ซ่อมแซมอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ชำรุดไม่ให้นักเรียนเข้าใกล้บริเวณที่เป็นอันตราย จัดทำป้ายเตือนบริเวณอันตราย และกิจกรรมอื่นที่เหมาะสม

2.4 อุบัติเหตุที่เกิดจากการชำรุดทรุดโทรมของอาคารสถานที่ และอุปกรณ์การเรียน เช่น สนามเด็กเล่น โต๊ะ เก้าอี้ ราวบันได ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ และอื่น ๆ

2.5 อุบัติเหตุที่เกิดจากอาหารเป็นพิษ โดยขอให้สถานศึกษาดูแลเรื่องความสะอาดของอาหาร ภาชนะใส่อาหาร สถานที่รับประทานอาหารให้มีความสะอาดปราศจากเชื้อโรค โดยเฉพาะกับเด็กเล็ก

3. ขอความร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษา เร่งขยายผลการนำคู่มือ การเรียนการสอน การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยของกระทรวงศึกษาธิการ ไปใช้บูรณาการในการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อให้เด็กมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจราจรเพื่อป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุทางถนน

4. ขอความร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษา จัดกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับโรงเรียนสร้างเสริมความปลอดภัย โดยเน้นให้เกิดกิจกรรมสร้างความรู้จิตสำนึก และพฤติกรรมความปลอดภัยเป็นการป้องกันอุบัติเหตุทุกประเภท ซึ่งสถานศึกษาควรร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ และชุมชน

5. ขอความร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษา รายงานสถานการณ์และสถิติ เกี่ยวกับอุบัติเหตุด้านต่างๆ ที่เกิดกับนักเรียนนักศึกษา ทุกครั้งที่มีอุบัติเหตุร้ายแรง หรือเป็นประจำทุกภาคการศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลและหาแนวทางสนับสนุนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยให้เกิดประสิทธิผลเป็นรูปธรรมมากขึ้น

2.3.3 มาตรการป้องกัน และแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเดิม) ได้กำหนดมาตรการป้องกัน และแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษาไว้อย่างกว้างๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 ก: 13 – 16)

1. อาคารเรียนและอาคารประกอบ เป็นสิ่งปลูกสร้างถาวร ใช้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา ซึ่งต้องก่อสร้างแบบแปลนที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนด มีความคงทนแข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักของนักเรียนและอุปกรณ์ในอาคารเรียนได้อย่างดี แต่เมื่อผ่านการใช้งานมานานสิ่งก่อสร้างเหล่านี้ก็เสื่อมคุณภาพชำรุดทรุดโทรมรวมทั้งอุปกรณ์การเรียนการสอน เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ถ้าขาด การดูแลซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้และปลอดภัยแล้ว จะเกิดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ จากอาคารเรียนและอาคารประกอบพบว่า มีสาเหตุมาจากหลาย ๆ ส่วนของอาคารสถานที่ ในโรงเรียนที่ชำรุดทรุดโทรม ได้แก่ โครงสร้างของอาคารเรียน ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ไฟฟ้า สถานที่ประกอบอาหาร ส้วมและสุขภัณฑ์ อาคารเรียน อาคารประกอบที่รื้อถอนญาติให้รื้อถอน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 โครงสร้างอาคารเรียนควรมีมาตรการป้องกัน ได้แก่ ตรวจสอบ โครงสร้าง ส่วนประกอบของอาคาร ซ่อมแซมโครงสร้างให้อยู่ในสภาพไม่เสี่ยงต่อความปลอดภัย สร้างความตระหนัก ในการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียนทุกคน

1.2 ครุภัณฑ์ ควรมีมาตรการป้องกัน ได้แก่ สำรวจ ตรวจสอบ ปรับปรุง ซ่อมแซม จัดวาง จัดเก็บถูกวิธี ใช้ถูกวิธี ครุภัณฑ์ชำรุด ห้ามใช้เด็ดขาด

1.3 อุปกรณ์ไฟฟ้า ควรมีมาตรการป้องกัน ได้แก่ ติดตั้งเครื่องตัดไฟ อัตโนมัติน ตรวจสอบอุปกรณ์ไฟฟ้าในเรื่องอายุการใช้งาน และต้องมีมาตรฐานในการใช้

1.4 สถานที่ประกอบและรับประทานอาหาร ควรมีมาตรการป้องกัน ได้แก่ ต้อง ไม่มีสารพิษ อุปกรณ์ไฟฟ้าเรื่องใช้งานได้ปลอดภัย ถึงแกีสหุงต้มตรวจสอบความเรียบร้อยภายหลัง การใช้งาน ป้องกันสัตว์ไม่ให้เข้ามาหาอาหารในที่ประกอบการ ภาชนะรองรับอาหารที่ปรุงใหม่ต้องมีที่ ปิดกันแมลงและฝุ่น ติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงพร้อมให้ความรู้ในการใช้อุปกรณ์ดับเพลิง

1.5 ส้วมและสุขภัณฑ์ ควรมีมาตรการป้องกัน ได้แก่ ตรวจสอบพื้น และถังห้องน้ำ ห้องส้วม ครูต้องควบคุมการใช้ห้องน้ำของเด็ก โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัย ส้วมชำรุดต้อง ปิดห้ามใช้ห้องน้ำ ต้องติดกริ่งสัญญาณ นักเรียนไปใช้ห้องน้ำต้องมีเพื่อน ห้องน้ำมีแผงคอนกรีตปิดกัน ควรแก้ไขไม่ให้มี เพื่อไม่ให้ไปบังสายตา ควรสร้างห้องน้ำให้เหมาะกับระดับชั้นของนักเรียน กลอนประตู ห้องน้ำควรออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้ พื้นห้องน้ำสูงกว่าข้างนอก ทำให้พื้นข้างนอกเปียก อาจ ทำให้เป็นอันตรายต้องแก้ไข

1.6 อาคารเรียนและอาคารประกอบการชำรุด ควรมีมาตรการ ป้องกันให้สำรวจ ตรวจสอบ รั่วรื้อถอน ต้องปิดกันไม่ให้นักเรียนไปเล่นได้ ตั้งงบประมาณรื้อถอน ต้องดำเนินการรื้อถอน ทันที หากพิจารณาว่าไม่ปลอดภัย

2. บริเวณโรงเรียน บริเวณโรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็กนักเรียนมากที่สุด เป็นส่วนที่นักเรียนต้องสัมผัสอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษโดยเฉพาะ เรื่องความปลอดภัย จึงควรกำหนดเป็นมาตรการป้องกันและแก้ไข ดังนี้

2.1 รั้วและประตูโรงเรียน ควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไข ได้แก่ การก่อสร้าง ต้องได้มาตรฐาน จัดทำระบบป้องกันบานประตูล้มให้มั่นคง จัดทำป้ายคำเตือนและจัดทำแนวเขตห้าม บริเวณที่เป็นอันตรายจากบานประตูและรั้วที่ชำรุด หมั่นตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

2.2 บ่อน้ำ สระน้ำ และบ่อเลี้ยงปลาควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไข ได้แก่ บ่อน้ำต้น ต้องมีฝาปิด ฝักเด็กว่ายน้ำตามความเหมาะสม สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา ควรมีรั้วหรือขอบเขตเพื่อป้องกัน เด็กเล็กหรือเด็กที่ว่ายน้ำไม่เป็นเข้าไปเล่น กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ให้รัดกุม

2.3 เขตก่อสร้างและกองครุภัณฑ์ชำรุด ควรมีมาตรการป้องกัน ได้แก่ จัดทำแนวเขต บริเวณกำหนดให้ผู้ก่อสร้างต้องติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันวัสดุหล่น บุคลากรคอยดูแลตามกำหนด มีการควบคุม การก่อสร้างอย่างใกล้ชิด ใช้เครื่องจักรในการก่อสร้างอย่างปลอดภัย หากเห็นว่าเป็นอันตรายให้นักเรียน หลีกเลียงไปทางอื่น จัดการเก็บวัสดุที่ไม่ใช้แล้วให้ปลอดภัย

2.4 ต้นไม้ใหญ่ ควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไข ได้แก่ ตัดแต่งกิ่งให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย ให้หมั่นตัดสอยลงพอสมควร กิ่งไม้หรือต้นไม้ที่ตายแล้วให้ตัดทิ้งไปโดยเร็ว สอนนักเรียนให้ตระหนักถึงความปลอดภัยขณะเล่นอยู่ใต้ร่มไม้ ห้ามไม่ให้นักเรียนปีนป่ายต้นไม้

2.5 สนาม สนามเด็กเล่น ควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไข ได้แก่ รักษาความสะอาดโดยรอบให้ปราศจากวัสดุอันตราย ตัดหญ้าเพื่อป้องกันอันตราย หมั่นตรวจพื้น สนามเพื่อไม่ให้เป็นหลุมเป็นบ่อ หมั่นตรวจสอบอุปกรณ์เด็กเล่น ควรมีการควบคุมเครื่องเล่นให้ความรู้กับนักเรียนในกรณีที่พบสิ่งแปลกปลอม ซึ่งเกิดจากวัตถุระเบิดหรือวัตถุอันตราย

2.6 โถง บ่อเกรอะ บ่อซึม ถังเก็บน้ำ หอพักน้ำและถังซีเมนต์ ควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไข ได้แก่ ต้องมีฝาปิด และใส่กุญแจ บ่อเกรอะและบ่อซึมต้องมีฝาปิดที่มั่นคงแข็งแรง หากใช้ไม่ได้ให้ทำลาย ตรวจสอบถังพักน้ำหรือถังซีเมนต์ให้ใช้การเสมอ ถ้าใช้ไม่ได้ให้ทำการรื้อถอน

2.7 เต้าเผาขยะ ที่ทิ้งขยะ ควรมีมาตรการ ได้แก่ จัดให้ถังขยะโดยมี ระบบแยกขยะให้ถูกวิธีที่เหมาะสมในกรณีที่เผาขยะสร้างนิสัยการทิ้งขยะให้ถูกวิธีทำลาย หรือทำการแปรสภาพด้วยวิธีที่เหมาะสม ในกรณีที่เผาขยะควรเผานอกเวลาเรียน

3. สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การจัดการ ควบคุม ดูแลและการปรับปรุงภาวะในโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมให้ถูกต้อง เหมาะสม และอยู่ในสภาพที่ถูกสุขลักษณะ โรงเรียนทุกแห่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคล้ายคลึงกัน ทั้งในด้านโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ การปฏิบัติและการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมจะมีผลต่อสุขภาพและลดความเสี่ยงของภาวะที่จะเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนใช้เวลาเรียนรู้ และอยู่ในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมากกว่าครึ่งของเวลาช่วงกลางวัน แต่สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในสถานศึกษานั้น มิได้มีเฉพาะในสถานศึกษาเท่านั้น มลภาวะของสิ่งแวดล้อมภายนอกก็ส่งผลต่อนักเรียนเช่นกัน ซึ่งมลภาวะของสิ่งแวดล้อมภายนอกนี้ ยากต่อการควบคุม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทางตรงและทางอ้อมต่อนักเรียน ซึ่งพอจะกำหนดมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาไว้ อย่างกว้าง ๆ ดังนี้

3.1 สำรวจปัญหาด้านสภาพแวดล้อมและมลภาวะแล้วจัดลำดับความสำคัญ เพื่อหาแนวทางแก้ไขป้องกัน

2.2 ตั้งกรรมการโดยใช้ชุมชน องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมหาแนวทางแก้ไข

2.3 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

2.4 แสวงหาความร่วมมือจากสถานประกอบการ ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

2.5 ส่งเสริมกิจกรรมปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักต่อปัญหา สิ่งแวดล้อมให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

4. เครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช้ทำกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งทางตรง ทางอ้อม เพื่อให้เกิดการปฏิบัติจริง เครื่องมือเครื่องใช้ต้องมีความปลอดภัย ได้แก่ เครื่องกล เช่น เครื่องสูบน้ำ

เครื่องตัดหญ้า แทนเจาะ เครื่องเชื่อม เครื่องตัด ส่วนเครื่องมือการเกษตร เช่น มีด จอบ เสียม พลั่ว ชะแลง เครื่องพ่นยา กรรไกรตัดหญ้า เครื่องมือช่าง ส่วนไฟฟ้า เลื่อยฉลุไฟฟ้า สิว ค้อน มาตรการป้องกัน ได้แก่ ครูต้องแนะนำสาธิตการใช้ให้ถูกวิธี การบำรุงรักษาต้องมีระบบ อุปกรณ์ที่ชำรุดต้องซ่อมแซมและแก้ไข สำหรับสารเคมี การเก็บรักษาครูต้องมีความปลอดภัยที่สุด

5. การเดินทางกลับบ้านของนักเรียน มีหลายรูปแบบ เช่น เดินเท้ารถจักรยานยนต์ นั่งเรือ และเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนได้รับอุบัติเหตุ เนื่องจากไม่ระมัดระวัง มาตรการป้องกัน ได้แก่ ให้นักเรียนเดินแถวกลับบ้าน จัดระบบการรักษาความปลอดภัย 3 ระดับ คือ นักเรียนควบคุมตนเอง ครู ชุมชน และเจ้าหน้าที่ตำรวจกำหนดความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ควบคุมการขับขีรถจักรยานของนักเรียนขอความร่วมมือทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ จัดครูเวรคอยควบคุมดูแลในการใช้รถใช้ถนนของนักเรียน จัดอบรมพนักงานรถรับส่งนักเรียน ฝึกการใช้รถใช้ถนนและส่งเสริมให้นักเรียนฝึกว่ายน้ำ สร้างกิจกรรมตระหนักถึงการระมัดระวังตนเองโดยสารเรือ เป็นต้น

6. การพานักเรียนไปศึกษาออกสถานที่ หมายถึง การที่ครูอาจารย์หรือผู้ที่เป็นหัวหน้าสถานศึกษา พานักเรียนไปเป็นหมู่คณะ จะเป็นเวลาเปิดทำการสอนหรือไม่ก็ตาม ซึ่งการเดินทางไปนั้น อาจไปและกลับในวันเดียวกัน หรือไปพักค้างคืน โรงเรียนจึงจำเป็นต้องปฏิบัติ ตามระเบียบอย่างเคร่งครัด เพราะอาจเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายกับนักเรียนได้ อุบัติภัยที่เกิดขึ้นกับนักเรียนระหว่างเดินทางกลับ ได้แก่ ข้อเท้าแพลง แขนหัก ศีรษะแตก ปวดศีรษะ ปวดท้อง มีดบาด น้ำร้อนลวก แมลงกัดต่อย พัดตก ลมหลงทาง เป็นต้น มาตรการป้องกัน ได้แก่ ศึกษาและปฏิบัติตาม และแนะแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเตรียมการและวางแผนการเดินทาง เช่น ศึกษาสถานที่ไปศึกษาดูงาน ศึกษา เส้นทางโรงเรียนติดต่อยานพาหนะที่ปลอดภัย ทำหนังสือขออนุญาตผู้บังคับบัญชา ผู้ปกครอง นักเรียน กำหนดครูผู้ดูแลประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความปลอดภัย

7. การร่วมกิจกรรมสำคัญ เช่น กิจกรรมการแสดงของนักเรียน กิจกรรม การเดินรณรงค์ลักษณะต่างๆ การแข่งขันกีฬา และการเชียร์กีฬาหน้าอัฒจันทร์ กิจกรรมเข้าค่ายพักแรม ลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด กิจกรรมเข้าร่วมพัฒนาชุมชน มาตรการป้องกัน ได้แก่ ดูแลความคงทนของเวทีที่จะแสดงความปลอดภัยจากกระแสไฟฟ้า รูปแบบการแสดงไม่เสี่ยง จนเกินไป หากต้องใช้ถนน ควรขอความร่วมมือกับตำรวจจราจร มีหน่วยพยาบาล ระยะเวลาเหมาะสมกับเด็ก การแข่งขันกีฬา ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างวัย อุปกรณ์ที่ใช้ในการแข่งขันต้องมีมาตรฐานและปลอดภัยการเข้าค่าย พักแรม จัดเตรียมสถานที่ให้แน่ใจว่าปลอดภัย เตรียมประสาน กับผู้ปกครอง เตรียมเส้นทางเดินเตรียมบุคลากรในการควบคุมดูแล ประสานกับผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ป้องกันคนร้ายและสัตว์ร้าย เตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้ ตลอดจนเวชภัณฑ์ยา การร่วมกิจกรรมชุมชน หลักปฏิบัติที่รู้จักกันทั่วไปที่จะสร้างความเคยชินและสร้างความปลอดภัย คือ 5 ส สู่ความปลอดภัย ซึ่ง วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2543: 16) แนะนำ 5 ส สู่ความปลอดภัย คือ

สะสาง แยกการเรียงสิ่งของที่จำเป็นและไม่จำเป็น ทั้งสิ่งของที่ไม่จำเป็นออกไปให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สะดวก เก็บเครื่องมืออุปกรณ์ไว้ในที่ที่ใช้ได้สะดวก และเก็บในสภาพที่ปลอดภัย
สะอาด จัดระเบียบการดูแลความสะอาดของสถานที่ทำงาน เช่น การกำจัดฝุ่น

ละออง

สุขลักษณะ ดูแลเสื้อผ้าและรักษาสภาพสถานที่ทำงานให้สะอาดเรียบร้อย
สร้างนิสัย ปฏิบัติ 4 ส ข้างต้นจนเป็นนิสัย

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือควรทำงานด้วยการมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส มีความตั้งใจขณะทำงาน และทำความสะอาดสถานที่ทำงานให้เรียบร้อยเมื่อเสร็จ ซึ่งจะช่วยให้การทำงานสะดวก รวดเร็ว หยิบจับและหาสิ่งของได้ง่าย อันเป็นการลดอุบัติเหตุได้ โดยสิ่งของต่างๆ ควรเก็บไว้ในที่ที่กำหนดให้ หากเป็นเครื่องมือจะต้องทำความสะอาดก่อนเก็บเข้าที่ สิ่งของต่างๆ จะต้องวางให้เป็นระเบียบสะดวกต่อการหยิบใช้สอย ส่วนไหนที่มีตะปู ลวด เศษโลหะ แผลคมคมค้างอยู่ให้รีบเอาออก เพราะไม่แน่ใจว่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ใครได้ เมื่อมีน้ำมันหรือน้ำหก ลงพื้น ควรเช็ดให้เรียบร้อย กำจัดขวดแก้ว หรือกระป๋องเครื่องดื่ม กระป๋องสิ่งของที่ใช้แล้ว ให้เก็บทิ้ง ตู้อุปกรณ์ให้ทำความสะอาดสม่ำเสมอ การโยนสิ่งของเศษของที่ใช้แล้ว เช่น ตะปู แก้วแตก เศษเหล็ก โดยไม่ทิ้งในที่เก็บขยะจะเกิดอันตรายได้ การเก็บเศษแก้ว ให้ใช้ไม้กวาด การถอนตะปู จะต้องใช้เครื่องมือ ถอน หรือใช้หัวค้อนเป็นเครื่องมือถอน ผู้ที่รักษาความสะอาดที่ดี เมื่อเห็นสิ่งใดชำรุดเสียหายจะต้อง รีบรายงานทันที (วิจิตรา และคณะ. 2540: 33)

2.4 ความหมายของความปลอดภัยในโรงเรียน

แนวความคิดและงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับความหมายของความปลอดภัยในโรงเรียน ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนวความคิดต่างๆ ไว้ดังนี้

ศิริวรรณ สันเจียรกุลและคณะ (2555: ออนไลน์) กล่าวสรุปว่า สาเหตุของการบาดเจ็บ หรือตายจากอุบัติเหตุในเด็กนั้นสามารถป้องกันได้ถ้าทุกคนใส่ใจเรื่องความปลอดภัย และจัดสิ่งแวดล้อม เพื่อเด็ก และจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัย หมายถึง ความปราศจากภัย หรือ พ้นภัย ทั้งหลายทั้งปวงที่จะก่อให้เกิดภัยอันตรายหรือความเสียหายแก่มนุษย์ ถ้าหากจะเทียบกับคำใน ภาษาอังกฤษก็คือ "Safety" แต่ยังมีคำไทยที่ใกล้เคียงกับความปลอดภัยอีกคำที่ใช้กันอยู่ ได้แก่ "สวัสดิภาพ" ซึ่งบางครั้งคนไทยเรามักจะนิยมใช้ควบคู่กันไปคือ "สวัสดิภาพและความปลอดภัย" เพื่อให้ได้ใจความ ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (สุชาติ โสมประยูร; เอมอัชมา วัฒนบุรานนท์. 2552: 17)

จิราพร พรหมภักดี (2551: 15) ความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงาน ของโรงเรียนในการป้องกันอันตราย และการให้บริการทุกวิถีทางในการให้เด็กนักเรียนรอดพ้นจากอุบัติเหตุ ต่างๆ

ศรัณยา บุญประกอบ (2549: 14) การบริการความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การรู้จัก ป้องกัน หรือหลีกเลี่ยงการกระทำต่างๆ ที่เป็นอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียน ขณะมาโรงเรียน อยู่ในโรงเรียน และกลับจากโรงเรียนไปสู่บ้าน

เฟด็จ เปล่งปลั่ง (2547: 17) ความปลอดภัย หมายถึง การรู้จักวิธีการต่างๆ ที่กระทำขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงและแก้ไขไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อ 26 ตุลาคม 2547 ในมาตรฐานที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษา การจัดหลักสูตรการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ กำหนดให้องค์กรที่ให้บริการทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ที่มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย แนวทางดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่สถานศึกษานำไปปฏิบัติ เพื่อให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542)

ซัด แก้วมณี (2545: 9) ได้ให้ความหมายของการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนว่า หมายถึง การดำเนินการที่จัดขึ้นเพื่อการป้องกันและหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กได้ทุกขณะ ตั้งแต่ขณะเดินทางสู่โรงเรียน อยู่โรงเรียน และกลับจากโรงเรียนสู่บ้านอย่างถูกต้องเหมาะสมและสม่ำเสมอ

วานแฮม (Varnham. 2005: 320) กล่าวว่า โรงเรียนมีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและรับผิดชอบตามกฎหมายในการจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพให้ปลอดภัย และจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อเด็ก และจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

โจนส์ (Jones. 2003: 41 – 69) กล่าวว่า ความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทุกคน ผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน รวมทั้งผู้นำชุมชนควรให้ความดูแลเอาใจใส่ เนื่องจากเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษา ในสังคมอเมริกัน

จาโวโลสกี (Jaworowski. 2003: 352) กล่าวว่า นักการศึกษาทั้งหลายต่างค้นหาวิธีการหาสาเหตุในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และศึกษาถึงการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของโรงเรียนพบว่า มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ไฮแบรนต์ (Hildebrand. 1984: 205 – 206) กล่าวถึง ความปลอดภัยในโรงเรียนว่า จะต้องพิจารณาถึงอัตราส่วนครูและเด็ก การให้ การดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และได้เน้นถึงความจำเป็น และความสำคัญของการประกันภัยสำหรับเด็ก ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดให้แก่เด็ก

สรุปได้ว่า “ความปลอดภัย” หรือ “สวัสดิภาพ” ไม่เพียงแต่หมายถึงการไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นเท่านั้น แต่ความปลอดภัยยังมีความหมายรวมถึงการดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขกาย สุขใจ ไม่เสี่ยงภัย มีความมั่นใจในการประกอบกิจกรรมต่างๆ และมีการเตรียมการป้องกันภัยไว้ล่วงหน้าอย่างถูกต้องเหมาะสมและสม่ำเสมออีกด้วย

2.5 การจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

ผู้วิจัยอาศัยแนวความคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.5.1 การบริการรถโรงเรียน

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2545: 446 – 448) ได้กล่าวถึง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. 2536 ว่าผู้ดำเนินกิจการรถโรงเรียนมีหน้าที่ ดังนี้

1. ควบคุมดูแลและเอาใจใส่เรื่องความปลอดภัยในการรับส่งนักเรียน
2. จัดให้มีเครื่องหมายเป็นแผ่นป้ายพื้นสีส้มสะท้อนแสงขนาดกว้างอย่างน้อย 35 เซนติเมตร และยาวอย่างน้อย 85 เซนติเมตร มีข้อความว่า “รถโรงเรียน” เป็นตัวอักษรสีดำ ความสูงไม่น้อยกว่า 15 เซนติเมตร ติดอยู่ที่ด้านหน้าและด้านท้ายของตัวรถ ให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่น้อยกว่า 50 เมตร และมีชื่อโรงเรียนติดอยู่ด้านข้างทั้งสองข้างของตัวรถ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี)
3. คัดเลือกพนักงานขับรถและผู้ควบคุมดูแลนักเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้
4. จัดให้มีสัญญาณสีเหลืองอำพันเปิดเปิดเป็นระยะ (กระพริบ) ในขณะที่ใช้รับส่งนักเรียนติดไว้ที่ด้านหน้าและท้ายของตัวรถ เพื่อให้ผู้ขับรถที่สวนทางมาหรือขับตามหลังสามารถมองเห็นได้ชัดเจน ในระยะไม่น้อยกว่า 150 เมตร
5. จัดให้มีเครื่องใช้ที่จำเป็นเพื่อช่วยเหลือนักเรียน เมื่อมีอุบัติเหตุ หรือมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น ดังต่อไปนี้
  - 5.1 เครื่องดับเพลิง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารที่มีจำนวนที่นั่งไม่เกิน 20 ที่นั่ง ต้องมีเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง รถที่ใช้ในการขนส่งที่มีจำนวนที่นั่งเกิน 20 ที่นั่ง ต้องมีเครื่องดับเพลิง อย่างน้อย 2 เครื่อง เครื่องดับเพลิงต้องมีขนาดพอสมควร และติดตั้งไว้ภายในรถในที่ที่เหมาะสม พร้อมทั้งจะใช้งานได้ทุกขณะ
  - 5.2 ฆ้อนทุบกระจก 1 อัน
  - 5.3 เหล็กชะแลง 1 อัน ค้อนทุบกระจกและชะแลงต้องเก็บไว้ในที่ปลอดภัย และสามารถนำไปใช้งานได้สะดวก
6. จัดให้มีแผ่นป้ายแสดงข้อความเตือนเรื่องความปลอดภัยในการโดยสารตามที่กรมขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบติดไว้ภายในตัวรถตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้ง่าย
7. จัดให้มีเครื่องมือปฐมพยาบาลประจำรถโรงเรียนทุกคัน
8. รายงานผลการจัดรถโรงเรียนทราบทุกเดือน
9. รายงานผลให้ทางโรงเรียนทราบโดยทันทีที่เกิดเหตุหรือกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น
10. แจ้งผลการตรวจสภาพรถประจำปีให้โรงเรียนทราบทุกปี

โรงเรียนมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการจัดรถโรงเรียน ดังนี้

1. กำกับดูแลการจัดรถโรงเรียนของผู้ดำเนินกิจการรถโรงเรียน
2. จัดให้มีทะเบียนรถโรงเรียน ทะเบียนประวัติพนักงาน และผู้ควบคุมดูแลนักเรียน

ตามระเบียบที่กำหนดกรณีที่เกิดอุบัติเหตุให้รายงานให้ทราบเป็นการด่วน พนักงานขับรถโรงเรียน มีคุณสมบัติ คือ มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี มีใบอนุญาตขับรถยนต์ไม่น้อยกว่า 3 ปี เป็นผู้มีสุขภาพดี แต่งกายสุภาพและมารยาทสุภาพเรียบร้อย มีประวัติความประพฤติดี มีความชำนาญ สุขุมรอบคอบ และรู้เส้นทางที่ใช้รับส่งนักเรียนเป็นอย่างดี มีความสามารถตรวจสอบดูแลอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้และสัญญาณต่างๆ ภายในรถให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตลอดเวลา ได้เข้ารับการอบรมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรมการขนส่งทางบกหรือกรมตำรวจกำหนด พนักงานขับรถโรงเรียนมีหน้าที่ ดังนี้

2.1 ต้องประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ และระเบียบ ว่าด้วยการนั้น โดยเคร่งครัด

2.2 ตรวจสอบสภาพรถและอุปกรณ์ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพดี และพร้อมที่จะใช้การได้ตลอดเวลา

2.3 ไม่ขับรถขณะที่มีอาการมึนเมาหรือเสพสุรา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทระหว่างขับรถโรงเรียน

2.4 รายงานให้ทางโรงเรียนทราบทันทีที่เกิดเหตุ หรือกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น ผู้ควบคุมดูแลนักเรียน มีคุณสมบัติ คือ เป็นครูหรือบุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ได้เข้ารับการอบรมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรมการขนส่งทางบก หรือกรมตำรวจกำหนด เป็นผู้มีสุขภาพดี แต่งกายสุภาพ และมารยาทสุภาพเรียบร้อย

ผู้ควบคุมดูแลนักเรียนมีหน้าที่ ดังนี้

1. ผู้ควบคุมดูแลนักเรียนต้องตรวจสอบจำนวนนักเรียนที่รับส่ง แต่ละเที่ยวให้ถูกต้องครบถ้วนตรงตามรายชื่อนักเรียน พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายชื่อนักเรียนที่ใช้บริการตามแบบที่กำหนด
2. ประจำอยู่กับรถโรงเรียนตลอดเวลาที่รับส่งนักเรียน เพื่อควบคุมดูแล และช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความปลอดภัยตลอดการเดินทาง

3. รายงานให้โรงเรียนทราบทันทีที่เกิดอุบัติเหตุ หรือมีกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น

สุจิตรา สุนทรทรัพย์ (2544: 66 – 67) สรุปว่า โรงเรียนที่มีบริการรถโรงเรียนรับ-ส่งนักเรียน ควรจัดให้มีผู้ควบคุมดูแลการขึ้นและลงรถ การนั่งรถอย่างเป็นระเบียบและดูแลการส่งข้ามถนน ผู้ดูแลรถอาจเป็นสรวัตตรรถโรงเรียน หรืออาสาสมัครนักเรียนประจำรถคันละ 2 คน ประจำอยู่หัวรถและท้ายรถ โดยมีครู 1 คน คอยควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสรวัตตรรถโรงเรียนด้วย

ความรับผิดชอบของสรวัตตรรถโรงเรียน มีดังต่อไปนี้

1. ดูแลให้นักเรียนทุกคนขึ้นนั่งประจำที่นั่งของตนก่อนรถออก
2. ช่วยพนักงานขับรถตรวจสอบจำนวนและรายชื่อที่ใช้บริการ

3. ดูแลให้ช่องทางเดินปราศจากวัตถุสิ่งของกีดขวาง เช่น กระเป๋าหนังสือ เครื่องกีฬา หรือไม่ให้มีผู้ไต่ยืนเท้าออกมาขวางทางเดิน

4. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจกฎการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยขณะโดยสารรถโรงเรียน และควบคุมให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎนั้น

5. ดูแลและป้องกันมิให้นักเรียนชะโงกหน้าหรือยื่นแขนขาออกนอกรถ

6. ช่วยบอกพนักงานขับรถเมื่อข้ามทางรถไฟหรือทางแยกอันอาจเกิดอันตราย

7. ช่วยให้นักเรียนลงจากรถอย่างเป็นระเบียบ สราวิตรรถโรงเรียนควรลงจากรถก่อน เพื่อช่วยให้นักเรียนลงจากรถอย่างปลอดภัย

8. ดูแลการข้ามถนนของนักเรียนอย่างปลอดภัยทั้งการขึ้นและลงจากรถ

9. รู้จักวิธีเปิดประตูฉุกเฉินในรถ และรู้ว่าเมื่อใดควรใช้ประตูฉุกเฉิน

10. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนนักเรียน

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2549: 16 – 17) ให้ความหมายความปลอดภัยของโรงเรียน หมายถึง ความปลอดภัยของนักเรียนด้วย โดยเฉพาะรถรับส่งนักเรียน แต่อาจจะรวมถึงรถโดยสารสาธารณะที่นักเรียนเดินทางไป-กลับ โรงเรียนเป็นประจำ บางครั้งรถนักเรียนก็กลายเป็นเป้าหมายของผู้ก่อการร้ายได้เช่นกัน สรุปได้ ดังนี้

1. มีการตรวจสอบประวัติ และกลั่นกรองสภาพทางอารมณ์ของคนขับรถก่อน
การจ้างงาน

2. ให้การอบรมคนขับรถในเรื่องการจัดการกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียน
บนรถ การดูแลเด็กการศึกษาพิเศษ และการทำงานร่วมกับครูควบคุมรถ หรือเจ้าหน้าที่ตรวจรถ

3. ประเมินความปลอดภัยของโรงเรียนรวมทั้งรถของโรงเรียน โรงเรียน โรงเก็บรถ ผู้ดูแลรถ
และคนขับรถ

4. มีโทรศัพท์ประจำรถที่คนขับรถสามารถติดต่อกับสถานีตำรวจ โรงพยาบาล
ทีมทำงานของโรงเรียน และควรมีก้องบันทึกภาพบนรถด้วย

5. กำหนดแนวปฏิบัติสำหรับคนขับรถ ครูประจำรถ การติดต่อกับโรงเรียน และ
หน่วยงานต่างๆ ในกรณีฉุกเฉินให้คนขับรถปฏิบัติตาม

6. กำหนดแนวปฏิบัติกรณีฉุกเฉิน หรืออันตรายจากธรรมชาติ เช่น อากาศแปรปรวน
น้ำท่วม ไฟไหม้ รถเสียหาย และเด็กทะเลาะวิวาท ให้ความเสียหายบนรถ เป็นต้น

7. พัฒนาแผนฉุกเฉินร่วมกันของเขตการศึกษาทั้งเขต หรือหลายเขตรวมกัน
ในกรณีฉุกเฉิน จะระดมความช่วยเหลือกันอย่างไร ใครจะเป็นผู้สั่งการรับผิดชอบ และให้ความช่วยเหลือ
รวมทั้งค่าใช้จ่าย เป็นต้น

8. ฝึกอบรมคนขับรถ และผู้ควบคุมรถในปัญหาที่เกี่ยวกับผู้ก่อการร้าย โจรปล้นรถ
การวางระเบิดใต้ท้องรถ การตรวจความเรียบร้อยของรถ การสังเกตสิ่งรอบตัว และการรายงานสิ่งที่พบเห็น
เป็นที่น่าสงสัย

9. ฝึกอบรมคนขับรถ เกี่ยวกับการตรวจรถของเจ้าหน้าที่ กรณีอุบัติเหตุ กรณีฉุกเฉิน ที่โรงเรียน การขนย้ายนักเรียน การนำนักเรียนไปจุดนัดพบผู้ปกครองและเรื่องที่เกี่ยวข้อง

10. จัดบัญชีรายชื่อนักเรียน หมายเลขโทรศัพท์กรณีฉุกเฉิน อุปกรณ์ปฐมพยาบาล อุปกรณ์สื่อสารสองทาง และสารสนเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องบนรถไว้ในความดูแลของคนขับรถ และครูประจำรถ

11. ให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หน่วยกู้ภัย สาธารณสุข และอื่นๆ ในการซ่อมการช่วยเหลือเด็กบนรถกรณีฉุกเฉิน

12. ประชุมผู้บริหาร คนขับรถ ผู้ควบคุมรถ และผู้ปกครองเกี่ยวกับความปลอดภัยในการขนส่งนักเรียน ปัญหาวิหิงเด็กและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นระยะๆ เพื่อพัฒนา และปรับปรุงบริการรับส่งนักเรียน

13. ฝึกซ้อมตามแผนฉุกเฉินเพิ่มและปรับปรุงข้อแนะนำ และคู่มือคนขับรถในกรณีฉุกเฉินและปกติ ซึ่งบางกรณีคนขับรถต้องตัดสินใจเองว่าจะทำอย่างไร เช่น เปลี่ยนเส้นทาง หรืออพยพเด็กออกจากรถ เพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียน

14. นอกจากนี้แล้ว ผู้บริหาร ผู้ควบคุมรถ และคนขับรถควรระวังในสิ่งที่ยังมาไม่ถึง พร้อมแก้ปัญหา เพราะการเตรียมตัวที่ดีจะนำไปสู่ความสำเร็จ เช่น ผู้รัยชุ่มยิงรถนักเรียน คนวิกลจริตบุกโรงเรียน ทำร้ายนักเรียน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจัดบริการรถโรงเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าผู้ดำเนินกิจการรถโรงเรียน พนักงานขับรถ หรือผู้ควบคุมดูแลนักเรียน จะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ อย่างเคร่งครัด และต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนเป็นสำคัญ

2.5.2 การส่งเสริมความปลอดภัยภายในโรงเรียน

แนวความคิดและงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัยภายในโรงเรียน ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนวความคิดต่างๆ ไว้ดังนี้

ทรัมพ์ (Thum. 2546: 39-40) ได้เสนอแนะขั้นตอนและมาตรการเบื้องต้นในการปฏิบัติต่อผู้ที่มาเยี่ยมเยือนโรงเรียน ดังนี้ 1) กำหนดทางเข้าออก 2) ติดป้ายประกาศคำแนะนำวิธีปฏิบัติแผนที่อาคารให้เห็นอย่างชัดเจน 3) ต้อนรับ สอบถามความประสงค์ และเชื้อเชิญไปยังที่ที่เหมาะสม 4) ให้ติดป้ายชื่อ “ผู้เยี่ยมชม” แก่ผู้ที่มาเยี่ยมเยือน และมีเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนอยู่ด้วยตลอดเวลา 5) ให้ผู้เยี่ยมชมเซ็นชื่อเมื่อต้องการออกจากโรงเรียน 6) ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้เกิดความเคยชิน ในการเข้าไปสอบถามบุคคลแปลกหน้า หรือผู้เข้ามาเยี่ยมเยือน และฝึกนักเรียนให้รู้จักรายงาน เมื่อมีคนแปลกหน้าเข้ามาในโรงเรียน และต้องมีตราตรวจตราด้วยว่า ประตูโรงเรียน หรืออาคารปิดเรียบร้อยหรือไม่ระหว่างช่วงเวลาอาหารกลางวันของนักเรียนด้วย

ส่วนพื้นสนามนั้น มีการปรับปรุงให้ราบเรียบเสมอกัน หญ้าไม่รก ไม่มีน้ำท่วมขัง ไม่มีหลุมบ่อ เศษวัสดุ แก้ว โลหะ กิ่งไม้บนพื้นสนาม อุปกรณ์ เครื่องใช้ เครื่องเล่นสนามอยู่ในสภาพดี มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลตรวจสอบเรื่องความปลอดภัยของสนาม หมั่นตรวจตราสภาพของอุปกรณ์ในสนาม เด็กเล่นอยู่เสมอ หากชำรุดควรรีบส่งซ่อมทันทีเพื่อป้องกันไว้ก่อนที่จะเกิดอันตราย (สุจิตรา สุขนครทรัพย์).

2544: 66 – 67) พื้นที่บริเวณสนามควรได้รับการตรวจสอบและกำจัดวัชพืชอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง เพื่อป้องกันการที่จะเกิดอันตรายแก่เด็ก ควรเก็บขยะ ของมีคม และไม่ควรปล่อยให้สัตว์เลี้ยงในบริเวณสนามเป็นประจำ (Abby, Shapiro Kendrick; Roxane, Kaufmann; & Katherine, P. Messenger. 1988: 77 – 78)

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นแก่นักเรียนที่ต้องให้บริการ และจัดอันตรายต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียนได้ทุกขณะ เช่น จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย สถานที่ ดูแลเวรยามตลอดเวลา เพื่อป้องกันมิให้บุคคลอื่นเข้ามาในโรงเรียนโดยไม่ได้รับอนุญาต และจัดครูเวรดูแลความปลอดภัยขณะนักเรียนเล่นและฝึกให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามกฎ และมาตรการในการดูแล และป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2.5.3 การจัดบริการป้องกันอัคคีภัยและฝึกหนีไฟ

ผู้วิจัยอาศัยแนวความคิดของนักวิชาการต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

สุจิตรา สุคนทรทรัพย์ (2545: 66 – 67) ให้แนวคิดที่ว่า อัคคีภัยอาจเกิดขึ้นได้ในโรงเรียน เช่น เกิดจากไฟฟ้าลัดวงจร เด็กจำนวนมากอาจได้รับอันตรายเกิดการบาดเจ็บหรือถึงตายได้ โรงเรียนควรวางมาตรการป้องกันอัคคีภัยไว้ให้ดี และมีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โรงเรียนควรมีเครื่องดับเพลิงไว้ให้พร้อมอยู่เสมอ นอกจากนี้ควรติดตั้งสัญญาณเตือนภัยไว้ด้วย ประตู หน้าต่าง ทุกบานในโรงเรียน ควรติดตั้งให้ผลัดออกสู่นอกห้องเรียน บันไดโรงเรียนควรใช้วัสดุทนไฟและมีแสงสว่างเพียงพอ อาคารเรียนที่มีความสูงตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป ควรมีบันไดหรือทางหนีไฟ และควรให้อยู่ห่างกันมากที่สุด ส่วนในด้านการเตรียมพร้อม ควรมีการฝึกหนีไฟอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความเคยชิน ไม่ตื่นเต้น ตกใจ นอกจากนี้ควรมีการกำหนดหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน เตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้ในการดับเพลิงขั้นต้น เช่น น้ำทราย กระบองน้ำ เข็อก บันได ขวาน เครื่องดับเพลิง ฯลฯ พร้อมทั้งให้บุคคลในโรงเรียนทุกคนได้เข้ารับการอบรมในเรื่องนี้ และฝึกซ้อมให้มีความรู้ความชำนาญในการดับเพลิงขั้นต้นด้วย

กรมพลศึกษา (2533: 46) แนะนำว่าโรงเรียนควรให้มีการฝึกหนีไฟอย่างน้อยปีละครั้ง การฝึกเพื่อให้เด็กเกิดความเคยชิน หากเกิดอัคคีภัยขึ้นจริง จะปฏิบัติได้โดยไม่ตื่นเต้น ตกใจ การฝึกควรปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. ใช้เสียงสัญญาณเตือนภัย ซึ่งเด็กรับรู้โดยทั่วกันว่า เมื่อมีเสียงสัญญาณดังขึ้น แสดงว่า เกิดเพลิงไหม้ ให้ทุกคนเตรียมพร้อม
2. ทุกคนเดินแถวตามครูหรือหัวหน้าออกจากห้อง ให้เดินเร็วๆ แต่ไม่วิ่ง
3. หากมีควันขึ้นด้านใด แสดงว่าไฟไหม้ด้านนั้นให้หลีกเลี่ยงไปออกทางด้านอื่น
4. ถ้าประตูปิดอยู่ ควรจับประตุนั้นก่อน ถ้าว้อนแสดงว่า ไฟไหม้ด้านนั้น ห้ามเปิดประตูด้านนั้น เพราะถ้าเปิดไฟจะพุ่งตามลมเข้ามา
5. ถ้าหาทางออกไม่ได้ ให้ใช้ผ้าคลุมศีรษะ และนอนราบลงเพื่อรอการช่วยเหลือจากผู้อื่น การนอนราบลงจะทำให้ไม่สัมผัสควันไฟ เพราะควันไฟจะลอยอยู่บนฝ้าห้อง
6. เมื่อมีผู้ช่วย ควรออกไปอย่างมีระเบียบไม่แย่งชิงกันออก

7. ครู หรือหัวหน้าห้องจะทำหน้าที่ดูแลนักเรียนทุกคนให้ออกจากห้องไปก่อน และก่อนที่ครูหรือหัวหน้าจะออกจากห้อง ควรปิดประตู หน้าต่างทุกบานเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ก๊าซออกซิเจนเข้าไปในห้อง ซึ่งจะช่วยไม่ให้มีการลุกไหม้ได้

8. เมื่อทุกคนออกจากห้องเรียน ห้องประชุม หรือห้องปฏิบัติการอื่นๆ ให้ไปรวมกันอยู่ที่สนามตามจุดที่กำหนดไว้

9. ให้ทุกคนหลบหลีก หรือไม่กีดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดับเพลิง ซึ่งเมื่อเกิดเหตุทุกครั้งจะต้องโทรศัพท์ แจ้งที่หมายเลข 199

10. การฝึกหนีไฟทุกครั้ง สิ่งที่เด็กควรฝึกคือ ต้องไม่ตื่นตื่นตกใจ

สรุปว่า การจัดการป้องกันอัคคีภัยและฝึกหนีไฟเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยโรงเรียนต้องมีเครื่องดับเพลิงไว้พร้อมเสมอ และควรให้มีการฝึกซ้อมหนีไฟอย่างน้อยปีละครั้งเพื่อให้เกิดความเคยชิน และปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง หากเกิดอัคคีภัยขึ้นจริง

2.5.4 การจัดการบริการเครื่องอำนวยความสะดวก

แนวความคิดและงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการบริการเครื่องอำนวยความสะดวก ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนวความคิดต่างๆ ไว้ดังนี้

2.5.4.1 การจัดระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัย โรงเรียนควรจัดระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัย โดยจัดวางสายไฟต่างๆ ให้เหมาะสม ใช้อุปกรณ์ที่ดี จัดให้มีระบบป้องกันไฟฟ้าช็อต หรือระบบความปลอดภัยเวลาที่กระแสไฟลัดวงจรเครื่องป้องกันไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อตจะทำงานทันที โดยตัดกระแสไฟฟ้า ส่วนการติดตั้งปลั๊กไฟ ควรติดตั้งให้สูงประมาณ 1.20 เมตร เพื่อกันเด็กเล็กใช้นิ้วมือ หรือวัตถุที่เป็นสื่อโซ่เข้าไป ทางที่ดีควรใช้เต้าเสียบหรือปลั๊กไฟที่มีฝาปิดมิดชิด เพื่อความปลอดภัยโรงเรียนควรหมั่นตรวจตราสายไฟหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ไฟฟ้าอยู่เสมอ หากชำรุดควร รีบแก้ไข และที่สำคัญคือ ควรจัดให้มีระเบียบการใช้ไฟฟ้าอย่างปลอดภัย และให้ทุกคนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น ปิดสวิตช์หรือถอดปลั๊กเวลาเลิกใช้ขณะที่มือเปียกน้ำไม่ควรจับต้องสิ่งที่เกี่ยวข้องกับไฟฟ้า เป็นต้น (เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์. 2548: 122)

2.5.4.2 น้ำดื่มน้ำใช้ จำเป็นต้องมีน้ำสะอาดไว้ให้นักเรียนดื่มและใช้พอเพียงตลอดปี น้ำที่จัดว่า เป็นน้ำสะอาดมีอยู่ 3 ชนิด คือ น้ำประปา น้ำฝน และน้ำบ่อที่ถูกสุขลักษณะ ภาชนะที่ใส่น้ำไว้ดื่มต้องรักษาความสะอาดเสมอ ถ้าเป็นชนิดมีก๊อกน้ำสำหรับไขน้ำได้เหมาะสมมาก นักเรียนทุกคนควรมีถ้วยน้ำดื่มประจำตัว (จินตนา สรายุทธพิทักษ์. 2541: 16)

2.5.4.3 โรงเรียนควรจัดทำทางระบายน้ำให้ทั่วบริเวณโรงเรียน เพื่อป้องกันมิให้โรงเรียนเป็นหลุมเป็นบ่อหรือมีแอ่งน้ำโสโครกขังอยู่ นอกจากจะทำให้ไม่ปลอดภัยแล้ว ยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค และส่งกลิ่นเหม็นรบกวนด้วย ท่อที่ระบายน้ำควรเปิดลงสู่ท่อสาธารณะหรือคูรอบบริเวณโรงเรียนหรือบ่อซึม ซึ่งทางโรงเรียนจัดทำไว้ บ่อซึมจะเป็นบ่อระบายน้ำทิ้ง โดยน้ำโสโครก ทั่วบริเวณโรงเรียนจะไหลไปรวมที่บ่อซึมแล้วซึมลงดินไป (เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์. 2548: 122)

ในการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การจัดการความปลอดภัย หมายถึง การดำเนินการเพื่อป้องกัน และหลีกเลี่ยงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนขณะมาโรงเรียน อยู่ในโรงเรียนและกลับจากโรงเรียน ไปสู่บ้าน ซึ่งเป็นการดูแลเกี่ยวกับบริการรถโรงเรียน โดยรถโรงเรียนมีสภาพที่ปลอดภัย สะอาดมีอุปกรณ์ ประจำรถครบครัน มีครูหรือพี่เลี้ยงประจำรถ และส่งเสริมความปลอดภัยภายในโรงเรียนโดยจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับความปลอดภัย มีการตรวจและสอดส่องไม่ให้เด็กนำวัตถุที่เป็นอันตรายมาโรงเรียน มีเจ้าหน้าที่ รักษาความปลอดภัย ครูดูแลนักเรียนขณะเล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ มีการตรวจสอบความปลอดภัย ของพื้นสนามและเครื่องเล่นสนาม สำหรับการป้องกันอัคคีภัยและผิภกหนไฟนั้น ควรมีการฝึกซ้อมหนไฟ อยู่เสมอเพื่อให้เกิดความเคยชินและไม่ตื่นเต้น ตกใจ และการบริการเครื่องอำนวยความสะดวก ได้แก่ บริการน้ำดื่มน้ำใช้ ควรเป็นน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน จัดให้มีถ้วยน้ำประจำตัว นักเรียน การจัดทำทางระบายน้ำ มีทางระบายน้ำที่ได้มาตรฐาน มีฝาบปิดทางระบายน้ำ และการจัดระบบ ไฟฟ้าที่ปลอดภัย ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงพ้นมือนักเรียน เพื่อป้องกันเด็กเล็กใช้นิ้วมือ หรือวัตถุที่เป็นสื่อ ไซเข้าไป

3. การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัว ชาเลเซียน

แนวความคิดและงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและ เสนอแนวความคิดต่างๆ ไว้ดังนี้

เอมอชมา วัฒนบูรานนท์ (2548: 106-115) แบ่งการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ออกเป็น ดังนี้

1. การจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียนให้ปลอดภัย ได้แก่
  - 1.1 สถานที่ตั้งโรงเรียน
  - 1.2 อาคารเรียน
  - 1.3 ห้องเรียน
  - 1.4 ห้องปฏิบัติการ/โรงฝึกงาน
  - 1.5 ห้องสมุด
  - 1.6 ห้องประชุม
  - 1.7 ห้องพยาบาล
  - 1.8 ห้องน้ำห้องส้วม
  - 1.9 โรงฝึกพลศึกษา
  - 1.10 โรงอาหาร
2. การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน ได้แก่
  - 2.1 การสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน
  - 2.2 การรายงานอุบัติเหตุในโรงเรียน

- 2.3 การแนะแนวความปลอดภัย
- 2.4 การจัดทำประกันอุบัติเหตุ
- 2.5 การจัดบริการเครื่องอำนวยความสะดวก
- 2.6 การบริการความปลอดภัยในการเดินทาง ไป-กลับโรงเรียน
- 2.7 การจัดบริการฝึกซ้อมเพื่อความปลอดภัย
- 2.8 การบริการการปฐมพยาบาล
- 2.9 การจัดสารวัตรนักเรียนด้านความปลอดภัยหรืออาสาสมัครความปลอดภัย

3. การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสวัสดิศึกษา ได้แก่

- 3.1 การจัดและบริหารงาน การสอนเรื่องความปลอดภัย
- 3.2 หลักสูตร
- 3.3 รูปแบบของการจัดสอนเรื่องความปลอดภัย
- 3.4 วิธีการสอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย
- 3.5 สื่อการเรียนการสอน
- 3.6 การประเมินผล
- 3.7 กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย

4. การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนแห่งความปลอดภัย เน้นการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

การจัดกิจกรรมเสริมให้นักเรียนเข้าใจวิธีการป้องกัน ดูแลรักษาตนเองให้เกิดความปลอดภัยในโรงเรียน กรมอนามัย (2542: 10) ได้ให้ข้อเสนอแนะถึงเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษาที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะไว้ว่า โรงเรียนต้องใช้ความพยายามในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพและความปลอดภัย 5 ประการดังนี้

4.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และทางสังคมโรงเรียนต้องดำเนินการควบคู่กัน และต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงเด็กนักเรียนและบุคลากรทุกคน

4.2 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ต้องปราศจากความทารุณ และความโหดร้าย จากเพื่อนนักเรียนและครู

4.3 ต้องจัดให้มีบรรยากาศในโรงเรียนที่เอื้ออาหารต่อความเชื่อมั่น ให้ความเคารพซึ่งกันและกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

4.4 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ควรสนับสนุนความต้องการทั้งด้านร่างกายจิตใจ และอารมณ์

4.5 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในเรื่องสนามเด็กเล่นควรมีความปลอดภัย

เรย์มอนด์ (Raymond. 1999: 7) ได้กล่าวถึง แนวคิดการบริหารจัดการความปลอดภัยของนักเรียน สรุปได้ 4 ด้าน ดังนี้ คือ

1. การสร้างความปลอดภัยในการเรียนรู้ของนักเรียน
2. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย

3. การบริหารความเสี่ยง
4. การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ

กรีน (Green. 1995: 23) นำเสนอองค์ประกอบของการจัดการความปลอดภัยไว้ ดังนี้

1. การบริการจัดการความปลอดภัยเน้นการบริการ การดูแลป้องกัน
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเน้นสภาพบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย
3. การจัดเตรียมคู่มือการดูแลรักษาความปลอดภัยมีการจัดทำคู่มือแก่นักเรียนไว้ใช้ใน

โรงเรียน

4. การบริหารบุคลากรและการดูแลและป้องกันการบริหารจัดการความปลอดภัย

ริดเลย์ (Ridley. 1994: 328 – 332) ได้กล่าวถึง วิธีการรักษาความปลอดภัย และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สรุปได้ 5 ด้าน ดังนี้ คือ

1. จัดทำคู่มือเรื่องการบริหารจัดการความปลอดภัย
2. การจัดทำนโยบายและแผน
3. การกำกับติดตามการบริหารความปลอดภัย
4. การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย
5. การฝึกซ้อมการป้องกันความปลอดภัย

สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน

คนที่ 1 เอมอัชมา วัฒนบุรานนท์ (2548: 106–115) ได้ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย
2. การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน
3. การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสวัสดิศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนแห่งความปลอดภัย

คนที่ 2 กรมอนามัย (2542: 10) ได้แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
2. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
3. การจัดบรรยากาศในโรงเรียน
4. การจัดสิ่งแวดล้อม ด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์
5. การจัดสิ่งแวดล้อมในเรื่องสนามเด็กเล่น

คนที่ 3 Howard Green (1995: 23) ได้แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. การบริการจัดการความปลอดภัย
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
3. การจัดเตรียมคู่มือการดูแลรักษาความปลอดภัย
4. การบริหารบุคลากรและการดูแลและป้องกันการบริหารจัดการความปลอดภัย

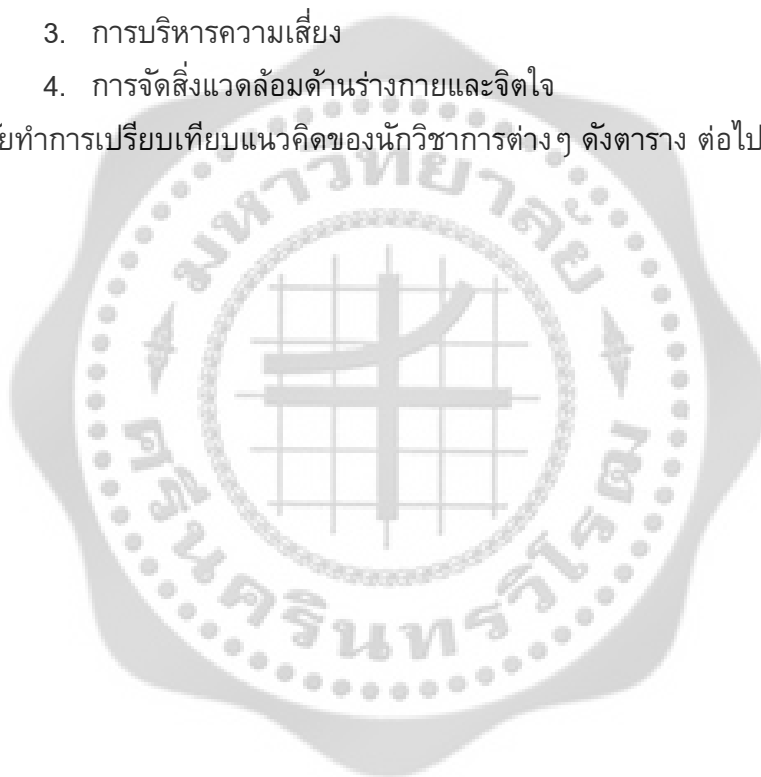
คนที่ 4 จอห์น ริดลีย์ (John Ridley. 1994: 328–332) ได้แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. จัดทำคู่มือเรื่องการบริหารจัดการความปลอดภัย
2. การจัดทำนโยบายและแผน
3. การกำกับติดตามการบริหารความปลอดภัย
4. การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย
5. การฝึกซ้อมการป้องกันความปลอดภัย

คนที่ 5 คาร์โรลล์ เรย์มอนด์ (Carole, Raymond. 1999: 7) ได้ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. การสร้างความปลอดภัยในการเรียนรู้ของนักเรียน
2. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย
3. การบริหารความเสี่ยง
4. การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ

ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบแนวคิดของนักวิชาการต่างๆ ดังตาราง ต่อไปนี้

ตาราง 4 ตารางแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน

แนวคิด	เอมอัชมา วัฒนบูรานนท์ (2548: 106 – 115)	กรมอนามัย Howard Green (2542:10) (1995: 23)	John Ridley (1994: 328 – 332)	Carole Raymond (1999:7)	ผู้วิจัยเลือก	รวม
1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	✓	✓	✓		✓	5
2. การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ		✓				1
3. การจัดสิ่งแวดล้อมด้าน ร่างกาย และจิตใจ		✓			✓	3
4. การจัดสิ่งแวดล้อมในเรื่องสนาม เด็กเล่น		✓				1
5. การจัดบริการความปลอดภัย	✓		✓	✓	✓	5
6. การจัดการเรียนการสอน สวัสดิศึกษา	✓			✓	✓	4
7. การจัดบรรยากาศในโรงเรียน		✓				1
8. การจัดเตรียมคู่มือและการดูแล รักษาความปลอดภัย			✓	✓		2
9. การบริหารบุคลากร/การจัดอบรม			✓	✓		2
10. การฝึกซ้อมการป้องกันความปลอดภัย				✓		1
11. การบริหารความเสี่ยง				✓		1
12. การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนแห่งความปลอดภัย	✓					1
รวม 12 ข้อ	4	5	4	5	4	4

จากตาราง 4 การสังเคราะห์ ผู้วิจัยเลือกได้มา 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย 2) การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน 3) การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา 4) การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของซาเลเซียน โดยแต่ละหัวข้อ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย ควรคำนึงถึงในด้านการจัดการดังต่อไปนี้ (เอมอซ์มา วัฒนบูรานนท์. 2548: 106 – 115) สรุปได้ คือ

1. สถานที่ตั้งโรงเรียน เพื่อความปลอดภัย พิจารณาเกี่ยวกับสถานที่ตั้งโรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน เพื่อความสะดวกในการเดินทางของนักเรียน ควรอยู่ห่างจากถนน ทางรถไฟและแม่น้ำลำคลอง เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก การรบกวนของเสียงและควันพิษต่างๆ ควรตั้งให้ห่างจากสิ่งรบกวนหรือแหล่งสกปรกโสโครก ทั้งนี้เพื่อป้องกันเสียงที่ดังรบกวน และอันตรายจากสิ่งต่างๆ ควรตั้งให้ห่างจากบริเวณที่อาจเกิดภัยธรรมชาติได้ พื้นที่ตั้งของโรงเรียน ควรเป็นพื้นดินดอน ราบเรียบ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ พื้นที่ดูดซึมน้ำได้ดี เนื้อที่ตั้งของโรงเรียนกว้างขวางเพียงพอ ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ไม่แออัดจนเกินไป บริเวณโรงเรียนควรมีรั้วรอบขอบชิดที่ปลอดภัย

2. อาคารเรียน อาคารเรียนที่ปลอดภัย ย่อมขึ้นอยู่กับ การออกแบบและก่อสร้างอย่างเหมาะสมและถูกต้อง และใช้วัสดุที่ป้องกันไฟ ป้องกันการสั่นสะเทือนและแผ่นดินไหวได้ พื้นที่ของอาคารเรียน ควรยกให้สูงกว่าระดับน้ำหรือสูงกว่าพื้นดินไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ไม่ควรใช้พื้นมันหรือพื้นไม้กระดานที่ขัดเป็นเงา เพราะอาจจะลื่นได้ อาคารเรียนควรสูงไม่เกิน 2 ชั้น หากอาคารเรียนสูงกว่า 2 ชั้นควรทำบันไดขึ้นลง 2 ทาง และมีบันไดหนีไฟ ฝ้าผนัง หรือฝ้าเพดานห้อง ควรใช้วัสดุทนไฟ บันได หรือทางเดินระเบียงหน้าห้อง ควรมีขนาดกว้างเหมาะสม ตัวบันไดไม่ควรจะลาดหรือชันเกินไป เพื่อความสะดวกและปลอดภัย ควรทำเครื่องหมายหรือลูกศรแสดงการขึ้น การลงบันได ระเบียงอาคาร อาคารเรียนควรมีเฉลียงหรือระเบียงอาคารที่มีความกว้างพอที่นักเรียนจะเดินสวนกันได้สะดวก (ประมาณ 2.00 - 2.50 เมตร) อาคารเรียนหรือห้องเรียนต่างๆ ควรมีแสงสว่างเพียงพอ ทางออกฉุกเฉิน ตัวอาคารต้องสร้างให้มีทางออกฉุกเฉิน หรือ “ประตูฉุกเฉิน” (Emergency Door) เมื่อเกิดกรณีฉุกเฉินขึ้น เช่น ไฟไหม้

3. ห้องเรียน ควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้างใหญ่พอกับความต้องการของเด็ก ไม่ควรจุนักเรียนเกิน 35 คน โต๊ะเรียนและม้านั่ง ควรใช้ขนาดที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ ควรจัดโต๊ะเรียนและม้านั่งให้เป็นแถวตอนแบบขนาน และมีช่องว่างระหว่างแถว ซึ่งกว้างพอที่จะเดินไปมาได้ โต๊ะเรียนและม้านั่งควรมั่นคง แข็งแรง อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ภายในห้องเรียน เช่น เครื่องมือทดลอง อุปกรณ์การเรียนต่างๆ ฯลฯ ควรจัดเก็บและวางให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ครูจะต้องสอนให้คำแนะนำ และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้อย่างปลอดภัยเสียก่อนด้วย

4. ห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงาน เพื่อความปลอดภัยเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ควรจัดเก็บไว้ในตู้อุปกรณ์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และแยกประเภทอุปกรณ์ ต่างๆ มีการวางระเบียบ และข้อบังคับในการใช้ห้องปฏิบัติการอย่างรัดกุม จัดให้มีเครื่องป้องกันอันตรายตามชนิดของงาน หมั่นตรวจตราอุปกรณ์ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้เสมอ ควรมีการควบคุมและดูแลเกี่ยวกับเรื่องไฟหรือเครื่องไฟฟ้าต่างๆ

ภายในห้องควรมีแสงสว่างเพียงพอ ควรมีการระบายถ่ายเทอากาศ ควรมีอ่างล้างมือ ก๊อกน้ำ และสบู่
ไว้ใช้ ภายในห้องควรมีอุปกรณ์ดับเพลิงไว้ในห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงาน ห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงาน
ควรรสร้างด้วยวัสดุทนไฟ

5. ห้องสมุด ควรจัดให้มีแสงสว่างอย่างทั่วถึงและเพียงพอกับการใช้สายตา ปกติควรมีให้มี
แสงสว่างขนาด 15 ฟุตแรงเทียน เพดานห้องควรสูงโปร่ง และมีทางระบายลม ระบายอากาศได้ดี เก้าอี้
และโต๊ะ ควรมีจำนวนมากพอกับจำนวนผู้ใช้ห้องสมุด ควรจัดเก้าอี้ตัวเตี้ยๆ หรือบันไดเก้าอี้ สำหรับใช้
ยืนหยิบหนังสือที่วางชั้นที่สูงเกินกว่าจะเอื้อมถึงได้ หนังสือควรจัดให้เป็นหมวดหมู่วางเป็นระเบียบ
เรียบร้อย

6. ห้องประชุม ห้องประชุมเป็นที่รวมของเด็กนักเรียนจำนวนมาก เพื่อความปลอดภัย
สรุปได้ดังนี้ ห้องประชุมควรอยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน หากมีอุบัติเหตุจะได้ปฏิบัติการได้ทันทั่วทั้งที่
ควรมีประตูออกฉุกเฉิน 2 ประตู ควรจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิง ติดไว้ในห้องประชุมควรจัดเก้าอี้ที่แข็งแรง
และมีจำนวนเพียงพอกับนักเรียน หากเกิดอัคคีภัยให้นักเรียนเดินอย่างรวดเร็ว เป็นระเบียบ ออกจาก
ห้องประชุม

7. ห้องพยาบาล ควรจัดห้องพยาบาลให้อยู่ในบริเวณที่สงบเงียบ ไม่มีเสียงรบกวนและ
ไม่พลุกพล่าน ควรอยู่ชั้นล่างของอาคาร ควรจัดห้องพยาบาลให้สะอาด เรียบร้อย ถูกสุขลักษณะและ
ถูกหลักสุขาภิบาล มีอากาศระบายถ่ายเทได้สะดวก จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำ เช่น พยาบาล ครูอนามัย
คอยดูแลควบคุมอยู่เสมอ ควรมีอุปกรณ์การปฐมพยาบาลที่สะอาด และปลอดภัยอย่างเพียงพอ ตู้ยา
ควรมีกุญแจเปิด-ปิด ยาและอุปกรณ์ต่างๆ ต้องเก็บไว้อย่างเป็นระเบียบและปลอดภัย ควรมีฉลากยา
ติดบอกชื่อยาและวิธีใช้ยาต่างๆ ห้ามนักเรียนหยิบยามาใช้เองเด็ดขาด ต้องผ่านผู้ดูแล หรือเจ้าหน้าที่
ทุกครั้ง

8. ห้องน้ำ ห้องส้วม เป็นสถานที่ที่มักเกิดอุบัติเหตุได้เสมอ การจัดหรือ สร้างห้องน้ำ
ห้องส้วม ให้ปลอดภัยตามปกติมักสร้างอยู่ในบริเวณเดียวกัน ควรเลือกทำเลที่อยู่ห่างจากแหล่งน้ำ
ไม่น้อยกว่า 30 เมตร และอยู่ในพื้นที่ที่ไม่สูงกว่าบ่อน้ำ ห้องน้ำสำหรับเด็กเล็ก ควรจัดให้เป็นห้องรวม
ส่วนเด็กโต ควรแยกห้องน้ำชาย ห้องน้ำหญิง ควรมีจำนวนห้องน้ำ ห้องส้วม ให้ได้สัดส่วนกับจำนวน
นักเรียน ควรมีแสงสว่างเพียงพอ ควรมีทางระบายอากาศให้ถ่ายเทได้และควรมีขนาดพอเหมาะกับผู้ใช้
ของเด็กชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษา ควรจะมีขนาดเล็กกว่าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

9. โรงฝึกพลศึกษา โรงฝึกพลศึกษาเป็นสถานที่ที่นักเรียนมีโอกาสได้รับอุบัติเหตุ ได้บ่อย
จึงควรอยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน เพื่อความสะดวกในการดำเนินการหากเกิดอุบัติเหตุขึ้นควร มีขนาด
กว้างขวางพอกับจำนวนนักเรียน และสามารถเก็บอุปกรณ์ต่างๆ ได้ จะต้องมียาถ่ายเทได้สะดวก
และแสงสว่างส่องได้ทั่วถึง อุปกรณ์เล่นกีฬา ควรจัดเก็บให้เรียบร้อยก่อนการใช้อุปกรณ์ทุกชิ้น ครูควร
แนะนำวิธีการใช้และฝึกให้นักเรียนปฏิบัติ เพื่อความปลอดภัย และควรจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิงชั้นต้น
ไว้ด้วย

10. โรงอาหารเป็นที่รวมของเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นสถานที่ที่เด็กอาจได้รับอุบัติเหตุ และอันตรายได้ โรงอาหารควรมีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวกควรจัดให้มีโต๊ะอาหารและที่นั่งให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ควรกั้นด้วยมุ้งลวดหรือลวดตาข่าย เพื่อป้องกันสัตว์ หรือแมลงต่างๆ ภายในโรงอาหารจะต้องได้รับการดูแลเรื่องความสะอาดอยู่เสมอ ควรมีที่ทิ้งขยะมูลฝอยหรือที่รองรับเศษอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ควรจัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้ โดยจัดให้มีอ่างน้ำสำหรับดื่มและอ่างสำหรับล้างมือ ควรจัดให้มีระบบป้องกันอัคคีภัย หรือจัดอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้นไว้

11. สนามและบริเวณโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นสนามเล่น สนามกีฬา สนามหญ้า สวนหย่อม สวนดอกไม้ หรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ควรสะอาด ปราศจากก้อนหิน ดินโคลนและสิ่งของมีคมต่างๆ สนามเล่นของเด็กเล็กและเด็กโตควรแยกจากกัน เพราะการเล่นของเด็กโต จะหนักกว่าเครื่องสนาม ควรดูแลให้ปลอดภัย หากชำรุดต้องรีบซ่อมแซมแก้ไข ก่อนจะใช้สนามเล่น นักเรียนทุกคนต้องได้รับคำแนะนำ หรือสอนวิธีใช้อุปกรณ์การเล่นหรือเครื่องเล่นต่างๆ ควรจัดให้มีรั้วกั้นสนาม เพื่อป้องกันสัตว์ หรือสิ่งรบกวนต่างๆ ที่อาจทำอันตรายแก่นักเรียน ควรจัดให้มีบริเวณสำหรับที่รับส่งและที่จอดรถรับส่งนักเรียน ที่เป็นสัดส่วนและปลอดภัย

12. เรือนนอน ควรตั้งให้อยู่ห่างจากอาคารเรียน อาคารประกอบต่างๆ ควรสร้างให้สูงไม่เกิน 2 ชั้น สำหรับเด็กเล็ก และสูงไม่เกิน 3 ชั้น สำหรับเด็กโต หากจำเป็นต้องสร้างจำนวนชั้นสูงหลายๆ ชั้น จะต้องจัดให้มีทางออกฉุกเฉินหรือบันไดหนีไฟด้วยภายในตัวเรือนนอนควรจัดให้เป็นสัดส่วน เช่น แยกห้องนอน ห้องอ่านหนังสือ ห้องรับแขก ฯลฯ ควรจัดให้มีการดูแลรักษาความสะอาด และตรวจตราเรื่องความปลอดภัยภายในบริเวณเรือนนอนเป็นประจำจัดให้มีระบบป้องกันอัคคีภัย มีอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้น มีการฝึกหนีไฟ และฝึกดับเพลิง

แนวคิดของเอมอซ์มา วัฒนบุรานนท์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน (2549: 37) กล่าวโดยสรุป จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพภายในโรงเรียน ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการความปลอดภัย และการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน จัดระบบการจราจรในอาคารเรียน ใช้เครื่องหมายระวังอันตราย และพื้นสนามส่วนใหญ่เป็นคอนกรีต การบริหารความปลอดภัยมีบุคคลช่วยดูแลในการข้ามถนน และการเล่นของนักเรียนขณะพักเรียน การจัดการเรียนการสอน มีครูที่เคยผ่านการอบรมความปลอดภัยและไม่ผ่านการอบรม มีการสอนที่หลากหลายวิธีการจัดกิจกรรม อบรมให้ความรู้ เป็นการบรรยายและฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ การสอนจะบูรณาการลงไปวิชาและกิจกรรมต่างๆ โดยการบรรยาย บทบาทสมมติ การเล่นละคร การใช้หุ่นผ้า สื่อการเรียนการสอนจะใช้รูปภาพ ภาพโฆษณา ตึกตึกผ้า วิดีทัศน์ นอกจากนี้ การเกิดอุบัติเหตุ พบว่า เกิดกับนักเรียนชายมากกว่าหญิง ในระดับประถมศึกษา เกิดในช่วงเวลาพักเช้าและกลางวัน บริเวณสนามและอาคารเรียน การบาดเจ็บส่วนใหญ่จะไม่รุนแรงจากการวิ่งชนหรือหกล้ม สาเหตุเกิดจากการขาดการระมัดระวังและมีการตั้งคณะกรรมการดำเนินการและติดตามผลการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุของโรงเรียน

สรุป การจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยจะเกี่ยวข้องกับสถานที่ตั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องพยาบาล ห้องน้ำห้องส้วม โรงฝึกพลศึกษา โรงอาหาร สนาม ฯลฯ จะต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ไม่ชำรุด พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และต้องมีจำนวนที่เพียงพอแก่นักเรียน มีความเหมาะสม เช่น โต๊ะหรือเก้าอี้ต้องมีขนาดที่พอเหมาะกับนักเรียน และควรมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ไว้คอยบริการ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียนควรคำนึงถึงความปลอดภัยมาเป็นอันดับแรก

3.1.1 แนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย

จากการประเมินสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เป็นอยู่เดิมแล้ว นำปัญหาข้อบกพร่องมาวางแผนดำเนินการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ประโยชน์ จากสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องตามศักยภาพของโรงเรียน มีแนวทางในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังนี้

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ โสมประยูร และ เอมอัชฌา วัฒนบุรณานนท์ (2544: 39) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะก็คือ การจัดสถานที่ตั้งอาคารเรียน อาคารประกอบต่างๆ และบริเวณโรงเรียนให้ถูกหลักสุขาภิบาล การกำจัดขยะมูลฝอยและเหตุรำคาญต่างๆ การจัดน้ำดื่มน้ำใช้ การรักษาความสะอาดทั่วไป การซ่อมแซมสิ่งชำรุดทรุดโทรม การจัดตกแต่งห้องเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนให้เหมาะสมกับสุขภาพของเด็ก และการจัดให้มีสัมพันธภาพอันดีระหว่างบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤทัย รอดพูนพงศ์ (2553: 57) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการในทุกด้านของผู้เรียน การพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น มีผลให้การเรียนของนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สอนและผู้เรียน สามารถควบคุมพฤติกรรมผู้เรียน มีอิทธิพลในการปรับตัว และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่ดี ช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหาของโรงเรียน เป็นการส่งเสริมช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ดีขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดสิ่งแวดล้อม การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียน สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการในทุกด้านของผู้เรียน การพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น มีผลให้การเรียนของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

3.1.2 ความหมายของสิ่งแวดล้อม

นักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของคำว่า “สิ่งแวดล้อม” (Environment) ไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ให้นิยามของสิ่งแวดล้อมไว้ในมาตรา 4 ว่า “สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ เวชกามา (2549: 15) สรุปความหมายของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้ว่าเป็นการรับรู้หรือความรู้สึก

ที่มีต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวของสมาชิกในโรงเรียน ทำให้เกิดทัศนคติหรือความรู้สึกต่อโรงเรียนทั้งทางที่ดีและทางที่ไม่ดี ความรู้สึกในทางที่ดีจะทำให้มีจิตใจแจ่มใส มีความรักสวยรักงาม รักความสะอาด มีความผูกพันอยากมาโรงเรียน รู้สึกอยากเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจต่อโรงเรียน ส่วนความรู้สึกในทางที่ไม่ดี ทำให้เกิดความเฉยเมย ไม่ยินดียินร้าย ขาดความรักความผูกพันต่อโรงเรียน ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และความไม่รับผิดชอบ ซึ่งทัศนคติทั้งทางดี และทางไม่ดี ย่อมมีผลกระทบต่อการทำงาน และการพัฒนาของโรงเรียนในหลายๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร สุทธิกมล (2550: 28) สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมมีส่วนกำหนดบรรยากาศในโรงเรียน เช่น แสงสว่าง การถ่ายเทของอากาศ เสียง สี เหล่านี้มีผลกระทบต่อผู้ที่อยู่ในโรงเรียนทั้งนั้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเข้าใจหลักการจัดการปรับการบริหารให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่เพื่อเป็นเครื่องช่วยให้การจัดการศึกษาในทุกรูปแบบได้บรรลุเป้าหมาย ที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศราวุธ เร่งก้าวหน้า (2552: 39) จากความหมายของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ของสิ่งต่างๆ ที่อยู่หรือเกิดขึ้นในโรงเรียน ทั้งที่เป็นวัตถุประสงค์ของ ตัวบุคคล วิธีการ หรือกระบวนการต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อบุคคลในโรงเรียน และส่งผลต่อพัฒนาการของนักเรียนทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอธิการ ดำรง ต้องรักษาติ (2552: 12) ได้สรุปความหมายของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้ว่าเป็นการรับรู้หรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวของสมาชิกในโรงเรียน ทำให้เกิดทัศนคติหรือความรู้สึกต่อโรงเรียนทั้งในทางที่ดีและในทางที่ไม่ดี ความรู้สึกในทางที่ดีจะทำให้จิตใจแจ่มใส มีความรักสวยรักงามรักษาความสะอาด มีความผูกพันอยากมาโรงเรียน รู้สึกเป็นเจ้าของและภูมิใจต่อโรงเรียน ส่วนความรู้สึกในทางที่ไม่ดี ทำให้เกิดความเฉยเมย ไม่ยินดียินร้าย ขาดความรักความผูกพันต่อโรงเรียน ขาดความรู้สึกการเป็นเจ้าของ และความไม่รับผิดชอบ ซึ่งทัศนคติทั้งทางที่ดีและทางที่ไม่ดีย่อมมีผลกระทบต่อการทำงาน และการพัฒนาของโรงเรียนในหลายๆ ด้าน

ณรงค์ ไชยชาติ (2552: 12 – 13) สรุปว่า สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สิ่งต่างๆ ในโรงเรียนที่มีผลต่อการจัด การเรียนการสอน การมีปฏิสัมพันธ์ และการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสิ่งแวดล้อมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (Natural Environment) หรือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ดิน อากาศ มนุษย์ แร่ ฯลฯ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ยังแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่
  - 1.1 สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (Biotic Environment) ได้แก่ พืช สัตว์ มนุษย์ ฯลฯ
  - 1.2 สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต (Abiotic Environment) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติไม่มีชีวิต ทั้งที่มองเห็นได้และไม่สามารถมองเห็นได้ เช่น ลม ไฟ อากาศ ดิน ภูมิประเทศ เป็นต้น
2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Environment) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ แบ่งย่อยออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่
  - 2.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุ มีลักษณะทางกายภาพที่มองเห็นชัดเจน เช่น บ้าน ถนน เสื้อผ้า ฯลฯ

2.2 สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นแต่ไม่ใช่วัตถุ ไม่สามารถมองเห็นได้ เห็นพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น วัฒนธรรม ประเพณี การเมือง กฎหมาย ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร สถิตธำมรงค์ (2552: 20) สรุปความหมายของ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้ว่า เป็นการรับรู้หรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวสมาชิกในโรงเรียน ทำให้เกิดทัศนคติหรือความรู้สึกต่อโรงเรียนทั้งทางที่ดีและไม่ดี มีความรู้สึกในทางที่ดีจะทำให้มีจิตใจแจ่มใส มีความรักสวຍรักงาม รักความสะอาด มีความผูกพัน อยากมาโรงเรียน รู้สึกเป็นเจ้าของและภูมิใจต่อโรงเรียน ส่วนความรู้สึกในทางไม่ดีทำให้เกิดความเฉยเมย ไม่ยินดียินร้าย ขาดความรักความผูกพันต่อโรงเรียน ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของและความไม่รับผิดชอบ ซึ่งทัศนคติทั้งทางที่ดีและไม่ดี ย่อมมีผลกระทบต่อการทำงานและการพัฒนาโรงเรียนในหลายๆ ด้าน

ดังนั้น โรงเรียนควรสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน ให้ทุกคนในโรงเรียน มีความรู้สึกอบอุ่นเมื่อมาอยู่ร่วมกัน กล่าวคือ การสร้างความผูกพัน ความเอื้ออาทรต่อกัน ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรทุกคนในโรงเรียนเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงาน ของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ส่งเสริมให้ทุกคนเติบโตและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีได้ในอนาคต

3.1.3 ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสัตว์มาโดยตลอด เพราะถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นอากาศ น้ำ พื้นดิน หิน แร่ ที่อยู่อาศัย สัตว์ พืช และสรรพสิ่งต่างๆ ในโลกที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งแบ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นอยู่ด้วยกันเป็นระบบนิเวศ มีทั้งการสร้างและการทำลายล้างเป็นลูกโซ่ มีผลกระทบร่วมในทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่หลังไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วเนื่องจาก “โลกไร้พรมแดน” ด้วยความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ทางสังคมตามมา รวมทั้งปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมเนื่องจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุล ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 1) เดิมมนุษย์มีความเชื่อกันว่า ความสามารถทางสมองของคนจะมีความสมบูรณ์ที่สุด และยุติการเจริญเติบโต เมื่ออายุ 13 – 14 ปี แต่จากการศึกษาค้นคว้าของนักจิตวิทยาในระยะหลัง คือ ฟรีแมน และ ฟลอรี (Frecman; & Flory. 1993) ได้เสนอผลการศึกษาไว้ว่า สมองของมนุษย์สมบูรณ์ที่สุดและยุติการเจริญเติบโตเมื่ออายุ 17 – 18 ปี และมีแนวโน้มจะขยายเวลาออกไปอีก ถ้าสมองได้รับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะถ้าเป็นบุคคลที่ได้เรียนรู้ ในโรงเรียนหรือได้รับการศึกษาสูงๆ ขึ้นจะทำให้ไอคิวเพิ่มขึ้น จากผลการศึกษาดังกล่าวนี้ ทำให้นักการศึกษาต้องมาให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับการเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความอยากรู้อยากเห็น และการค้นพบของนักเรียน สภาวะเช่นนี้ จะทำให้การเจริญเติบโตทางสมองดำเนินอยู่ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิวัติ เรืองพานิช (2542: 104) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมสรุปได้ว่า ในอดีตการดำรงชีวิตของมนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป จากสภาพดังกล่าวธรรมชาติจะปรับดุลของตัวเองภายใต้กลไกของธรรมชาติได้ ผลกระทบของสิ่งแวดล้อมจึงไม่เป็นปัญหา มากนัก แต่ในปัจจุบันพบว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยีได้อำนวยความสะดวกสบาย ในการดำรงชีวิตของมนุษย์มากขึ้น ขณะเดียวกันอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์กลับเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น อันเป็นผลมาจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มมากขึ้น เช่น น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ดินเสื่อมคุณภาพ กองขยะ เศษสิ่งของเหลือต่างๆ สังคมมนุษย์กำลังเผชิญกับปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม การพัฒนาความเจริญก้าวหน้าจึงมีทั้งคุณและโทษ มนุษย์เราจึงควรรหาจุดที่พอเหมาะที่มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้อย่างปลอดภัย การพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงควรทำควบคู่กันไป หากปล่อยไว้ภัยคุกคามที่เกิดจากมลพิษสิ่งแวดล้อมอาจเป็นจุดเริ่มต้นนำมาสู่การสูญพันธุ์ของมนุษย์ชาติในอนาคตได้ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญ เพราะโรงเรียนประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมอัน ได้แก่ อาคารเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สวนหย่อม สนาม ร้ว ถนน ต้นไม้ วัสดุครุภัณฑ์ ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ล้วนมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในโรงเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนทั้งสิ้น

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น (ทงศกคที สี่ทองสุด. 2546: 10; อ้างอิงจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. 2543: 6) ของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมไว้ว่า

1. มนุษย์มีความต้องการพื้นฐาน 3 ด้าน ได้แก่
  - 1.1 ความต้องการดำรงร่างกายของมนุษย์ทุกคนเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น มนุษย์สามารถหาได้จากธรรมชาติ
  - 1.2 ความต้องการด้านจิตใจ ต้องการความชื่นชม ความสวยงาม สุนทรีย์ะ ค่านิยมต่างๆ ได้จากธรรมชาติ สารเคมีและสารสังเคราะห์
  - 1.3 ความต้องการด้านสังคม ต้องการยอมรับเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลมีพฤติกรรมต่อกัน เกิดพิธีกรรม วัฒนธรรม ประเพณี ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทั้งที่มีในธรรมชาติ และที่มนุษย์ปรุงแต่งขึ้นการอยู่ร่วมกันต้องอาศัยกันเป็นระบบนิเวศหากการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลทุกอย่างย่อมเป็นสิ่งดี และมีโอกาสพัฒนาไปพร้อมกันอย่างยั่งยืนเอื้ออำนวยประโยชน์แก่กันและกัน ช่วยกันป้องกันและแก้ปัญหาให้ถูกทาง มีน้ำใจต่อกัน เคารพสิทธิและทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดก็จะไม่เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ สังคมก็จะมีสุขตามปกติ

2. การศึกษาสิ่งแวดล้อม ตั้งอยู่บนพื้นฐานดังนี้
  - 2.1 มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม
  - 2.2 สรรพสิ่งในโลกมีทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ย่อมสัมพันธ์กัน
  - 2.3 สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ในการดำรงชีวิต
  - 2.4 ทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีจำนวนจำกัด
  - 2.5 ทุกชีวิตมีเป้าหมายสูงสุดในชีวิตคือความต้องการอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย
  - 2.6 พฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดโดยความต้องการทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดจากพฤติกรรมมนุษย์ที่ตอบสนองความต้องการของตนอย่างไม่มีขีดจำกัด

2.7 ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนเจตคติของมนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยกระบวนการทางการศึกษา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าความสำคัญของสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องคอยดูแลเอาใจใส่ เพราะสิ่งแวดล้อมช่วยทำให้ คนเปลี่ยนแปลงไปได้ดี สิ่งแวดล้อมมีส่วนกำหนดด้วย เช่น แสงสว่าง การถ่ายเทของอากาศ เสียง สี สิ่งเหล่านี้ มีผลกระทบต่อผู้ที่อยู่ในโรงเรียนทั้งนั้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญการเข้าใจหลักการจัดการ ปรับ การบริหาร ให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่เพื่อเป็นเครื่องช่วยให้การจัดการศึกษาในทุกรูปแบบ ได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

3.1.4 งานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

แนวความคิดและงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งได้มีผู้ศึกษา และเสนอแนวความคิดต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

สมฤทัย รอดพูนพงศ์ (2553: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมท่าแคลง โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และด้านอาคารสถานที่

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมท่าแคลง จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษาของนักเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมท่าแคลง จำแนกตามนักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

วิจิตร สถิตธำรงค์ (2552: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในเครือมารีวิทย์ จังหวัดชลบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก และรายด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่หนึ่ง ด้านวิชาการ ลำดับที่สอง ด้านการบริหารและลำดับที่สาม ด้านกายภาพ

2. สภาพการจัดสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนเครือมารีวิทย์ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกายภาพ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริหารและด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. สภาพการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในเครือมารีวิทย์ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพบุคลากร โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

พระอริการดำรง ต້องรักชาติ (2552: บทคัดย่อ) ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหาร และด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกายภาพ อยู่ระดับปานกลาง ผลการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนขยายวิวัฒนาการ ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ที่นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีค่าเฉลี่ยมากกว่า ช่วงชั้นที่ 4 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่สอดคล้องกับภาพรวม ยกเว้นด้านกายภาพ ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

เฉลียว กล้าหาญ (2550: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนการสอน

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ที่พบมากที่สุดในแต่ละด้านเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปน้อยดังนี้ ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน คือ การจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่มีหลากหลายในการบูรณาการ แนวทางแก้ไขคือ ควรวางแผนการจัดการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม บรรจุในหลักสูตรสถานศึกษารองลงมาเป็นปัญหา ด้านการบริหารจัดการ คือ ผู้รับผิดชอบไม่มีความถนัด ในงานที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษา แนวทางแก้ไขคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ คือพื้นที่โรงเรียนถูกน้ำท่วม ทุกปี ไม่สามารถจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้ แนวทางแก้ไขคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอุทกภัยในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุจินตรา ผลิตะโกมล (2550: 43) สรุปได้ว่า การจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาโรงเรียน โดยการส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียน ให้มีจิตสำนึกในการรักษา สิ่งแวดล้อมที่ดีและมีประสิทธิภาพ เพราะสิ่งแวดล้อมดี เหมาะสมจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ของผู้เรียน จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้นำแนวคิดของกรมสามัญศึกษาที่กำหนดการ จัดสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ 3 ประเภท คือ

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุทั้งหลาย เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องประกอบ ครุภัณฑ์ และ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สิ่งมีชีวิตถึงลักษณะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดีได้แก่ความชุ่มชื้น การถูกสุขลักษณะ ความร่มรื่น ความสวยงามความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความสะอาด ฯลฯ

2. สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศทางการเรียนการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่างๆ และประสบการณ์

3. สิ่งแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ ได้แก่ การดำเนินการใดๆ ภายในโรงเรียน ให้มีการปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันของบุคลากรในโรงเรียน การจัดสิ่งแวดล้อม ทั้งสามประการให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและการทำงานของบุคลากร จึงเป็นหน้าที่หลักสำคัญประการหนึ่งที่โรงเรียนต้องคำนึงถึงและดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

อัมพร สุทธิกมล (2550: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร และครูโรงเรียนนารายณ์วิทยา มีทัศนะเกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน ซึ่งเรียงลำดับของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

1. ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยสูงอันดับ 1 เมื่อพิจารณาตามข้อย่อยพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงเรียงลำดับ 3 อันดับแรกคือ ป้ายชื่อโรงเรียนเขียนด้วยอักษรมองเห็นชัดเจน อ่านง่าย อยู่ในสภาพเรียบร้อย คงทนถาวร โຕ้ะ เก้าอี้ สะอาดมั่นคง แข็งแรง มีขนาดพอเหมาะ กับขนาดร่างกายและวัยของนักเรียนและมีจำนวนเพียงพอ มีรั้วโรงเรียนเป็นแนวเขตที่ตั้งของโรงเรียนมั่นคง แข็งแรง อยู่ในสภาพดี และคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดบริการช่วยเหลือเด็กมีปัญหาและบริการแนะแนว

2. ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงอันดับ 2 เมื่อพิจารณาตามข้อย่อยพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ มีอาคารเรียนที่คงทน แข็งแรง ปลอดภัยในห้องเรียนมีโຕ้ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ประจำห้องเรียนอย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีอุปกรณ์ให้แสงสว่างและสิ่งอำนวยความสะดวกทุกห้อง ทุกอาคารอย่างเพียงพอ และคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือมีการวางแผนอาคารเรียนร่วมกันระหว่างคณะครูและผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

พรทิพย์ เวชกามา (2549: บทคัดย่อ) ผลการวิจัย พบว่า

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนเทศบาลวัดโชติทิฆทาราม เทศบาลนครระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนเทศบาลวัดโชติทิฆทาราม เทศบาลนครระยอง โดยรวม ด้านกายภาพ และด้านบริหาร จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้ปกครองแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนเทศบาลวัดโชติทิฆทาราม เทศบาลนครระยอง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

อำนาจ เลิศรุ่งโรจน์ (2549: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์” โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

ทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ และด้านกายภาพ

2. ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบางมดวิทยา “สี่สุทวารจวนอุปถัมภ์” ของนักเรียน ครู และผู้ปกครองเครือข่าย ไม่มีความแตกต่างทั้งในภาพรวมและรายด้าน

3. ข้อเสนอแนะในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบางมดวิทยา “สี่สุทวารจวนอุปถัมภ์” ได้แก่ ควรวางแผนและจัดตั้งคณะกรรมการในการบริหารงานและจัดการร่วมกัน เปิดโอกาสให้บุคลากรและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นตัดสินใจวางแผนจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมร่วมกัน ควรสร้างนิสัย ส่งเสริมความคิด ความรู้สึกโดยคำนึงถึงหลักมนุษยธรรม ควรเน้นความพึงพอใจมากกว่าการใช้คำสั่งควบคุมหรือกฎเกณฑ์โดยยึดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ ควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียนให้มากขึ้น ควรสนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม ควรมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

พนมพร เฝ้าเจริญ และคณะ (2549: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่อยู่ในชนบท มีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากขาดการดูแลรักษา ขาดห้องปฏิบัติการ และสนามกีฬา ขาดครูและงบประมาณ สนับสนุน คนในชุมชนมีฐานะยากจน ไม่อาจช่วยเหลือโรงเรียนได้เต็มที่ แต่ก็ยังต้องการให้มี โรงเรียนอยู่ต่อไป ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้มี 3 ด้านคือ ด้านผู้เรียน ด้านครูและด้านสื่อการเรียนการสอน กระบวนการเครือข่ายการพัฒนาครูด้านการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติ 3 ขั้นตอน คือ การสร้างทีมงานของโรงเรียน การดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การจัดประชุมเสนอผลงานของครูทั้งโรงเรียน ประการสำคัญก็คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการนี้ มีความพึงพอใจกระบวนการดังกล่าว

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะนั้น จะต้องเน้นในเรื่องของการส่งเสริมกิจกรรม การส่งเสริมในเรื่องของการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนให้มากที่สุด ควรมีการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การเรียนรู้ของนักเรียนก็จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพราะไม่ว่าจะเป็นที่ตั้งอาคารเรียน แสงสว่าง บรรยากาศ อาหาร น้ำดื่ม ฯ ย่อมส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยทั้งสิ้น

โดยสรุปการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย หมายถึง การจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้ปลอดภัยทั้งด้าน สถานที่ตั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกพลศึกษา โรงอาหาร สนาม จะต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ไม่ชำรุด พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และต้องมีจำนวนที่เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน และสิ่งสำคัญที่สุดต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนมาเป็นอันดับแรก

3.2 การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนนับว่ามีความสำคัญ ช่วยทำให้นักเรียนมีความสุข และเกิดความประทับใจในโรงเรียน มีนักวิชาการได้ให้แนวคิด ดังนี้

3.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

เอมอชมา วัฒนบุรานนท์ (2548: 115 – 127) การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งจะช่วยดำรงรักษาไว้ และปรับปรุงส่งเสริมสวัสดิภาพ หรือความปลอดภัยของทุกคนในโรงเรียน โดยจัดให้มีการค้นหาปัญหาและสาเหตุอุบัติเหตุ การจัดกิจกรรม ป้องกันอุบัติเหตุ การให้บริการความปลอดภัยในด้านต่างๆ และการให้บริการการรักษาพยาบาล เมื่อ ประสบอุบัติเหตุ กิจกรรมต่างๆ และการให้บริการรักษาพยาบาล เมื่อประสบอุบัติเหตุ กิจกรรมต่างๆ ที่จัดเพื่อบริการความปลอดภัยในโรงเรียน มีดังนี้

1. การสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน
2. การรายงานอุบัติเหตุในโรงเรียน
3. การแนะแนวสวัสดิภาพ
4. การจัดทำประกันอุบัติเหตุ
5. การบริการเครื่องอำนวยความสะดวก
6. การบริการความปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับโรงเรียน
7. การจัดบริการฝึกซ้อมเพื่อความปลอดภัย
8. การบริการปฐมพยาบาล
9. การจัดสารวัตรนักเรียนด้านความปลอดภัยหรืออาสาสมัครสวัสดิภาพ

บีเวอร์ (Bever. 1996: 1) สรุปการจัดการความปลอดภัย หมายถึง เป็นการป้องกัน อุบัติเหตุและอุทกภัยที่เกิดขึ้นแก่บุคลากรในโรงเรียน ซึ่งอาจทำให้บุคลากรได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ได้ โรงเรียนควรรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียน โดยจัดเป็นแผนงานป้องกันหรือจัดเป็นโครงการ มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้กับบุคลากรในโรงเรียน มีการตรวจสอบตรวจตรา และควบคุม ให้การรักษาความปลอดภัยเป็นที่เรียบร้อย เช่น ดูแลรถรับส่งนักเรียน การเดินทางไปและ กลับจากโรงเรียน มีจรรยาบรรณดูแลตรวจตรา มีสัญญาณจราจรภายในโรงเรียน การดูแลชั้นเรียนให้ ปลอดภัย เช่น

1. การควบคุมทางด้านสารเคมี รวมทั้งสนามเด็กเล่น
2. มีมาตรการออกเป็นกฎระเบียบความปลอดภัย
3. มียามคอยดูแลตรวจตราทรัพย์สินของโรงเรียน

ออนตาลีโอ (Ontario School. 2555: ออนไลน์) สรุปมาตรการการรักษาความปลอดภัย ของนักเรียนในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนเน้นในเรื่องของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
2. การดูแลรักษาความปลอดภัยของนักเรียน
3. การสนับสนุนสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวก
4. การจัดสวัสดิภาพของนักเรียนให้ปลอดภัย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การจัดการความปลอดภัยในเรื่องของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ในโรงเรียน ความปลอดภัยระหว่างการเดินทางไปและกลับจากบ้านและโรงเรียน การจัดเป็นแผนงานป้องกันและ การจัดโครงการเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้กับบุคลากรในโรงเรียน มีการตรวจสอบตรวจตรา และควบคุมให้การรักษาความปลอดภัย มีการจัดกิจกรรมป้องกันอุบัติเหตุ การให้บริการความปลอดภัย ในด้านต่างๆ และการให้บริการการรักษาพยาบาลเมื่อประสบอุบัติเหตุ ได้ทันทั่วถึง

3.2.2 ขอบข่ายการจัดการความปลอดภัย

แนวความคิดและงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย ซึ่งได้มีผู้ศึกษา และเสนอแนวความคิดต่างๆ ไว้ดังนี้

เดโรเช และ ไกเซอร์ (Deroche; & Kaiser. 1980: 160 – 166) สรุปขอบข่ายการบริการ ด้านความปลอดภัยไว้ ดังนี้

1. ความปลอดภัยของสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน
2. ความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น
3. ความปลอดภัยในห้องเรียน
4. ความปลอดภัยระหว่างเดินทางไปและกลับจากบ้านและโรงเรียน
5. ความปลอดภัยด้านการจราจร
6. จัดผู้ดูแลเด็กขณะเดินข้ามถนน
7. จัดโครงการความปลอดภัยในชุมชน
8. สภาพความปลอดภัยประจำโรงเรียน
9. โครงการความปลอดภัยบนจักรยาน 2 ล้อ
10. การแนะนำแหล่งให้ความรู้ด้านความปลอดภัย
11. การเตรียมและป้องกันอุบัติเหตุ

ฟลอริโอ และ สแตฟฟอร์ด (Florio; & Stafford. 1979: 83) สรุปขอบข่ายการบริการ ด้านความปลอดภัยไว้ 17 ด้าน ดังนี้

1. ฝึกกรณีฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วมฉับพลัน แผ่นดินไหว
2. การให้บริการเด็กพิเศษ
3. ดูแลรักษาข้อมูลด้านสุขภาพและอุบัติเหตุ
4. การให้บริการด้านแนะแนว
5. ความร่วมมืออย่างแข็งขันระหว่างบุคลากร
6. การตรวจสอบสุขภาพของเด็ก ครู และผู้เกี่ยวข้อง
7. การให้คำแนะนำสถานที่ดูแลรักษาสุขภาพแก่ผู้ปกครอง
8. การจัดสถานการณ์ด้านการรักษาความปลอดภัย
9. จัดกลุ่มผู้ให้บริการด้านความปลอดภัย

10. จัดผู้ดูแลพาเด็กข้ามถนน
11. การใช้ประโยชน์ของแบบฟอร์มการตรวจสอบความปลอดภัย
12. ระบบการรายงานอุบัติเหตุ
13. การให้ความรู้ด้านสวัสดิศึกษาแก่บุคลากร
14. ให้ประกันภัยแก่เด็กและบุคลากร
15. สร้างมาตรฐานความปลอดภัยในห้องเรียน ห้องพลศึกษา ห้องเรียน ห้องน้ำ

และห้องอื่น

16. จัดเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ที่สิ้นสภาพ และไม่ปลอดภัยให้เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ดี
17. พิจารณาจ้างหรือรับบุคลากรที่มีความรู้ในด้านการดูแลรักษาความปลอดภัย

ประกอบนอกเหนือจากคุณสมบัติเฉพาะด้าน

เดกเกอร์ และ เดกเกอร์ (Decker; & Decker. 1997: 217 – 273) ได้ให้ขอบข่ายงานด้านความปลอดภัยไว้ 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การดูแลความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อม
2. การจัดเตรียมพร้อมในกรณีฉุกเฉิน
3. การปกป้องคุ้มครองเด็ก
4. การให้สวัสดิศึกษา

จากแนวคิดดังกล่าวเห็นได้ว่า ความปลอดภัยของนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญ โรงเรียนจึงต้องดูแลความปลอดภัยให้นักเรียนในโรงเรียน เพื่อลดความเสียหายและจำนวนอุบัติเหตุให้น้อยลง โดยมีการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน ดังนี้ (นภาพรรณ อุณาภูล. 2540: 22)

1. ตรวจสอบสิ่งต่างๆ สภาพแวดล้อมที่อาจทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุ และอันตรายอยู่ในสภาพและสถานการณ์ปกติ
2. ป้องกันภัยอันตรายที่เกิดขึ้น หรืออาจจะเกิดขึ้นต่อนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน
3. รักษาความปลอดภัยให้นักเรียน บุคลากรขณะที่อยู่ในโรงเรียนหรือเดินทางไปกลับระหว่างบ้าน และสถานศึกษา

4. ให้ความรู้ในการป้องกันรักษาความปลอดภัยให้แก่ตนเองและผู้อื่น

5. ปลุกฝังนิสัยในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่ทรัพย์สินตนเองและผู้อื่นให้เกิดเป็นนิสัยที่ดี และมีเจตคติที่ดีในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัย

6. สร้างความมั่นใจและความสบายใจให้แก่ผู้ปกครอง ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแล

7. การวางแผนที่รอบคอบ ชัดเจน และครอบคลุมด้านความปลอดภัยของเด็ก
8. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในโครงการรักษาความปลอดภัย
9. จัดระบบข้อมูลและการรายงานเกี่ยวกับอุบัติเหตุ หรืออันตรายที่เกิดขึ้น

10. ทรนรงค์และเชิญชวนให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมมือกันรักษาความปลอดภัย
11. จัดกิจกรรมต่างๆ ที่จัดภายในสถานศึกษา ควรสอดแทรกเรื่องการรักษา

ความปลอดภัย

12. มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินการเป็นระยะ

3.2.3 งานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย

แนวความคิดและงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนวความคิดต่างๆ ไว้ดังนี้

เสียมจิต แจ่มจำปา (2552: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนสาธิตศึกษา ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนจัดให้มีการประกันอุบัติเหตุให้นักเรียนทุกคน ด้านอาคารสถานที่ ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดครูและเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยภายในโรงเรียน

เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน (2549: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า

1. ความความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยให้แก่นักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยในระดับที่เห็นด้วยอย่างมากในทุกด้าน
2. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน หรือผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้าน ความปลอดภัยในเรื่องนโยบาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. ครูที่มีผู้บริหารซึ่งเคยผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย กับผู้บริหารที่ไม่เคยผ่านการอบรม มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัย ในเรื่องการจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ งบประมาณ สถานที่และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
4. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน ซึ่งมีขนาดต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัย ในเรื่องนโยบาย งบประมาณ สถานที่และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

วิวัฒนาชัย กิจปานนท์ (2548: บทคัดย่อ) สรุปผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัยของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอุบัติเหตุ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านอุบัติเหตุ ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีผลต่อการดำเนินงานประกันความปลอดภัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านอุบัติเหตุ แต่ในด้านอุบัติเหตุอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัย ในภาพรวม มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านอุบัติเหตุ และด้านอุบัติเหตุอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการดำเนินการประกันความปลอดภัยของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้าน

สภาพแวดล้อมทางสังคม ความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

3. ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัยของนักเรียน ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน มีการปฏิบัติงานในภาพรวม และในด้านอุบัติเหตุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในภาพรวม พบว่าผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติมากกว่าครูผู้สอน และนักเรียน

4. ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัยของนักเรียน ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน มีการปฏิบัติงานในภาพรวม และในด้านอุบัติเหตุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในด้านอุบัติเหตุ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียนในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในด้านอุบัติเหตุ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

5. ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนให้ความสำคัญ ในด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุเป็นอันดับหนึ่ง เน้นความปลอดภัยในการเดินทาง และการใช้ยานพาหนะ รongลงมาเป็นการดูแลปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้สะอาด มีระเบียบเรียบร้อย และปลอดภัย ในขณะที่ข้อเสนอแนะจากนักเรียนเน้นความปลอดภัยในเรื่องอุปกรณ์เครื่องเล่นที่สามารถทำให้เกิดอุบัติเหตุได้

ออนตาลีโอ (Ontario, 2555: ออนไลน์) สรุปมาตรการการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. การจัดการ ความปลอดภัยในโรงเรียนเน้นในเรื่องของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
2. การดูแลรักษาความปลอดภัยของนักเรียน
3. การสนับสนุนสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวก
4. การจัดสวัสดิภาพของนักเรียนให้ปลอดภัย

สแปท (Spath, 1967: 91 – 92) สรุปว่า เด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายจะมีความสุขสนุกสนานกับการทำกิจกรรมก็ต่อเมื่อมีความปลอดภัย มีความสะอาด และบรรยากาศที่สนุกสนาน เฟลิดเฟลิน และให้ข้อเสนอแนะที่จะช่วยให้บริเวณสนามเด็กเล่นมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้นและเกิดอุบัติเหตุที่น้อยที่สุด ดังนี้

1. ค้นหาและระบุสิ่งที่เป็นอันตราย จากนั้นเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางที่จะเป็นอันตราย
2. กำหนดระยะพื้นที่ในการเล่นของเด็กอย่างเหมาะสม

ออกไป

3. ตรวจสอบอุปกรณ์ทั้งหมดในสนาม ทั้งสิ่งที่เป็นอันตรายทั้งหมดไป และซ่อมแซมในส่วนที่สมควรแก้ไข

4. ตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องเล่นอย่างน้อยเดือนละครั้ง

5. แนะนำเด็กให้ใช้อุปกรณ์เครื่องเล่นสนามอย่างถูกต้อง

โดยสรุปการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการจัดการบริการ อำนาจ ความสะดวกและป้องกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง บริเวณโรงเรียน สนามเด็กเล่น บริการรถรับส่ง บริการตรวจรักษาสุขภาพ รวมทั้งจัดให้มีโครงการส่งเสริมความปลอดภัย และให้นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมด้านความปลอดภัยภายในโรงเรียน

3.3 การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา นับว่า มีความสำคัญ ช่วยทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนได้ มีนักวิชาการได้ให้แนวคิด ดังนี้

3.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา สิ่งสำคัญและจำเป็นมากก็คือ การวางแผนการจัดและดำเนินงานการเรียนการสอนให้เหมาะสม ซึ่งการวางแผนหรือแผนงานที่จะมีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับข้อกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่เด่นชัด ให้นักกลางในโรงเรียนมีความเข้าใจสอดคล้องกัน และอาศัยความร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างจริงจังของผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน พ่อ-แม่ ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในชุมชน (เอมอชฉา วัฒนบูรานนท์. 2548: 128) การประชาสัมพันธ์วิธีการป้องกันความปลอดภัย และเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่จะต้องดูแลด้วยการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น เด็กควรเรียนรู้เรื่องสวัสดิภาพเพื่อความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547: 23)

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การวิเคราะห์หลักสูตร เรื่องอุบัติเหตุและการป้องกัน พบว่า หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา (กรมวิชาการ. 2545: 15) ได้สอดแทรกเนื้อหาเรื่องความปลอดภัยไว้ ในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นองค์ความรู้ใน สาระที่ 5 : ความปลอดภัยในชีวิต มาตรฐานการเรียนรู้ พ 5.1 : เพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพอุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง แบ่งเป็นช่วงชั้น ดังตาราง 5

ตาราง 5 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นในสาระที่ 5 : ความปลอดภัยในชีวิต

ป. 1 – 3	ป. 4 – 6	ม. 1 – 3	ม. 4 – 6
<p>1. เข้าใจพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ความเสี่ยงต่อสุขภาพ การเกิดอุบัติเหตุ การใช้ยาผิด การใช้สารเสพติด การเกิดความรุนแรง การเกิดอัคคีภัยและสามารถหลีกเลี่ยง</p> <p>2. ป้องกัน ช่วยเหลือ และดูแลตนเองจากอุบัติเหตุ มลพิษ และสารเคมี สามารถปฐมพยาบาลด้วยวิธีง่ายๆ</p>	<p>1. วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมที่ปลอดภัยและไม่ปลอดภัยและสามารถเลือกปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในชีวิต</p> <p>2. เข้าใจผลกระทบของการใช้ยา บุหรี่ สุรา สารเสพติด ภัยอันตรายและความรุนแรงที่มีต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม และสามารถหลีกเลี่ยง</p> <p>3. สามารถปฐมพยาบาลและดูแลรักษาเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุและเจ็บป่วย</p>	<p>1. วิเคราะห์ปัจจัยและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพความปลอดภัยและปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลักของความปลอดภัย</p> <p>2. เข้าใจและเห็นคุณค่าของกระบวนการเสริมสร้างความปลอดภัยให้ตนเองครอบครัวและชุมชน</p> <p>3. ใช้กลวิธีต่างๆ ในการป้องกัน และหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ</p> <p>4. สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยอันตรายและที่คับขันสถานการณ์</p>	<p>1. ประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและแสวงหาแนวทางป้องกันอันตรายเพื่อความปลอดภัยในชีวิต</p> <p>2. ใช้กระบวนการทางประชาสังคมสร้างเสริมความปลอดภัยให้ชุมชนเข้มแข็ง</p> <p>3. พัฒนากลวิธีการป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ การใช้ยาสารเสพติดและความรุนแรงเพื่อสุขภาพของตนเองและครอบครัว</p> <p>4. แสดงทักษะการช่วยฟื้นคืนชีพได้อย่างถูกต้อง</p>

ที่มา: กรมวิชาการ (2545: 15)

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรื่องความปลอดภัยระดับ

ประถมศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรื่อง ความปลอดภัยในระดับประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย ระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 7 – 12)

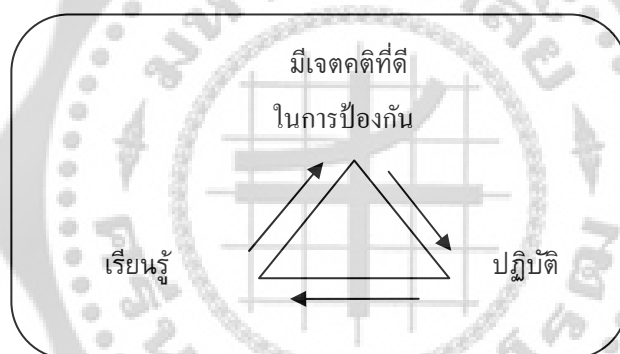
2.1 หลักการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย ผู้สอนจะต้องสร้างพฤติกรรมให้เกิดในตัวนักเรียน 3 ประการ คือ

2.1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ (Knowledge) ต่อประสบการณ์ที่ได้รับ สามารถคิดพิจารณา สอบถาม ผูกโยงความรู้ที่ได้รับไปใช้กับประสบการณ์ใหม่ได้

2.2.2 มีเจตคติที่ดี (Attitude) ต่อประสบการณ์ที่ได้รับ เกิดการยอมรับ เห็นความสำคัญ ความจำเป็น เห็นคุณค่า และพร้อมที่จะปฏิบัติจนเป็นนิสัย

2.1.3 มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ (Practice) กิจกรรมที่ปฏิบัตินั้นมาจากการยอมรับเห็นความสำคัญความจำเป็น เห็นคุณค่า และการปฏิบัตินั้นผ่านการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วจึงลงมือทำ เกิดการค้นพบ สามารถสรุปได้ด้วยตนเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักสร้างความปลอดภัย จะต้องฝึกให้เกิดพฤติกรรมทั้ง 3 ประการ โดยเน้นพฤติกรรมด้านเจตคติ ด้านการปฏิบัติและด้านความรู้ตามลำดับดังนี้

ภาพประกอบ 6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างพฤติกรรมความปลอดภัย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542: 7)

ฉะนั้น การที่จะพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้ไปในทางที่ต้องการได้นั้น ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนผ่านกระบวนการต่างๆ ที่ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการสังเกต การรวบรวมข้อมูล การจำแนก เปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การสรุป ตัดสินใจ การเลือกแนวปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผล เพื่อให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้อง เหมาะสม มีเจตคติที่ดี ยอมรับและชื่นชมต่อการปฏิบัติของตนเองและผู้อื่น

2.2 แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย

2.2.1 ต้องปลูกฝังให้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุหรืออันตรายต่างๆ

2.2.2 หาวิธีการ ขั้นตอนที่จะปฏิบัติตนในการระมัดระวังอุบัติเหตุ หรืออันตรายต่างๆ

2.2.3 ปฏิบัติตนในการระมัดระวังอุบัติเหตุหรืออันตรายต่างๆ จนเป็นนิสัย

2.3 ยุทธศาสตร์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย

2.3.1 กิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องกระตุ้นให้ตระหนักเกี่ยวกับอุบัติเหตุ หรืออันตรายที่เกิดขึ้น โดยเน้นให้นักเรียนเห็นความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุต่างๆ

2.3.2 กิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งหมายถึง ผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงหลัก 3 ประการ คือ

2.3.2.1 การเรียนการสอนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านพื้นฐาน ความสามารถ ความสนใจ และศักยภาพ

2.3.2.2 การเรียนรู้ต้องเกิดจากการได้ลงมือปฏิบัติ ได้เรียนจากของจริง เหตุการณ์จริง ผูกปฏิบัติ ทดลอง ทำโครงการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ค้นคว้า ใช้กระบวนการสรรหา และกระบวนการแก้ปัญหา

2.3.2.3 เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยนักเรียนมีโอกาสกำหนด ผลการเรียนรู้ร่วมกันวางแผนวิถิทางการได้ความรู้ และร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้

2.3.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างสุขนิสัย ตามกระบวนการสร้างนิสัย (Active Participation) และกระบวนการแก้ปัญหา

2.3.4 กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการฝึกปฏิบัติของนักเรียน โดยการสร้างความรู้ด้วยตนเองและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัยได้

2.4 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย

2.4.1 กระบวนการสร้างนิสัย เน้นการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุด้วยวิธีต่างๆ จนเป็นนิสัย การสร้างนิสัยเกิดจากการปฏิบัติติดต่อกันเป็นเวลานาน ฉะนั้นตลอดระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน ครูผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักเรียน และจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติให้นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน ให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนเกิดความพอใจ เคยชินต่อการเรียนรู้ และปฏิบัติจนเป็นนิสัยกระบวนการการสร้างนิสัย (Active Participation) มีโครงสร้างสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. รับรู้การสร้างให้เกิดนิสัยจะต้องรู้ว่า จะทำอะไรและทำอย่างไร คิดวิเคราะห์ คิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา เปรียบเทียบอย่างเป็นระบบ ผลดี ผลเสียของการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติ

2. วางแนวปฏิบัติ ช่วยกันคิดหาวิธีแก้ปัญหาหลายๆ วิธีที่เหมาะสม และตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีที่สุดนั่นคือ เขารู้แล้วว่าทำอะไร และทำอย่างไร คือ ช่วยกันวางแผนสร้างแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม

3. ลงมือปฏิบัติ ตามแผนที่วางไว้ สำหรับปฏิบัติ การปฏิบัติที่นักเรียนจะปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับสื่อประกอบการเรียนการสอน อาจจะเป็นของจริงหรือสถานการณ์จำลอง สำหรับเป็นตัวอย่างให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยไม่ดูแบบและควรให้นักเรียน มีการประเมินผลการปฏิบัติ และปรับปรุงผลการปฏิบัติให้ดีขึ้นอยู่เสมอมีความรู้สึก นักเรียนจะมีการชื่นชมชื่นชมต่อผลการปฏิบัติต่อเนื่อง การปฏิบัติ

4. มีความรู้สึกพอใจต่อผลการปฏิบัติ ซึ่งครูผู้สอนคอยให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชยให้คำปรึกษา การปฏิบัติตนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด กระตุ้นให้นักเรียนมีโอกาสคิด และปฏิบัติจนเกิดความเคยชินและปฏิบัติจนเป็นนิสัย

5. การสร้างนิสัย เป็นการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ มีเจตคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้อง สม่ำเสมอ ผู้สอนจำเป็นต้องเอาใจใส่ ติดตามผลการปฏิบัติ และคอยช่วยเหลือ ให้นักเรียนมีประสบการณ์ มีความก้าวหน้า และประสบผลสำเร็จด้วยความพอใจ ประการสำคัญที่ครูจะต้องคำนึงถึงคือ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้นักเรียนสามารถเลียนแบบพฤติกรรมในการสร้างนิสัยที่ดีได้ และต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความพอใจ เคยชินต่อการเรียนรู้ และปฏิบัติจนเป็นนิสัย

2.4.2 กระบวนการแก้ปัญหา การจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ต่างๆ ผู้สอนจะต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและใช้วิธีการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาการโดยผ่านกระบวนการต่างๆ ที่ต้องการให้นักเรียนฝึกคิด ตัดสินใจ ลงมือทำ เกิดทักษะความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา การลงมือทำและมีค่านิยมที่ดีงาม สามารถนำทักษะหรือความสามารถนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งมีขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจ วิเคราะห์ปัญหา และผลกระทบของปัญหา
2. สร้างแนวทางแก้ปัญหา
3. เลือกแนวทางแก้ปัญหา
4. ปฏิบัติการแก้ปัญหา
5. ปรับปรุงแก้ปัญหาที่บกพร่องหรือปรับปรุงการแก้ปัญหาให้มี

ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและส่วนรวม

3.3.2 ความหมายของสวัสดิศึกษา

สวัสดิศึกษา (Safety Education) หมายถึง กระบวนการทางการศึกษาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนที่ด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ การกระทำและนิสัย เพื่อให้มีความปลอดภัยเกิดขึ้น ทั้งของตนเอง ครอบครัวหรือบุคคลอื่น รวมถึงความสามารถในการ ถ่ายทอดความรู้ และสามารถช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุเบื้องต้น (บุษบา จันทร์ผ่อง. 2542: 5) ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีธญา บุญประกอบ (2549: 52) สรุปว่า สวัสดิศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ ที่ให้แก่เด็กเพื่อเด็กเกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ และความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งต้องหาวิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเอง ในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร

และความปลอดภัยภายในบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ จิราพร พรหมภักดี (2551: 25) สวัสดิศึกษา หมายถึง ขบวนการแห่งการจัดหรือทำให้เกิดประสบการณ์ เพื่อให้มีผลต่อความเข้าใจ สร้างเจตคติ และการปฏิบัติ ในเรื่องที่จะนำไปสู่การมีชีวิตที่ปลอดภัย สวัสดิศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ที่ให้แก่เด็กเพื่อเด็กเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ และความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งต้องหาวิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเอง ในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยภายในบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ นพเก้า ณ พัทลุง (2551: 10) สรุปได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพนั้นไม่ใช่จำกัดอยู่เฉพาะตัวบุคคลที่ทำการศึกษาเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมไปยังบุคคลข้างเคียงด้วย ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพสามารถแบ่งเป็น 2 กรณี คือ สวัสดิศึกษา ส่วนบุคคลและสวัสดิศึกษาชุมชน (Personal Safety Education and Community Safety Education) สวัสดิศึกษาส่วนบุคคล หมายถึง กระบวนการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุการป้องกันอุบัติเหตุ และการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะจนเป็นนิสัย เช่น การเดินข้ามถนน การปฏิบัติตามกฎจราจร การใช้เครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น สวัสดิศึกษาชุมชน หมายถึง กระบวนการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยของชุมชนหรือสังคมส่วนรวม เช่น การป้องกันอัคคีภัย การป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดบนถนน การระวังและป้องกันเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่เป็นพิษ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ

ออนตาลีโอ (Ontario School. 2555: ออนไลน์) สรุปมาตรฐานการการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. ออกระเบียบเกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพของนักเรียน
2. การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นในเรื่องของความปลอดภัยของนักเรียน
3. มีการรณรงค์ในเรื่องของการดูแลรักษาความปลอดภัย
4. มีการฝึกซ้อมการฝึกปฏิบัติในเรื่องของความปลอดภัย เช่น การฝึกซ้อมหนีไฟ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า (Safety Education) หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อที่มุ่งจะพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เพื่อให้มีความปลอดภัยทั้งต่อตนเอง ต่อครอบครัวและบุคคลอื่น

3.3.3 ความสำคัญของสวัสดิศึกษา

องค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา มีการจัดดำเนินการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเพื่อให้ประสบผล สำเร็จนั้น ควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ (เอมอชฌา. 2548: 129 – 133)

3.3.3.1 องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการจัดและบริหารงานการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย

โรงเรียนหรือสถานศึกษา นับว่า มีบทบาทสำคัญในการจัดและบริหารงานการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย ซึ่งผู้บริหารควรให้การเอาใจใส่และพิจารณาจัดทำแผนงานขึ้น โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดนโยบายและวิธีดำเนินงานเกี่ยวกับความปลอดภัยและการจัดการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย
2. การคัดเลือกบุคลากรที่มีพื้นความรู้ หรือได้รับการฝึกอบรมทางด้านความปลอดภัย หรือสุขศึกษา เพื่อให้เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานและนิเทศงานการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย
3. การจัดทำแผนการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาที่เหมาะสม
4. การพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาโดยเฉพาะ
5. การเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ครูประจำการ โดยจัดส่งผู้ทำหน้าที่สอนสวัสดิศึกษาไปเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานเกี่ยวกับสวัสดิศึกษา
6. การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเพื่อเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย
7. การจัดทำรายงานเรื่องอุบัติเหตุ และการใช้ประโยชน์จากรายงานนี้ ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา
8. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การจัดชุมนุมหรือกลุ่มสนใจการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน การจัดโครงการที่แนะนำน้อง หรือเพื่อนแนะนำเพื่อนในเรื่องความปลอดภัย เป็นต้น
9. การจัดให้บ้าน และชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย
10. การจัดการเรียนการสอนความปลอดภัยสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

3.3.3.2 องค์ประกอบที่เกี่ยวกับหลักสูตร

3.3.3.2.1 นโยบายการศึกษาระดับชาติ การวางแผนการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ย่อมขึ้นกับนโยบายทางการศึกษาระดับชาติ ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายทางการศึกษาระดับชาติจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดทำหลักสูตรสวัสดิศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การตั้งวัตถุประสงค์การเรียนการสอน ลักษณะเนื้อหาวิชา การกำหนดระยะเวลาการเรียนการสอน วิธีการสอนกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกสื่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

3.3.3.2.2 การจัดลำดับพฤติกรรมความปลอดภัย ในการสอนสวัสดิศึกษา หรือความปลอดภัย ควรเน้นพฤติกรรมความปลอดภัยทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน แต่เนื่องจากตามธรรมชาติแล้วการพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน และเพื่อประโยชน์ในการกำหนดเกณฑ์การจัดการเรียนการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย จึงควรเน้นพฤติกรรมความปลอดภัยในระดับชั้นเรียนต่างๆ กัน ดังต่อไปนี้

ตาราง 6 การจัดลำดับพฤติกรรมความปลอดภัย

ระดับชั้น	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
อนุบาลหรือก่อนประถมศึกษา	การปฏิบัติ	ทัศนคติ	ความรู้
ประถมศึกษา	การปฏิบัติ	ทัศนคติ	ความรู้
มัธยมศึกษา	ทัศนคติ	ความรู้	การปฏิบัติ
อาชีวศึกษา	ความรู้	ทัศนคติ	การปฏิบัติ
อาชีวศึกษา	ความรู้	ทัศนคติ	การปฏิบัติ

ที่มา: เอ็มอัชมา. (2548). หน้า 130.

3.3.3.2.3 เนื้อหาของหลักสูตร การจัดเนื้อหาความปลอดภัยในหลักสูตร ควรพิจารณาหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

3.3.3.2.3.1 ความต้องการพื้นฐานเบื้องต้นที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอน เรื่องความปลอดภัยก็คือ การคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ ความต้องการในการมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัยในสังคม ความต้องการการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี และความต้องการด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับของสังคม การจัดหลักสูตรที่สนองความต้องการของผู้เรียน จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียน รวมทั้ง ยังช่วยให้สามารถมองเห็นปัญหาที่แท้จริงของผู้เรียนอีกด้วย สำหรับในเรื่องนี้ เอ็ดมอนสัน และคณะ (Edmonson; et al.) ได้กล่าวว่า “ ด้วยเหตุที่การจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล และในฐานะเป็นสมาชิกในสังคมหลักสูตรควรจัดขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากกว่าการที่จะให้ผู้เรียนถือปฏิบัติตามหลักสูตรที่จัดไว้อย่างไม่เหมาะสม” (Strasser. 1973: 132)

3.3.3.2.3.2 ความสนใจ การที่ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนสนใจ ย่อมมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความตั้งใจ และความอยากที่จะเรียน ซึ่งจะมีผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ดังนั้นหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย จึงควรจัดให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนให้มากที่สุด ทั้งนี้โดยพิจารณาถึงความแตกต่างของเพศ วัย และสภาพแวดล้อมต่างๆ ด้วย

3.3.3.2.3.3 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ควรคำนึงถึงปัญหาด้านสวัสดิภาพของผู้เรียนและของชุมชน ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละระดับอายุ วัย สิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ที่ผู้เรียนกำลังเผชิญอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัว กระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น อันจะมีผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนความปลอดภัยโดยตรง

ขนิษฐา เปรมพงษ์ (2550: 13) สรุปว่า หลักสูตรอาจมีความหมายที่แตกต่างกัน โดยขึ้นกับแต่ละบุคคลโดยหลักสูตรอาจหมายถึงสิ่งหนึ่ง สำหรับบุคคลกลุ่มหนึ่งในสถานการณ์อย่างหนึ่ง และอาจมีความหมายเปลี่ยนไปเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้

พรีคอต (Precott. 1999: 12) กล่าวว่า หลักสูตรคือทุกสิ่งทุกอย่างที่เด็กได้รับ ประสบการณ์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมไปถึงสภาพทางกาย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่มเพื่อน ความคาดหวังทางวัฒนธรรมและสังคม และความต้องการของโรงเรียน การจัดเนื้อหาความปลอดภัย เนื้อหาความปลอดภัยที่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตร ควรประกอบด้วยหัวข้อสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความปลอดภัยในโรงเรียน
2. ความปลอดภัยในกิจกรรม พลศึกษา นันทนาการ
3. ความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ
4. ความปลอดภัยใน โรงฝึกงาน
5. ความปลอดภัยในบ้าน
6. ความปลอดภัยในการจราจร
7. ความปลอดภัยในการขับขี่ยานพาหนะ
8. ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า
9. ความปลอดภัยในการใช้สารเคมี
10. ความปลอดภัยในการใช้แก๊สและถังอัดความดัน
11. ความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ
12. ความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัย
13. ความปลอดภัยเกี่ยวกับภัยธรรมชาติ
14. ความปลอดภัยเกี่ยวกับภัยจากกัมมันตภาพรังสี และอาวุธนิวเคลียร์

การจัดหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างดีจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดเนื้อหาความปลอดภัย เนื้อหาความปลอดภัยที่ควรจัดไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นต่างๆ มีดังนี้ (เอมอชฌา วัฒนบูรานนท์. 2548: 132)

ระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา (อนุบาล 1 – 3 และประถมศึกษาปีที่ 1 – 2)

1. ความปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับ โรงเรียน
2. ความปลอดภัยในห้องเรียน
3. ความปลอดภัยในการใช้ห้องน้ำห้องส้วม
4. ความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์หรือสิ่งมีคมต่างๆ
5. ความปลอดภัยของอาคารต่างๆ ภายในโรงเรียน
6. ความปลอดภัยในสนามเด็กเล่น
7. ความปลอดภัยในการเล่น

8. การป้องกันอันตรายจากพืชและสัตว์
9. ความปลอดภัยเกี่ยวกับการโดยสารรถโรงเรียน

ระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 3 – 4)

1. ความปลอดภัยในการจราจร
2. ความปลอดภัยในบ้าน
3. ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า
4. ความปลอดภัยในการใช้สารพิษ
5. ความปลอดภัยในกิจกรรมพลศึกษา
6. ความปลอดภัยในการเดินทางเท้า

ระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 5 – 6)

1. การป้องกันอัคคีภัย และการฝึกหนีไฟ
2. ปัญหาเรื่องความปลอดภัยของเด็กวัยเรียน อุบัติเหตุ สาเหตุ และ

การป้องกันอุบัติเหตุ

3. ความปลอดภัยในการแข่งขันกีฬา
4. ความปลอดภัยในการจราจร
5. ความปลอดภัยในการขับขี่รถจักรยาน

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3)

1. ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ
2. กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย
3. ความปลอดภัยในการเดินทางทางอากาศ
4. ความปลอดภัยในการใช้แก๊สและสารพิษ
5. ความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัย
6. ความปลอดภัยในการขับขี่รถจักรยานยนต์
7. หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6)

1. ปัญหาความปลอดภัยในชุมชน
2. ความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ
3. ความปลอดภัยในกิจกรรมนันทนาการ
4. ความปลอดภัยในการใช้อาวุธ
5. ความปลอดภัยในการขับขี่รถยนต์
6. ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ
7. ความปลอดภัยจากกัมมันตภาพรังสี

3.3.3.3 องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ควรพิจารณาถึงองค์ประกอบ ดังนี้

รูปแบบของการจัดสอนความปลอดภัย การจัดสอนความปลอดภัย อาจแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้ (เอมอชฌา วัฒนบุรานนท์. 2548: 134 – 136)

1. การจัดสอนแบบสอนโดยตรง (Direct Teaching) เป็นการจัดสอนโดยแยกเป็นรายวิชาหนึ่ง (Separate Subject) ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถจัดทำแผนการสอนระยะยาวได้ เนื้อหาสอนได้ครอบคลุม และใช้เทคนิคการสอนได้หลายรูปแบบ ลักษณะเด่นของการสอนรูปแบบนี้ก็คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถช่วยกระตุ้นหรือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเรื่องความคิดรวบยอด หรือมโนทัศน์ (Concept) ทักษะคิดในทางบวก และพฤติกรรมที่ปลอดภัยได้เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะไว้ในระยะยาวแล้ว การพิจารณาเลือกเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ก็จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายได้ การสอนแบบสอนโดยตรง จึงนับว่าเป็นกระบวนการการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. การจัดสอนแบบบูรณาการ (Integration) การจัดสอนรูปแบบนี้ เป็นกระบวนการนำเนื้อหาความรู้จากหลายๆ วิชามาเกี่ยวโยงหรือผสมผสานกันให้เป็นแบบหน่วย หรือการสอนเดี่ยว โดยกลุ่มครูจะร่วมมือกันวางแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน การดำรงชีวิตที่ปลอดภัยและปัญหาสวัสดิภาพที่สำคัญของสังคม การสอนรูปแบบนี้จะเป็นการสอนแบบประสบการณ์และถ่ายทอดความรู้ในลักษณะของการให้แนวความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ (Concept) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเผชิญปัญหา และแก้ไขปัญหาสวัสดิภาพของตนเองและสังคมได้ รวมทั้งเข้าใจพฤติกรรมของตนและผู้อื่นอีกด้วย

3. การจัดสอนแบบสหสัมพันธ์ (Correlation) เป็นการจัดสอนเนื้อหาสวัสดิศึกษาให้สัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ซึ่งหมายถึง การใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในหลักสูตรให้ช่วยสอนเนื้อหาสวัสดิศึกษา อาจกล่าวได้ว่าเนื้อหาสวัสดิศึกษาสามารถจัดสอนได้ทุกวิชา ดังนี้

3.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาส่วนใหญ่แล้วเนื้อหาสวัสดิศึกษาจะบรรจุไว้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาในเรื่องของสวัสดิภาพทุกหัวข้อ โดยจะกระจายรายละเอียดเนื้อหาต่างๆ ในแต่ละระดับชั้นเรียน อนึ่ง เนื้อหาสวัสดิศึกษาอาจแยกเฉพาะเป็นหัวข้อหนึ่งหรือส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา หรือสอดแทรกในหัวข้อย่อยอื่นๆ ก็ได้ เช่น สอดแทรกในหัวข้อเรื่องสุขภาพจิตการปฐมพยาบาล การเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย การป้องกันการใช้ยาพิษและการใช้ยาที่ถูกต้อง การสุขาภิบาลอาหาร เป็นต้น เนื้อหาความปลอดภัยที่ใช้สอนพลศึกษาได้ คือ ความปลอดภัยในการเข้าร่วมกิจกรรมพลศึกษา การใช้อุปกรณ์การออกกำลังกายหรือการกีฬาที่ถูกต้องและปลอดภัย การฝึกหัด และการซ้อมกีฬาต่างๆ เพื่อความปลอดภัย

3.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในวิชาวิทยาศาสตร์ สามารถสอนเนื้อหาความปลอดภัยในเรื่องการใช้ไฟฟ้าพลังนิวเคลียร์ และรังสีต่างๆ ความปลอดภัยในการจราจร การจุดไฟ และการควบคุมการเกิดไฟ การใช้สารเคมี และการใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ต่างๆ

3.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เนื้อหาความปลอดภัย สามารถนำไปสอนได้ในหัวข้อเรื่องความปลอดภัยในการเดินทาง การขนส่ง การสื่อสารกับความปลอดภัย ประชาชนกับความปลอดภัย ความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม

3.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จัดสอนเนื้อหาความปลอดภัย ในหัวข้อเกี่ยวกับความปลอดภัยในเรือกสวนไร่นา ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ไฟฟ้าในงานเกษตรกรรม ความปลอดภัยในการใช้ยาฆ่าแมลง หรือสารมีพิษต่างๆ การเลี้ยงปศุสัตว์กับความปลอดภัย ความปลอดภัยในการใช้เครื่องจักร การเคลื่อนย้ายเครื่องมือต่างๆ สวัสดิภาพของเด็กที่เกี่ยวกับการเล่น สภาพแวดล้อม และการเลี้ยงดู ความปลอดภัยในการจัดเตรียมและเสิร์ฟอาหาร การตัดเย็บที่ถูกต้องวิธีเพื่อความปลอดภัย การจัดบ้านให้ปลอดภัย ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานช่างต่างๆ การฝึกงานที่ปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม

3.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้สอนสามารถ นำเนื้อหาสวัสดิศึกษาไปใช้สอนได้ เช่น การเขียนตัวอักษรเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ความปลอดภัย การสนทนา อภิปรายและรายงานเรื่องความปลอดภัย การฝึกหัดสะกดคำศัพท์ทางด้านความปลอดภัย

3.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาความปลอดภัย สามารถนำไปสอน ในเรื่องการแสดงตารางสถิติ หรือรูปภาพที่แสดงสาเหตุและชนิดของอุบัติเหตุ บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บ หรือตายจากอุบัติเหตุ การคำนวณความสูญเสียของเวลา และทรัพย์สินเงินทองที่มีสาเหตุมาจากอุบัติเหตุ จำนวนร้อยละของการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุบัติเหตุ

3.3 การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

การจัดการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัยในแต่ละระดับชั้นเรียน มีรายละเอียด ดังนี้ (เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์. 2548: 136)

1. ในระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา

ในการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ระดับอนุบาลหรือประถมศึกษานั้น สิ่งสำคัญที่ควรเน้น คือ การให้เด็กเรียนรู้ว่า ความปลอดภัยส่งเสริมให้เกิดความสุข ส่วนความประมาทเลินเล่อนำมา ซึ่ง ความเศร้าโศก ในระดับอนุบาลหรือประถมศึกษา ครูประจำชั้นมีโอกาสดำเนินการได้โดยใกล้ชิดกับเด็กนักเรียน ตลอดเวลา เนื้อหาวิชาที่สอนเป็นกลุ่มวิชาต่างๆ การเรียนการสอนเนื้อหาสวัสดิศึกษาจึงควรจัดในลักษณะ เสริมประสบการณ์แบบบูรณาการหรือสหสัมพันธ์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาความรู้ และจัดเนื้อหาสวัสดิศึกษาให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นได้เป็นอย่างดี

2. ระดับมัธยมศึกษา

ควรจัดสอนเนื้อหาสวัสดิศึกษาแบบสหสัมพันธ์ หรือถ้าหากเป็นไปได้ โรงเรียน อาจ จัดสอนวิชาการขั้บรถยนต์เพิ่มเป็นอีกวิชาต่างหากก็ได้ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนความปลอดภัย ควร ปรับให้เข้ากับสภาพความต้องการ และความสนใจของเด็กวัยรุ่น พยายามเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับ ประสบการณ์ในการทำงานที่โรงเรียน และร่วมแก้ปัญหาชุมชน

3. ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา

เนื้อหาความปลอดภัย ควรจัดสอนแยกเป็นรายวิชาต่างหาก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาข้อมูลทางความปลอดภัยครอบคลุมทุกด้าน รวมทั้งสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาและชุมชนได้อีกด้วย

3.3.1 การจัดการเรียนการสอนความปลอดภัยสำหรับผู้มีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ

การจัดการเรียนการสอนความปลอดภัยสำหรับผู้มีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ มีรายละเอียดดังนี้ (ศรัณยา บุญประกอบ. 2549: 52)

โรงเรียนหรือสถานศึกษา ควรจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้มีความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย ซึ่งสถานศึกษาต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในด้านภายในและภายนอก สำหรับองค์ประกอบด้านภายใน ได้แก่ การปรับปรุงปัญหาส่วนตัวของนักเรียนในเรื่องระดับความรู้หรือสติปัญญา การเคลื่อนไหวทั่วไป การใช้ทักษะต่างๆ การรับรู้ทางการเห็นและการได้ยิน ส่วนองค์ประกอบภายนอก ได้แก่ การปรับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยสำหรับผู้เรียน การจัดให้มีการช่วยเหลือเป็นพิเศษและจัดอุปกรณ์ช่วยด้านความบกพร่องต่างๆ

โดยทั่วไป ความบกพร่องหรือพิการ มักมีด้วยกัน 3 ประเภท ได้แก่ ความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางสุขภาพ และความบกพร่องทางการรับรู้ของประสาทสัมผัส ซึ่งโรงเรียนหรือสถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนแต่ละคน เช่น การทบทวนบทเรียนหรือสอนซ้ำให้แก่ผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การเปลี่ยนสภาพแวดล้อมเพื่อกำจัดสิ่งกีดขวางหรือสิ่งที่เป็นอันตรายแก่ผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพ และการรับรู้ของประสาทสัมผัส เป็นต้น

3.3.2 วิธีการสอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย มีรายละเอียดดังนี้ (จิราพร พรหมภักดี. 2551: 25)

ตามปกติรูปแบบของการสอนหรือแผนการสอน จะกำหนดองค์ประกอบในการสอนไว้ 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การเรียนการสอน และการประเมินผล สำหรับการเรียนการสอนความปลอดภัย โฟฟแฮม และ เบเกอร์ (Popham; & Baker) ได้ระบุรูปแบบการสอน (Instructional Model) ไว้ 4 องค์ประกอบ กล่าวคือ การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การประเมิน และการทดสอบก่อนเรียน การเรียนการสอน และการประเมินผล ในการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้น ผู้สอนจะต้องระบุไว้ให้เด่นชัด เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้ผู้สอนสังเกตได้อย่างชัดเจนพอสมควร เพื่อจะได้วัดผลการเรียนการสอนและทราบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ส่วนการประเมิน หรือทดสอบก่อนเรียน จะช่วยให้ผู้สอนทราบถึงพื้นฐานระดับความรู้ของผู้เรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมและเลือกสื่อใช้ในการสอน ซึ่งผู้สอนกระทำได้ 2 วิธี คือ การประเมินก่อนเรียนบทเรียนใหม่ โดยใช้ในการสรุปหรือทบทวนบทเรียนเดิม และการประเมินระหว่างเรียนในชั้นเรียน ด้านเนื้อหาวิชาความรู้และการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนในส่วนของเรียนการสอนสวัสดิศึกษา จะเกี่ยวข้องกับวิธีการสอนแบบต่างๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และการประเมินผล ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทราบผลการเรียนหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความปลอดภัยของผู้เรียน

(Thygerson. 1976: 97 – 101)

3.3.3 การสอนเรื่องความปลอดภัยวิธีต่าง ๆ

การสอนสวัสดิศึกษามีด้วยกันหลายวิธีแตกต่างกันไป ซึ่งผู้สอนควรทำให้รู้จักคิดและลงมือปฏิบัติให้เกิดสวัสดินิสัย การเลือกวิธีการสอนจึงควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละเนื้อหา ใช้วิธีที่ดึงดูดความสนใจและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด นอกจากนั้นผู้สอนยังควรมีความถนัดในวิธีการสอนนั้นๆ และอาจใช้วิธีการหลายๆ วิธีร่วมกันสอนในแต่ละเนื้อหาก็ได้ ทั้งนี้ผู้สอนจะเลือกวิธีการสอนวิธีใดก็ตาม สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงมากที่สุดก็คือวิธีการหรือกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นต้องทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการสอนเรื่องความปลอดภัย อาจแบ่งได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. วิธีสอนที่ใช้ครูตามลำพัง เช่น การบรรยาย การสาธิต การเล่าเรื่องเล่านิทาน การเชิญวิทยากร การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ (โทรทัศน์ เทปวิทยุ สไลด์ วิดีทัศน์ วีซีดี ฯลฯ)
2. วิธีสอนที่มีการปะทะสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หรือระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง เช่น การโต้วาที การอภิปรายแบบถาม-ตอบ การระดมสมอง การประชุมกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม การศึกษานอกสถานที่ การสร้างสถานการณ์จำลอง การแสดงหุ่น
3. วิธีสอนที่ให้นักเรียนปฏิบัติตามลำพัง เช่น การฝึกหัด (ฝึกปฏิบัติ) การอ่าน การค้นคว้า การสำรวจ การศึกษาด้วยตนเองจากบทสำเร็จรูป การเขียน การทำรายงาน การศึกษานอกสถานที่

ด้วยเหตุที่สวัสดิศึกษาเป็นเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน ลักษณะการสอนจึงควรเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติให้มากที่สุด ซึ่ง จรินทร์ ธานีรัตน์ (2552: 182 – 187) ได้เสนอไว้ว่า การสอนที่จะให้นักเรียนนำไปปฏิบัติได้อย่างจริงจังนั้น จะต้องสอนโดยวิธีต่อไปนี้ 1) สอนโดยวิธีปฏิบัติ ต้องให้นักเรียนได้กระทำบ่อยๆ เพื่อให้เกิดสวัสดินิสัย เช่น การปฏิบัติในเรื่องการข้ามถนนที่ปลอดภัย การขับขี่จักรยานที่ปลอดภัย 2) สอนโดยใช้กิจกรรมเป็นวิธีการที่ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับความปลอดภัย การที่ผู้เรียน ได้กระทำกิจกรรมด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเห็นจริงจิงในเรื่องที่เรียน ซึ่งช่วยให้การเรียนมีความหมายและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน 3) สอนโดยการสาธิตซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นจริงจิง และสามารถปฏิบัติตามได้

3.3.4 สื่อการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย

เอมอชฌา วัฒนบูรานนท์ (2548: 142 – 143) กล่าวถึง วิธีการสอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยจะประสบความสำเร็จ ย่อมต้องอาศัยสื่อต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสื่อที่ใช้ควรจะเป็นสื่อที่ดีและเหมาะสมกับเนื้อหานั้นๆ การใช้สื่อจำนวนมาก มิได้บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการสอน สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา อาจแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. สื่อบุคคล หมายถึง สื่อที่เป็นบุคคลที่สามารถให้ความรู้ แนะนำ เล่าประสบการณ์ หรือเป็นตัวอย่าง แบบอย่าง ประกอบการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญด้านความปลอดภัย โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานด้านความปลอดภัย เช่น เจ้าหน้าที่ดับเพลิง ตำรวจจราจร ฯลฯ ผู้ที่เคยประสบอุบัติเหตุ และตัวนักเรียน

2. สื่อที่ไม่ใช่บุคคล หมายถึง สื่ออื่นๆ ที่ไม่ใช่บุคคล ซึ่งได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องจักร ตัวอย่างของจริง โสตทัศนอุปกรณ์ เอกสารตำราต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียน เข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น และง่ายขึ้น รวมทั้งกระตุ้นความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน

2.1 สื่อประเภทวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ อุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยใน โรงงานอุตสาหกรรม อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการขับรถยนต์ในสถานการณ์จำลอง ผลิตรายการเพื่อความปลอดภัย ต่างๆ เช่น ปลั๊กกันไฟฟ้าดูด ยางกันกระแทก เป็นต้น กระดานแม่เหล็กหรือกระดาน สาลี หุ่นจำลอง หรือตัวอย่างของจริง แผ่นป้าย รูปภาพ เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

2.2 สื่อประเภทโสตทัศนอุปกรณ์ ได้แก่ फिल्मภาพยนตร์ วีดิทัศน์ โทรทัศน์ เทป วิทยู สไลด์ แผ่นใส ภาพถ่าย ฯลฯ

2.3 สื่อประเภทเอกสารตำรา ได้แก่ หนังสือเรียน แบบเรียน ตำราเรียน หนังสือประกอบการเรียน เอกสารประกอบคำสอน วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ

3.3.5 การประเมินผลการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย

จिरาพร พรหมภักดี (2551: 34) กล่าวถึง การประเมินผลการเรียนการสอนเกี่ยวกับ เรื่องความปลอดภัย เป็นการประเมินผลการสอนของครู และการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ทราบถึง ความก้าวหน้า หรือพัฒนาการของผู้เรียนในด้านความรู้ความเข้าใจ การมีทัศนคติที่ดี และการปฏิบัติ หรือมีทักษะที่ถูกต้องในเรื่องความปลอดภัย โดยการประเมินผลจะเป็นการวัดผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นการประเมินผลการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ยังจะช่วยให้ทราบถึง ปัญหา ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตร และวิธีการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาอีกด้วย ในการวัดผลเพื่อการประเมินผลการเรียนการสอน สวัสดิศึกษา อาจทำได้หลายลักษณะด้วยกัน ดังนี้

1. การวัดผลก่อนเริ่มต้นการเรียนการสอน เพื่อทราบพื้นฐานประสบการณ์ และ ความต้องการของผู้เรียน

2. การวัดผลระหว่างการเรียนการสอน ในแต่ละครั้ง เพื่อทราบพฤติกรรมหรือ การเกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การวัดผลหลังจากเรียนจบเนื้อหาบทเรียนในแต่ละครั้ง เพื่อจะได้ทราบถึง ความสัมพันธ์ของการเรียนรู้กับการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4. การวัดผลเป็นครั้งคราวเพื่อการสอบเลื่อนชั้น เช่น การสอบประจำทุกครึ่งภาค การสอบประจำภาค และการสอบไล่ปลายปี

3.3.5.1 วิธีการวัดผลการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย

การวัดผลหรือประเมินผลการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัยนั้น เป็นการวัด พฤติกรรมทางด้านความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติหรือการมีทักษะที่ดีเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย ซึ่ง มีวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. การวัดความรู้

1.1 การใช้แบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งอาจเป็นแบบปรนัยหรืออัตนัยก็ได้ แบบปรนัย เช่น แบบเลือกตอบ แบบถูก-ผิด แบบจับคู่ แบบเติมข้อความ ส่วนแบบอัตนัยเป็นการตอบแบบเรียงความ

1.2 การสนทนาซักถามหรือสัมภาษณ์

1.3 การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน

1.4 การตรวจผลงานของผู้เรียน เช่น การทำรายงานการบ้าน การทำสมุดภาพ

เป็นต้น

2. การวัดทัศนคติ

2.1 การสังเกตการแสดงพฤติกรรมในเรื่องความปลอดภัย เช่น การระมัดระวังในการเดินบนพื้นที่ลื่น การใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ขาดความระมัดระวัง ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ฯลฯ

2.2 การอภิปราย การจัดอภิปรายจะทำให้ทราบความคิดเห็น หรือทัศนคติต่างๆ ของผู้เรียนได้

2.3 การสัมภาษณ์ ซักถาม เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงข้อคิดเห็น ต่างๆ อย่างอิสระ

2.4 การวัดผลจากการให้ผู้เรียนจัดอันดับการให้ค่า (Value Ranking) การให้แสดงความคิดเห็นหรือการมีปฏิริยาโต้ตอบต่อประโยคหรือถ้อยคำที่แสดงปฏิริยาโต้ตอบ (Reaction Statements) และการแสดงความคิดเห็นหรือให้เหตุผลต่อถ้อยคำหรือประโยคที่เห็นพ้องด้วยและไม่เห็นพ้องด้วย (Agree or Disagree Statements)

3. การวัดการปฏิบัติและทักษะ

3.1 การสัมภาษณ์ ซักถาม หรือสนทนา

3.2 การสังเกตพฤติกรรม หรือการแสดงส่วสัดนิสัยของผู้เรียน

3.3 การใช้แบบสำรวจส่วสัดนิสัยหรือการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย

3.4 การประเมินสถิติการเกิดอุบัติเหตุของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

นอกจากนั้น บุชบา (2542: 59) ได้กล่าวว่า การประเมินผลเพื่อทราบถึงผลของการสอนส่วสัดศึกษอาจทำได้ 3 ระยะ คือ ก่อนการสอน ระหว่างการสอน และหลังจากการสอนสิ้นสุดลงแล้ว หลักการประเมินผลทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. ทดสอบความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์

2. ทดสอบแบบทักษะ โดยให้มีการปฏิบัติจริง

3. การประเมินสภาวะของร่างกาย โดยการสังเกตสภาพของร่างกาย อัตราความถี่ของการเกิดอุบัติเหตุในเด็กนักเรียนแต่ละคน

4. การประเมินด้านทัศนคติ โดยการสังเกต หรือสัมภาษณ์ หรือการให้เด็ก

นักเรียนอภิปรายถึงประสบการณ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุ ทั้งนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองด้วย ส่วนครูที่ทำการประเมินจะต้องระวังไม่นำความคิดเห็นส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง

3.3.6 กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2549: 18 – 19) กล่าวถึง แผนความปลอดภัย เพื่อส่งเสริมความปลอดภัย แต่ละโรงเรียน และแต่ละเขตการศึกษา มีสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพภูมิประเทศ และบุคลากรแตกต่างกัน แผนความปลอดภัยสำเร็จรูปจะไม่เหมาะกับโรงเรียนใด โรงเรียนหนึ่งโดยเฉพาะ ชีวิตคนเป็นสิ่งมีค่า โรงเรียนจึงควรจะทำแผนความปลอดภัยของตนเองโดย

1. ทุกคนที่เกี่ยวข้องทั้งในชุมชน และโรงเรียนต้องพร้อมหน้ากันในการประชุมจัดทำแผนความปลอดภัย โดยเน้นที่กระบวนการรักษาและแก้ไข
2. ปัญหาของโรงเรียน และปัญหาของแต่ละชุมชนแตกต่างกัน เรื่องนี้ต้องมีการประเมินและนำข้อมูลมาใช้ประกอบการจัดทำแผนด้วย
3. การจัดทำแผนมีจุดเน้นที่ความปลอดภัยของเด็ก และบุคลากรเป็นอันดับแรก ส่วนทรัพย์สินของโรงเรียนเป็นอันดับรอง
4. จัดตั้งทีมปฏิบัติงานตามแผนที่ทุกคนเข้าใจกันได้ ในแต่ละทีมโรงเรียนมีจุดสังเกตจุดเงิน 1 จุด และทุกคนร่วมกันปฏิบัติตามแผน
5. ไม่ควรจะด่วนซื้อแผนสำเร็จรูปจากบุคคล หรือหน่วยงาน เพราะแผนอาจจะมาคู่กับการขายอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยเป็นอันดับแรกก็ได้
6. ควรมีการปรึกษามืออาชีพ ด้านความปลอดภัยในโรงเรียน ข้อเสนอในการคัดเลือกมืออาชีพ

เอมอชฌา วัฒนบุรานนท์ (2548: 145 – 146) กล่าวถึง โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยได้หลายด้านด้วยกัน ดังนี้

1. การจัดตั้งชมรมหรือชุมนุมเกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น ชมรมรถจักรยาน ชมรมส่งเสริมความปลอดภัย ชมรมจักรยานยนต์
2. จัดให้มีสถานนักเรียน โดยมีภารกิจตั้ง เพื่อให้สถานนักเรียนทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยต่างๆ ในโรงเรียนจัดประชาสัมพันธ์ในเรื่องอุบัติเหตุ ให้คำแนะนำเรื่องความปลอดภัย และช่วยแก้ไขปัญหายุติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงเรียน
3. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความปลอดภัย ซึ่งอาจจัดหัวข้อเรื่องต่างๆ หมุนเวียนสลับกันไปทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน
4. การจัดโครงการเพื่อนำน้อง หรือเพื่อนแนะนำเพื่อน เกี่ยวกับความปลอดภัย เพื่อให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือกันในการแนะนำ และดูแลพฤติกรรมความปลอดภัยของเพื่อน
5. การจัดสัปดาห์ความปลอดภัย โรงเรียนอาจจัดสัปดาห์ความปลอดภัยขึ้น โดยจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เช่น การถาม-ตอบปัญหา การเล่นเกม การประกวด การฉายภาพยนตร์วีดิทัศน์ สไลด์ การแสดงละคร การอภิปราย การโต้วาที เป็นต้น

6. การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย ในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันปีใหม่ วันมาฆบูชา วันจักรี วันสงกรานต์ วันครอบครัว วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันออกพรรษา วันปิยมหาราช วันลอยกระทง วันรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

7. การจัดทัศนศึกษา โรงเรียนหรือชมรมต่างๆ อาจจัดทัศนศึกษา โดยพาครูและนักเรียนไปชมหน่วยงานหรือสถานที่ต่างๆ ที่จัดระบบความปลอดภัย เช่น โรงงานอุตสาหกรรม สถานีตำรวจดับเพลิง โรงพยาบาล ฯลฯ

3.3.7 งานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับสวัสดิศึกษา

แนวความคิดและงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับสวัสดิศึกษา ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนวความคิดต่างๆ ไว้ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสวัสดิศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับในการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา สิ่งสำคัญและจำเป็นมากก็คือ การวางแผนการจัดและดำเนินการเรียนการสอนให้เหมาะสม ซึ่งการวางแผนหรือแผนงานที่จะมีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่เด่นชัด ให้บุคลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจสอดคล้องกัน และอาศัยความร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างจริงจังของผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในชุมชน (เอมอชฉมา วัฒนบูรานนท์. 2548: 128) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีธัญญา บุญประกอบ (2549: 52) สรุปว่า สวัสดิศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ที่ให้ แก่เด็กเพื่อเด็กเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ และความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งต้องหาวิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเอง ในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยภายในบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร พรหมภักดี (2551: 25) สวัสดิศึกษา หมายถึง ขบวนการแห่งการจัดหรือทำให้เกิดประสบการณ์ เพื่อให้มีผลต่อความเข้าใจ สร้างเจตคติ และการปฏิบัติในเรื่องที่จะนำไปสู่การมีชีวิตที่ปลอดภัย สวัสดิศึกษาเป็นการจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ที่ให้แก่เด็กเพื่อเด็กเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ และความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งต้องหาวิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเอง ในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยภายในบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพเก้า ฅ พัทลุง (2551: 10) สรุปได้ว่าการศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพนั้นไม่ใช่จำกัดอยู่เฉพาะตัวบุคคลที่ทำการศึกษาเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมไปยังบุคคลข้างเคียงด้วย ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพสามารถแบ่งเป็น 2 กรณี คือ สวัสดิศึกษาส่วนบุคคลและสวัสดิศึกษาชุมชน (Personal Safety Education and Community Safety Education) สวัสดิศึกษาส่วนบุคคล หมายถึง กระบวนการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุการป้องกันอุบัติเหตุและการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะจนเป็นนิสัย เช่น การเดินข้ามถนน การปฏิบัติตามกฎจราจร การใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น สวัสดิศึกษาชุมชน หมายถึง กระบวนการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยของชุมชนหรือสังคมส่วนรวม เช่น การป้องกันอัคคีภัย การป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดบนถนน การระวังและป้องกันเกี่ยวกับการใช้สารเคมีที่เป็นพิษ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ออนตาลีโอ (Ontario, School. 2555: ออนไลน์) สรุปมาตรการการรักษความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ออกระเบียบเกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพของนักเรียน
2. การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นในเรื่องของความปลอดภัยของนักเรียน
3. มีการรณรงค์ในเรื่องของการดูแลรักษาความปลอดภัย
4. มีการฝึกซ้อม การฝึกปฏิบัติ ในเรื่องของความปลอดภัย เช่น การฝึกซ้อม

หนีภัย

ผลการทบทวนแนวคิดและวิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์ ให้แก่นักเรียนเพื่อที่จะได้เกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ และเป็นกระบวนการเรียนการสอน ที่จะพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เพื่อให้มีความปลอดภัยทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและบุคคลอื่นๆ

3.4 การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ

การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ นับว่ามีความสำคัญช่วยทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนได้ มีนักวิชาการได้ให้แนวความคิด ไว้ดังนี้

3.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ให้ความสำคัญกับเด็กชั้นประถมศึกษาด้วยเช่นกัน มีหลายมาตราที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กชั้นประถมศึกษา เช่น

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับนักเรียน โดยมีครูเป็นผู้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ครูจะประสบผลสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ครูจำเป็นต้องรู้จักและเห็นภาพรวมของนักเรียนอย่างชัดเจนโดยรอบด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547: 30) การพัฒนานักเรียนทุกคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามสังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน (ประพัฒน์พงษ์ เสนาฤทธิ์. 2545: 10) การศึกษายุคใหม่จะต้องมีวิสัยทัศน์ของการพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข มีจิตสำนึกรับผิดชอบสังคม กล่าวคือ การศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาให้คนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีวินัยและค่านิยมประชาธิปไตย สามารถ

ควบคุมตนเองและเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ การศึกษาจะต้องพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง เป็นผู้มีความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ด้วยเหตุนี้ การศึกษายุคใหม่จะต้องสร้างพื้นฐานให้เป็นบุคคลมีการศึกษาตลอดชีวิต และพัฒนาคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2542: 3 – 9)

การมีสุขภาพดีเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กนักเรียนและเยาวชนผู้ ซึ่งเป็นบุคคลที่ควรได้รับการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีสุขภาพดี ทั้งร่างกายและจิตใจ การได้รับการศึกษาให้มีความรู้ มีสติปัญญาดี มีความเจริญงอกงามในทุกๆ ด้าน เพื่อการเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีศักยภาพ คือ เป็นคนเก่ง คนดี คนแข็งแรง และมีความสุข (กรมพลศึกษา. 2543: 96) การที่เยาวชนไทยจะได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่เก่ง ดี มีสุข ได้นั้นจะต้องเกิดจากการจัดกิจกรรมและกระบวนการจัดการเรียนที่ที่สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล ได้อย่างเหมาะสม (ชาติรี สำราญ. 2543: 58) การศึกษายุคใหม่จะต้องมีวิสัยทัศน์ สารระ การเรียนรัฐศึกษาและพลศึกษาเป็นสาระหนึ่งใน 8 สาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเป้าหมายเพื่อดำรงและส่งเสริมสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้มีพื้นฐาน ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพ (Health System) และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ เพื่อการมีวิถีชีวิตที่มีความสุข โดยให้มีทั้งความรู้ มีเจตคติ ค่านิยมที่ดี มีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพ และสมรรถภาพเป็นกิจนิสัย รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้นสถานศึกษา ควรจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความสามารถ ความต้องการความสนใจของผู้เรียน เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้ผู้เรียนทุกคนตระหนัก ในความสำคัญของการปฏิบัติตนที่นำไปสู่ชีวิตที่มีคุณภาพ ด้วยการมีพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อสุขภาพของตนเองและผู้อื่น แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ในการแก้ปัญหา ทั้งในด้านการเรียนและการดำรงชีวิต อยู่ในสังคม ทักษะชีวิตที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน ถ้าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม ให้กับตัวผู้เรียน เพื่อลดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงในชีวิตประจำวันในด้านสุขภาพอนามัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ก: 128) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 จึงจัดให้วิชาสุขศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียนมาก เพราะครอบคลุมเรื่องสุขภาพที่เป็นพื้นฐานจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนแต่ละคน โดยมุ่งพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้านสาระ ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพซึ่งจำเป็นที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ มุ่งเน้นการดูแลการส่งเสริม การพัฒนาและการบริหารจัดการชีวิตเพื่อสุขภาพอันเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตที่สมดุล ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม จิตวิญญาณ ซึ่งเป็นองค์รวมของความเป็นมนุษย์ ดังนั้น การสอนสุขศึกษามุ่งเน้นผู้เรียนเกิดการพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม และหลักการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสุขภาพ และเมื่อจบ การศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาแล้ว ผู้เรียนจะมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีเจตคติและค่านิยมที่ดีในเรื่องธรรมชาติ การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ สร้างเสริมสุขภาพ และดำรงสุขภาพที่ดีให้ยั่งยืนมีทักษะการปฏิบัติด้านสุขภาพและสมรรถภาพจนเป็นกิจนิสัย (กรมวิชาการ. 2544: 1 – 9)

3.4.2 การจัดชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมบรรยากาศในห้องเรียน

3.4.2.1 การจัดบรรยากาศชั้นเรียน

บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจใคร่รู้ใคร่เรียนให้แก่ผู้เรียน ชั้นเรียนที่มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและกัน ย่อมเป็นแรงจูงใจภายนอกที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียน รักการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน และช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความประพฤติอันดีงามให้แก่นักเรียน นอกจากนี้การมีห้องเรียนที่มีบรรยากาศแจ่มใส สะอาด สว่าง กว้างขวางพอเหมาะ มีโต๊ะเก้าอี้ที่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีมุมวิชาการ ส่งเสริมความรู้ มีการตกแต่งห้องให้สดใส ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ส่งผลทำให้ผู้เรียนพอใจมาโรงเรียน เข้าห้องเรียนและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้เป็นครูจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ประเภทของบรรยากาศ หลักการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

3.4.2.2 ความสำคัญของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

จากการสำรวจเอกสารงานวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531: ค) ได้ค้นพบว่าบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ที่ครูให้ความเอื้ออาทรต่อนักเรียนที่นักเรียนกับนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีมีมิตรต่อกันที่มีระเบียบ มีความสะอาด เหล่านี้เป็นบรรยากาศที่นักเรียนต้องการ ทำให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและในการเรียนร่วมกับเพื่อนๆ ถ้าครูผู้สอนสามารถสร้างความรู้สึกลึกซึ้งให้เกิดขึ้นต่อนักเรียนได้ ก็นับว่าครูได้ทำหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม โดยแท้จริง ดังนั้น การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งประมวลได้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เช่น ห้องเรียนที่ไม่คับแคบจนเกินไป ทำให้นักเรียนเกิดความคล่องตัวในการทำกิจกรรม
2. ช่วยส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามและความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน เช่น ห้องเรียนที่สะอาด ที่จัดโต๊ะเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน นักเรียนจะซึมซับสิ่งเหล่านี้ไว้โดยไม่รู้ตัว
3. ช่วยส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน เช่น มีแสงสว่างที่เหมาะสม มีที่นั่งไม่ใกล้กระดานดำมากเกินไป มีขนาดโต๊ะและเก้าอี้ที่เหมาะสมกับวัย และรูปร่างของนักเรียนนักศึกษา ฯลฯ
4. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างความสนใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดมุมวิชาการต่างๆ การจัดป้ายนิเทศ การตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของนักเรียน
5. ช่วยส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เช่น การฝึกให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การฝึกให้มีอัธยาศัยไมตรีในการอยู่ร่วมกัน

6. ช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนและการมาโรงเรียน เพราะในชั้นเรียนมีครูที่เข้าใจนักเรียน ให้ความเมตตาเอื้ออาทรต่อนักเรียน และนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนจะช่วยส่งเสริมและสร้างเสริมผู้เรียนในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคมได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสุข รักการเรียน และเป็นคนใฝ่เรียนใฝ่รู้ในที่สุด

3.4.3 ความสำคัญของกิจกรรมเสริมประสบการณ์

3.4.3.1 ความหมายของกิจกรรมเสริมประสบการณ์

กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยตรง ได้ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมประสบการณ์ไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 35) ได้ระบุถึงความหมายของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ว่า เป็นการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยมีสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กวัย 3 – 5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมตัวเด็กธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก มีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์

ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจจะไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะ หรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะทางการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2547: 62) ยังได้ระบุถึงความหมายของกิจกรรมเสริมประสบการณ์ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่กิจกรรมที่จัด มุ่งให้เด็กได้มีโอกาสฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหาใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่างๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษาสถานที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นต้น

สรุปได้ว่า กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยมีสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก มุ่งให้เด็กได้มีโอกาส ฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหา เน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม

3.4.3.2 ความสำคัญของกิจกรรมเสริมประสบการณ์

อารี พันธุ์ณี (2546: 149 – 150) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ว่า เป็นการจัดกิจกรรมที่ช่วยทำให้เด็กมีโลกทัศน์ที่กว้าง และจุดประกายความอยากรู้

ให้มากขึ้น เพราะในสมัยปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตลอดเวลา จึงจำเป็นฝึกลูก ดังนี้

1. **สมองดี (Head)** เพราะมีข้อมูลข่าวสารที่จะต้องรู้และเลือกใช้ให้เหมาะสม ตัดสินใจ อย่างชาญฉลาด รอบคอบ มีความคิดวิจารณ์ญาณรู้จักเลือก
2. **จิตใจดี (Heart)** มีใจใจตรงม การฝึกให้ลงมือปฏิบัติทำให้ได้รู้จริง ทำได้ เพราะการลงมือจะทำให้เข้าใจ และเป็นความประทับใจเมื่ออยากจะรู้ข้อมูล ก็สามารถคิดได้ทันที
3. **ทักษะความชำนาญ (Hand)** การฝึกให้ลงมือปฏิบัติทำให้ได้รู้จริงทำได้ เพราะการลงมือจะทำให้เข้าใจและเป็นความประทับใจเมื่ออยากจะให้ข้อมูล ก็สามารถคิดได้ทันที
4. **สุขภาพดี (Health)** เติบโตสมวัยและได้รับความรัก ความอบอุ่นใส่ใจ ดูแลอย่างเพียงพอจะทำให้ได้รู้จักให้ความรักผู้อื่นได้

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2547: 36) ยังได้ระบุถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในทุกด้าน โดยจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ อาทิ เช่น กิจกรรมการเล่านิทาน กิจกรรมเพลง กิจกรรมคล้องจอง กิจกรรมศึกษาออกสถานที่ กิจกรรมปริศนาคาหยา กิจกรรมปฏิบัติการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ผู้สอนพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งหรือหลายๆ กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและภาษาดีขึ้น
2. ส่งเสริมกระบวนการคิดสามารถแก้ปัญหาได้ตามวัย
3. ส่งเสริมและปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์
4. ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ
5. ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย
6. ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมที่ดี
7. กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ
8. ช่วยส่งเสริมความมีระเบียบวินัย
9. ทักษะในเรื่องความจำ

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์มีความสำคัญคือ เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน เป็นการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กมีโลกทัศน์ที่กว้าง จุดประกายความอยากรู้ให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน ได้พัฒนาสติปัญญา ภาษา ส่งเสริมกระบวนการคิด ส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและพัฒนาทักษะในการจำช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมที่ดี

3.4.4 งานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ

สนธยา จันผง (2553: 95) สรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีความต้องการที่จะเห็นบุตรหลานที่อยู่ในการดูแลของตน มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยมีความเชื่อมั่น

ว่าโรงเรียนคือแหล่งที่จะให้การศึกษอบรม และปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับบุตรหลาน และขณะเดียวกันผู้ปกครองก็ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาการศึกษาในหลากหลายวิธีการตามสภาพปัจจัยพื้นฐานของตนเอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับระดับพื้นฐานการศึกษา ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การประกอบอาชีพ เวลา โอกาส และแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน

เรย์มอนด์ (Raymond. 1999: 7) การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนจะประกอบด้วย

4 ด้าน ได้แก่

1. การจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียนให้ปลอดภัย
2. การจัดบริการความปลอดภัยของนักเรียน
3. การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา
4. การจัดสิ่งแวดลอมด้านร่างกาย และจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

เดโรเช และ ไกเซอร์ (Deroche; & Kaiser. 1980: 160 – 166) สรุปการจัดบริการ

ด้านความปลอดภัยในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. ความปลอดภัยของสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน
2. ความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น
3. ความปลอดภัยในห้องเรียน
4. ความปลอดภัยระหว่างเดินทางไปและกลับจากบ้านและโรงเรียน
5. ความปลอดภัย ด้านการจราจร
6. จัดผู้ดูแลเด็กขณะเดินข้ามถนน
7. จัดโครงการความปลอดภัยในชุมชน
8. จัดให้มีสภาพความปลอดภัยประจำโรงเรียน
9. โครงการความปลอดภัยบนจักรยาน 2 ล้อ
10. การแนะนำหาแหล่งให้ความรู้ด้านความปลอดภัย
11. การเตรียมและป้องกันอุบัติเหตุ

ออนตาลีโอ (Ontario, School: ออนไลน์: 2555) สรุปมาตรการการรักษาความปลอดภัย

ของนักเรียนในโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนเน้นในเรื่องของสิ่งแวดลอมในโรงเรียน
2. การดูแลรักษาความปลอดภัยของนักเรียน
3. การสนับสนุนสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวก
4. การจัดสวัสดิภาพของนักเรียนให้ปลอดภัย

สรุปการจัดสิ่งแวดลอมด้านร่างกายและจิตใจ หมายถึง การเสริมสร้างสุขภาพทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม มีความสามารถดำรงชีพบนพื้นฐานของความปลอดภัยพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีครอบครัวอบอุ่น มั่นคง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ ชีวิต และทรัพย์สิน เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ส่งเสริมกระบวนการคิด และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมที่ดี

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าปัจจัยซึ่งประกอบด้วยภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน โดยมีแนวคิด และงานวิจัยสนับสนุน ดังนี้

1. **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู** ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานแบบสร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณภาพอารมณ์ทางบวกของบุคลากร สร้างวัฒนธรรมองค์การ และนวัตกรรมแนวใหม่ เป็นผลให้การจัดการมีประสิทธิภาพ โพรทิติส (Politis. 2012: Online) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีผลต่อความพึงพอใจของบุคลากร ทำให้บุคลากรมีความสนใจและตั้งใจทำงานเพิ่มขึ้น ภาวะผู้นำช่วยจูงใจให้บุคลากรทำงานเชิงบวก สร้างความสุขให้กับบุคลากรและส่งผลต่อการจัดการให้เกิดประสิทธิผล โรบินส์ (Robbins. 2007: 234 – 239) นอกจากนี้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีผลต่อการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจของบุคลากร การสร้างความสุขในการทำงาน บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการทำงาน เกิดความไว้วางใจของบุคลากรและการเป็นสมาชิกที่ดีของบุคลากร ทำให้การจัดการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โปดซาคอฟส์ (Podsakoff. 2005: Online)

2. **การทำงานเป็นทีมของครู** การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเชิงบวก ทำให้ทีมงานเกิดการยอมรับ สร้างวัฒนธรรมของทีมงาน ความยึดเหนี่ยวของทีมงาน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ส่งผลต่อการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ (วิเชียร วิทย์อุดม. 2553: 247) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2549: 2) สรุปว่า การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพช่วยให้เกิดการประสานกันภายในกลุ่ม กล่าวคือ เป็นการรวมตัวของกลุ่มคนที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันในการทำงานเพื่อส่งเสริมให้การจัดการในโรงเรียนเกิดผลสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย เทพแสง (2553: 103) สรุปว่า การทำงานเป็นทีมสร้างความร่วมมือร่วมใจประสานงานกันในการทำงาน เพื่อให้การจัดการสำเร็จตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สเปกเตอร์ (Spector. 2006: 310) การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพทำให้ทีมงานมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและมีเป้าหมายร่วมกัน ช่วยทำให้ทุกคนมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเห็นด้วยกับเป้าหมาย เต็มใจที่จะยอมรับและผูกพันกับวัตถุประสงค์และมีเป้าหมายทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการใช้ประโยชน์และประสานประโยชน์ซึ่งกันและกัน สามารถวางแผน วิธีการปฏิบัติที่คล่องตัว และการจัดการประสบผลสำเร็จ (Woodcock. 1989: 247)

3. **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง** การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองช่วยทำให้ทั้งครูและผู้ปกครองช่วยดูแลนักเรียนเป็นอย่างดี มีการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนในระดับสูงทำให้เกิดความ พึงพอใจทั้งสองฝ่ายสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา เปรมพงษ์ (2550: 67 – 69) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับ นโยบายการเรียนการสอนของโรงเรียนมากที่สุด การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลศรี งามทรัพย์

(2552 : 8) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียน รวมทั้งการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กทั้งโรงเรียนเพื่อการ เรียนรู้และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ผู้วิจัยจึงขอเสนอปัจจัยที่ส่งผลในแต่ละปัจจัยในรายละเอียด ต่อไปนี้

4.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู

4.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นทฤษฎีของการศึกษาภาวะผู้นำแนวใหม่หรือเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ของภาวะผู้นำ (Bass, 1997) โดยมี เบิร์น (Burns) (Mosley; et al. 1996) และ เบสส์ (Bass, 1985) เป็นสองคนแรกที่ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง โดยแสดงให้เห็นว่าเป็นทฤษฎีของการศึกษาภาวะผู้นำแนวใหม่ เนื่องจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) ไปสู่ความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (Visionary) และมีการกระจายอำนาจหรือเสริมสร้างพลังใจ (Empowering) เป็นผู้มีคุณธรรม (Moral Agents) และกระตุ้นผู้ตามให้มีความเป็นผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำลักษณะนี้กำลังเป็นที่ต้องการอย่างยิ่งในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน อย่างในปัจจุบัน (Mosley; et al. 1996)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติและสมมติฐานของสมาชิกในองค์กร สร้างความผูกพันในการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ที่สำคัญขององค์กรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวข้องกับ อิทธิพลของผู้นำที่มีต่อผู้ตาม แต่อิทธิพลนั้นเป็นการให้อำนาจแก่ผู้ตามให้กลับกลายมาเป็นผู้นำ และผู้ที่เปลี่ยนแปลงหน่วยงานในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงองค์กร ดังนั้น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงได้รับการมอง ว่าเป็นกระบวนการที่เป็นองค์รวม และเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของผู้นำระดับต่างๆ ในหน่วยย่อยขององค์กร (Mushinsky, 1997)

จากการวิจัยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้นำจะมีการถ่ายโอนหน้าที่ความรับผิดชอบและอำนาจที่สำคัญ และจะจัดข้อจำกัดการทำงานที่ไม่จำเป็นออกไป ผู้นำมีการดูแลสอนทักษะแก่ผู้ตามที่มีความจำเป็นต้องแก้ปัญหา ต้องการการริเริ่ม การกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญ การกระตุ้นการแบ่งปันความคิด การตระหนักในข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมความร่วมมือ และการทำงานเป็นทีม รวมทั้งส่งเสริมการแก้ปัญหาแบบสร้างสรรค์ในการแก้ไขความขัดแย้งต่างๆ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะทำการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรและระบบการบริหาร เพื่อเน้นและสร้างค่านิยมและวัตถุประสงค์หลักขององค์กร (Yuki; & Fleet, 1992) ซึ่งมีแนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

4.1.2 ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformation Leadership)

ทฤษฎีและแนวคิดของการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformation Leadership Theory) เป็นแนวความคิดของการศึกษาภาวะผู้นำแนวใหม่ที่มุ่งยกระดับความต้องการความเชื่อ ทศนคติ คุณธรรมของผู้ตามให้สูงขึ้น เพื่อให้มีผลต่อการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มองค์กรให้มีประสิทธิผล

โดยมีแนวคิดว่าการศึกษากภาวะผู้นำในระยะที่ผ่านมายังไม่สามารถอธิบายภาวะผู้นำ ได้อย่างชัดเจน และยังไม่รู้ว่า อะไรเป็นแก่นแท้ของภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับชีวิตในยุคปัจจุบัน (Burns. 1978) ยังเป็นภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นการเสริมแรงอย่างเหมาะสม (Contingent Reinforcement) เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยน (Exchange Process) เป็นภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) อันเป็นพฤติกรรมความต้องการของมนุษย์ขั้นพื้นฐาน (First Order of Change) เท่านั้น (สุทิสดา ศรีตั้งนนท์. 2547: 30; อ้างอิงจาก Bass. 1985) จึงทำให้เกิดแนวคิดของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและเป็นที่สนใจของนักวิชาการทางการบริหาร ทั้งในวงการอุตสาหกรรมธุรกิจและการศึกษาอย่างแพร่หลาย (Yukl. 1989) ควรที่จะได้มีการพัฒนาผู้นำให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในทศวรรษที่ 1990 อย่างแท้จริง (Avolio, Waldman; & Yammarino. 1991)

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Change Theory) ซึ่งเป็นองค์ความรู้สำหรับผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Theory) ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ และพฤติกรรมของสมาชิกในองค์การ สร้างความผูกพันของสมาชิกต่อการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ที่สำคัญขององค์การ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้ยังเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของผู้นำที่มีต่อผู้ตาม แต่อิทธิพลนั้นเป็นการให้อำนาจแก่ผู้ตามให้กลับกลายมาเป็นผู้นำและเป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลง หน่วยงานในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงองค์การ ดังนั้นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงได้รับการมองว่าเป็นกระบวนการที่เป็นองค์รวม และเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของผู้นำในระดับต่างๆ ในหน่วยย่อยขององค์การ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2552: 29)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงาน เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ตาม โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงาน หรือผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานหรือผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้นกว่าและมีศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดความตระหนักรู้ในการกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่ม จูงใจให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ตามมองไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของกลุ่ม หรือสังคม ซึ่งกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ตาม จะกระทำโดยผ่านองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการ คือ การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งนับว่า ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากในหน่วยงานทั่วไป หรือในวงการด้านธุรกิจและผู้บริหารสถานศึกษา เพราะถือว่าเป็นทฤษฎีที่ผู้นำหรือผู้บริหารใช้กระบวนการภาวะผู้นำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานสู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพตามสถานการณ์ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์และตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของชาติต่อไป (ณัชฎานุช สุดชาติ. 2553: 22)

4.1.2.1 แนวคิดของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

4.1.2.1.1 แนวความคิดของเบิร์นส์ (Burns) เบิร์นส์ (สุทิสดา ศรีตั้งนนท์. 2547: 30; อ้างอิงจาก Burns. 1978) เป็นผู้เสนอแนวคิด ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในหนังสือ “ภาวะผู้นำ” (Leadership)

เขามีความเห็นว่าการศึกษาภาวะผู้นำจะต้องนำความคิดเกี่ยวกับผู้นำและผู้ตามกลายเป็นมโนทัศน์รวม (United Conceptually) คือ เป็นปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของผู้นำกับผู้ตาม และให้ความหมายของผู้นำว่า “การให้ผู้ตามปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่แสดงออกถึงค่านิยม แรงจูงใจ ความต้องการ ความจำเป็น ความคาดหวังของทั้งผู้นำและผู้ตาม” มีความเห็นว่า ภาวะผู้นำเป็นปฏิสัมพันธ์ของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ด้านอำนาจ ระดับแรงจูงใจและทักษะ เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งเกิดขึ้นได้

4.1.2.1.2 ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) เป็นปฏิสัมพันธ์ที่ผู้นำริเริ่มติดต่อกับผู้ตาม เพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยใช้กระบวนการต่อรอง โดยผู้นำการแลกเปลี่ยนจะใช้รางวัลสนองความต้องการของผู้ตามเพื่อแลกเปลี่ยนกับการทุ่มเทความพยายามเพื่อทำงานได้สำเร็จ ซึ่งถือว่าทั้งผู้นำและผู้ตามมีความต้องการอยู่ในระดับแรกของระดับความต้องการของมาสโลว์

4.1.2.1.3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำการเปลี่ยนแปลงตระหนักถึงความต้องการของผู้ตาม ค้นหาแรงจูงใจของผู้ตามผลของผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้นำและผู้ตามมีความสัมพันธ์กันในการยกระดับความต้องการซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสองฝ่าย คือ เปลี่ยนผู้ตามไปเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและเปลี่ยนผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปเป็นผู้นำจริยธรรม ผู้นำการเปลี่ยนแปลงตระหนักถึงความต้องการของผู้ตาม โดยการกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดสำนึก (Conscious) ของความต้องการยกระดับความต้องการของผู้ตามให้สูงขึ้นตามระดับความต้องการของ มาสโลว์ และทำให้ผู้ตามเกิดจิตสำนึกของอุดมการณ์อันสูงส่ง และยึดถือค่านิยมเชิงจริยธรรม เป็นค่านิยมจุดหมาย (End Values) ความยุติธรรม ความเสมอภาค สันติภาพและสิทธิมนุษยชน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ผู้ตามถูกครอบงำด้วยอำนาจฝ่ายต่าง เช่น ความกลัว ความโลภ ความเกลียด ความอิจฉาริษยา เป็นต้น

4.1.2.1.4 ภาวะผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership) ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะกลายเป็นผู้นำจริยธรรมอย่างแท้จริง ต่อเมื่อเขาได้ยกระดับความประพฤติของมนุษย์ และความปรารถนาเชิงจริยธรรมของทั้ง 2 ฝ่าย ให้สูงขึ้น และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสองฝ่าย สารสำคัญของผู้นำจะเกิดขึ้นเมื่อผู้นำทำให้ผู้ตามเกิดความไม่พึงพอใจต่อสภาพเดิม ทำให้ผู้ตามเกิดความขัดแย้งระหว่างค่านิยมกับวิธีปฏิบัติ สร้างจิตสำนึกให้ผู้ตามรู้สึกเกิดความต้องการอย่างแรงกล้าและเป็นความต้องการที่สูงกว่าเดิมตามระดับความต้องการของมาสโลว์ หรือระดับการพัฒนาจริยธรรมของโคลเบอร์ก แล้วจึงดำเนินการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะทำให้ผู้ตามร่วมกันเคลื่อนไหวไปสู่จุดหมายที่สูงส่งที่ยังประโยชน์แก่ผู้นำและผู้ตาม ภาวะผู้นำดังกล่าวมีลักษณะเป็นเกมต่อเนื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ปลายสุดของแกน ตรงกันข้ามกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมุ่งเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาวะผู้นำจริยธรรม

4.1.3 แนวความคิดและผลการศึกษาของเบส (Bass)

เบส และ อโวลีโอ (รัตติกรณ จงวิศาล. 2543: 22 – 24; อ้างอิงจาก Bass; & Avolio. 1991) ได้เสนอโมเดลภาวะผู้นำแบบเต็มรูปแบบ โดยใช้ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำตามรูปแบบภาวะผู้นำที่เขาเคยเสนอในปี ค.ศ. 1985 โมเดลนี้ จะประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformation

Leadership) ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนและภาวะผู้นำแบบตามสบาย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกล่าวถึงรายละเอียดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ดังนี้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้มีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน และผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและ ผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของทีมและองค์กร จูงใจให้ผู้ร่วมงานและผู้ตามมองไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มองค์กรหรือสังคมซึ่งกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ตามนี้จะกระทำโดยผ่านองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการ หรือที่เรียกว่า “4I” Fou l’s คือ

1. การสร้างบารมี หรือการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence or Charisma Leadership : II or CL) หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติตนเป็นแบบอย่าง หรือเป็นโมเดล สำหรับผู้ตาม ผู้นำเป็นที่ยกย่อง เคารพนับถือ ศรัทธา ไว้วางใจ และทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจ เมื่อได้ร่วมงานกัน ผู้ตามจะพยายามประพฤติปฏิบัติเหมือนกับผู้นำ และต้องการลอกเลียนแบบผู้นำของเขา สิ่งที่ผู้นำต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงคุณลักษณะนี้คือ ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตาม ผู้นำจะมีความสม่ำเสมอมากกว่าการเอาแต่อารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในสถานการณ์ ผู้นำเป็นผู้ที่ไวใจได้ว่า จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง ผู้นำจะเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและจริยธรรมสูง ผู้นำจะหลีกเลี่ยงที่จะใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน แต่จะประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม ผู้นำจะแสดงให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาด ความมีสมรรถภาพความตั้งใจ การเชื่อมั่นในตนเอง ความแน่วแน่ในอุดมการณ์ ความเชื่อและค่านิยมของเขา ผู้นำจะเสริมความภาคภูมิใจ ความจงรักภักดี และความมั่นใจของผู้ตาม และทำให้ผู้ตามมีความเป็นพวกเดียวกันกับผู้นำ โดยอาศัยวิสัยทัศน์ และการมีจุดประสงค์ร่วมกัน ผู้นำแสดงความมั่นใจช่วยสร้างความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ผู้ตามจะเลียนแบบผู้นำและพฤติกรรมผู้นำจากการสร้างความมั่นใจในตนเอง ประสิทธิภาพ และความเคารพในตนเอง ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงรักษาอิทธิพลของตนในการบรรลุเป้าหมายและปฏิบัติภาระหน้าที่ขององค์กร

2. การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation : IM) หมายถึง การที่ผู้นำจะประพฤติในทางที่จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ตาม โดยการสร้างแรงจูงใจภายใน การให้ความหมายและความท้าทายในเรื่องราวของผู้ตาม ผู้นำจะกระตุ้นจิตวิญญาณของทีม (Team Spirit) ให้มีชีวิตชีวา มีการแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้น โดยการสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก ผู้นำจะทำให้ผู้ตามสัมผัสภาพที่งดงามของอนาคต ผู้นำจะสร้างและสื่อความหวังที่ผู้นำต้องการอย่างชัดเจน ผู้นำจะแสดงการอุทิศตัวหรือความผูกพันต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ผู้นำจะแสดงความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ผู้นำจะช่วยให้ผู้ตามมองข้ามผลประโยชน์ของตนเพื่อวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์กร ผู้นำจะช่วยให้ผู้ตามพัฒนาความผูกพันของตนเองต่อเป้าหมายระยะยาว และบ่อยครั้งพบว่า การสร้างแรงบันดาลใจนี้ เกิดขึ้นผ่านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการกระตุ้นทางปัญญา โดยการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ทำให้ผู้ตามรู้สึกว่าคุณค่า และกระตุ้นให้พวกเขาสามารถจัดการกับปัญหาที่ตนเองเผชิญได้ ส่วนการกระตุ้นทางปัญญา ช่วยให้

ผู้ตามจัดการกับอุปสรรคของตนเองและเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation : IS) หมายถึง การที่ผู้นำมีการกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม เพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่ และสร้างสรรค์ โดยผู้นำมีการคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการตั้งสมมติฐาน การเปลี่ยนกรอบ (Reframing) การมองปัญหาและการเผชิญกับสถานการณ์เก่าๆ ด้วยวิธีทางแบบใหม่ๆ มีการจูงใจและสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการพิจารณาปัญหาและการหาคำตอบของปัญหา มีการให้กำลังใจผู้ตามให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ๆ ผู้นำมีการกระตุ้นให้ผู้ตามแสดงความคิดและเหตุผล และไม่วิจารณ์ความคิดของผู้ตามแม้ว่ามันจะแตกต่างไปจากความคิดของผู้นำ ผู้นำทำให้ผู้ตามรู้สึกกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ท้าทาย และเป็นโอกาสที่ดีที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน โดยผู้นำจะสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ตามว่า ปัญหาทุกอย่าง ต้องมีวิธีแก้ไข แม้บางปัญหาจะมีอุปสรรคมากมาย ผู้นำจะพิสูจน์ให้เห็นว่า สามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างได้ จากความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานทุกคน ผู้ตามจะได้รับการกระตุ้นให้ตั้งคำถามต่อค่านิยมของตนเอง ความเชื่อและประเพณี การกระตุ้นทางปัญญาเป็นส่วนที่สำคัญของการพัฒนาความสามารถของผู้ตามในการที่จะตระหนัก เข้าใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

4. การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration : IC) ผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคล และทำให้รู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ช (Coach) และเป็นที่ปรึกษา (Advisor) ของผู้ตามแต่ละคน เพื่อการพัฒนาผู้ตาม ผู้นำจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อความสัมฤทธิ์และเติบโตของแต่ละคน ผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงาน ให้สูงขึ้น นอกจากนี้ผู้นำจะมีการปฏิบัติต่อผู้ตามโดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ สร้างบรรยากาศของการสนับสนุน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความจำเป็นและความต้องการ การประพฤติของผู้นำแสดงให้เห็นว่าเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น บางคนได้รับอำนาจการตัดสินใจด้วยตัวเองมากกว่า บางคนมีมาตรฐานที่เคร่งครัดกว่า บางคนมีโครงสร้างที่มากกว่า ผู้นำมีการส่งเสริม การสื่อสารสองทาง และมีการจัดการด้วยการเดินดูรอบ (Management by Walking Around) มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นการส่วนตัว ผู้นำสนใจในความกังวลของแต่ละบุคคล เห็นปัจเจกบุคคลเป็นบุคคลทั้งคน (As a Whole Person) มากกว่าเป็นพนักงานหรือเป็นเพียงปัจจัยการผลิต ผู้นำจะมีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ มีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) ผู้นำจะมีการมอบหมายงานเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้ตาม เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ ท้าทายความสามารถ ผู้นำจะดูแลผู้ตามว่าต้องการคำแนะนำ การสนับสนุนและการช่วยให้ก้าวหน้าในการทำงานที่รับผิดชอบอยู่หรือไม่ โดยผู้ตามจะไม่รู้สึกว่าเขากำลังถูกตรวจสอบ องค์กรประกอบพฤติกรรมเฉพาะทั้ง 4 ประการ (4 I's ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้ จะมีความสัมพันธ์กัน (Intercorrelated) องค์กรใดก็ตามที่มีการแบ่งแยกแต่ละองค์ประกอบ เพราะเป็นแนวคิดพฤติกรรมที่มีความเฉพาะเจาะจง และมีความสำคัญในการวินิจฉัย

ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ

4.1.2 ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีชื่อเรียกเป็นภาษาไทยที่พบโดยทั่วไป เช่น ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2540: 60) ภาวะผู้นำแบบแปลงรูป (เศวานิต เศษานนท์. 2542: 128) ภาวะผู้นำการปฏิรูป (รังสรรค์ ประเสริฐศรี. 2544: 63) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คำว่า “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง” จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีผู้ให้ความหมายภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงไว้หลายท่าน ดังนี้

ความหมายของคำว่าภาวะผู้นำ (Leadership) ได้มีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้หลายประการ (อรัญญา วัชรธรรม. 49) ดังนี้

1. ภาวะผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจเหนือผู้อื่นและอำนาจนี้ช่วยให้ผู้นำสามารถปฏิบัติงานซึ่งเขาไม่สามารถปฏิบัติคนเดียวได้สำเร็จ และทำให้ผู้ตามยอมรับและเต็มใจปฏิบัติตาม
2. ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคนคนหนึ่ง (ผู้นำ) กับกลุ่ม (ผู้ตาม) ที่มีประโยชน์ร่วมกันและพฤติกรรมตนอยู่ภายใต้การอำนวยความสะดวกและการกำหนดแนวทางของผู้นำ
3. ภาวะผู้นำ หมายถึง ศิลปะของการบอก ชี้แนะ ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ด้วยความเต็มใจ และกระตือรือร้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ขวัญหทัย ทองธิดาช (2552: 28) สรุปไว้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้นำในลักษณะของผู้นำการแลกเปลี่ยน จะมีลักษณะทำงานด้วยแรงจูงใจ เพื่อผลประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ในขณะที่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะอยู่ในระดับพัฒนาการที่สูงจะไม่สนใจต่อความต้องการของตนเอง แต่จะเริ่มเห็นคุณค่าของหมู่คณะและของหน่วยงาน ซึ่งเป็นคุณค่าหรือคุณธรรมที่สูงกว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเสียสละประโยชน์ของตนเอง ก้าวเข้าใจจิตใจของผู้ตาม กระตุ้นให้ลูกน้องเห็นคุณค่าของควมมีอุดมคติ ศักดิ์ศรี เพื่อที่จะได้ไม่ทำงานตามหน้าที่เพียงเงินเดือนหรือผลตอบแทนไปวันๆ อีกทั้งพยายามเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดการยอมรับ และทำงานจนบรรลุเป้าหมายที่ยาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพท แถบเงิน (2552: 22) สรุปว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำองค์การที่ส่งผลต่อพฤติกรรมปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงพลังแห่งความมุ่งมั่น จริงจัง จริงใจ เต็มศักยภาพของแต่ละคนมุ่งหวังให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

อารี กังสานุกุล (2553: 29) สรุปว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) หมายถึง กลุ่มพฤติกรรมของผู้นำซึ่งแสดงออกถึงการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการยกระดับและกระบวนการซึ่งผู้นำและผู้ตามต่างยกระดับซึ่งกันและกันในด้านศีลธรรมและแรงจูงใจให้สูงขึ้น โดยผู้นำจะกระตุ้นจูงใจผู้ตามให้กระทำมากกว่าที่ผู้ตามคาดหวังไว้ว่าจะกระทำ และผู้ตามจะสร้างความผูกพันต่อจุดประสงค์ขององค์กร โดยผู้นำกระตุ้นให้ผู้ตามดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ ขององค์กรและผู้นำ แสดงคุณลักษณะที่เป็นตัวแบบหรือแบบอย่างในการปฏิบัติแก่ผู้ตามตลอดจนการเพิ่มอำนาจ (Empower) และช่วยเหลือผู้ตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุชามนตรี แยมเจริญกิจ (2553: 19) กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความหมายของภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้นำที่ใช้การปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานในการสร้างความร่วมมือ สร้างแรงจูงใจให้สูงขึ้น จนส่งผลให้ผู้ร่วมงานรู้สึกอยากเปลี่ยนแปลงและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุจิตราภรณ์ สำเภอินทร์ (2553: 20) สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมการบริหารองค์กรของผู้บริหาร ที่ทำให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถมากกว่าที่ตั้งใจไว้ตั้งแต่ต้น ส่งผลให้องค์กรมีการพัฒนาทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

เพ็ญพร ทองคำสุก (2553: 17) สรุปว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การที่ผู้นำเป็นพลังผลักดันการเปลี่ยนแปลง จากสภาพเดิมที่เป็นอยู่ ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดการตระหนักรู้คุณค่า วิสัยทัศน์ มีความรู้สึกชื่นชม ภาคภูมิใจ และให้ความเคารพนับถือมีการกระตุ้นและจูงใจให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล มีการแก้ปัญหา อย่างเป็นระบบและมุ่งพัฒนาไปสู่ความสามารถที่สูงขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา

กล่าวโดยสรุปแล้ว ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมาทั้งหมด หมายถึง พฤติกรรมการบริหาร องค์กร หรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะจูงใจหรือชักจูงผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานปฏิบัติการ และอำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการสื่อความหมายหรือการติดต่อกันและกัน ให้ร่วมมือร่วมใจกัน เพื่อดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

4.1.3 บทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลง

มีผู้เสนอเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงไว้แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกันในสาระสำคัญ ดังนี้คือ

ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา (2552: 25) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงไว้ว่า ต้องรู้เป้าหมายภารกิจหน่วยงานของตนเองในเชิงภาพรวม ต้องมีความเข้าใจความคาดหวังของ ส่วนราชการและรัฐบาล เพื่อเพิ่มศักยภาพในตัวระบบ กระบวนการ และกำลังคนให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่พึงประสงค์บนรากฐานของข้อมูล องค์ความรู้เทคโนโลยี กระบวนการมีส่วนร่วม ระบบการ ที่ทำงานในองค์กร เครือข่ายและต้องรู้ว่ามีอะไรอยู่ในมือ มีการบริหารจัดการและการจัด การความรู้ว่า ทำอย่างไรจึงจะสกัดองค์ความรู้ ประสบการณ์ เพื่อช่วยสังเคราะห์แผนงานโครงการ สู่เส้นทางความสำเร็จ และเป้าหมายที่ต้องการและเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง (High Performance) จะนำไปสู่รากฐานสำคัญ และเป็นกรอบนำไปสู่ความสำเร็จ สิ่งสำคัญคือ ผู้นำต้องเป็นแบบอย่าง ต้องกระตือรือร้น ไม่อยู่นิ่ง (Life Team)

บุญคลี ปลั่งศิริ (2552: 8) กล่าวในมุมมองของผู้บริหารองค์กรในบทบาทของผู้นำ การเปลี่ยนแปลงว่า การเปลี่ยนแปลงต้องมีความเร็ว ถ้าผู้นำไม่ทำงานเต็ม 100 พนักงานจะทำงานได้ไม่ถึง 50 ถ้าผู้นำทำงานแค่ 50 พนักงานจะได้แค่ 30 นั้นหมายความว่า ต้องเปลี่ยนจากเดินมาเป็นวิ่ง และอาจต้องก้าวกระโดดเพื่อตามและแซงหน้า

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ (2552: 8) กล่าวถึง บทบาทของผู้ในการเปลี่ยนแปลง (Roles of Change Agent) ไว้ดังนี้

1. เป็นผู้สร้างและรักษาบรรยากาศขององค์กร
2. เป็นผู้ที่ป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด
3. เป็นผู้ไกล่เกลี่ย ประนีประนอม
4. เป็นผู้นำทางด้านความคิด
5. เป็นผู้ให้และรับการสื่อสารที่ดี
6. เป็นผู้ชี้แจงทำความเข้าใจในปัญหาต่างๆ ได้
7. เป็นผู้ให้คำปรึกษาในปัญหาความวิตกกังวลใจได้
8. เป็นผู้แก้ไขปัญหาคอขวดต่างๆ
9. เป็นผู้สร้างแรงจูงใจให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลง
10. เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการกระทำใดๆ ที่สอดคล้องการเปลี่ยนแปลง

วิเชียร วิทยอดม (2552 : 32) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ในการทำงานเป็นกลุ่มไว้กว้างๆ เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. หน้าที่หลัก ได้แก่ หน้าที่ทางด้านการบริหารงาน วางแผนงาน วางนโยบาย เป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นตัวแทนของกลุ่มต่อบุคคลภายนอก เป็นผู้ให้รางวัลและลงโทษ เป็นผู้ประนีประนอม และตัดสิน และเป็นผู้ควบคุมความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม
2. หน้าที่รอง ได้แก่ หน้าที่ทางด้านการเป็นตัวอย่างที่ดีแก่กลุ่ม เป็นตัวแทนรับผิดชอบ และเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม เป็นนักอุดมคติ เป็นบิดาของกลุ่ม เป็นผู้ให้คำปรึกษา และเป็นแพะรับบาปเมื่อมีการตำหนิงานผิดพลาดบทบาทหน้าที่ของผู้ในการทำงานเป็นกลุ่ม

สมบุญ ณนัทสกุล (2552: 21) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ เป็นศูนย์กลาง มองการณ์ไกล ครองใจคน พัฒนาตนเอง เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บูรณาการทำงานเชิงรุกการติดต่อและกล้าเผชิญปัญหา

เชาวลิต บุญอิม (2552: 28) สรุปได้ว่า บทบาทของผู้ในการเปลี่ยนแปลง การเป็นผู้ริเริ่มและเป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆ เป็นผู้นำทางด้านความคิด เป็นตัวอย่างที่ดีแก่กลุ่ม เป็นตัวแทนรับผิดชอบ ความกล้าทดลองทำสิ่งใหม่ ยอมรับ เรียนรู้แก้ไขปรับปรุงไปเรื่อยๆ ลองทำสิ่งที่แตกต่างกันเดิม และเป็นผู้สร้างแรงจูงใจให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลง

4.1.4 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาเลเซียน

จากแนวคิด และทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ข้างต้น จะแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงานเป็นกระบวนการ ที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานโดยการเปลี่ยนแปลงสภาพ หรือเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่มจงใจ

ให้ผู้ร่วมงานมองไกลเกินความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มหรือสังคม ซึ่งกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานจะกระทำโดยผ่านองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการคือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลตามรายละเอียด ดังนี้

1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงให้เห็นในการจัดการ หรือการทำงานที่เป็นกระบวนการทำให้ผู้ร่วมงานมีการยอมรับเชื่อมั่นศรัทธา ภาคภูมิใจ และไว้วางใจในความสามารถของผู้นำที่มีความยินดีที่จะทุ่มเท การปฏิบัติงานตามภารกิจ โดยผู้นำจะมีการประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นเสียสละเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม (Hartsfield. 2012: Online) มีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การสร้างฉันทามติด้านเป้าหมาย สร้างความคาดหวังสูงด้านการปฏิบัติงาน มีคุณลักษณะของผู้นำที่มีคุณสมบัติพิเศษ ลักษณะดังกล่าว ผู้นำจะทำให้เกิดการยอมรับและการเชื่อมั่นว่า ผู้นำจะสามารถนำพวกเขาเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้ (Yukl. 1994: 317) อีกทั้งทำให้ผู้ร่วมงานมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ที่ได้รับความเคารพนับถือจากทุกคน เป็นผู้ซึ่งมีพรสวรรค์พิเศษในการมองเห็นว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่แท้จริง และเป็นผู้มีอุดมการณ์ในการปฏิบัติงาน ผู้ร่วมงานมีความศรัทธาในตัวผู้นำอย่างจริงใจและมีความภาคภูมิใจที่ได้อยู่ใกล้ชิดกับผู้นำ และเชื่อว่าจะเป็นผู้ที่เปี่ยมสัญลักษณ์ของการบรรลุความสำเร็จของผู้ตาม โดยเฉพาะผู้นำมีคุณสมบัติพิเศษ เกิดขึ้นพร้อมกับวิสัยทัศน์ที่ยิ่งใหญ่ที่สามารถแก้ปัญหาวิกฤตและปัญหาได้อย่างชัดเจน (Bass. 1985: 43)

โดยสรุปแล้วการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติตนเป็นแบบอย่างเป็นที่ยกย่อง เคารพนับถือ ศรัทธา ไว้วางใจและทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจ ผู้นำมีวิสัยทัศน์ เป็นผู้มีศีลธรรมและจริยธรรมสูง หลีกเลี่ยงการใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน แต่จะประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์ของกลุ่ม มีความแน่วแน่ในอุดมการณ์ และคำนิยม ช่วยสร้างความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน รวมทั้งเป็นผู้รักษาอิทธิพลของตนในการบรรลุเป้าหมายและปฏิบัติภาระหน้าที่ของโรงเรียน

2. การสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างแรงบันดาลใจเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงานที่เป็นกระบวนการทำให้ผู้ร่วมงานมีแรงจูงใจภายในไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว แต่อุทิศตนเพื่อกลุ่ม มีการตั้งมาตรฐานในการทำงานสูง และเชื่อมั่นว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมาย (Lopes. 2012: Online) มีความตั้งใจแน่วแน่ในการทำงาน มีการให้กำลังใจผู้ร่วมงาน มีการกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ตระหนักถึงสิ่งที่สำคัญ โดยผู้นำจะมีคุณลักษณะที่สำคัญในด้านการสร้างแรงจูงใจภายในให้กับผู้ร่วมงานมีการสร้าง เจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก ดลใจด้วยวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่ดี และเสริมสร้างการร่วมแรงร่วมใจ วางแผนการดำเนินงานให้มีช่วงความสำเร็จเป็นระยะ และแสดงการรับรู้อย่างผู้ปฏิบัติงาน ใช้คำขวัญ การสนทนา ในการดลใจให้ปฏิบัติงานสู่เป้าหมายที่สวองาม สร้างภาพให้ผู้ตามเห็นคุณค่าของผลสำเร็จตามเป้าหมาย (ธวัช บุญยณณ์. 2550: 34) เน้นการปฏิบัติงาน (Action Orientation) ประกอบด้วยพฤติกรรม คือ การกระตุ้นให้เพื่อนร่วมงานได้ทดลองปฏิบัติโครงการใหม่ๆ หรือทำงานที่ทำหายความสามารถ ให้โอกาสเพื่อนร่วมงานอาสาสมัครงาน แสดงความสามารถ และ

ความรับผิดชอบ และเมื่อปฏิบัติงานเสร็จความภาคภูมิใจ และความเชื่อมั่นในตนเอง การมีนโยบาย ส่งเสริมการทดลองและเรียนรู้ใหม่ๆ เพื่อวิธีการแก้ปัญหาของหน่วยงานสร้างบรรยากาศติดต่อสื่อสาร แบบเปิด และเชื่อถือไว้วางใจซึ่งกันและกัน และใช้ระบบการบันทึกสั้นๆ แทนรายงานหรือการบันทึก แบบยาว (Lengthy Reports) โพรทิตัส (Politis, 2012: Online)

นอกจากนี้แล้วยังมีการสร้างความเชื่อมั่น (Confidence Building) เพราะความเชื่อมั่น เป็นแหล่งความเข้มแข็ง ทางอารมณ์ เมื่อเพื่อนร่วมงานเกิดความเครียด ความยุ่งยากหรือความเสี่ยงต่อ อันตรายในการปฏิบัติงานผู้นำต้องสร้างความเชื่อมั่นเพื่อนร่วมงาน การที่เพื่อนร่วมงานเกิดความเชื่อมั่น ทำให้เกิดขวัญและกำลังใจ และความทุ่มเทความพยายามอย่างมากในการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรบรรลุ เป้าหมายมีการสร้างความเชื่อใจในจุดมุ่งหมายหรืออุดมการณ์ (Inspiring Belief in "Cause") เพราะการสร้าง ความเชื่อมั่นในอุดมการณ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง การที่บุคคลจะเสียสละประโยชน์ส่วนตนหรือทำงาน ที่เสี่ยงอันตรายหรือยากลำบากได้นั้น บุคคลต้องเชื่อว่าอุดมการณ์นั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องควรเสียสละ และ ผู้นำควรสร้างความคาดหวังให้กับเพื่อนร่วมงานในด้านดี บุคคลซึ่งถูกคาดหวังว่าจะทำได้ดีจะทำดีกว่า ผู้ซึ่งไม่ได้รับการคาดหวังว่าทำไม่ได้ บุคคลซึ่งถูกคาดหวังว่าทำได้ดีจะพยายามทำได้ดีเพื่อให้ผู้นำมั่นใจว่า ความเชื่อใจของผู้นำถูกต้อง เพราะถ้าใครมีความคาดหวังสูงจะทำให้สามารถใช้ทักษะและความสามารถ ได้ดีกว่าเพื่อความสำเร็จในองค์กร (Podsakoff; et al. 2005: 259 – 260)

โดยสรุปการสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติตนในการจูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจ กับผู้ตาม การให้ความหมายและความท้าทายในเรื่องงานของผู้ตาม ผู้นำกระตุ้นจิตวิญญาณของผู้ตาม โดยการสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในทางแง่บวก ผู้นำทำให้ผู้ตามสัมผัสภาพที่งดงามของอนาคต สร้าง และสื่อความหวังที่ผู้นำต้องการอย่างชัดเจน แสดงการอุทิศตัวหรือความผูกพันต่อเป้าหมาย เชื่อมั่น และตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ โดยทำให้ผู้ตามรู้สึกว่าคุณค่าสามารถ จัดการกับปัญหาที่ตนเองเผชิญได้

3. การกระตุ้นทางปัญญา การกระตุ้นทางปัญญา เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำควรแสดงให้เห็นในการจัดการ หรือการทำงานที่เป็นกระบวนการกระตุ้นผู้ร่วมงานให้เห็นวิธีการหรือแนวทางใหม่ ในการแก้ปัญหา มีการพิจารณาวิธีการทำงานแบบเก่าๆ ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นมอง ปัญหาในแง่มุมต่างๆ มีการวิเคราะห์ปัญหา โดยใช้เหตุผลและข้อมูลหลักฐาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยผู้นำจะมีคุณลักษณะสำคัญในด้านการคิดและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยผู้นำจะมีคุณลักษณะสำคัญในการคิดและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พุ่มพักความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของบุคลากรและนักเรียน มอบหมายงานให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นกลุ่ม และมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ โพรทิตัส (Politis, 2012: Online) นำการอบรมแบบปฏิบัติการเข้ามาจัด ที่โรงเรียน ตระหนักว่าทุกคนมีความรับผิดชอบ ในการพัฒนานักเรียน ทุกคนไม่ใช่เฉพาะในห้องเรียนของคนเท่านั้น ร่วมกันแก้ปัญหา ช่วยเหลือกัน เข้าใจว่า ครูแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด แตกต่างกันไป และให้อำนาจหน้าที่อย่างเหมาะสม แก่แต่ละบุคคล สนับสนุนครูให้เรียนรู้จากกันและกัน ร่วมกันคิดพัฒนาได้ด้วยกัน กระตุ้นให้เพื่อนร่วมงานตระหนักถึง

ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้มีความต้องการหาแนวทางใหม่ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม เพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ โดยผู้นำมีการคิดและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการตั้งสมมุติฐาน การเปลี่ยนกรอบ (Reforming) การมองปัญหา และการเผชิญกับสถานการณ์เก่าๆ ด้วยวิถีทางแบบใหม่ๆ มีการจูงใจและสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการพิจารณาปัญหาและการหาคำตอบของปัญหา มีการให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา ให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ๆ มีการสร้างวัฒนธรรมของโรงเรียนริเริ่มและรักษาไว้ซึ่งโครงสร้างและกระบวนการที่เน้นการตัดสินใจร่วมกันสร้างสานสัมพันธ์ของคนในองค์กรและกับชุมชน (Leithwood; et al. 1999: 23 – 24)

เบส (Bass. 1985: 110) ได้ชี้แนะวิธีที่ผู้นำใช้การกระตุ้นทางปัญญา ดังนี้

1. การกระตุ้นปัญญาโดยใช้หลักเหตุผล (Rationally) โดยผู้นำจะเน้นความสนใจด้านความสำเร็จ ผู้นำเน้นความตระหนักที่โครงสร้างที่เป็นทางการ การตัดสินใจของผู้นำจะใช้ข้อมูลเพียงเล็กน้อยแต่เน้นที่ความรวดเร็วและมีประสิทธิผลในการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ
2. การเน้นที่การอยู่รอด (Existentially) โดยผู้นำจะสนใจกับการเพิ่มความมั่นคง ความเชื่อถือและการสร้างทีมงาน ผู้นำจะอาศัยกระบวนการอย่างไม่เป็นทางการ และมีความเชื่อว่าสติปัญญาสามารถเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ดังนั้นผู้บริหารจะต้องตัดสินใจโดยผสมผสานต้องการข้อมูลจำนวนมากและการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ หลายวิธี
3. การใช้ประสบการณ์ (Empirically) ผู้นำจะแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลและประสบการณ์แก้ปัญหาแบบเป็นขั้นเป็นตอน และใช้ข้อมูลจำนวนมากเพื่อให้ได้คำตอบที่ดีที่สุด ของการปรับปรุงความมั่นคง ความปลอดภัยและการดำรงอยู่ต่อไปขององค์กร
4. การมุ่งมั่นความเป็นเลิศ (Idealistically) ผู้นำจะเน้นที่การเจริญก้าวหน้า การปรับตัว การเรียนรู้ ความหลากหลาย และการใช้ความคิดสร้างสรรค์ รูปแบบการตัดสินใจ จะมีความยืดหยุ่น จะได้ใช้ข้อมูลน้อยในการตัดสินใจ แต่จะรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง และคิดค้นหาวิธีใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาถ้ามีความจำเป็น นอกจากนั้นจะพบลักษณะของการกล้าเสี่ยงและการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ในผู้นำเช่นนี้ด้วย

โดยสรุปการกระตุ้นทางปัญญา หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติตนในการกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่ๆ มาแก้ปัญหาในโรงเรียน โดยผู้นำมีการคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการกระตุ้นให้ผู้ตามแสดงความคิดและเหตุผล โดยสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ตามว่า ปัญหาทุกอย่าง ต้องมีวิธีแก้ไข ผู้นำพิสูจน์ให้เห็นว่า สามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างได้ จากความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานทุกคน ที่สำคัญกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนัก เข้าใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

4. การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล การคำนึงถึงปัจเจกบุคคลเป็นพฤติกรรมที่ผู้นำควรที่แสดงให้เห็นในการจัดการ หรือการทำงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการเอาใจเขา มาใส่ใจเรา มีการติดต่อสื่อสารแบบสองทางและเป็นรายบุคคล สนใจและเอาใจใส่ผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล

มีการวิเคราะห์ความต้องการ และความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นพี่เลี้ยงสั่งสอน และให้คำแนะนำ และส่งเสริมพัฒนาผู้ร่วมงานให้พัฒนาตนเองมีการกระจายอำนาจ โดยมอบหมายงาน ให้ผู้ร่วมงาน โดยผู้นำจะมีลักษณะสำคัญในด้านความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล มีการเยี่ยมเยียนห้องเรียน เพื่อแนะนำการสอนแก่เพื่อนร่วมงาน และสนับสนุนให้สื่อสารได้เป็นรายบุคคล เรียนรู้ความต้องการ ความถนัดของแต่ละบุคคล สนับสนุนส่งเสริม ปัจจัยสถานที่ โอกาส ฯลฯ ให้การดูแลเอาใจใส่เพื่อนร่วมงานเป็นรายบุคคลและทำให้เขารู้สึกมีคุณค่า และมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ช (Coach) และเป็นที่ปรึกษา (Advisor) ของเพื่อนร่วมงานแต่ละคนเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อความสัมฤทธิ์ผลและเติบโตของแต่ละคน ผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของเพื่อนร่วมงาน ให้สูงขึ้น ให้การสนับสนุนช่วยเหลือรายบุคคล สร้างบรรยากาศกระตุ้นการใช้ปัญญาแสดงตัวแบบอย่างของการปฏิบัติและค่านิยมสำคัญของโรงเรียน

แบส และ อโวลิโอ (Bass; & Avolio. 1994: 54 – 56) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมกรรการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้จัดการเปลี่ยนแปลง ดังต่อไปนี้

1. การเน้นการพัฒนา (A Development Orientation) ในการแสดงพฤติกรรม การเน้นการพัฒนา ผู้นำต้องประเมินศักยภาพของเพื่อนร่วมงาน ทั้งความสามารถในการดำเนินงานในปัจจุบันและสำเร็จความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นในอนาคต ผู้นำมีการกำหนดตัวอย่างให้เพื่อนร่วมงานพัฒนาความสามารถและตอบสนองแรงจูงใจของเพื่อนร่วมงาน

2. การเน้นความเป็นบุคคล (Individualized Orientation) ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมดังต่อไปนี้

2.1 การส่งเสริมการพบปะอย่างคุ้นเคยและเป็นกันเอง โดยการที่ผู้นำติดตัวต่อตัวกับเพื่อนร่วมงาน ส่งเสริมการติดต่อสื่อสาร แบบ 2 ทาง ทำให้มีโอกาสดำเนินการต่างๆ ได้ตลอดจนทำให้ข้อมูลที่ต้องการทำให้การปฏิบัติงานถูกต้องมากขึ้น

2.2 การให้เพื่อนร่วมงาน ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ การที่ผู้นำแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง เรื่องราวความเคลื่อนไหวและสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร ทำให้เพื่อนร่วมงานมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของร่วมกันของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้นำแจ้งข้อมูลด้วยตนเอง ทำให้เพื่อนร่วมงาน ได้มีโอกาสซักถาม เพื่อทำความเข้าใจมากขึ้นและทำให้ผู้นำได้มีโอกาสสังเกตปฏิกริยาและความสนใจของเพื่อนร่วมงานด้วย

2.3 ความเอาใจใส่ความแตกต่างระหว่างเพื่อนร่วมงานแต่ละคนคือ การผู้นำพยายามค้นหาว่าอะไรเป็นแรงจูงใจของเพื่อนร่วมงานแต่ละคน และพัฒนาศักยภาพให้ไปสูงประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร การที่ผู้นำพิจารณาเพื่อนร่วมงานเป็นรายบุคคลจะทำให้เพื่อนร่วมงาน รู้สึกว่าตนได้รับการยอมรับนับถือ ซึ่งมีผลทำให้ผู้นำได้รับการยอมรับนับถือเพื่อนร่วมงานเช่นกัน

2.4 การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล ทักษะการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลของผู้นำจะเน้นหนักที่การรับฟังและการค้นหาปัญหา ซึ่งมีปัญหาส่วนตัวและปัญหาในการปฏิบัติงาน ตลอดจนความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน สำหรับให้ความช่วยเหลือผู้นำเพียงแต่รับฟังอย่างตั้งใจ แสดงความเห็นอก

เห็นใจ การใช้คำถามเพื่อให้เพื่อนร่วมงาน ระบายออกมาช่วยในการค้นหาทางเลือกหรือแนะนำบุคคลอื่นที่จะช่วยเหลือ

3. การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) คือ การที่ผู้นำให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลแก่เพื่อนร่วมงาน เพราะผู้นำที่มีประสบการณ์สูงกว่าเป็นแบบอย่าง ชี้แนะ ฝึก และให้คำแนะนำแก่บุคคลที่มีประสบการณ์น้อยกว่า การเป็นพี่เลี้ยงเป็นบทบาทสำคัญของผู้นำ โดยพี่เลี้ยงใช้ความรู้ ประสบการณ์ เพื่อพัฒนาเพื่อนร่วมงาน จุดสำคัญของการเป็นพี่เลี้ยงคือกระบวนการสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งการให้ดูแล (Caring) การเป็นพี่เลี้ยงเป็นความรับผิดชอบและผู้นำในพัฒนาเพื่อนร่วมงาน ให้กลายเป็นผู้นำในอนาคต ประโยชน์ที่ผู้นำจะได้รับจากการเป็นพี่เลี้ยงคือ เพิ่มความ เป็นวิชาชีพ เพิ่มการคงอยู่ สมรรถนะในการผลิตสูงขึ้น และการเพิ่มความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร (Haynor. 1994: 33)

โดยสรุปการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล หมายถึง การที่ผู้นำประพฤติตน ในการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อนร่วมงานตามความถนัดและความสามารถ ให้ความช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกันให้คำแนะนำปรึกษาอย่างใกล้ชิด พบปะพูดคุยกันอย่างเป็นกันเอง กระตุ้นให้เพื่อนร่วมงานทำงานด้วยความเต็มใจ ตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนให้ขวัญกำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน

4.1.6 งานวิจัยที่สนับสนุนผู้นำการเปลี่ยนแปลง

แนวความคิดที่สนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนวความคิดต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

อุดม พินธุรักษ์ (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี. ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านเกือบทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

2. ประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและเป็นรายด้านเกือบทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีบางด้านแตกต่างกัน

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำถึงปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

วีณา เพชรจิระวรพงศ์ (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมตามทฤษฎีทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผู้นำแสดงออกอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

ด้านนำสู่ จุดมุ่งหมาย ด้านการแลกเปลี่ยนและการเปลี่ยนแปลง และด้านมิตรสัมพันธ์ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยม โดยจำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทฤษฎีด้านผู้นำมิตรสัมพันธ์ ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยม โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน ครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทฤษฎีด้านผู้นำมิตรสัมพันธ์กับทฤษฎีด้านผู้นำ แสดงออกอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ การสอนแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทฤษฎีด้านผู้นำมิตรสัมพันธ์กับทฤษฎีด้านผู้นำแสดงออกอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

สุจิตภรณ์ สำเภอินทร์ (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก
2. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 สอดคล้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

โพรทิติส (Politis. 2012: Online) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของแบบเน้นรูปแบบที่เป็นตัวกระตุ้นหรืออุปสรรค เปรียบระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ข้อค้นพบคือ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นตัวกระตุ้นเหมือนกันในด้านสภาพบรรยากาศในการทำงานแบบสร้างสรรค์ และเป็นอุปสรรคเหมือนกันที่สำคัญ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความเข้มแข็งมาก ด้านการส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานแบบสร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณภาพอารมณ์ทางบวกของบุคลากร สร้างวัฒนธรรมองค์กร และนวัตกรรมแนวใหม่

แมรี (Mary. 2005: Online) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยศึกษาจากการบริการมนุษย์ในองค์กร การวิจัยใช้แบบสอบถามแบบหลายมิติประเมิน (Multifactor Leadership Questionnaire) และแบบสอบถามคุณลักษณะและความสำเร็จขององค์กร งานวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสำคัญอย่างมาก ช่วยให้ผู้นำมีการตอบสนองและการบริการแก่บุคลากร มีรูปแบบ

ที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่าเผด็จการ รวมถึง พบว่า ความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

4.2 การทำงานเป็นทีมของครู

การทำงานเป็นทีมนับว่ามีความสำคัญ เพราะครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญของโรงเรียน ถ้าครูทำงานเป็นทีมจะช่วยส่งเสริมให้การบริหารจัดการในโรงเรียนเกิดคุณภาพ (Verdugo; & Schneider. 2005: Online) ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดของการทำงานเป็นทีม ดังนี้

4.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีมเป็นวินัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ โดยเริ่มจากตนเอง และพัฒนาความรู้ร่วมกับผู้อื่นในทีม เป็นการกระทำที่ต่อเนื่อง เป็นกระบวนการของการจัดแนวคิด แนวปฏิบัติให้สอดคล้องกัน มีจุดมุ่งหมายในการทำงานให้บรรลุ ผลสำเร็จที่ตั้งใจไว้เป็นแนวทางเดียวกัน เป็นการพัฒนาศักยภาพของทีมงานเพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่เหมาะสมกับทุกคนต้องการอย่างแท้จริง (Senge. 1994: 236)

เฮอเรนโคล (Herrenkohl. 2004: 3) ได้กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมที่บรรลุเป้าหมายนั้น จะต้องมีการสร้างทีมงานซึ่งประกอบด้วยเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ภาระงานและทักษะในการปฏิบัติงาน รูปแบบพฤติกรรมทางสังคม และผู้นำทีมที่จะทำงานเป็นทีมภายใต้การวางแผนการดำเนินการตามแผนการประสานกิจกรรมการทำงาน ความพึงพอใจ สภาพแวดล้อมภายในทีมงาน และการประเมินผลการทำงานเป็นทีม เลนฮาร์ดท์ (Lenhardt. 2004: 184) ได้กล่าวถึง การทำงานเป็นทีมว่า เป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการติดต่อภายในระหว่างสมาชิกในทีมงาน เป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกัน มีการพึ่งพาอาศัยภายใต้สัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกแต่ละคนในทีม เพื่อเสริมสร้างที่จะให้ทีมงานมีความแข็งแกร่งสามารถที่จะบูรณาการตามความต้องการของกลุ่มให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

แมคเกาท์ และ มีส (McGowrty; & Mease. 2001: 50 – 53) กล่าวถึง การทำงานเป็นทีมจะต้องมีปัจจัยพร้อมที่จะส่งเสริมให้ทีมงานบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน ได้แก่ การบริหารทีมงานที่ดี มีการสื่อสารในทีมงาน มีการตัดสินใจในทีมงาน มีการร่วมมือในทีมงาน

โรบบินส์ (Robbins. 2001: 264) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการออกแบบงาน (Work Design) การทำงานเป็นทีม ซึ่งแบบของการทำงานนี้เปิดโอกาสให้บุคคลในทีมทุกคนมีอิสระแห่งตน (Autonomy) มีทักษะ และความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีนัยสำคัญต่อทีมงานที่จะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติงานอีกทั้งการออกแบบงานเป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานในการพัฒนากลุ่มบุคคลที่กำลังทำงานด้วยกันให้ได้เรียนรู้ว่า จะทำอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในขณะที่เดียวกัน แนวทางที่จะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจที่จะทำงานเป็นทีมจะต้องจัดให้มีการฝึกอบรม เพื่อให้บุคคลเข้าใจขั้นตอนการทำงานจนเกิดความชำนาญที่ได้ตกลงร่วมกัน ตามหน้าที่ความรับผิดชอบและทักษะของบุคคลในทีมงาน นอกจากนี้ การประชุมประเมินผลเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น เท่ากับว่าเป็นการรักษาทีมงานให้คงอยู่ตลอดไป การขัดแย้งหรืออุปสรรคในการทำงาน ย่อมมีโอกาสบั่นทอนความคิดและพลังใจ ดังนั้นบุคคลในทีมงานจะต้องเข้าใจ

ถึงปรากฏการณ์ของทีม และ ร็อบบินส์ ยังได้มองว่า ผู้นำทีมเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้กลุ่มสามารถทำงานได้และสร้างคุณสมบัติการทำงานเป็นทีมให้แข็งแกร่ง ผู้นำทีมควรดำเนินการส่งเสริมกระตุ้น กำกับ จูงใจให้สมาชิกทำงานเป็นทีม มีความคิดร่วมกัน เกิดทัศนคติที่ดี เชื่อมมั่นในการทำงานร่วมกัน ส่วนสมาชิกจะต้องมีเจตนาดี ตั้งใจในการทำงาน มีความเข้าใจและเพิ่มคุณค่าหรือให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ ร็อบบินส์ ได้แบ่งองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมว่าประกอบด้วย 4 ด้านคือ

1. การออกแบบงาน (Work Design) หมายถึง การทำงานเป็นทีมจะต้องมีการออกแบบงานว่าเป็นอย่างไรและมีขั้นตอนอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติ
2. กระบวนการทำงานเป็นทีม (Team Work Process) หมายถึงการกระทำที่มีการยอมรับ และนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร
3. บริบทแวดล้อมของการทำงานเป็นทีม (Team Work Context) หมายถึง การกระทำและร่วมมือกันภายใต้เงื่อนไขแบบอย่างเดียวกัน
4. องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม (Team Work Composition) หมายถึง การกระทำที่มีการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดผล

4.2.2 ความหมายของการทำงานเป็นทีม

การทำงานเป็นทีม เป็นกระบวนการปรับแนวคิด ในองค์กรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และพัฒนาความสามารถเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่สมาชิกในทีมทุกคนต้องการอย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของทีม เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะทีมจะมีผลสะท้อนต่อการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมไว้ ดังนี้

สมชาย เทพแสง (2553: 103) สรุปว่า การทำงานเป็นทีมงาน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ใช้ความพยายามของแต่ละคนที่จะมีส่วนส่งเสริม การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพสูง กล่าวคือปัจจัยนำเข้ารวมกันทั้งหมดของสมาชิกในทีม ซึ่งสอดคล้องกับ การทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มซึ่งมีวัตถุประสงค์เดียวกัน โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจประสานงานกันในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ

ชนวิวัฒน์ ภมรพรอนันต์ (2551: 19) ให้ความหมายว่า การทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลด้วยความเข้าใจ ความผูกพัน และความร่วมมือกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อสามารถให้การปฏิบัติงานที่ทำร่วมกันบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ

ประพันธ์ คำสามารถ (2553: 16 – 17) สรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาร่วมกันทำงานอย่างมีหลักการ มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน มีความเข้าใจกัน สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันชัดเจน สมาชิกเข้าใจวัตถุประสงค์ในการทำงานตรงกัน สมาชิกมีความสุขในการทำงาน เพื่อให้การทำงานร่วมกันบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกันอย่าง มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ

อภิลิทธิ สมศรีสุข (2552: 23) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม เป็นกระบวนการส่งเสริมความรู้ ทักษะคิด และความชำนาญ ระหว่างบุคคลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์ที่จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพ ยกระดับมาตรฐาน ในการทำงานขององค์กรให้เจริญขึ้น เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ

ธนวัฒน์ ภมรพรอนันต์ (2551: 19) การทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลด้วยความเข้าใจ ความผูกพัน และความร่วมมือซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อสามารถให้การปฏิบัติงานที่ทำร่วมกันบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ

ธิดารัตน์ วงษ์พันธุ์ (2551: 11) การทำงานเป็นทีม หมายถึง กลุ่มของบุคคลที่ทำงานร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ช่วยกันทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน อย่างมีประสิทธิภาพ ทุกคนในทีมมีบทบาทในการช่วยดำเนินงานของทีม และผู้ร่วมทีมต่างมีความพอใจในการทำงานนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ

สุพิชชา นีรังสรรค์ (2550: 32) ให้ความหมายของการทำงานเป็นทีม หมายถึง การเรียนรู้ร่วมกันโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ซึ่งกันและกันเพื่อช่วยในการพัฒนาบุคลากร หรือศักยภาพของทีมงาน

ร็อบบิ้นส์ (Robbins. 2001: 258) ให้ความหมายว่า การทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลเพื่อที่จะให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จ

วูดค็อก (Woodcock.1989: 8) ให้ความหมายของการทำงานเป็นทีมว่า หมายถึง การที่แต่ละบุคคลมาร่วมกันทำงาน เพื่อนำไปสู่ผลสำเร็จที่มากกว่าการที่พวกเขาจะทำงานเพียงลำพัง และยังทำให้เกิดความกระตือรือร้น เกิดความพึงพอใจและสนุกสนานในการทำงาน

สรุปการทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานร่วมกันของสมาชิกในที่ทำงาน โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ และความสามารถของทีมให้เกิดขึ้น ด้วยการกระตุ้นให้สมาชิกในทีม มีการสนทนา และอภิปรายกัน แล้วนำวิสัยทัศน์ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยน หาข้อสรุปเพื่อเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กร

4.2.3 องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม

วูดค็อก (Woodcock. 1989: 54) ได้ให้แนวคิดองค์ประกอบของทีมงานที่มีประสิทธิภาพ จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่ดี คือ

1. บทบาทที่สมดุล (Balance Roles) คือ การผสมผสานความแตกต่างของความสามารถโดยใช้ความแตกต่างของบุคลิกภาพ และวิธีการที่หลากหลายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ต้องอาศัยความกลมกลืนและบทบาทสมดุลของสมาชิกในทีมงานบทบาทที่สมดุลเป็นเรื่องที่สำคัญ อย่างยิ่งในการสร้างทีมงานของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงความสามารถ และความแตกต่างของบุคคลในการทำงานแต่ละด้านก่อนมอบหมายงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย

2. วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน (Clear Objective and Agree Goals) การบริหารงานที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ จะส่งผลให้บุคลากรเกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีความรู้สึกในการเป็นเจ้าของเกิดความภาคภูมิใจในงานที่ได้กระทำ มีความขยันขันแข็ง กระตือรือร้นที่คิดจะสร้างสรรค์งานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทำให้การทำงานเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ

3. การเปิดเผยต่อกันและการเผชิญหน้าเพื่อการแก้ไขปัญหา (Openness and Confrontation) ทีมงานที่มีประสิทธิภาพนั้น สมาชิกในทีมงานจะต้องสามารถแสดงทัศนะวิจารณ์ ให้ความคิดเห็นเสนอแนะข้อแตกต่างโดยปราศจากความกลัว

4. การสนับสนุนและการไว้วางใจต่อกัน (Support and Trust) การสนับสนุนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สมาชิกในทีมงานมีความต้องการ ฉะนั้นบทบาทของผู้นำหรือผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้การส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกในองค์กรของตน เช่น การสนับสนุน โดยการฟัง การยกย่องชมเชย การแสดงความซาบซึ้ง การส่งเสริม การแสดงความห่วงใย ปัญหาและประเด็นต่างๆ ของงาน โดยให้บุคลากรในโรงเรียนตระหนักว่าผู้นำหรือผู้บริหารมีความจริงใจ องค์กรก็จะเข้าใจความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์ระหว่างงานของตนเองกับของคนอื่นๆ และพร้อมที่จะรับและให้ความช่วยเหลือร่วมมือร่วมใจอย่างจริงจัง อันจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ความร่วมมือ และการใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ (Co-operation and Conflict) การบริหารงานในโรงเรียนให้ได้ผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้คนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ในการดำเนินงาน แต่เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ว่าจะเป็นทัศนคติ ความเชื่อ ความนิยม ความรู้ ความสามารถในการทำงานหรือเป้าหมายในการ ทำงานที่ต่างกันเหล่านี้มีส่วนทำให้เกิดความขัดแย้งในการทำงานได้ทั้งสิ้น ผู้บริหารทุกระดับจึงจำเป็นต้องเผชิญหน้ากับปัญหาความขัดแย้งในการทำงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งให้เป็นไปในลักษณะสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์กับหน่วยงานด้วย

6. กระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน (Sound Procedures) พฤติกรรมการทำงานของแต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไปตามความรู้ ประสบการณ์เดิม ทักษะในการทำงานและทัศนคติ ส่วนบุคคล ดังนั้น จึงถือเป็นหน้าที่ของผู้นำที่จะต้องสร้างและพัฒนาการทำงานเป็นทีมทั้งสิ้น การตัดสินใจอาจจะกระทำโดยผู้บริหารเพียงคนเดียว ทีมงานที่ดีจึงเปรียบเสมือนพลังในการปฏิบัติงานของผู้บริหารให้ประสบความสำเร็จนั่นเอง

7. ภาวะผู้นำที่เหมาะสม (Appropriate Leadership) พฤติกรรมผู้นำที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับความต้องการทักษะความชำนาญของผู้ร่วมงาน ลักษณะงานและข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมขององค์กรนั้นๆ ซึ่งไม่สามารถกำหนดออกเป็นรูปแบบรายละเอียดของผู้นำได้ว่าควรเป็นแบบใด จึงจะเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับผู้ร่วมงาน หากผู้นำได้ยึดมั่นในพฤติกรรมกรรมการบริหารที่ตายตัว ความมีประสิทธิภาพจะสิ้นไหลเปลี่ยนไปมา ภาวะผู้นำที่เหมาะสมจะต้องทำให้สอดคล้องเข้ากับสถานการณ์ นั้นๆ เพื่อให้เป็นไปในทางที่จะช่วยสนับสนุนให้งานบรรลุเป้าหมาย ความเป็นผู้นำเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับความสำเร็จ

ในงานด้านต่าง ๆ ขององค์การ ผู้นำที่ไม่มีความสามารถย่อมจะเป็นผู้ทำลายขวัญของบุคลากรในองค์การ และเป็นผลทำให้งานด้านต่าง ๆ ขาดประสิทธิภาพ แต่ในทางตรงกันข้ามผู้นำที่มีความสามารถจะมีผลทำให้เปลี่ยนลักษณะของบุคลากรในองค์การให้กลับกลายเป็นบุคคลที่มีความขยันขันแข็ง และช่วยให้องค์การประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. การทบทวนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (Regular Review) การทบทวนการบริหารงานในที่อย่างสม่ำเสมอ จะสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของทีมงาน ช่วยให้ทีมงานได้รับประสบการณ์เพิ่มขึ้น ฉะนั้นการทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานของหน่วยงานหรือองค์การ เพราะองค์การที่จัดตั้งขึ้นมาตั้งแต่ก็ต้องมีการนำเอาทรัพยากรมาลงทุนทำกิจกรรม การตรวจสอบทบทวนผลการดำเนินงานจึงเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้บริหารองค์การรู้ความเป็นไปว่าดีหรือเลวอย่างไร คุ่มค่าเพียงใดหรือไม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การหรือหน่วยงาน 2 ประการ คือ ผู้ทำงานทราบถึงผลงานที่ตนรับผิดชอบและในแง่ของตัวองค์การก็จะได้ข้อมูลที่จะช่วยให้สามารถรู้ได้ว่า งานที่ทำทั่วไปแล้วนั้นทำได้ดีเพียงใด ซึ่งการรู้ดังกล่าวนี้เอง จะทำให้การควบคุมสั่งการต่างๆ สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. การพัฒนาตนเอง (Individual Development) การให้สมาชิกในที่มามีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้นั้น จะต้องเริ่มที่การพัฒนาบุคลากรหรือพัฒนาสมาชิกภาพของบุคคลในที่มงาน โดยการฝึกอบรม การให้การศึกษา การพัฒนาเป็นกลุ่มเพราะถือว่า บุคคลแต่ละคนมีส่วนช่วยให้องค์การดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม (Sound Inter Group Relation) กลุ่มงานใดมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันในลักษณะสนิทสนมหรือแน่นแฟ้น พฤติกรรมของกลุ่มหรือทีมจะเป็นไปในทางที่ดีสมาชิกของทีมต่างก็จะเข้าไปเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และทุกคนก็จะทุ่มเทความสำคัญเวลาทำงานให้กับกลุ่มหรือทีมงานมากขึ้น

11. การสื่อสารที่ดี (Good Communications) พื้นฐานที่สำคัญของการบริหารงานนั้น ขึ้นอยู่กับการสื่อสารที่ดีอันจะมีผลให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือ และการประสานงานที่ดีด้วยแผนงานต่างๆ จะได้รับการปฏิบัติมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติการสื่อสาร จึงเป็นวิธีการเดียวที่สามารถกระตุ้นให้เขาปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

เดวิส (Davis. 1989: 446) กล่าวว่า องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม มี 6 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านสมาชิก
2. องค์ประกอบด้านผู้นำกลุ่ม
3. องค์ประกอบด้านการจัดการ
4. มีวิธีการทำงานของกลุ่มอย่างมีระบบที่สมาชิกเข้าใจดี
5. มีรูปแบบและการประสานงานอย่างดีเกิดการยึดเหนี่ยวกันในทีม

6. มีการแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมอยู่เสมอ และการจัดการเงื่อนไขในการเสริมพลังทีมให้ดี

วราภรณ์ ตระกูลสฤษฎี (2549: 141 – 142) ได้ให้ความหมายของการทำงานเป็นทีมไว้ว่า เป็นเรื่องของการทำงานร่วมกันของกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การสร้างทีมงานให้เกิดประโยชน์ในการทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง ควรต้องมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของการทำงานเป็นทีม ดังนี้

1. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล คือการที่สมาชิกตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป มีความเกี่ยวข้องกัน ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม แต่ละคนควรตระหนักในความสำคัญของตนและกัน แสดงออกโดยการยอมรับ การให้เกียรติกัน ปรึกษาหารือ ให้โอกาสในการทำงานไม่ถูกดูแคลน สำหรับกลุ่มขนาดใหญ่มักมีปฏิสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายมากกว่าติดต่อกันตัวต่อตัว

2. มีจุดหมายและเป้าหมายร่วมกัน การที่สมาชิกของกลุ่มมีความรู้ และเข้าใจ วัตถุประสงค์ของการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หากจุดประสงค์ของสมาชิกกลุ่มสอดคล้องกับองค์การ มักจะนำมา ซึ่งความสำเร็จของการทำงานได้ง่าย

3. การมีโครงสร้างของทีม หมายถึง มีกฎ มีระเบียบ แบบแผนเฉพาะกลุ่มสมาชิก กลุ่มจะต้องปฏิบัติตามกฎหรือมติของกลุ่ม ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มแบบทางการ (Formal Group) หรือกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ (Informal Group) ก็ได้ สมาชิกทุกคนของกลุ่มต้องยอมรับและปฏิบัติตามเป็นอย่างดี สมาชิกกลุ่มย่อยอาจจะมีกฎเกณฑ์แบบไม่เป็นทางการ มีความสนิทสนมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสมาชิกด้วยกัน

4. สมาชิกมีบทบาทและมีความรู้สึกร่วมกัน การรักษารอบบาทที่มั่นคงในแต่ละทีม จะมีความแตกต่างกันตามลักษณะของกลุ่ม รวมทั้งความรู้ความสามารถของสมาชิก โดยมีการจัดแบ่งบทบาทและหน้าที่ ความรับผิดชอบ กระจายงานกันตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของสมาชิก

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 9 – 12) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของทีมงานที่ดีว่า ต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ความไวเนื้อเชื้อใจกันของสมาชิก
2. ความเข้าใจกันและความเห็นใจกันของสมาชิก
3. สมาชิกมีความเห็นร่วมกัน
4. สมาชิกมีความเต็มใจในความร่วมมือกัน
5. ให้โอกาสกับสมาชิกทุกคน
6. สมาชิกมีการยอมรับซึ่งกันและกัน
7. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ร่วมกัน

สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู (2546: 161 – 162) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การทำงานเป็นทีมเป็นการร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. มีวัตถุประสงค์ชัดเจนและมีเป้าหมายร่วมกัน สอดคล้องกัน
2. สมาชิกเปิดใจและร่วมมือกันแก้ปัญหา
3. มีการสนับสนุนและมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
4. สมาชิกร่วมมือกันและใช้ความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์
5. ใช้กระบวนการทำงานและตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม
6. ใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม
7. มีการทบทวนผลงานและวิธีการทำงาน
8. มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
9. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับหน่วย

จากความคิดเห็นของนักวิชาการที่กล่าวมา สรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านการทำงานเป็นทีม หมายถึง การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การกำหนดขอบเขตการทำงานที่ชัดเจน การทำความเข้าใจเป้าหมายและขอบเขตการทำงานของสมาชิก การกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันของสมาชิก การยอมรับจากบุคลากรเกี่ยวกับขอบเขตและเป้าหมายในการทำงาน การวางระบบ หรือระเบียบในการทำงานที่สมาชิกเข้าใจได้ดีมีแรงยึดเหนี่ยวกันในกลุ่ม การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการสร้างมาตรฐานการทำงานกลุ่ม การสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดีของสมาชิก การร่วมคิด ร่วมทำร่วมแก้ปัญหาของสมาชิก การประเมินผลงาน และการแสดงวิธีการทำงานที่เหมาะสม

4.2.4 ขั้นตอนของการทำงานเป็นทีม

อำนาจ วัดจินดา (2555: ออนไลน์) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนในการสร้างทีมงาน จากแนวคิดของ บรูค ทักแมน (Bruce Tuckman) ซึ่งได้นำเสนอไว้ 5 ขั้นตอน ในปี ค.ศ. 1965 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. Forming คือ การก่อร่างสร้างทีมหรือการรวมตัวกันของสมาชิกทีม โดยถ้าเปรียบในองค์กรก็คือการเริ่มต้นสร้างองค์กรใหม่ หรือหน่วยงานใหม่ซึ่งต้องมีการรวมสมาชิกตามโครงสร้างองค์กรที่กำหนดขึ้น ดังนั้น กลยุทธ์ที่สำคัญของขั้นตอนนี้คือการคัดเลือกสมาชิกที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับลักษณะงาน ซึ่งในปัจจุบันอาจเป็นความสามารถ (Competency) เช่น มีจิตสำนึกในการบริการ มีความสามารถในการสื่อสาร หรือมีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง เช่น การศึกษาประสบการณ์ ที่สามารถทำงานในตำแหน่งนั้นๆ

2. Storming คือ การระดมความคิดเพื่อทำให้ทีมดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อมีการรวมตัวกันของสมาชิกซึ่งย่อมมีการเริ่มปฏิสัมพันธ์กัน อาจถือเป็นจุดเริ่มของการทำงานเป็นทีม กล่าวคือ ต้องมีการพูดคุยกันเพื่อกำหนดทิศทาง เป้าหมายและบทบาทของสมาชิก ดังนั้น จุดนี้เอง จึงต้องมีการแสดงความคิดเห็น หรือจุดยืนของแต่ละคน ซึ่งแตกต่างกันหรือมีการแสวงหาประโยชน์ของตน และพวกพ้อง ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความขัดแย้งไม่เข้าใจกันหรือมีการแบ่งฝ่ายกัน ดังนั้น กลยุทธ์ที่นำมาใช้คงต้องมีผู้นำทีมที่เป็นผู้ประสานประโยชน์ มีความเป็นธรรมแต่ที่สำคัญคือ สมาชิกต้องเข้าใจจิตวิทยาความแตกต่างของมนุษย์ที่กล่าวว่า มนุษย์ย่อมมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของ

ความแตกต่าง ซึ่งไม่แตกต่างจะทำให้ปัญหาลดน้อยลง

3. Norming คือ การกำหนดทิศทางเป้าหมาย บรรทัดฐานของทีม กล่าวคือ เมื่อมีการระดมความคิดที่แตกต่างและไม่แตกต่างแล้วจะนำไปสู่ข้อตกลงร่วมกัน เช่น กฎกติกา ระเบียบวิธีปฏิบัติ ที่ทำให้การอยู่ร่วมกันราบรื่น ซึ่งในยุคใหม่นี้อาจมีการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) กลยุทธ์ (Strategy) และแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ร่วมกัน เป็นต้น โดยกลยุทธ์ ในขั้นตอนนี้คือ วิธีการกำหนดข้อตกลง หรือแผนงานใดๆ คงต้องใช้การมีส่วนร่วม (Participative) ของสมาชิกทั้งทางตรงและหรือทางอ้อม เพื่อให้เกิดการยอมรับและเกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของพันธสัญญาต่างๆ นั้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือ และปฏิบัติตามสิ่งที่กำหนดร่วมกัน

4. Performing คือ การปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เมื่อมีการตกลงร่วมกันแล้วคงต้องมีการเริ่มปฏิบัติงาน เช่น ใครได้รับมอบหมายให้มีบทบาทหน้าที่ใดก็ทำตามอย่างเต็มความสามารถ เพื่อบรรลุเป้าหมายของตนเอง ซึ่งจะส่งผลถึงเป้าหมายใหญ่ในภาพรวมของทีมหรือองค์กร โดยกลยุทธ์ในขั้นตอนนี้ คือ การใช้การสื่อสาร (Communication) ระหว่างกัน ทั้งภายในทีมและนอกทีม การใช้เทคนิคการจูงใจ (Motivation) เพื่อให้ลูกน้องทำงานอย่างทุ่มเท หรือการสอนแนะ (Coaching) เมื่อลูกน้องไม่สามารถทำงานได้ดี ซึ่งกลยุทธ์ต่างๆ ในขั้นตอนนี้ถือเป็นการใช้หลักการบริหาร (Management Principle) มาใช้อย่างกว้างขวาง

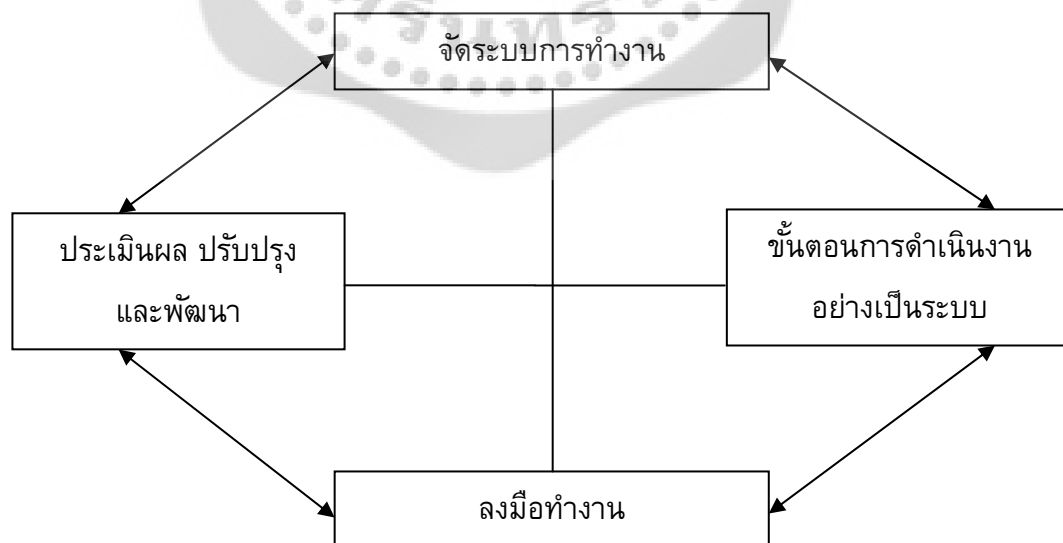
5. Adjourning คือ การแยกย้ายกันเมื่อถึงเวลาหรือทีมบรรลุเป้าหมาย ขั้นตอนนี้ถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการสร้างทีมงาน ซึ่งอาจกล่าวว่า “งานเลี้ยงย่อมมีวันเลิกรา ฉันใดทีมงานย่อมมีวันเลิกรานั้น” เมื่อมีการดำเนินกิจการงานของทีมไประยะหนึ่งและบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้ว ย่อมมีการทบทวนองค์กร หรือหน่วยงานนั้นใหม่ว่า จะมีการพัฒนาไปให้ใหญ่กว่าเดิม เช่น มีการปรับปรุงโครงสร้างใหม่ มีการจัดทีมใหม่ เช่น การโยกย้ายสับเปลี่ยน หรือถ้ามองในแง่ร้ายถ้ามีความล้มเหลวเกิดขึ้นในทีมย่อมต้องมีการผ่าตัดหรือการยุบเลิกไปในที่สุด โดยกลยุทธ์ในขั้นตอนนี้ คือ การประเมินผลงาน หรือประเมินผลการดำเนินการขององค์กร ซึ่งในยุคใหม่เน้นใช้การวัดผลงาน (Measurement) ถ้าผลการดำเนินงานดีก็คงให้มีทีมต่อไป แต่ในทางกลับกันเกิดความเสียหายหรือล้มเหลวคงต้องมีมาตรการตามลำดับจนสุดท้ายต้องปรับเปลี่ยนหรือยกเลิกทีมในที่สุดจากขั้นตอนนี้ การทำงานเป็นทีมดังกล่าว

ประพันธ์ คำสามารถ (2553: 31) สรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีม มีขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน สมาชิกทุกคนต้องเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการทำงานตรงกัน ซึ่งจะทำให้การทำงานร่วมกันไปได้อย่างราบรื่น
2. การวางแผนการทำงาน มีการกำหนดเรื่องระยะเวลาในการทำงาน กำหนดบทบาทและการแบ่งหน้าที่การทำงานของสมาชิก เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
3. การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ สมาชิกปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ ที่กำหนดไว้
4. การติดตามประเมินผล เพื่อจะได้ทราบผลการดำเนินงานว่ามีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขประการใด เมื่อพบข้อบกพร่อง จะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ส่วน วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2549: 15) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดระบบในการทำงาน ได้แก่ การจัดทำสิ่งต่อไปนี้
    - 1.1 กำหนดวัตถุประสงค์และวางเป้าหมาย
    - 1.2 กำหนดหลักเกณฑ์หรือข้อตกลงในการทำงาน
    - 1.3 เตรียมทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง
  2. ขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ ได้แก่ การปฏิบัติดังนี้
    - 2.1 ทำความเข้าใจกับจุดมุ่งหมาย กระบวนการ หรือปัญหาพร้อมกัน
    - 2.2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์งาน
    - 2.3 อธิบายและแสวงหาวิธีการจัดการหรือแก้ไข
    - 2.4 ตัดสินใจร่วมกันในการเลือกวิธีการที่ดีที่สุด
    - 2.5 วางแผนและกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
    - 2.6 กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล
  3. การลงมือทำงาน ได้แก่ การดำเนินการ ดังนี้
    - 3.1 ปฏิบัติตามหน้าที่ บทบาท ที่ตกลงกันไว้
    - 3.2 ติดตาม สอนงาน และประเมินผลทุกระยะ
  4. การประเมินผล ปรับปรุง และพัฒนา เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นผลการดำเนินงาน เพื่อการปรับปรุง เมื่อพบข้อบกพร่อง และพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพให้มากขึ้น
- จากขั้นตอนของการทำงานเป็นทีมดังกล่าว เขียนเป็นแผนภาพประกอบขั้นตอนการทำงานเป็นทีม ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนของการทำงานเป็นทีม

ที่มา: วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2549). *การทำงานเป็นทีม*. หน้า 15.

4.2.5 การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึงลักษณะของทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ได้ดังนี้

ประพันธ์ คำสามารถ (2553: 8) การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียน 8 ด้านสรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมาย
2. ขั้นตอนการทำงานที่ถูกต้องเหมาะสม
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงาน
4. สมาชิกมีส่วนร่วมและมีโอกาสเป็นผู้นำ
5. การติดต่อสื่อสารอย่างเปิดเผย
6. การสนับสนุนและไว้วางใจกัน
7. ความสัมพันธ์ภายในทีมงาน
8. การพัฒนาบุคลากร

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2551: 65 – 66) กล่าวถึงการสร้างทีมงานให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากหัวใจหลักของการทำงานเป็นทีม คือ รู้จักคน และรู้จักกาลเวลา ดังนั้น การสร้างทีมงานให้มีประสิทธิภาพ จึงมีปัจจัยหลักสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงาน การร่วมกันวางแผนการทำงาน การเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เพื่อแนวทางบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ การติดต่อสื่อสารร่วมกันของสมาชิกด้วยการใช้ระบบเปิด (Open System) กับองค์การภายนอก การแบ่งงานให้สมาชิกรับผิดชอบอย่างชัดเจน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันแก้ปัญหาจัดกลุ่มสมาชิกที่มีค่านิยมความเชื่อ อารมณ์ คล้ายกับการทำงานอยู่ด้วยกัน เพื่อเพิ่มพลังในการทำงาน เลือกรรสมาชิกที่มีความสามารถในการทำงาน สร้างแรงจูงใจให้สมาชิกเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ใช้ความขัดแย้งในการสร้างสรรค์

วิเชียร วิทยอุดม (2550: 224 – 225) ได้กล่าวถึงลักษณะของทีมงานที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. ความชัดเจนของเป้าหมาย
2. ทักษะที่เกี่ยวข้อง
3. ความเชื่อถือระหว่างกัน
4. ความผูกพัน
5. การสื่อสารที่ดี
6. ทักษะในการเจรจา
7. ผู้นำที่เหมาะสม
8. การสนับสนุนจากภายในและภายนอก

สมคิด บางโม (2550: 248) ได้ประมวลลักษณะของทีมงานที่มีประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

1. จำนวนสมาชิกในทีมงานไม่มากนัก
2. เป้าหมายของทีมงานชัดเจน
3. สมาชิกทุกคนห่วงใยต่อความสำเร็จของทีมงาน
4. สมาชิกทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่
5. มีผู้นำทีมหรือหัวหน้าทีมที่ดี
6. ผลประโยชน์ของสมาชิกชัดเจน
7. สมาชิกมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
8. การ พัฒนาทีมงาน

นอกจากนี้ ลักษณะการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึง 8 C ดังนี้

(สมชาย เทพแสง. 2549: 45)

1. Consensus ทีมงานเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายชัดเจนตรงกัน
2. Collaboration ทีมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบ
3. Commitment ทีมงานมีความมุ่งมั่นในการทำงาน
4. Clear ทีมงานเข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจน
5. Communication ทีมงานมีการสื่อสารแบบเปิดเผยและจริงใจ และให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
6. Creative ทีมงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อยู่เสมอ
7. Change ทีมงานมีการปรับปรุงวิธีการทำงาน การแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
8. Competency ทีมงานมีการพัฒนาศักยภาพให้มีความเข้มแข็ง

จอห์นสัน และ จอห์นสัน (Johnson; & Johnson. 2000: 13 – 15) กล่าวถึงทีมงานที่มีประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

1. เป้าหมายของสมาชิกกับทีมงานเข้ากันได้
2. มีการสื่อสารแบบ 2 ทาง
3. สมาชิกมีส่วนร่วมและมีโอกาสเป็นผู้นำ
4. มีการกระจายอำนาจให้กับสมาชิก
5. ส่งเสริมการตัดสินใจโดยกลุ่ม
6. ยอมรับความขัดแย้ง
7. สนับสนุนเชื่อใจกัน
8. สมาชิกในทีมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
9. สมาชิกในทีมทุกคนส่งเสริมให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

วูดค็อก (Woodcock. 1989: 75 – 116) ได้สรุปว่าลักษณะการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพมี 11 ด้าน คือ ความสมดุลในบทบาท เป้าหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

การเปิดเผยและเผชิญหน้า การสนับสนุนและการไว้วางใจ ความร่วมมือและขัดแย้ง วิธีปฏิบัติงานชัดเจน ภาวะผู้นำที่เหมาะสม ทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาบุคลากร สัมพันธภาพระหว่างกลุ่มที่ดี และการติดต่อสื่อสารที่ดีมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1. ความสมดุลในบทบาท คือ ในทีมการทำงานจะผสมผสานทักษะความรู้ความสามารถ ที่แตกต่างกันของบุคคล และใช้ความแตกต่างดำเนินบทบาทของแต่ละงานได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป
2. เป้าหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ คือ ทีมการทำงานมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สอดคล้องกัน สมาชิกทุกคนในทีมรับรู้และยอมรับเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น
3. การเปิดเผยและเผชิญหน้า คือ บรรยากาศในการทำงานเป็นทีม เป็นไปอย่างเปิดเผย สมาชิกสามารถที่จะแสดงความรู้สึกรู้สึกความคิดเห็นของตนเองต่อการทำงานได้ มีการสื่อสารโดยตรง หนึ่งหน้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหา สร้างความเข้าใจกัน
4. การสนับสนุนและการไว้วางใจ คือ สมาชิกทุกคนได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความจริงใจต่อกัน สามารถพูดได้อย่างตรงไปตรงมา เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน พร้อมที่จะร่วมมือในการแก้ปัญหา
5. ความร่วมมือและขัดแย้ง คือ สมาชิกในทีมให้ความร่วมมือกันในการทำงาน พร้อมที่จะช่วยเหลือสนับสนุน ช่วยเสริมสร้างทักษะ ความรู้ ความสามารถให้แก่กัน รวมทั้งการสนับสนุน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำงาน มีการใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์เพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหา
6. วิธีการปฏิบัติงานชัดเจน คือ การทำงานของทีมนมีการประชุม ปรึกษาหารือ และหาแนวทางปฏิบัติร่วมกัน การตัดสินใจจะใช้ข้อมูลและความเห็นของสมาชิกทีมทุกคน
7. ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การทำงานในทีม จะต้องมีความสามารถและเหมาะสมในสถานการณ์นั้นๆ โดยสมาชิกทุกคนสามารถที่จะเป็นผู้นำทีมได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้น
8. ทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ คือ การติดตามผลการปฏิบัติงานของทีมนอย่างสม่ำเสมอ ว่ามีปัญหาใดที่จะต้องร่วมกันปรับปรุงแก้ไข
9. การพัฒนาบุคลากร คือ การพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถของสมาชิกทีม ให้โอกาสให้สมาชิกได้ใช้ทักษะ ความรู้ ความสามารถที่มีในการทำงานอย่างเต็มที่
10. สัมพันธภาพระหว่างกลุ่มที่ดี คือ การทำงานที่มีสัมพันธภาพที่ดีมีการร่วมมือให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
11. การติดต่อสื่อสารที่ดี คือ การติดต่อสื่อสารในทีมเป็นไปอย่างถูกต้องชัดเจนเหมาะสม สื่อสารกันทางตรง สมาชิกในทีมมีการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็นที่จำเป็นต่อการทำงาน

โดยสรุป การทำงานเป็นทีมจะเน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการทำงานที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามทักษะความรู้ ความสามารถ ที่แตกต่างกันของบุคคล มีการส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ชัดเจน ต่อเนื่อง สนับสนุนและการไว้วางใจ มีความจริงใจต่อกัน มีการทบทวน กำกับ ติดตามการทำงานอย่างสม่ำเสมอ มีการพัฒนาบุคลากร และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนการปรับปรุงวิธีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.6 งานวิจัยที่สนับสนุนการทำงานเป็นทีมของครู

ชัยภร สีมাত্র (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมของครู และบุคลากรทางการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรมีความสัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

มณฑาทิพย์ ฤทธิมงคล (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า

1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านการเลื่อน ตำแหน่งด้านผู้ร่วมงาน ด้านการนิเทศ และด้านค่าจ้าง
2. ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมากเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย ด้าน การปรับตัวของโรงเรียน ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบูรณาการในการทำงาน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูกับประสิทธิผล ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ประพันธ์ คำสามารถ (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการทำงานเป็น ทีมของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า

1. การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านสมาชิกมีส่วนร่วมและมีโอกาสเป็นผู้นำด้านการสนับสนุนและไว้วางใจกัน และด้านความสัมพันธ์ ภายในทีมงานมีการทำงานเป็นทีมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการติดต่อสื่อสาร

อย่างเปิดเผย และด้านการพัฒนาบุคลากรมีการทำงานเป็นทีมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมาย ด้านขั้นตอนการทำงาน ที่ถูกต้องเหมาะสม และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงานไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามอายุของโรงเรียน พบว่า มีการทำงานเป็นทีมโดยรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านขั้นตอนการทำงาน ที่ถูกต้องเหมาะสม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงาน ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างเปิดเผย ด้านการสนับสนุนและไว้วางใจกัน และด้านการพัฒนาบุคลากร ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการกำหนด วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมาย ด้านสมาชิกมีส่วนร่วมและมีโอกาสเป็นผู้นำ และด้าน ความสัมพันธ์ภายในทีมงานในโรงเรียนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีการทำงานเป็นทีมมากกว่าโรงเรียนที่ มีอายุไม่เกิน 60 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

เรณู เชื้อสะอาด (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมด้านวิชาการของ พนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการทำงาน เป็นทีม ด้านวิชาการของพนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงาน ครูของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวม พนักงานครูส่วนใหญ่ ได้ทำงานเป็นทีมบ่อยครั้ง ในเรื่องการไว้วางใจซึ่งกันและกัน การรับฟังความคิดเห็น การแก้ไขความขัดแย้ง การตระหนักว่าตนเองมีความสำคัญในการตัดสินใจคนหนึ่งในทีมงาน ยอมรับฟังคนที่ตนเองไม่คุ้นเคย และประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อขอความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน

จากการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม สรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีม จะเน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ในการทำงานที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามทักษะความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกันของบุคคล มีการส่งเสริม บรรยากาศในการทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ชัดเจน ต่อเนื่อง สนับสนุนและการไว้วางใจ มีความจริงใจ ต่อกัน มีการทบทวน กำกับ ติดตามการทำงานอย่างสม่ำเสมอ มีการพัฒนาบุคลากร และส่งเสริม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนการปรับปรุงวิธีการทำงานอย่าง มีประสิทธิภาพ

4.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

การศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิด ในหัวข้อต่อไปนี้

4.3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

แนวความคิดเกี่ยวกับความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งได้มีผู้ศึกษา และเสนอแนวความคิดต่าง ๆ ไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดหลักการจัดการศึกษาให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร ในการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วม ของบุคคลอย่างเข้มแข็ง ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญ ของกลุ่มบุคคลในการแก้ปัญหาของการบริหารอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด การแบ่งอำนาจหน้าที่ การมี

ส่วนร่วมเป็นความพยายามที่จะจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนางานด้วยความเต็มใจเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชน และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 5) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

นวลศรี งามทรัพย์ (2552: 8) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กทั้งโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

อภิวัฒน์ อภัยรัตน์ (2553: 16) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การให้ผู้ปกครอง มีส่วนในการดำเนินงานใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพิจารณา ตัดสินใจ ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วย ความรับผิดชอบ เพื่อให้งานมีคุณภาพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ปรกรณ์ ศรีตันทิพย์ (2553: 9) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม คือ การที่ให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องในองค์กรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กำหนดเป้าหมาย และการตัดสินใจในการทำงานและจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีความรู้สึกผูกพันกับองค์กร ส่วนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษานั้น เป็นกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนต่อพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็กในทุกๆ ด้าน อีกทั้งประสานความร่วมมือในการร่วมกันแก้ปัญหาระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นลำดับขั้นตอนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ชนิษฐา เปรมพงษ์ (2550: 24) กล่าวโดยสรุปแนวคิดของการมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนคิดค้นแนวทางได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการแสดงออก ความรู้สึกนึกคิด การศึกษาปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล เป็นผู้กำหนดการตัดสินใจคิดค้นปัญหาและการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ เช่น แสดงความคิดเห็นเสนอแนะ และสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และอาจแสดงออกมาในรูปแบบอื่นๆ ได้ เช่น ร่วมเสียสละเวลา แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ ต่อกิจกรรมหรือปัญหาของกลุ่มที่เกิดขึ้น โดยที่ภาครัฐเข้าไปช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จ และเกิดประสิทธิภาพอย่างดียิ่ง

กุस्ताโว (Gustavo. 1992: 4) สรุปว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนร่วมรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่าง แต่ต่อมากล่าวความหมายของการมีส่วนร่วมนี้ เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการในการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบของแต่ละบุคคลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลง

เดวิด และ นิวสตรอม (David; & Newstrom. 1989: 232) กล่าวถึง ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นเรื่องความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม หรือเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้มีความสำเร็จ ซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่ม หรือเป็นความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกัน ด้วยการไปเกี่ยวข้อง (Involvement) และร่วมรับผิดชอบ (Responsibility)

มอริสัน (Morrison. 1988: 418 – 419) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของผู้ปกครองว่าเป็นกระบวนการที่ดำเนินการของการช่วยเหลือผู้ปกครอง โดยใช้ความสามารถของผู้ปกครองเพื่อประโยชน์ของผู้ปกครองและครอบครัว ต่อเด็ก และต่อโรงเรียน ลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมี 3 ส่วน คือ

1. เน้นการทำงานเป็นการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือช่วยเหลือกิจกรรมทางโรงเรียน เช่น เป็นครูสอนพิเศษ เป็นผู้ช่วยครู เป็นพี่เลี้ยงในการไปทัศนศึกษาเป็นพี่เลี้ยงเด็กในห้องเรียน
2. เน้นกระบวนการหรือวิธีดำเนินการวิธีนี้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีความสำคัญในกระบวนการทางการศึกษา เช่นการวางแผนหลักสูตร การคัดเลือกแบบเรียนเป็นสมาชิกของคณะกรรมการโรงเรียน
3. เน้นการพัฒนาเป็นการช่วยให้ผู้ปกครองมีทักษะซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และเด็ก

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติงาน การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนในการดำเนินงานใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพิจารณาตัดสินใจ ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ เพื่อให้งานมีคุณภาพมากที่สุด และเพื่อประโยชน์ของผู้ปกครอง และครอบครัว ต่อเด็ก และต่อโรงเรียน

4.3.2 รูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

แนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนวความคิดต่างๆ ไว้ดังนี้

ชินชฐา เปรมพงษ์ (2550: 29) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนเป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีบทบาทต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบความเป็นไปภายในโรงเรียน และมีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของเด็กทุกๆ ด้าน อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและรับทราบความเป็นไปเกี่ยวกับนโยบายต่างๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการสานสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2549: 17 – 18) ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญที่สุดในเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน ผู้ปกครองเป็นผู้มีส่วนร่วม ติดตามและประเมินความปลอดภัยร่วมกับโรงเรียน ผู้ปกครองมีบทบาทเกี่ยวกับโรงเรียนและบ้าน ผู้ปกครองควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ถามเด็กเกี่ยวกับความปลอดภัยที่โรงเรียน เช่น อะไรที่เด็กเห็นว่าปลอดภัยมากที่สุด ปลอดภัยน้อยที่สุด และควรปรับปรุงอย่างไร
2. ซักถามวิธีการรายงานปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น ผู้ปกครองรู้สึกสบายใจ ที่จะพูดเรื่องความปลอดภัยกับผู้บริหารสถานศึกษา

3. ตรวจสอบทางเข้าโรงเรียน เช่น ประตูที่เข้าได้จากภายนอก ลดจำนวนลงหรือไม่ มีคนคอยพบแขกหรือไม่ รู้ตลอดเวลาว่าผู้มาเยี่ยมอยู่จุดใด
4. โรงเรียนมีนโยบาย กระบวนการ แผน และการเตรียมพร้อมในกรณีฉุกเฉินหรือไม่
5. โรงเรียนมีทีมงานด้านความปลอดภัย มีข้อแนะนำ และคู่มือการปฏิบัติกรณีฉุกเฉินหรือไม่ มีแผนป้องกัน และแก้ไขอย่างสมดุลหรือไม่ มีการตรวจสอบและประเมินแผน กระบวนการ และการฝึกซ้อมเป็นระยะหรือไม่
6. โรงเรียนใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยเป็นที่ปรึกษาหรือช่วยในการวางแผนรับมือ และเตรียมตัวในเรื่องความปลอดภัยหรือไม่
7. คู่มือการปฏิบัติงานกรณีฉุกเฉิน มีการทดสอบ หรือฝึกซ้อมในสภาพคล้ายสถานการณ์จริงหรือไม่
8. ครู บุคลากร สนับสนุนได้รับการฝึกอบรมในเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียนหรือไม่ ผู้ฝึกอบรมเป็นมืออาชีพหรือไม่
9. โรงเรียนใช้แหล่งทรัพยากรและความช่วยเหลือนอกโรงเรียน ในแผนรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนหรือไม่ และเข้าร่วมการประชุมสัมมนาเรื่องความปลอดภัยกับหน่วยงานอื่นหรือไม่

สรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมมี 2 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมตามกระบวนการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการปฏิบัติตามแผน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมตรวจสอบการปฏิบัติตามงาน การมีส่วนร่วมประเมินติดตามผล การมีส่วนร่วมปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา
2. รูปแบบการมีส่วนร่วมตามระดับของการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเป็นผู้นำการเป็นผู้ร่วมงาน การเป็นที่ปรึกษา การเป็นผู้ให้การสนับสนุน การเป็นกรรมการ การมีส่วนร่วมในบางโอกาส

4.3.3 การบริหารงานของโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

ตามความใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดไว้ใน หมวดที่ 1 บททั่วไป เกี่ยวกับความมุ่งหมาย และหลักการ ไว้ดังนี้

มาตรา 8(2) การบริหารงานของโรงเรียนให้ยึดหลัก ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาตรา 9(6) การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น สำหรับบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลาน ได้กำหนดไว้ใน หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 7) ดังนี้

มาตรา 11 บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดการศึกษาให้บุตรหรือบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแล ให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับตาม มาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน ให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ บุคคลครอบครัวองค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในขณะที่เดียวกัน พระราชบัญญัติการศึกษาฉบับนี้ ยังมีบทบัญญัติไว้ในหมวดที่ 4 แนวทาง การบริหารงาน ของโรงเรียน ในหมวดที่ 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และ หมวดที่ 8 ทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานดังต่อไปนี้ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชน มีการบริหารงานของโรงเรียน อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการรวมทั้งหาวิธีการ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าว มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

มาตรา 58(2) ให้บุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่น ให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

สรุปได้ว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว และชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของ บุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัด การศึกษา ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น

4.3.4 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

แนวความคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วม ซึ่งได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนวความคิดไว้ ดังนี้

โคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen; & Uphoff. 1980: 213 – 214) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะ เป็นผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

นอกจากนี้ โคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen; & Uphoff. 1980: 213 – 214) ได้เสนอลักษณะการมีส่วนร่วมเพิ่มเติม คือ

1. การร่วมประชุมกลุ่มผู้ทำ กิจกรรมในสถานประกอบการนั้นๆ กล่าวคือ ผู้บริหารกิจการได้มีส่วนร่วมในการเข้าประชุมตามวัน และเวลาที่มีการประชุม
2. การร่วมวางแผนในการประกอบธุรกิจ คือ การที่บุคคลซึ่งเป็นผู้บริหารกิจกรรมมีส่วนร่วมเสนอแนวความคิดใหม่ๆ ในการปรับปรุงกิจกรรมในธุรกิจ เช่น การตลาดก็มีการเสนอให้หาตลาดใหม่ ก็คือว่า เป็นการร่วมวางแผน เป็นต้น
3. การร่วมตัดสินใจเลือกแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม คือ การที่ผู้บริหารกิจการมีส่วนในการคัดเลือกกิจกรรมที่จะมีขึ้นในสถานประกอบการนั้นๆ
4. การร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ คือ การที่ผู้บริหารกับการได้มีโอกาสลงมือกระทำการในกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นในสถานประกอบการนั้นๆ
5. การร่วมประเมินผลในกิจกรรมต่างๆ คือ การที่ผู้บริหารกิจการมีโอกาสเป็นผู้ตรวจสอบ และติดตามผลงานของกิจกรรมที่เกิดขึ้น
6. การร่วมได้รับประโยชน์จากการประกอบกิจการ คือ การที่ผู้บริหารกิจการมีโอกาสได้รับเงินเดือน หรือโบนัสเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

เดลเบกและแอนดรู (Delbecq; & Andrew. 1971: 466 – 492) ได้กล่าวถึง รูปแบบของกระบวนการการมีส่วนร่วมในการวางแผน 5 รูปแบบ ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลรายละเอียดของโครงการต่างๆ
2. การวิเคราะห์หรือสรุปปัญหา
3. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
4. ดำเนินการแก้ไขปัญหา

5. ติดตามและประเมินผลความสำเร็จของโครงการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โดยสรุป ขั้นตอนการมีส่วนร่วม คือ

1. การวางแผนเป็นขั้นการศึกษา เก็บรายละเอียดของข้อมูล หาสาเหตุ และวางแผนงาน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างชัดเจน
2. การดำเนินการ หรือขั้นปฏิบัติงาน โดยดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้
3. การประเมินผลงาน สรุปผลงานที่ได้ดำเนินการไว้ วิเคราะห์เหตุผลของการปฏิบัติดังกล่าว

4.3.5 งานวิจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ทิพย์ธรา ประทุมมณี (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านจุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านหลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านขอบข่ายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านเป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านกรอบความคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลางขึ้นไปทุกรายการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาองค์กรรวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเข้าร่วม และปฏิบัติกิจกรรมที่เลือกตามความถนัดและสนใจของตนเอง การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมบูรณาการกับชีวิตจริงให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และรู้สึกสนุกกับการใฝ่รู้ใฝ่เรียน การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการกำหนดให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการมีครูเป็นที่ปรึกษาถือเป็นหน้าที่และงานประจำ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมที่ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่างๆ การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมที่สนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลในลักษณะชมรม ชุมนุม กลุ่มสนใจ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติตลอดจนความเป็นระเบียบ วินัย คุณธรรมและจริยธรรม การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ใช้ในการพัฒนาตนเอง และประกอบอาชีพสุจริต การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพเจตคติ ค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เกี่ยวกับ ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน การมีส่วนร่วมในการศึกษาข้อมูลสารสนเทศ เช่น สภาพความพร้อมของโรงเรียน สภาพของชุมชน ท้องถิ่น สภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเรื่องกตัญญูกตเวที รักสามัคคี รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ประหยัดและมีพลาณามัย สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

วณิชฐา เปรมพงษ์ (2550: 67 – 69) ได้ศึกษาการศึกษาบทบาท การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตร โรงเรียนเครือข่ายภาคนี้ พระพุทธชัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษที่โรงเรียนจัดขึ้น พบว่า ผู้ปกครองเข้าร่วมการปฐมนิเทศมากที่สุด การได้รับความรู้จากการอบรม พบว่า ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับนโยบายการเรียนการสอนของโรงเรียนมากที่สุด การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน พบว่าผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจากทางจดหมาย ด้านการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก พบว่า ผู้ปกครองได้จัดหาหนังสือภาพให้เด็กดูมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการเสริมความรู้ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กเรียนรู้จากโรงเรียนและการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน พบว่า ผู้ปกครองได้ดูแลทำการบ้านมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็ก พบว่า ผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กออกกำลังกายและเล่นมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจและสังคมของเด็ก พบว่า ผู้ปกครองได้ส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็ก พบว่า ผู้ปกครองสนใจในการอ่านและการเขียนของลูกมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนสถานศึกษา พบว่า ผู้ปกครองให้ความร่วมมือสนับสนุน และปฏิบัติตามข้อกำหนดของโรงเรียนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สมบัติ สังวาลย์สวย (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี โรงเรียนธัญรัตน์ จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะการทำงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

พระศราวุธ เร่งกำเนิด (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเปรมฤดี จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผู้ปกครองที่มีมีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมของสถานศึกษา ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ของเด็ก ที่ได้รับจากโรงเรียนและด้านการส่งเสริม พัฒนาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการสนับสนุนสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ที่บ้านแตกต่างกัน

โกลด์ (Gold. 2000: 295) ผลการศึกษาพบว่า การจัดการของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครองนักเรียน ครอบครัวกับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมการอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองกับนักการศึกษาทำให้เกิดทรัพยากรที่มีทั้งคุณค่า ทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน

คัลลาฮาน และคนอื่นๆ (Callahan; et al. 1998: 131 – 141) ได้ศึกษาผลการอบรมพ่อแม่ของนักเรียนที่มีปัญหาในการทำการบ้านชี้ให้เห็นว่า ในครอบครัวที่พ่อแม่ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังนั้น นักเรียนจะทำการบ้านได้สมบูรณ์และมีคุณภาพ

หลุยส์ (Louise. 1998: 4551 – A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของพ่อแม่ และครอบครัวในการเข้ามามีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรม พบว่า พ่อแม่และผู้ปกครองต้องการเข้าไปเป็นหุ้นส่วนในการช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกันระหว่างครอบครัวกับกิจกรรมที่จัดไว้ พ่อแม่มีความคาดหวังที่จะร่วมให้คำแนะนำแก่บุตร ให้เงินช่วยเหลือและตัดสินใจในการร่วมออกแบบ โครงการและบริการสำหรับบุตรหลานและครอบครัว และเขาพบว่า สิ่งที่พ่อแม่สามารถช่วยได้มากที่สุด คือ การให้ความรู้เฉพาะทาง/ทักษะและความรู้สึกที่รับจากกิจกรรม การประเมินผลและการบริการโดยตรง สำหรับบุตร และสรุปได้ว่า พ่อแม่ควรมีความรู้ในการให้ความช่วยเหลือด้านข่าวสาร

ฟินน์ (Finn. 1998: 20 – 24) ศึกษาเกี่ยวกับผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า ข้อตกลงของผู้ปกครองมี 4 ประการ คือ 1) การจัดระเบียบการตรวจสอบการบริหารเวลาของนักเรียน 2) การช่วยนักเรียนทำการบ้าน 3) การแนะนำในโรงเรียน 4) การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมเสริมการอ่าน ผู้ปกครองควรเอาใจใส่นักเรียนในการส่งเสริมกิจกรรมในโรงเรียนอย่างจริงจัง

โลเปซ และ อิลมา (Lopez; & Irma. 1998: 1877 – A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระบบสองภาษา จากการศึกษาพบว่า พ่อแม่สนับสนุนให้บุตรเรียนสองภาษาและหลายวัฒนธรรมทั้งที่บ้าน โรงเรียน และชุมชนเพื่อเป็นการสืบทอดสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมประเพณี และสิ่งที่ไม่ได้เป็นวัฒนธรรมประเพณี พ่อแม่ทุกคนมีความต้องการทางการศึกษาสูงมาก ต้องการให้บุตรจบการศึกษา และสามารถประกอบอาชีพได้สำหรับภาษาอังกฤษนั้นเป็นภาษาแม่ซึ่งเด็กสามารถพูดได้ตั้งแต่กำเนิด ดังนั้นภาษาที่สองจึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถอ่าน เขียนและใช้เป็นภาษาที่สองได้รองจากภาษาอังกฤษ

โดยสรุปการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ทั้งการแสดงความคิดเห็น และให้คำปรึกษาในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ร่วมกันตัดสินใจในการจัดกิจกรรม ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเสียสละเวลา แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ จัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการพัฒนาโรงเรียนให้เกิดความก้าวหน้า ตลอดจนร่วมประชุมและสร้างเครือข่ายของผู้ปกครอง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

นัทธพงศ์ นันทสำเร้ง (2553: บทคัดย่อ) โครงการวิจัยโครงการนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการปรับปรุงสภาพความปลอดภัยและสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยของโรงเรียนบ้านค้อกุดลาดและโรงเรียนบ้านผาแก้ว ตำบลกุดลาด อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยกระบวนการวิจัย เริ่มจากการวัดจิตสำนึกด้านความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษาเป็นข้อมูลเบื้องต้น จากนั้นจึงทำการออกแบบวิธีการค้นหา และประเมินความเสี่ยงร่วมกับคณะครูอาจารย์ของโรงเรียนในกรณีศึกษา ซึ่งเป็นนักวิจัยร่วมในพื้นที่ โดยในที่นี้ใช้วิธีการค้นหาอันตรายแบบ What-If-Analysis และประเมินความเสี่ยงด้วยวิธี Risk Assessment ผลจากการค้นหาอันตราย พบว่า มีจุดอันตรายทั้งหมด 255 จุด และหลังจากการนำไปประเมินความเสี่ยง พบว่า มีความเสี่ยงในระดับสูงร้อยละ 14 จากความเสี่ยงที่ค้นหาและประเมินได้ทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยได้บูรณาการกิจกรรมนักศึกษาและกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการจัดค่ายอาสาพัฒนาเพื่อทำการซ่อมแซมและปรับปรุงสภาพที่ไม่ปลอดภัยของโรงเรียน และจัดกิจกรรมวันเด็กปลอดภัยขึ้น ผลจากการดำเนินมาตรการดังกล่าว ทำให้จิตสำนึกด้านความปลอดภัยของนักเรียนดีขึ้น โดยค่าเฉลี่ยของจิตสำนึกด้านความปลอดภัยในเชิงกายภาพมีค่าเพิ่มขึ้นจาก 3.35 เป็น 4.48 ทศนคติด้านความปลอดภัยในเชิงความรู้มีค่าเพิ่มขึ้นจาก 3.73 เป็น 4.54 ทศนคติด้านความปลอดภัยในเชิงบุคคลมีค่าเพิ่มขึ้นจาก 3.76 เป็น 4.61 และทศนคติด้านความปลอดภัยเชิงพฤติกรรมมีค่าเพิ่มขึ้นจาก 3.13 เป็น 3.77 โดยภาพรวมแล้ว ค่าเฉลี่ยของจิตสำนึกด้านความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษามีค่าเพิ่มขึ้นจาก 3.48 เป็น 4.34 ซึ่งรูปแบบในการค้นหาและประเมินความเสี่ยง ตลอดจนกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยต่างๆ สามารถนำไปเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนในพื้นที่อื่นได้

เสงี่ยมจิต แจ่มจำปา (2552: บทคัดย่อ) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนสาบาลศึกษา บางบัวทอง โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านวิชาการปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการพัฒนางานด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ด้านบุคลากรปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านกิจการนักเรียน พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนจัดให้มีการประกันอุบัติเหตุให้นักเรียนทุกคน ด้านอาคารสถานที่ ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดครูและเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยภายในโรงเรียน

สมจินตนา คำพินิจ จริยาวัตร คมพยัคฆ์ วนิดา ดุรงค์ฤทธิชัย (2550: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุในโรงเรียนร้อยละ 75.5 โดยเฉลี่ยเกิดอุบัติเหตุเดือนละ 3 ครั้งต่อคน ส่วนใหญ่เกิดจากสะดุดล้มหรือถูกชนล้มขณะวิ่งเล่นในโรงเรียน ซึ่งพบมากในชั้นประถมศึกษาตอนต้น อายุ 6 – 9 ปี เป็นช่วงพักกลางวันในบริเวณใต้ถุนตึกเรียน สนามกีฬา และบันไดทางขึ้นตึกเรียน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาและความพิการของนักเรียน รูปแบบการป้องกันอุบัติเหตุประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ การสร้างสัมพันธภาพที่ประทับใจจากเด็กสู่ครู การร่วมดูแล ใส่ใจ ความปลอดภัยของนักเรียนและ

การร่วมกันดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุที่ชัดเจนและต่อเนื่อง และเมื่อนำรูปแบบการป้องกันอุบัติเหตุไปใช้ พบว่า มีผลช่วยเพิ่มพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุและลดการบาดเจ็บของนักเรียน ครูนำความรู้การป้องกันอุบัติเหตุสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านสื่อต่างๆ มากขึ้น มีการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนภายใต้มาตรฐานโรงเรียนสร้างเสริมความปลอดภัย ครูพยาบาลให้การดูแลสุขภาพเชิงรุกที่มีการนำข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุของเด็กมาใช้เพื่อสร้างพฤติกรรมป้องกันให้แก่เด็ก มีการพัฒนาสื่อการสอนทางการพยาบาล และมีส่วนร่วมในการบริหารความปลอดภัยภายในโรงเรียนที่สำคัญ พบว่า นักเรียนและผู้ปกครองมีพฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุสูงขึ้น และนักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาครั้งนี้เสนอแนะว่า ให้นำรูปแบบการป้องกันอุบัติเหตุไปพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้การดำเนินการตามมาตรฐานของโรงเรียนสร้างเสริมความปลอดภัยและการนำไปใช้ต้องปรับให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนนั้นๆ

เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน (2549: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยให้แก่นักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยในระดับที่เห็นด้วยอย่างมากในทุกด้าน
2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน หรือผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยในเรื่องนโยบาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. ครูที่มีผู้บริหารซึ่งเคยผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยกับผู้บริหารที่ไม่เคยผ่านการอบรมมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยในเรื่องการจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ งบประมาณ สถานที่และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
4. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน ซึ่งมีขนาดต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยในเรื่องนโยบาย งบประมาณ สถานที่และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ศรัณยา บุญประกอบ (2549: บทคัดย่อ) ผลการวิจัย พบว่า

1. การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวม และรายด้านทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2. ครูและผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน และความรู้เกี่ยวกับการจัดความปลอดภัยของครูและผู้ปกครอง อยู่ในระดับมีความรู้ ความเข้าใจ อธิบายได้อย่างดี
3. การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
4. การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลโดยรวม ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ ด้านบริการความปลอดภัย และด้านสวัสดิศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วน ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อโรงเรียนของครูและผู้ปกครองกับการจัดบริการ ความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .711, .466$ ตามลำดับ) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการจัดความปลอดภัยของครูและผู้ปกครองกับการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .345, .462$ ตามลำดับ) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยงยุทธ นกใหญ่ (2548: 88) ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม โดยการผสมผสานกิจกรรมคุณภาพ 5 ส และความปลอดภัย จนได้หลักสูตรฝึกอบรมใหม่โดยชื่อ “หลักสูตรฝึกอบรมผสมผสานกิจกรรมคุณภาพ 5 ส และความปลอดภัย” โดยมีเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรต้องควรให้ครอบคลุมถึงประโยชน์ต่างๆ ที่จะได้รับในการดำเนินกิจกรรมคุณภาพ 5 ส และความปลอดภัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาจัดทำเนื้อหาหลักสูตร โดยการกำหนดหัวข้อเรื่องใหม่ 4 เรื่อง คือ

1. การบริหารคุณภาพ
2. สถานที่และสิ่งแวดล้อมการทำงาน
3. การมอบหมายงาน
4. การปฏิบัติ งานและการประเมินผลงาน ซึ่งการกำหนดหัวข้อหรือลำดับเรื่องเพื่อใช้

อบรมนั้นได้พิจารณาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผสมผสานกิจกรรมคุณภาพ 5 ส และความปลอดภัย โดยได้กำหนดเป็นขั้นตอนหลักไว้ 3 ขั้นตอน คือ

- 4.1 การกำหนดความจำเป็นและรูปแบบของคู่มือการฝึกอบรม
- 4.2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผสมผสานกิจกรรมคุณภาพ 5 ส และความปลอดภัย
- 4.3 ขั้นตอนการดำเนินการทดลองและประเมินประสิทธิภาพหลักสูตร

วัฒนาชัย กิจปานนท์ (2548: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการดำเนินงานประกันภัยของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ในภาพรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอุบัติเหตุ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านอุบัติเหตุ ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านอุบัติเหตุ แต่ด้านอุบัติเหตุอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีผลต่อการดำเนินงานประกันความปลอดภัยในภาพรวม มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านอุบัติเหตุ และด้านอุบัติเหตุอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการดำเนินงานประกันความปลอดภัยของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

3. ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัยของนักเรียนระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน มีการปฏิบัติงานในภาพรวม และในด้านอุบัติเหตุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติมากกว่านักเรียน และในด้านอุบัติเหตุ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติมากกว่าครูผู้สอนและนักเรียน

4. ผลการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานประกันความปลอดภัยของนักเรียนระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและนักเรียนมีปัญหาในภาพรวม และทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในด้านอุบัติเหตุ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในด้านอุบัติเหตุ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหามากกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

5. ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนให้ความสำคัญในด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุเป็นอันดับหนึ่ง เน้นความปลอดภัยในการเดินทาง และการใช้ยานพาหนะ รองลงมาเป็นการดูแลปรับปรุงรักษาบริเวณโรงเรียนให้สะอาด มีระเบียบเรียบร้อย และปลอดภัย ในขณะที่ข้อเสนอแนะจากนักเรียนเน้นความปลอดภัยในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องเล่นที่สามารถทำให้เกิดอุบัติเหตุได้

เฟด็จ เปล่งปลั่ง (2547: บทคัดย่อ) โดยผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนมีความรู้ด้านความปลอดภัยสูงขึ้นหลังจาก ได้รับกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีเจตคติต่อความปลอดภัยสูงขึ้นหลังจากได้รับกิจกรรมการพัฒนามาตรการความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. จำนวนพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน มีแนวโน้มลดลง หลังจากสิ้นสุดกิจกรรมพัฒนามาตรการความปลอดภัย
4. จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน มีแนวโน้มลดลงหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมพัฒนามาตรการความปลอดภัย

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ไฟส์ มอริสัน และ เวินทรอบ (Fise, Morrison; & Weintraub. 2000) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความปลอดภัยในการเล่น พบว่า เด็กเป็นจำนวนมากได้รับบาดเจ็บและถึงแก่ความตายที่สนามเด็กเล่น ในแต่ละปีเด็กประมาณ 170,100 คน บาดเจ็บสาหัสในการเล่นเครื่องเล่นสนามเด็กเล่น โดยเฉลี่ยจะมีเด็กตาย 17 คน ซึ่งจะป้องกันอุบัติเหตุเหล่านี้ได้ด้วย การออกแบบเครื่องเล่นสนามเด็กเล่นให้ปลอดภัย การปรับปรุงสนามเด็กเล่นให้ปลอดภัยปฏิบัติได้ดังนี้ รัฐและการปกครองส่วนท้องถิ่นควรยอมรับกฎเกณฑ์ของเครื่องเล่นสนามเด็ก และกฎเกณฑ์การใช้พื้นที่ที่จะจัดทำสนามเด็กเล่น พ่อแม่ผู้บริหารโรงเรียน ศูนย์ดูแลเด็ก และสวนสาธารณะของเอกชนควรประเมินผลบริเวณที่สร้างสนามเด็กเล่น และจัดทำสนามเด็กเล่นแต่ละแห่งให้ปลอดภัย

ฮินส์ และปาร์ค (Hinds; & Park. 2000: 1 – 5) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองสำหรับเด็กในประเทศสกอตแลนด์ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกโรงเรียนสำหรับบุตรของตนพบว่า ปัจจัยที่สำคัญคือ อาคารสถานที่ ความปลอดภัย สถานที่เล่น และความมีชื่อเสียงของโรงเรียน นอกจากนี้พบว่า รายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการเลือกโรงเรียนจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคม การจัดบริการความปลอดภัย และการจัดสวัสดิศึกษา ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาตัวแปรดังกล่าวและคาดว่าจะเกิดผลดีต่อการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียน จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปแก้ไข สิ่งที่ยังขาดอยู่ และส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้โรงเรียนมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

เวท (Waite. 1993: 3457 – A) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของอัตราการเกิดอุบัติเหตุในเด็กตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนโดยทำการรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าหมวด และผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 45 คน จาก 4 โรงเรียน ซึ่งอยู่แถบตอนใต้ของแคลิฟอร์เนีย ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาหลักสูตรโดยรวมทั้ง 5 เรื่อง มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน และมีความสัมพันธ์กับอัตราการเกิดอุบัติเหตุในเด็ก ยกเว้นเนื้อหาในหัวข้อที่เกี่ยวกับการประเมินผลด้านความปลอดภัยในสิ่งแวดล้อม พบว่า โรงเรียนที่อยู่ในแถบบริเวณพื้นที่ที่มีสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ต่ออัตราการเกิดอุบัติเหตุในเด็ก

ไฟฟ์ และคนอื่นๆ (บุปผา ทิมสุนทร. 2542: 40, อ้างอิงจาก Fife; et al. 1984: 473 – 478) ศึกษาผู้่วยที่เข้ารับการรักษาที่แผนกอุบัติเหตุ จำนวน 41 แห่ง ในรัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การเกิดอุบัติเหตุจากการจราจร เกิดมากในกลุ่ม 15 – 24 ปี เพศชายเกิดมากกว่าเพศหญิง และอุบัติเหตุจากการจราจรเป็นสาเหตุการตายที่สูงเป็นอันดับที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับอุบัติเหตุอื่นๆ

เอ็มไปรย์ (เยาวดี เกิดสินธุ์. 2541: 43, อ้างอิงจาก Embry. 1981: 3454) ได้ศึกษาการป้องกันการเสียชีวิตของเด็กเนื่องจากอุบัติเหตุการจราจร ถูกรถชนหรืออุบัติเหตุที่เกิดบนเส้นทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยใช้ความรู้เรื่องความปลอดภัย โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกให้ความรู้โดยการได้ดูจากหนังสือ และสอนวิธีใช้ถนน อีกกลุ่มหนึ่งให้ความรู้โดยให้ดูหนังสือประกอบกับได้รับคำสั่งสอนจากพ่อแม่ ผลการศึกษาพบว่า ในกลุ่มที่ให้ความรู้จากหนังสือและสอนวิธีใช้ถนนเพียงอย่างเดียว จะไม่มีความตระหนักในปัญหาความปลอดภัย แต่กลุ่มที่ได้รับความรู้ประกอบคำแนะนำของพ่อแม่ มีการปฏิบัติตนที่ดีและมีจิตสำนึกในความปลอดภัย

แมคเคนซี และ วิลเลียมส์ (McKenzie; & Williams. 1982) ศึกษาเรื่องนักเรียนของท่านเรียนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยหรือไม่ (Are Your Students Learning in a Safe Environment.) พบว่า อุบัติเหตุที่เกิดในโรงเรียน ร้อยละ 43 ทำให้เกิดการพิการและตาย และร้อยละ 57 ทำให้บาดเจ็บเล็กน้อย น้อยๆ

จากการศึกษาผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ พอสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู
การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีผลต่อการจัดการความปลอดภัยให้นักเรียน
ในโรงเรียนเป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน ในครอบครัวชาวเลเซียน ประกอบด้วย 15 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเซนต์ดอมินิก โรงเรียนพระแม่มาลี สาทร โรงเรียนพระแม่มาลี พระโขนง โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ สามพราน โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย โรงเรียนนารีวุฒิ โรงเรียนนารีวิทยา โรงเรียนหัวหินวิทยาลัย โรงเรียนอรุณวิทยา โรงเรียนพระแม่มารีย์ โรงเรียนนิรมล โรงเรียนธิดาแม่พระ โรงเรียนธิดานุเคราะห์ โรงเรียนแสงทองวิทยา โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา ประจำปีการศึกษา 2555 รวมจำนวนทั้งสิ้น 817 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย เป็นครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน ในครอบครัวชาวเลเซียน ประจำปีการศึกษา 2555 รวมจำนวนทั้งสิ้น 255 คน ตามวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane, 1967: 886) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม (Strata) หลังจากนั้นนำไปสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อโรงเรียน	จำนวนครู	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. โรงเรียนเซนต์ดอมินิก	87	27
2. โรงเรียนพระแม่มาลี สาทร	61	19
3. โรงเรียนพระแม่มาลี พระโขนง	65	20
4. โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ สามพราน	34	11
5. โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย	38	12
6. โรงเรียนนารีวุฒิ	28	10
7. โรงเรียนนารีวิทยา	56	17
8. โรงเรียนหัวหินวิทยาลัย	67	21
9. โรงเรียนอรุณวิทยา	43	13
10. โรงเรียนพระแม่มาเรีย	8	6
11. โรงเรียนนิรมล	57	18
12. โรงเรียนธิดาแม่พระ	100	31
13. โรงเรียนธิดานุเคราะห์	55	17
14. โรงเรียนแสงทองวิทยา	65	20
15. โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา	43	13
รวม	817	255

ที่มา: สำนักเลขาธิการคณะชาติ (2555: 12 – 13)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น จากการศึกษาเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มี 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารแนวความคิดและทฤษฎีต่างๆ ตามที่กำหนดในกรอบและแนวความคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน

2. สร้างข้อคำถามในแต่ละตอน ดังนี้

2.1 การสร้างแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งของครูผู้สอน และประสบการณ์ในการสอน มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

2.2 การสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจาก เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน (2549: 121 – 128) ศรัณยา บุญประกอบ (2549: 105 – 114) วัฒนาชัย กิจปานนท์ (2548: 104 – 108) ชัด แก้วมณี (2545: 152 – 165)

2.3 การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัย ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจาก กุลนรี ถนอมสุข (2551: 129 – 131) อุดม พินธุรักษ์ (2553: 139 – 145) เพ็ญพร ทองคำสุก (2553: 126 – 134) ไพท แถบเงิน (2552: 115 – 119) สำหรับการทำงาน เป็นทีมของครู เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจาก ประพันธ์ คำสามารถ (2555: 119 – 122) กิตติศักดิ์ กอร้อย (2550: 112 – 119) วิเชียร วิทยอุดม (2553: 128 – 132) และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจาก พระศราวุธ เร่งกำเนิด (2552: 96 – 10) สันทยา จันผง (2553: 146 – 150) สุไฮลา ขวัญคามิน (2554: 120 – 125) และ นิตยา กอบนิลพรรณ (2548: 186 – 192)

โดยแบบสอบถาม ทั้งเรื่องการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนและปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามเสนอต่อประธานกรรมการ กรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์

4. นำแบบสอบถามที่ประธานกรรมการ กรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และการบริหารการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence) พิจารณาข้อที่มีค่า $IOC \geq .50$ พบว่า คำถามในแต่ละข้อของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีค่า $IOC = .76 - 1.00$

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับนำกลับไปปรับปรุงแก้ไข จนมีความสมบูรณ์ และมีความเหมาะสมนำไปทดลองใช้ (Try - out) กับครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเชียงใหม่ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. นำผลมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ขออนุญาตและแนะนำตัว จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สังกัดอธิการโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

2. นำหนังสือแนะนำตัวและแบบสอบถาม พร้อมหนังสืออนุญาตจากอธิการโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเชียงใหม่ โดยให้เวลากลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม 1 สัปดาห์ ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่ส่งแบบสอบถามคืนตามกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตัวเอง โดยประสานงานขอความอนุเคราะห์จากทางคณะชาวเลเชียงใหม่ และนำแบบสอบถามคืนภายใน 1 - 3 สัปดาห์

3. เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้ว นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากแบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 255 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 250 ชุด เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 98

4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม

1.2 การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ได้กำหนดค่าคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 2 การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2.1 การแปลผลคะแนนปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์คะแนนดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538: 9)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู / การทำงานเป็นที่มของครู/การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู / การทำงานเป็นที่มของครู/การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3 .49 หมายถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู / การทำงานเป็นที่มของครู/การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู / การทำงานเป็นที่มของครู/การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู / การทำงานเป็นทีมของครู/การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Multiple Correlation Coefficient) ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) การแปลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียม โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544: 316)

สูงกว่า .90	มีความสัมพันธ์ในระดับ สูงมาก
.71 – .90	มีความสัมพันธ์ในระดับ สูง
.30 – .70	มีความสัมพันธ์ในระดับ ปานกลาง
ต่ำกว่า .30	มีความสัมพันธ์ในระดับ ต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาค่าคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

1.2 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item - Objective Congruence)

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียม ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครูและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเอเชีย สติติที่ใช้ ได้แก่ สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธี Stepwise

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ประกอบด้วย 15 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเซนต์ดอมินิก โรงเรียนพระแม่มาลี สาทร โรงเรียนพระแม่ มาลี พระโขนง โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ สามพราน โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย โรงเรียนนารีวุฒิ โรงเรียนนารีวิทยา โรงเรียนหัวหินวิทยาลัย โรงเรียนอรุณวิทยา โรงเรียนพระแม่มาลี โรงเรียนนิรมล โรงเรียนธิดาแม่พระ โรงเรียนธิดานุเคราะห์ โรงเรียนแสงทองวิทยา โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา ประจำปีการศึกษา 2555 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์คำนวณค่าสถิติ โดยมีการดำเนินงานดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

n	แทน	จำนวนครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Coefficient)
a	แทน	ค่าคงที่ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	แทนกำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์
p	แทน	แทนค่าความน่าจะเป็น (Probability) ของค่าสถิติที่ใช้ทดลอง
Beta	แทน	ค่าคะแนนมาตรฐาน
b	แทน	แทนค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
SE_b	แทน	แทนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
**	แทน	แทนระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

X_1	แทน	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู
X_2	แทน	การทำงานเป็นทีมของครู
X_3	แทน	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
Y	แทน	การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน
 ในครอบครัวชาวเลเซียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน
 ในครอบครัวชาวเลเซียน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
 โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน
 ในครอบครัวชาวเลเซียน ประจำปีการศึกษา 2555 รายละเอียดปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ จำแนกตามเพศ (n = 250)

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	53	21.2
หญิง	197	78.8
รวม	250	100

จากตาราง 8 ลักษณะเพศของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน
 197 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 21

ตาราง 9 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ จำแนกตามอายุ (n = 250)

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21 – 30 ปี	54	21.6
มากกว่า 31 – 40 ปี	75	30.0
มากกว่า 41 – 50 ปี	64	25.6
มากกว่า 51 ปีขึ้นไป	57	22.8
รวม	250	100

จากตาราง 9 ลักษณะอายุของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุ มากกว่า 31 – 40 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาคือระดับอายุมากกว่า 41 – 50 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 ระดับอายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับอายุที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดคือ ระดับอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็น ร้อยละ 21.6

ตาราง 10 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด (n = 250)

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	3.6
ปริญญาตรี	201	80.4
สูงกว่าปริญญาตรี	40	16.0
รวม	250	100

จากตาราง 10 ลักษณะระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับ การศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 201 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.4 รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.0 และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.6

ตาราง 11 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ จำแนกตาม ตำแหน่งของครูผู้สอน (n = 250)

ตำแหน่งของครูผู้สอน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประจำ	219	87.6
อัตราจ้าง	31	12.4
รวม	250	100

จากตาราง 11 ลักษณะตำแหน่งของครูผู้สอนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีตำแหน่งประจำ จำนวน 219 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.6 และรองลงมาคือ ตำแหน่งอัตราจ้าง จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.4

ตาราง 12 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลได้ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน (n = 250)

ประสบการณ์ในการสอน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-5 ปี	52	20.8
มากกว่า 5 ปี- 10 ปี	41	16.4
มากกว่า 10 ปี- 20 ปี	85	34.0
มากกว่า 20 ปี	72	28.8
รวม	250	100

จากตาราง 12 ลักษณะจำแนกตามประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 – 20 ปี จำนวน 85 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.8 มีประสบการณ์ในการสอน 1 – 5 ปี จำนวน 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.8 และมีประสบการณ์ในการสอนน้อยที่สุด คือ มากกว่า 5 – 10 ปี จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.4

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน
ในครอบครัวชาวเลเซียน รายละเอียดปรากฏดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงมาตรฐาน ระดับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา
โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน			
การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	4.18	0.56	มาก
การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน	4.20	0.56	มาก
การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา	3.95	0.68	มาก
การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ	4.41	0.53	มาก
รวม	4.18	0.52	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน มีการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.52) และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โดยด้านการจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.53) ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.56) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.56) ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.68)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยรวม
และรายข้อ

การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. โรงเรียนจัดระบบการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน	4.26	.69	มาก
2. โรงเรียนจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลที่มีความรู้และ ความพร้อมใน การดูแลนักเรียนที่เจ็บป่วย	4.13	.79	มาก
3. โรงเรียนจัดทำข้อมูลนักเรียน และศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล	4.23	.73	มาก
4. โรงเรียนตรวจสอบเครื่องมือ เครื่องใช้อุปกรณ์การเกษตร ได้แก่ จอบ เสียม ฯ ให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดีและปลอดภัย	3.66	.99	มาก
5. โรงเรียนให้ความสำคัญในการดูแลและตรวจสอบสิ่งแวดล้อม สถานที่ ได้แก่ อาคารเรียนให้มีความมั่นคงแข็งแรง	4.38	.73	มาก
6. โรงเรียนได้ติดตั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ดับเพลิงไว้ในที่ที่เหมาะสม พอเพียงและมีทางออกฉุกเฉินเมื่อเกิดอัคคีภัยขึ้น	4.32	.83	มาก
7. โรงเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิด ความปลอดภัย	4.38	.66	มาก
8. โรงเรียนมีที่ตั้งของห้องอาหาร และห้องครัวที่สะอาดถูกสุขอนามัย	4.35	.73	มาก
9. โรงเรียนมีการจัดการจราจรภายในสถานศึกษาและบริเวณโดยรอบ อย่างเป็นระบบ	4.26	.83	มาก
10. โรงเรียนทำป้ายหรือเครื่องหมายเตือนเพื่อ ให้เกิดความปลอดภัย ในสถานศึกษาในที่เห็นได้ชัดเจน	4.00	.85	มาก
11. โรงเรียนมีมาตรการป้องกันโดยติดตั้งกล้อง CCTV ในการเข้า - ออกโรงเรียนของบุคคลภายนอกอย่างเข้มงวด	4.26	.96	มาก
12. โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนให้ทราบถึงโทษและการ ป้องกันของยาเสพติดในโรงเรียน	4.17	.80	มาก
13. โรงเรียนมีครูที่ทำหน้าที่ในการรับเรื่องและคอยให้ความช่วยเหลือ กรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือ	4.23	.87	มาก
14. โรงเรียนกำหนดให้อาคารเรียนมีทางออกฉุกเฉินเมื่อเกิดอุบัติเหตุ	3.91	.92	มาก
รวม	4.18	.57	มาก

จากตาราง 14 การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัว
ซาเลเซียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.57) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ใน
ระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ โรงเรียนให้ความสำคัญในการดูแลและ
ตรวจสอบสิ่งแวดล้อม สถานที่ ได้แก่ อาคารเรียนให้มีความมั่นคงแข็งแรง ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.73)
โรงเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลสถานที่และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.66)
โรงเรียนมีที่ตั้งของห้องอาหาร และห้องครัวที่สะอาดถูกสุขอนามัย ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.73)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน
โดยรวมและรายข้อ

การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. โรงเรียนมีนโยบายสำคัญในการจัดการด้านความปลอดภัยของโรงเรียน	4.24	.81	มาก
2. โรงเรียนมีมาตรการที่ชัดเจนในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน	4.35	.77	มาก
3. โรงเรียนกำชับกวดขันให้ครู อาจารย์ดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน	4.53	.68	มากที่สุด
4. โรงเรียนจัดให้ครูอาจารย์ ทำหน้าที่ครูเวรรับผิดชอบดูแลความปลอดภัยของนักเรียนทุกวัน	4.71	.55	มากที่สุด
5. โรงเรียนทำประกันชีวิตและคุ้มครองสุขภาพ ให้แก่นักเรียนทุกคน	4.68	.57	มากที่สุด
6. โรงเรียนประชาสัมพันธ์รณรงค์เรื่องความปลอดภัยให้แก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.33	.67	มาก
7. โรงเรียนชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบนโยบาย และมาตรการด้านความปลอดภัยของนักเรียน	4.14	.76	มาก
8. โรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียนแก่นักเรียน	4.19	.77	มาก
9. โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนจัดตั้งชมรมและจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน	3.69	.95	มาก
10. โรงเรียนจัดทำแผนการฝึกอบรม ด้านความปลอดภัยและจัดให้มีการฝึกซ้อมหนีไฟเป็นประจำทุกปี	3.64	1.17	มาก
11. โรงเรียนดำเนินการเพื่อประเมินคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานด้านการจัดการด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.04	.86	มาก
12. โรงเรียนตรวจตราไม่ให้นักเรียนนำวัตถุหรือสิ่งของที่เป็นอันตรายเข้ามาในโรงเรียน	4.26	.78	มาก
13. โรงเรียนกำหนดมาตรการคนขับรถโรงเรียนขับด้วยความระมัดระวังและตรวจสอบรถโรงเรียนให้อยู่ในสภาพปลอดภัย	3.99	.92	มาก
14. โรงเรียนมีการรับฟังปัญหาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับรถโรงเรียน	3.97	.91	มาก
รวม	4.20	.56	มาก

จากตาราง 15 การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัว
ซาเลเซียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณารายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ใน
ในระดับมาก ยกเว้น โรงเรียนจัดให้ครูอาจารย์ ทำหน้าที่ครูเวรรับผิดชอบดูแลความปลอดภัยของนักเรียน
ทุกวัน ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.55) โรงเรียนทำประกันชีวิตและคุ้มครองสุขภาพ ให้แก่นักเรียนทุกคน
($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.57) โรงเรียนกำชับกวดขันให้ครู อาจารย์ดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน
($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.68) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ด้านการจัดการเรียน การสอนสวัสดิศึกษา โดยรวมและรายข้อ

การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. โรงเรียนบรรจุเนื้อหาวิชาด้านความปลอดภัยในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.83	.87	มาก
2. โรงเรียนจัดทำคู่มือ สื่อ สิ่งพิมพ์ ให้ความรู้ เรื่องความปลอดภัยไว้ในการจัดการเรียนการสอน	3.73	.90	มาก
3. ครูนำความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนไปสอดแทรกความรู้ในการเรียนการสอน	4.05	.79	มาก
4. ครูถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเรื่องการป้องกัน อุบัติภัยและให้นักเรียนนำไปใช้ อย่างถูกต้อง	4.13	.76	มาก
5. โรงเรียนมีคณะกรรมการจัดการศึกษาชั้น พื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่เน้นด้านความปลอดภัยในโรงเรียน	3.95	.83	มาก
6. โรงเรียนจัดตั้งชมรมและมีการจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.71	1.02	มาก
7. โรงเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนได้เรียนรู้ วิธีการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง	3.90	.91	มาก
8. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนนำประสบการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนไปถ่ายทอดแนวคิดให้แก่ผู้อื่นได้	3.80	.94	มาก
9. โรงเรียนส่งเสริมให้ ครู อาจารย์ ปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนในการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน	4.26	.79	มาก
10. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรู้บทบาทหน้าที่และวิธีปฏิบัติตน	4.13	.71	มาก
11. โรงเรียนเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน	4.02	.89	มาก
12. โรงเรียนสอนเกี่ยวกับกฎจราจร เช่น สัญญาณไฟ การเดินทางเท้า และการข้ามถนนอย่างปลอดภัย	3.98	.86	มาก
13. โรงเรียนสอนเกี่ยวกับการป้องกันและดูแลความปลอดภัยในบ้าน ได้แก่ การใช้ไฟฟ้า ไม้ขีด แก๊ส ฯ	3.97	.85	มาก
14. โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือ "สวัสดิศึกษา" แก่ นักเรียน	3.88	.91	มาก
รวม	3.95	.68	มาก

จากตาราง 16 การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน ในครอบครัวชาวเลเซียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณารายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ โรงเรียนส่งเสริมให้ ครู อาจารย์ ปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนในการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.79) ครูถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุและให้นักเรียนนำไปใช้ อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.76) โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรับทราบหน้าที่และวิธีปฏิบัติตน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.71)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงมาตรฐาน และระดับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน ในครอบครัวชาวเลเซียน ในการจัดการความปลอดภัยของ
นักเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ โดยรวมและรายข้อ

การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เช่น การเล่นนิทาน การไปทัศนศึกษา และการแข่งขันกีฬา ฯลฯ	4.44	.69	มาก
2. โรงเรียนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาในด้านร่างกาย และจิตใจ	4.35	.69	มาก
3. โรงเรียนจัดให้นักเรียนได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัย มีคุณค่าทางโภชนาการและเพียงพอต่อความต้องการ	4.30	.79	มาก
4. โรงเรียนส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนา	4.42	.65	มาก
5. โรงเรียนส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมที่ดี	4.48	.67	มาก
6. โรงเรียนจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด มีระเบียบ มีบรรยากาศที่ดี สนามเด็กเล่นมีความปลอดภัย	4.46	.72	มาก
7. โรงเรียนมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองในการดูแลนักเรียนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันขณะอยู่ในโรงเรียน	4.34	.72	มาก
8. โรงเรียนจัดห้องเรียนมีบรรยากาศแจ่มใส สะอาด สว่าง ห้องกว้างขวางพอเหมาะ มีการตกแต่งห้องให้น่าอยู่	4.42	.70	มาก
9. โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนในด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และการควบคุมอารมณ์	4.36	.69	มาก
10. โรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดชมรมต่าง ๆ เพื่อได้ทำกิจกรรม	4.34	.80	มาก
11. โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อสร้างความรัก ความสามัคคี และความเข้าใจ	4.42	.70	มาก
12. โรงเรียนสนับสนุนการมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่ทำชื่อเสียงให้กับโรงเรียน	4.53	.67	มากที่สุด
13. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกับการทำกิจกรรมต่างๆ กับนักเรียน ได้แก่ การแข่งขันกีฬาระหว่างครูกับนักเรียน ฯลฯ	4.32	.83	มาก
14. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีการสอนที่น่าสนใจ ทันสมัย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	4.46	.68	มาก
รวม	4.41	.53	มาก

จากตาราง 17 การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน ในครอบครัวชาวเลเชีย่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.53) และเมื่อพิจารณารายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย โรงเรียนส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมที่ดี ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.67) โรงเรียนจัด บริเวณโรงเรียนให้สะอาด มีระเบียบ มีบรรยากาศที่ดี สนามเด็กเล่นมีความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.72) โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีการสอนที่น่าสนใจ ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหา วิชา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.68) ยกเว้น โรงเรียนสนับสนุนการมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่ทำชื่อเสียง ให้กับโรงเรียน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.67) อยู่ลำดับ มากที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเชีย่น รายละเอียดปรากฏดังตาราง 18

ตาราง 18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่สัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเชีย่น

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	Y
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู (X1)	1.00	.812 **	.651 **	.638 **
การทำงานเป็นทีมของครู (X2)		1.00	.616 **	.499 **
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (X3)			1.00	.663 **
การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน (Y)				1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียน เอกชนในครอบครัวชาวเลเชีย่น อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 19 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน

ตัวแปร (X)	การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน (Y)
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู	.638 **
การทำงานเป็นทีมของครู	.499 **
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	.663 **

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ โดยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (ค่า $r = .663$) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู (ค่า $r = .638$) และการทำงานเป็นทีมของครู (ค่า $r = .499$)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน

ตาราง 20 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณของการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน

ตัวแปร	Beta	b	SE _b	t	p
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู	.480	.455	.076	6.011	.000
การทำงานเป็นทีมของครู	-.171	-.157	.071	-2.227	.027
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	.456	.364	.047	7.710	.000

$a = 1.481$, $R = .723$, $R^2 = .523$, $SE_b = .359$, $F = 89.986$, $p = .000$

จากตาราง 20 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน

ในครอบครัวชาวเลเซียม โดยร่วมกันพยากรณ์การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีอำนาจการพยากรณ์ ได้ร้อยละ 52.30 โดยมีตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายสูงสุด คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการทำงานเป็นทีมของครู ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียน สมการพยากรณ์การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.481 + .455(\text{ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู}) - .157(\text{การทำงานเป็นทีมของครู}) + .364(\text{การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง})$$

สมการพยากรณ์การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .480(\text{ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู}) - .171(\text{การทำงานเป็นทีมของครู}) + .456(\text{การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง})$$

จากสมการ สรุปได้ว่าการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน ในครอบครัวชาวเลเซียม มีค่าเพิ่มมากขึ้น ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

สรุปได้ว่า ตัวแปรของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง สามารถร่วมกันพยากรณ์การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียมได้ คิดเป็นร้อยละ 52.30

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน โดยมีการดำเนินการวิจัย สรุปได้ดังนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ประกอบด้วย 15 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเซนต์ดอมินิก โรงเรียนพระแม่มาลี สาทร โรงเรียนพระแม่มาลี พระโขนง โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ สามพราน โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย โรงเรียนนารีวุฒิ โรงเรียนนารีวิทยา โรงเรียนหัวหินวิทยาลัย โรงเรียนอรุณวิทยา โรงเรียนพระแม่มาลี โรงเรียนนิรมล โรงเรียนธิดาแม่พระ โรงเรียนธิดานุเคราะห์ โรงเรียนแสงทองวิทยา โรงเรียนดอนบอสโกวิทยา ประจำปีการศึกษา 2555 รวมจำนวนทั้งสิ้น 817 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย เป็นครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ประจำปีการศึกษา 2555 รวมจำนวนทั้งสิ้น 255 คน ตามวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน (Yamane, 1967: 886) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม (Strata) หลังจากนั้นนำไปสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้มี จำนวน 120 ข้อ จำแนกออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด สำหรับเลือกตอบ แบบสอบถามตอนนี้มีข้อคำถามรวมจำนวนทั้งสิ้น 120 ข้อ

ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการปริญญาโทตรวจสอบความถูกต้องและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและนำกลับมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูโรงเรียนเซนต์ดอมินิก จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง และนำกลับมาหาความเชื่อมั่นโดยวิเคราะห์ต่อจากนั้นนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 255 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมได้ 250 คน คิดเป็นร้อยละ 98 ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธี Stepwise

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน พบว่า ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน มีการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โดยด้านการจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ โดยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู และการทำงานเป็นทีมของครู

3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน โดยร่วมกันพยากรณ์การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีอำนาจการพยากรณ์ได้ร้อยละ 52.30 โดยมีตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายสูงสุด คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการทำงานเป็นทีมของครู ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเอเชียครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน ในครอบครัวชาวเอเชีย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ รองลงมาได้แก่ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน สวัสดิศึกษาตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมการบริหารอย่างหนึ่งที่สำคัญมากของโรงเรียน ซึ่งจะช่วยดำรงรักษาไว้ และปรับปรุงส่งเสริมสวัสดิภาพหรือความปลอดภัยของทุกคนในโรงเรียน โดยจัดให้มีการค้นหาปัญหาและสาเหตุอุบัติเหตุ การจัดกิจกรรมป้องกันอุบัติเหตุ การให้บริการความปลอดภัยในด้านต่างๆ และการให้บริการการรักษาพยาบาล เมื่อประสบอุบัติเหตุ (กรมอนามัย. 2542: 10) ขณะเดียวกัน ความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทุกคน ผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน รวมทั้งผู้นำชุมชนควรให้ความสนใจ เนื่องจากเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ถ้าโรงเรียนสามารถป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนได้ จะเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี โจนส์ (Jones. 2003: 41 – 69) โดยเฉพาะงานวิจัยของจาโวโลสกี (Jaworowski. 2003: 352) พบว่า การจัดการความปลอดภัยที่ดีในโรงเรียน ทั้งการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อีกทั้งโรงเรียนที่มีระบบการบริหารการความปลอดภัยที่ดี ทั้งด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อเด็ก และจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนช่วยทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้อวานแฮมม์ (Varnham. 2005: 320) รวมทั้งลดอันตรายที่อาจเกิดขึ้นหรือลดอุบัติเหตุลงได้ สเตรสเซอร์ (Strasser. 1973: 23) การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน จึงต้องการดำเนินการทุกวิถีทางที่จะทำให้เด็กปลอดภัย ทั้งในห้องเรียน และบริเวณโรงเรียน ไปและกลับจากบ้านและโรงเรียนอย่างปลอดภัย เดโรเชอร์ และ ไกลเซอร์ (Deroche; & Kaiser. 1980: 162 – 163) ตลอดจนการให้การดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และเน้นถึงความจำเป็น และความสำคัญของการประกันภัยสำหรับเด็ก ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดให้แก่เด็ก ฮิลเดแบรนด์ (Hildebrand. 1984: 205 – 206) สอดคล้องกับแนวคิดของ โอเวิร์ด กรีน (Oword Green. 1995: 23) ได้กล่าวโดยสรุปว่า การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนด้านสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการในทุกด้านของผู้เรียน การพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น มีผลให้การเรียนของนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สอนและผู้เรียน สามารถควบคุมพฤติกรรมผู้เรียน มีอิทธิพลในการปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่ดี ช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบความตั้งใจจริงที่จะแก้ปัญหของโรงเรียน เป็นการส่งเสริม ช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ริดเลย์ (Ridley. 1994: 328 – 332) ได้สรุปถึงความสำคัญของการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนด้านการจัด

การเรียนการสอนสวัสดิศึกษานับว่า สิ่งสำคัญและจำเป็นมากโดยเฉพาะการวางแผนการจัดและดำเนินงาน การเรียนการสอนให้เหมาะสม ซึ่งการวางแผนหรือแผนงานที่จะมีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับข้อกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่เด่นชัด ให้อุบลากรในโรงเรียนมีความเข้าใจสอดคล้องกัน และอาศัยความร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างจริงจังของผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในชุมชน นับว่า เป็นวิธีการป้องกันความปลอดภัย และช่วยป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น

2. ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน ในครอบครัวชาวเลเซียน มีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง รองลงมาได้แก่ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของครู และการทำงานเป็นทีมของครูตามลำดับ ผลวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ ช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิธนา เพชรจิระวรพงศ์ (2552: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทฤษฎีทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผู้นำแสดงออกอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านนำสู่จุดมุ่งหมาย ด้านการแลกเปลี่ยน และการเปลี่ยนแปลง และด้านมิตรสัมพันธ์ ตามลำดับ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชามนตร์ แยมเจริญกิจ (2553: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และเขต 2 มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และเขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานแบบสร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณภาพอารมณ์ทางบวกของบุคลากร สร้างวัฒนธรรมองค์กร และนวัตกรรมแนวใหม่ เป็นผลให้การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โพลิตีส (Politis. 2012: Online)

อีกทั้งการทำงานเป็นทีมของครู มีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน เพราะการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเชิงบวก ทำให้ทีมงานเกิดการยอมรับ สร้างวัฒนธรรมของทีมงาน ความยึดเหนี่ยวของทีมงาน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ส่งผลต่อการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ วิเชียร วิทยอุดม (2553: 247) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย เทพแสง (2553: 103) สรุปว่า การทำงานเป็นทีมสร้างความร่วมมือร่วมใจประสานงานกันในการทำงานเพื่อให้การจัดการสำเร็จตามเป้าหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิวัลย์ สุภาหาร (2551: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรทางการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทธนา เสมอจิตต์ (2549: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่าการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประพันธ์ คำสามารถ (2553: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองช่วยทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา เปรมพงษ์ (2550: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับนโยบายการเรียนการสอนของโรงเรียนมากที่สุด การรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลศรี งามทรัพย์ (2552: 8) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียน รวมทั้งการทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ทั้งโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ผลวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ของสมาชิกในองค์การสร้างความผูกพันในการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ที่สำคัญขององค์การ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของผู้นำที่มีต่อผู้ตาม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงมีผลต่อ การบริหารจัดการในองค์การ มัสชินสกี (Mushinsky. 1997: 45) จากการวิจัยพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้นำจะมีการถ่ายโอนหน้าที่ความรับผิดชอบและอำนาจที่สำคัญ และจะขจัดข้อจำกัดการทำงานที่ไม่จำเป็นออกไป ผู้นำมีการดูแลสอนทักษะแก่ผู้ตามที่มีความจำเป็นต้องแก้ปัญหา ต้องการการริเริ่ม การกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญ การกระตุ้นการแบ่งปันความคิด การตระหนักในข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมความร่วมมือ รวมทั้งส่งเสริมการแก้ปัญหาแบบสร้างสรรค์ในการแก้ไขความขัดแย้งต่างๆ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะทำการปรับปรุงโครงสร้างองค์การและระบบการบริหาร เพื่อเน้นและสร้างค่านิยมและวัตถุประสงค์หลักขององค์การเป็นผลทำให้การบริหารจัดการเกิดประสิทธิภาพ ยุค และ ฟิวท์ (Yuki; & Fleet. 1992)

อีกทั้ง การทำงานเป็นทีมของครู ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน ในครอบครัวชาวเลเซียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพช่วยให้การบริหารจัดการบรรลุเป้าหมาย บุคลากรทุกคนมีความพึงพอใจ และเกิดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน เลนฮาร์ด (Lenhardt. 2004: 184) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เรณู เชื้อสะอาด (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมด้านวิชาการของพนักงานครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมพนักงานครูส่วนใหญ่ได้ทำงานเป็นทีมบ่อยครั้ง ในเรื่องการไว้วางใจซึ่งกันและกัน การรับฟังความคิดเห็น การแก้ไขความขัดแย้ง การตระหนักว่าตนเอง มีความสำคัญในการตัดสินใจคนหนึ่งในทีมงาน ยอมรับฟังคนที่ตนเองไม่คุ้นเคย และประสานงาน

กับหน่วยงานอื่น เพื่อขอความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุจิตราภรณ์ สำเภอินทร์ (2553: บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า ถ้าองค์กรที่มีงานที่ดีจะเป็นตัวช่วยที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สมาชิกทุกคนในทีมงานจะมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรมีความต้องการที่จะพัฒนาองค์กรและมีความกังวลถ้าองค์กรกำลังอยู่ในสถานะที่ตกต่ำ การรวมใจกันในการสร้างทีมงานเป็นหน้าที่ของทุกคนในองค์กร โดยมีปัจจัย 7 ประการ คือ 1) การมีจุดหมายที่ชัดเจน 2) การมีส่วนร่วมในกลุ่มสมาชิก 3) ความไว้วางใจ 4) ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ 5) การมีความคิดในเชิงบวก 6) การสื่อสารที่ดี และ 7) บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุจิตราภรณ์ สำเภอินทร์ (2553: 20) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เกี่ยวข้องกับการจัดการพิจารณา ตัดสินใจ ปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ เพื่อให้งานมีคุณภาพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ปวีณา จันทร์ประดิษฐ์ (2555: ออนไลน์) ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองช่วยให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น กำหนดเป้าหมายและการตัดสินใจในการทำงานและจะทำให้มีความรู้สึกผูกพันกับองค์กร ช่วยพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็กในทุกๆ ด้าน อีกทั้งประสานความร่วมมือในการร่วมกันแก้ปัญหาระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดสมควรส่งเสริมให้โรงเรียนสนับสนุนการจัดการความปลอดภัยด้านสวัสดิศึกษาเพิ่มเติมยิ่งขึ้น

1.2 การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน โดยเฉพาะข้อที่กล่าวถึงโรงเรียนจัดทำแผนการฝึกอบรม ด้านความปลอดภัยและจัดให้มีการฝึกซ้อมหนีไฟเป็นประจำทุกปี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงสมควรส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำแผนการอบรมและมีการฝึกซ้อม หนีไฟ เป็นประจำ

1.3 การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน โดยเฉพาะ โรงเรียนตรวจสอบเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์การเกษตร ได้แก่ จอบ เสียม ฯลฯ ให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดีและปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงสมควรส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำแผนการตรวจอุปกรณ์และมีซ่อมแซมในส่วนที่ชำรุดเป็นประจำ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรหาตัวแปรต้น ที่สามารถพยากรณ์การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน เพิ่มเติม

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่นๆ เช่น ภาวะผู้นำกลยุทธ์กับการจัดการ
ความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในนครราชสีมา

2.3 ควรศึกษาการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน
ในนครราชสีมาในรูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ วิเชียรเขต. (2546). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- กองระบาดวิทยา. (2545). *รายงานการเฝ้าระวังการบาดเจ็บของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ใน พ.ศ. 2542, จาก 19 โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บในระดับจังหวัด กระทรวงสาธารณสุข*. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2555, จาก http://www.hiso.or.th/hiso/analystReport/picture/5_ref.doc
- กุลนรี ถนอมสุข. (2551). *การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูที่มีต่อคุณภาพนักเรียน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3 – 5 ขวบ*. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- . (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : เอดิสัน เพรส โปรดักชั่น.
- . (2542) *การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- . (2544). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(4): 30 – 37. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- . (2543) *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.
- . (2544, มีนาคม). *ปฏิรูปการเรียนรู้ : ทุกส่วนต้องปฏิรูปด้วยกัน*. *รายงานปฏิรูป การศึกษาไทย*. 39(15): 1.
- . (2541). *แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- เกตุสุขเดช กำแพงแก้ว. (2546). *การศึกษากิจกรรมรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมพลศึกษา. (2530). *การวิเคราะห์อุบัติเหตุในวิทยาลัยพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมพลศึกษา และสุขภาพ กรมฯ.
- . (2533). *การจัดความปลอดภัยในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: กรมพลศึกษา.
- กรมวิชาการ. (2540). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3 – 6 ปี)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2544: 1 – 9). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- กรมสามัญศึกษา. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 3). กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). บทความด้านสุขภาพจิตและจิตเวช. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2555, จาก <http://www.dmh.go.th/main.asp/>
- กรมอนามัย. (2542). การจัดการความปลอดภัย. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.surinarea1.go.th/isresearch/vijai/example/.../9.pdf/>
- กรองทอง จิรเดชากุล. (2541). ความต้องการนิเทศการสอนพลศึกษาของครูผู้สอนพลศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ สิทธิเสน. (2549). ปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยให้แก่นักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.บ. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.
- ขนิษฐา เปรมพงษ์. (2550). การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตร โรงเรียนศรีอโศกคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทิภา ผ่านสอน. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2541). การบริหารสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม).
- จินตนา เสมารเงิน. (2539). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี ปทุมธานี. ภาคนิพนธ์ พบ.ม. (การจัดการพัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิรวัดน์ วงศาโรจน์. (2547). แนวทางการพัฒนาที่มุ่งงานเพื่อกำหนดนโยบายและแผนงานด้านสังคม : กรณีศึกษาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (คณะสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลอง คงเจริญ. (2545). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณภาพนักเรียนตามคุณภาพมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ฉวีวรรณ จันทร์เม่ง. (2552). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อมาตรฐานด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ชัต แก้วมณี. (2545). *สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยณรงค์ ใจแปง; และ พยอม วงศ์สารศรี. (2553). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตพื้นที่ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2553, จาก <http://www.withayajarn.com/%3Fp%3D715/>
- ชัยกร สีมาตร. (2553). *ความสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรทางการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3*. วิทยานิพนธ์ คบ.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเลย. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2549). *ภาวะผู้นำองค์กรยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ชาญ ขวัญมุข. (2543). *การประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญชัย อัจฉินสมาจาร. (2543). *ทักษะการบริหารทีมงาน*. กรุงเทพฯ: มัลติอินฟอร์เมชั่นเทคโนโลยี.
- ชาติร์ สำราญ. (2543). *คนสอนคน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูไฮลา ขวัญดาวิน. (2554). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนและครูในการเสริมสร้างวินัยให้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 1*. ครุศาสตรมหาบัณฑิต กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ยะลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ถ่ายเอกสาร.
- จิตาพร ประเสริฐสุด. (2548). *การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของโรงพยาบาลลำลูกกา*. สารนิพนธ์ กศ.บ. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐพันธ์ เขจรนนท์. (2545). *การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ณัฐพันธ์ เขจรนนท์; และคณะ. (2548). *การสร้างทีมงานงานที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

- ณัชฎาณัฐ สุตชาติ. (2553). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 .ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา).*
ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ณัทลาวัลย์ สารสุข. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.*
- ทิพย์ธารา ประทุมมณี. (2551). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.*
- ธวัช บุญยมณี. (2550). *ภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.*
- ธวัช เบญจจาริกุล. (2529). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวนาในการศึกษา : หมู่บ้านชาวเขาชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. 2527. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- ธวัชชัย ไตรทิพย์. (2540). *คุณลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยสนับสนุนทางการบริหารที่มีผลต่อระดับการทำงานเป็นทีมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. วิทยานิพนธ์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.*
- ธวัชชัย ยวงคำ. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2. ปรินญาณิพนธ์ศษ.ม.มหาบัณฑิต. (สาขาการบริหารการศึกษา). อุตรดิตถ์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. ถ่ายเอกสาร.*
- นพภััสสร โกลิณทรจิตต์. (2548). *ประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (คณะศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.*
- นภดล กาบดำ. (2551). *ปัญหาการทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ: นาโนซอฟต์แวร์.*
- นภเนตร ธรรมบวร. (2541). *บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.*
- นภาพรรณ อุณาภูล. (2540). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- นโยบายรัฐบาล. (2555). สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.siamintelligence.com/yingluck-policy-address/>

- นวลศรี งามทรัพย์. (2552). *ปัจจัยจูงใจที่ทำให้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมกับการเรียนกรณีศึกษา : โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล จ.นครปฐม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิคม ผัดแสน. (2540). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาต่อพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนนุดรศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ปรินญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2539). *ผู้ปกครองกับการจัดการปฐมวัยศึกษา*. ใน ประมวล 3 สารชุดวิชา หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 13 – 15. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นิตยา ไฉมันคง. (2546). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมในองค์กร : กรณีศึกษา สำนักสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 12 ที่มีภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ บ.ม. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. ถ่ายเอกสาร.
- นุชา สระสม. (2552). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมองค์การแบบ สร้างสรรค์ของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- บัจจอร์ ไชยเผือก. (2550). *การศึกษาคุณลักษณะของผู้นำแบบผู้รับใช้และบรรยากาศของโรงเรียน คอทอลิกสังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญป้อม สิงห์คู่. (2549). *การพัฒนาที่มงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรเขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (คณะศึกษาศาสตร์). อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี. ถ่ายเอกสาร.
- บุษบา จันทรผ่อง. (2542). *สวัสดิศึกษา*. ภูเก็ต: สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- เบญจมาศ ทรัพย์มีชัย. (2548). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ปรินญามหาบัณฑิต. กศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี. ถ่ายเอกสาร.
- ปรกรณ์ ศรีรัตนทิพย์. (2553). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติ ลานนาจังหวัดเชียงใหม่*. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ประคอง วรรณสุด. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพัฒน์พงษ์ เสนาฤทธิ์. (2545, ธันวาคม). *หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะให้เด็กไทยเรียน มากหรือน้อย*. มติชนรายวัน. หน้า 10.

- ประพันธ์ คำสามารถ. (2553). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 1. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (สาขา การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาศรี อังกล. (2545). การสร้างทีมงาน. ภูเก็ต: สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน ของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประเวศ วะสี. (2539, เมษายน – พฤษภาคม). ปฏิรูปการศึกษาไทยข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์และมาตรการ. วสารข้าราชการครู. 16 (4): 34.
- ปราณี กุรุพินทาร์ักษ์. (2549). แนวทางการสร้างทีมงานเพื่อพัฒนาองค์กร กรณีศึกษาเฉพาะบุคลากร ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต กศ.ม. (การบริหารและ นโยบายสวัสดิการสังคม) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ปวีณา จันทร์ประดิษฐ์. (2555). การมีส่วนร่วม. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2555, จาก <http://www.sosk.pres.tsu.ac.th/research/files/250820090325520825-2/>
- ผุสดี จงขวัญ. (2548). การศึกษาคูณภาพของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผู้จัดการ. (2555). คำขวัญวันเยาวชนแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2555, จาก <http://www.phraehospital.go.th/>
- เผด็จ เปล่งปลั่ง. (2547). การพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาล สามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์). ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติ ทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) (2555). สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.nst.or.th/nst-conf/documents/national-plan-p01.pdf> <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>
- ไพฑูย์ แถบเงิน. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 1. สารนิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร. ถ่ายเอกสาร.
- พนทิพย์ จิตต์จาริก. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมกับประสิทธิภาพ ในการทำงานเป็นทีมของตัวแทนจำหน่ายรถยนต์มิตซูบิชิในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สศ.ม. (คณะสังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ชุรกิจบัณฑิต. ถ่ายเอกสาร.

พนิดา ปานอ. (2546). สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของ
ครูโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔.
(2555). สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2555, จาก

<http://www.ftijob.com/datafiles/Articles/filedownload/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%A.%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%9B%E0%B8%A5%E0%B8%AD%E0%B8%94%E0%B8%A0%E0%B8%B1%E0%B8%A2%20%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%B5%E0%B8%A7%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%B1%E0%B8%A2%20%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B8%AA%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B9%81%E0%B8%A7%E0%B8%94%E0%B8%A5%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%202554.pdf/>

พรหมณี พุ่มอ้อม. (2547). การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สศ.ม. (คณะสังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

พระศราวุธ เร่งกำเนิด. (2552). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนปรเมถุดี จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พวงเพ็ญ หงส์อุปถัมภ์ไชย. (2540). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของทีมงานของทีมงานกลุ่ม
ควบคุมคุณภาพของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมนวนคร. วิทยานิพนธ์
สศ.ม. (คณะสังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
ถ่ายเอกสาร.

พวงรัตน์ เกษรแพทย. (2543). การวางแผนกลยุทธ์สำหรับนักการศึกษา: ภาควิชาบริหารการศึกษา.
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.

เพ็ญพร ทองคำสุก. (2553). ตัวแบบสมการโครงสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

ไพโรจน์ บาลัน. (2551). ทักษะการบริหารทีม. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์.

มณฑาทิพย์ ฤทธิมงคล. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูกับ
ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

- มนัส ครอบญาติ. (2553). การพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารโรงเรียนเทศบาล 3 วัดชัยมงคล สังกัดเทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2555, จาก www.t3chaimongkol.com/vichakan.doc/
- มัญญุ สนเจริญ. (2555, สิงหาคม). นโยบายส่งเสริมความปลอดภัยของโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเชียงใหม่. วารสารโรงเรียนเซนต์ดอมินิก. 37(8): 14.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). ประมวลสาระชุดวิชา : การบริหารสถานศึกษาปฐมวัยศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- . (2551). การบริหารงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย 54102. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2555, จาก <http://www.thaiblogonline.com/manasu.blog?PostID=3342/>
- มะลิวัลย์ สุภาพาร. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานเป็นทีม : กรณีศึกษาเครือข่ายลูกค้าผู้ประกอบการของ บจก. ธนาคารกสิกรไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- มัทนา เสมอจิตต์. (2549). ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต). ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ถ่ายเอกสาร.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2551). ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- ยุทธชัย เฉลิมชัย; และ อุทัยวรรณ เฉลิมชัย. (2543). รายงานการวิจัย รูปแบบและพัฒนาการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: 프리ทวานกราฟฟิค.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2551). มนุษย์สัมพันธ์ : พฤติกรรมในองค์กร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัตนะ อุทัย. (2533). สวัสดิศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมฝึกหัดครู.
- รุ่งเรือง สุขาภิรมย์; และ อรุณี สถานุพงษ์. (2544). รายงานการศึกษา เรื่อง ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน. กรุงเทพฯ: 프리ทวานกราฟฟิค.
- เรณู เชื้อสะอาด. (2552). การทำงานเป็นทีมด้านวิชาการของพนักงานครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพฯ. (2555, มิถุนายน). นโยบายส่งเสริมความปลอดภัยของโรงเรียนใน ครอบครัวชาวเลเชียงใหม่. วารสารโรงเรียนเซนต์ดอมินิก. 36(6): 8 – 9.
- โรงเรียนเทคโนโลยี ดอนบอสโกกรุงเทพฯ. (2554, พฤษภาคม). ปรัชญาของโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเชียงใหม่. วารสารโรงเรียนดอนบอสโก. 15 (5): 1 – 2.
- วรารณ ตรีกุลสถิตย์. (2549). การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

- วัชรินทร์ กীরติกสิกร. (2549). *แนวทางพัฒนาที่มงานผู้องค์กรแห่งการเรียนรู้ในทัศนะของบุคลากรกระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (คณะสังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2555: ออนไลน์). *การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาองค์กร*. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://sosk.pres.tsu.ac.th/research/files/250820090325520825-2/>
- วิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 13.น. 172 – 199. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). *กระบวนทัศน์ใหม่ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2553). *ภาวะผู้นำ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี; และ วีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. (2543). *วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- . (2542). *วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน*. กรุงเทพฯ: เอช เอ็น การพิมพ์.
- วิจิตร บุญยะโหดระ. (2527). *สวัสดิศึกษาเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน*. กรุงเทพฯ: เซษจตุตติโอ แอนด์กราฟิกดีไซน์.
- วิจิตรา พรหมพันธุ์; ชัยยุทธ ชาลิตนธิกุล; สุธิตา กรุงไกรวงศ์; และ รัตนาภรณ์ อมรัตน์ไพจิตร. (2540). *คู่มือการปฏิบัติงานด้วยความปลอดภัยสำหรับพนักงานใหม่ : มุลนิธิเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม*.
- วิทยา วิริยพงศ์ไ (2548). *การมีส่วนร่วมกลไกของการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- วิทยา อยู่สุข. 2542. *อาชีพอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- วิณา เพชรจระวรพงศ์. (2552). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- วรวิทย์ อรรถโกวิทชาติรี. (2541). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชนต่อการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณาท รักสกุลไทย. (2537). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีประเภทหลักสูตร*. น. 169 – 170. เอกสารการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัยศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- วรรณาท รักสกุลไทย. (2537). การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. ใน *เอกสารการสอน*.
- ศกฉวรรณ คำมาก. (2553). *บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมวินัยเด็ก*. สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2553, จาก www.phraehospital.go.th/saiyairakphra...
- ศิริบุรณ์ สุขพัฒน์ธี. (2551). *การทำงานเป็นทีมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย*. วิทยานิพนธ์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศูนย์การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง. (2553). *บทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2553, จาก http://www.parent_education.thport.com/paren/
- ศูนย์การส่งเสริมการแก้ปัญหา. (2553). *การแก้ปัญหา*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2553, จาก http://www3.ipst.ac.th/primary_math/ebook/pl/
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2556). สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2556, จาก <http://www.hsri.or.th/news/817/>
- สภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย). (2545). *มหกรรมการศึกษาคาทอลิก 336 ปี : ประวัติการก่อตั้งคณะซาเลเซียน*. กรุงเทพฯ: SUN PRINTING.
- สมใจ กล้าหาญ. (2535). *สภาพการส่งเสริมของผู้ปกครองทางด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมชาย เทพแสง. (2553). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมบัติ สัจจาลย์สวาย. (2550). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนธัญรัตน์จังหวัดปทุมธานี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สายัณห์ ละออเอี่ยม. (2546, มิถุนายน – ตุลาคม). การศึกษาปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 15(1): 73 – 83.
- สาวิตรี บุตรธำจารย์. (2540). *การสร้างทีมงานในสถาบันบริการสารสนเทศ สังกัดสถาบันอุดมศึกษา เอกชน*. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การดำเนินการประกันความปลอดภัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *แนวทางการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- . (2548). *คู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2555). สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/comm/60/sap.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พรินทวานกราฟฟิค.
- . (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2556, จาก <http://www.sesa10.go.th/sesa10/data/mar55/2.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2531: ค). *การจัดชั้นเรียนอย่างไรเพื่อให้ส่งเสริมบรรยากาศในห้องเรียน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2556, จาก <http://truepanya.muslimthai.com/main/index.php?page=sub&category=31&id=18298/>
- . (2533). *การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและการศึกษาดูงาน*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- . (2544). *แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปและส่งเสริมการศึกษาเอกชน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- . (2545). *รวบรวมกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- . (2546). *จำนวนนักเรียนสามัญตามเขต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). *พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/printing/?PageShow=7&KeySearch=&SearchYear=&SearchMonth=&GroupID=>
- สุจิตรา สุคนทรทรัพย์. (2544). *เอกสารประกอบการสอนวิชาโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตราภรณ์ สำเนาอินทร์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2*. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต กศ.ม. (สาขาการบริหารสถานศึกษา). ราชบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ถ่ายเอกสาร.

- สุขามนตร์ แยมเจริญกิจ. (2553). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาประเภทที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และเขต 2*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการบริหารสถานศึกษา). ประจวบคีรีขันธ์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏประจวบคีรีขันธ์. ถ่ายเอกสาร.
- สุธรรม สีษาจารย์. (2542). *ศึกษาความคิดเห็นในการปฏิบัติการทำงานเป็นที่มของพนักงานบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ในศูนย์ควบคุมการบินส่วนภูมิภาค*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร จตุรพิชพร. (2543). *การศึกษาสภาพการทำงานเป็นที่มของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ตามแนวความคิดของวูดคอกค์ และฟรานซิส*. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย (คณะสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันท์ เลาหนันท์. (2544). *การสร้างทีมงาน*. กรุงเทพฯ: ดี ดี บุ๊คส์โตร์.
- สุภัทรา นุชสาย. (2553). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพร อัคราวัฒนา. (2541). *การศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นที่มของนักศึกษามหาวิทยาลัย เอกชน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้า*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (อุดมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณา เต็งพงศธร. (2541). *ลักษณะบุคลิกภาพและความพึงพอใจในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ทีมงานของพนักงานพนักงานขายผลิตภัณฑ์*. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (คณะสังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณา พงศธร. (2541). *ลักษณะบุคลิกภาพและความพึงพอใจในการทำงานเป็นที่มที่มีประสิทธิภาพ ของพนักงานแผนกผลิตภัณฑ์*. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (คณะสังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัช พานิชวงษ์. (2546). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วิวัฒน์ชานนท์. (2548). *การศึกษาการมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนของผู้ปกครองโรงเรียน เวนต์คาเบรียล*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสนห์ จัยโต. (2545). *องค์การสมัยใหม่*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เสนาะ ดิเยาว์. (2546). *หลักการบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2537). *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหาร การศึกษา หน่วยที่ 7 – 8*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- อคิน ทรัพย์พัฒน์. (2538). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย*.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล.
- อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. (2546, มกราคม). *โครงการโรงเรียนสร้างเสริมความปลอดภัย*. ใน *เอกสารประกอบการประชุม*. กรุงเทพฯ: โรงพยาบาลรามารินทร์.
- อนงค์ อนันตริยเวช. (2539). *การมีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยไทย : การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อภิญา เวชชชชัย. (2544). *รายงานการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อภิวัฒน์ อภัยรัตน์. (2553). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดยะลา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ยะลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- อารี กังสานุกุล. (2553). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- อุดม พินธุรักษ์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). อุดรธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. ถ่ายเอกสาร.
- อุดม เหลืองสด. (2545). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณภาพนักเรียนตามคุณภาพมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านแก้ววิทยา จังหวัดกาญจนบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุดมศักดิ์ กุลครอง. (2553). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทร ก้อนสมบัติ. (2544). *ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดน่าน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2555, จาก <http://www.gotoknow.org/blog/maad007/382733/>
- เอกชัย กี่สุขพันธ์; สมิต รัชฎกร; และ ถาวร โชติชื่น. (2538). *การบริหารทักษะและปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุขกายใจ.
- เอ็มอัชมา วัฒนบูรานนท์. (2539). *สวัสดิศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- . (2548). *ความปลอดภัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- Barnes, Rhoda Ann. (1995, April). African American Parents Involvement in Their Children's Schooling. *Dissertation Abstracts International*. 55(10): 3152 – A.
- Bewer, J.A. (2004). *Introduction to Early Childhood Education Preschool through Primary Grades*. 5th ed. U.S.A.: Pearson Education.
- Brown, W.; & Moberg, D. (1980). *Organization Theory Management : A Macro Approach*. New York: John Wiley and Sons.
- Callahan, Kevin; Rademacher, Joyce A.; & Hildreth, Bertina L. (1998, May – June). The Effect of Parent Participation in Strategies to Improve the Homework Performance of Students Who are at Risk. *Remedial and Special Education*. 19(3): 131 – 141.
- Carole, Raymond. (1999). *Safety Across the Curriculum*. First Published 1999. by Falmer, Press 11 New Fetter Lane. London: EC4P 4EE. p. 7.
- Chell, Elization. (1985). *Participation and Organization*. New York: Schocken Books.
- Cohen, M. John; & Uphoff, T. Norman. (1977). Rural Development Participation : Concepts and Measures for Project Design. *Implementation and Evaluation*. pp. 27 – 58. Published by The Rural Development Committee Center for International Studies Cornell University.
- . (1980, March). Participation's Place in Rural Development Seeking Charity Through Specify. *Word Development*. 8: 213 – 218.
- Daniel, T. L. Shek. (2005, May). Economic Stress, Emotional Quality of Life, and Problem Behavior in Chinese Adolescents with and Without Economic Disadvantage. *Social Indicators Research*. 2(4): 363 – 383.
- David L Bever, Ph.D. (1996). Safety : A Personal Focus. *Coordinator of Health Education Human Service Programmed*. George Mason University Fairfax, Virginia.
- Deroche, E.F.; & Kaiser, J.S. (1980). *Complete Guided to Administering School Services*. New York: Parker.
- Ervin, William. (1976). *Participation Management : Concept Theory and Implementation*. Atlanta Ga: Georgia State University.
- Farlet, Mary J.; & Stoner, Martha H. (1989). The Nurse Executive and Interdisciplinary Team Building. *The Journal of Nursing Administration*. 45(2): 55 – 56.
- Forsythe, Lillian A. (1993). *Teacher-As-Researcher : Empowering Children And Involving Parents in the Evaluation Process*. M.Ed. Dissertation, The University of Regina (Canada).

- Gregory, James R. & Wiechmann, Jack J. (2002). *Branding Across Borders: a Guide to Global Brand Marketing*. Retrieved June, 18 2009 from <http://www.books.google.co.th/books?isbn=0658009451/>
- Gustavo, Wilehch-Chaux. (1992). The Meaning of Participation. In Brand, Peter Charles.(ed.)
- Hartsfield, Michael Kirk. (2012). The Internal Dynamics of Transformational Leadership: Effects of Spirituality. *Emotional Intelligence, and Self-efficacy*. Retrieved August 12, 2007, from <http://www.eiconsortium.org-feedback/htm/>
- Haward, Green. (1995). *The School Management Handbook*. First Published in 1992 : This (fourth) Edition Published in 1995. p. 21.
- John, Ridle BSc (Eng); & CEng, MIMech E. FIOSH. (1994). Safety at Work Fourth Edition. *Butterworth Heinemann*. pp. 328 – 332.
- Kolb, J.A. (1991). Relationships between Leader Behaviors and Team Performance and Non-research Teams. [CD-ROM]. Abstract, From DAO File. *Dissertation Abstract International*. AI9102125.
- Krejcie, Robert; & Morgan, V. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activity. *Educational and Psychological Measurement*. 3: 607 – 610.
- Lopes, Paula Nuno. (2012). *Emotional Abilities and the Quality of Interpersonal Interaction*. Retrieved August 12, 2012, from <http://www.eiconsortium.org-feedback/htm>
- Lopez, Marquez; & Irma, Teresa. (1998, December). Parental Views on Participation, Dual Language Education, and Bilingualism. *Dissertation Abstracts International*. 59(06): 1877 – A.
- Louise, Wehman Therese. (1998, June). Parental Perceptions of Current and Ideal Levels of Family Participation in Early Intervention Program Practices in Illinois (Parent Involvement). *Dissertation Abstracts International*. 58(12): 4551 – A.
- Mary, Nancy L. (2005). *Transformational Leadership in Human Service Organizations*. Retrieved August, 12, 2012, from <http://www.haworthpress.com/default.asp/>
- Modes Within. (1976, April). *Organization American Sociological Review*. 41: 322 – 338.
- Nason, R.E. (1996). *Horizontal Team Member Exchange (HMXX) : The Effects of Dynamic Relationship Quality on Team Processes and Outcome*. Michigan: State University. Ontario School. สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2555, จาก [http://www.edu.gov.on.ca/eng/teachers/safeschools.html /](http://www.edu.gov.on.ca/eng/teachers/safeschools.html/)
- Perry; & Kelder. (1994). *Life Skills*. Retrieved June 18, 2009, from http://www.hqlibdoc.who.int/hq/1994/WHO_MNH_PSF/

- Podsakoff, Philip M.; et al. (2005). Transformational Leader Behaviors and Substitutes for Leadership as Determinants of Employee Satisfaction, Commitment, Trust, and Organizational Citizenship Behaviors. *Journal of Management*. 22(2): 259 – 298.
- Politis, John D. (2012). *Transformational and Transactional Leadership Predictors of the 'Stimulant' Determinants to Creativity in Organizational Work Environments*. Retrieved August 12, 2012, from <http://www.ejkm.com/volume-2/v2i2/v2-i2-art3.htm>
- Pratt, D. (1980). *Curriculum : Design and Development*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Robbins, Beverly. (2007, July/September). Transformational Leadership in Health Care Today. *Health Care Manager*. 26(3): 234 – 239.
- Robbins, S.P. (2001). *Organization behavior*. 9th ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Stone; et al. (2004). Transformational versus Servant Leadership. *Leadership and Organization Development Journal*. 25(4): 349 – 361.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace & World.
- Van, De Ven, H.; Andre, L. Delbecq. (February, 15). *Determinants of Coordination*.
- Verdugo, R.R.; & Schneider, J.M. (2005). School Quality, Safe Schools : An Empirical Analysis. *Educational Management*. 3(1): 23 – 34.
- Waite, Michael J. (1993, April). The Relationships Between Student Accident Frequency Rate and School Administrator Perception of School Safety Program. *Dissertation Abstract International*. 53(10): 3457A.
- Waldman, David; et al. (2005). Components of CEO Transformational Leadership and Corporate Social Responsibility. *Management Studies*. 43(8): 1703 – 1725.
- Woodcock, M. (1989). *Team Development Manual*. 2nd ed. Vermont: Gower.
- . (1989). *Team Development Manual*. 2nd ed. Worcester: Great Britain by Billing & Sons.
- Woodcock; & Francis, D. (1994). *Teambuilding Strategy*. Hampshire: Gower.
- . (1994). *Team Building Strategy*. Cambridge University Press.
- Yadav. (1980). *Local Level Planning and Rural Development Alternatives Strategy*. New Delhi: Concept Publishing.

ภาคผนวก ก

- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบเครื่องมือ
- ตัวอย่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบเครื่องมือ

รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์	รองศาสตราจารย์ ข้าราชการบำนาญ ภาควิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรัชย์ ตั้งจิตสมคิด	อาจารย์ประจำ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
บาทหลวงชินวัฒน์ สุวดิษฐ์กูร	บาทหลวง รองอธิการ โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพฯ
ภราดา ดร.ถนัด อนันต์	ที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเซนต์ดอมินิก กรุงเทพฯ
เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์	อาจารย์ประจำ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
โรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเชียงใหม่

คำชี้แจง

1. จุดประสงค์ของแบบสอบถามนี้เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเชียงใหม่ และจึงนำผลไปวิเคราะห์ในขอบเขตที่ศึกษา
2. ความต้องการของผู้ตอบแต่ละคนไม่จำเป็นต้องตรงกันหรือเหมือนกับความต้องการของผู้อื่นหรือต้องเป็นไปตามหลักวิชาการใด ๆ
3. โปรดกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ
4. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเชียงใหม่

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ศิริพร อนุสภา
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

คำชี้แจง: โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ตั้งแต่ 21 – 30 ปี

ตั้งแต่ 31 – 40 ปี

ตั้งแต่ 41 – 50 ปี

มากกว่า 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. ตำแหน่งของครูผู้สอน

ประจำ

อัตรารับจ้าง

5. ประสบการณ์ในการสอน

ตั้งแต่ 1 – 5 ปี

ตั้งแต่ 5 – 10 ปี

ตั้งแต่ 10 – 20 ปี

มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเขื่อน มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง	ระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	ระดับมาก
3 หมายถึง	ระดับปานกลาง
2 หมายถึง	ระดับน้อย
1 หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้แต่ละด้าน แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการด้านความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเขื่อน

การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน					
1. โรงเรียนจัดระบบการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน					
2. โรงเรียนจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลที่มีความรู้และความพร้อมในการดูแลนักเรียนที่เจ็บป่วย					
3. โรงเรียนจัดทำข้อมูลนักเรียน และศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล					
4. โรงเรียนตรวจสอบเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ การเกษตร ได้แก่ จอบ เสียม ฯ ให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี และปลอดภัย					
5. โรงเรียนให้ความสำคัญในการดูแลและตรวจสอบสิ่งแวดล้อม สถานที่ ได้แก่ อาคารเรียนให้มีความมั่นคง แข็งแรง					
6. โรงเรียนได้ติดตั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ดับเพลิงไว้ในที่ที่เหมาะสมพอเพียงและมีทางออกฉุกเฉินเมื่อเกิดอัคคีภัยขึ้น					

การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การจัดสิ่งแวดลอมในโรงเรียน (ต่อ)					
7. โรงเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลสถานที่และสิ่งแวดลอมเพื่อให้เกิดความปลอดภัย					
8. โรงเรียนมีที่ตั้งของห้องอาหาร และห้องครัวที่สะอาดถูกสุขอนามัย					
9. โรงเรียนมีการจัดการจราจรภายในสถานศึกษาและบริเวณโดยรอบอย่างเป็นระบบ					
10. โรงเรียนทำป้ายหรือเครื่องหมายเตือนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษาในที่เห็นได้ชัดเจน					
11. โรงเรียนมีมาตรการป้องกันโดยติดตั้งกล้อง CCTV ในการเข้า – ออกโรงเรียนของบุคคลภายนอกอย่างเข้มงวด					
12. โรงเรียนจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนให้ทราบถึงโทษและการป้องกันของยาเสพติดในโรงเรียน					
13. โรงเรียนมีครูที่ทำหน้าที่ในการรับเรื่องและคอยให้ความช่วยเหลือกรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือ					
14. โรงเรียนกำหนดให้อาคารเรียนมีทางออกฉุกเฉินเมื่อเกิดอุบัติเหตุ					

การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน					
1. โรงเรียนมีนโยบายสำคัญในการจัดการด้านความปลอดภัยของโรงเรียน					
2. โรงเรียนมีมาตรการที่ชัดเจนในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน					
3. โรงเรียนกำชับกวดขันให้ครู อาจารย์ดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน					
4. โรงเรียนจัดให้ครูอาจารย์ ทำหน้าที่ครูเวรรับผิดชอบดูแลความปลอดภัยของนักเรียนทุกวัน					
5. โรงเรียนทำประกันชีวิตและคุ้มครองสุขภาพ ให้แก่นักเรียนทุกคน					
6. โรงเรียนประชาสัมพันธ์รณรงค์เรื่องความปลอดภัย ให้แก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
7. โรงเรียนชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบนโยบาย และมาตรการด้านความปลอดภัยของนักเรียน					
8. โรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียนแก่นักเรียน					
9. โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนจัดตั้งชมรมและจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน					
10. โรงเรียนจัดทำแผนการฝึกอบรม ด้านความปลอดภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมหนีไฟเป็นประจำทุกปี					
11. โรงเรียนดำเนินการเพื่อประเมินคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานด้านการจัดการด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา					
12. โรงเรียนตรวจตราไม่ให้นักเรียนนำวัตถุหรือสิ่งของที่เป็นอันตรายเข้ามาในโรงเรียน					
13. โรงเรียนกำหนดมาตรการคนขับรถโรงเรียนขับด้วยความระมัดระวังและตรวจสอบรถโรงเรียนให้อยู่ในสภาพปลอดภัยอยู่เสมอ					
14. โรงเรียนมีการรับฟังปัญหาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับรถโรงเรียน					

การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การจัดการเรียนการสอนสวัสดีศึกษา					
1. โรงเรียนบรรจุเนื้อหาวิชาด้านความปลอดภัยในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน					
2. โรงเรียนจัดทำคู่มือ สื่อ สิ่งพิมพ์ ให้ความรู้ เรื่องความปลอดภัยไว้ในการจัดการเรียนการสอน					
3. ครูนำความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนไปสอดแทรกความรู้ในการเรียนการสอน					
4. ครูถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุภัยและให้นักเรียนนำไปใช้อย่างถูกต้อง					
5. โรงเรียนมีคณะกรรมการจัดการศึกษาชั้น พื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่เน้นด้านความปลอดภัยในโรงเรียน					
6. โรงเรียนจัดตั้งชมรมและมีการจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
7. โรงเรียนจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนได้เรียนรู้ วิธีการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง					
8. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนนำประสบการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนไปถ่ายทอดแนวคิดให้แก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง					
9. โรงเรียนส่งเสริมให้ ครู อาจารย์ ปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียนในการป้องกันอุบัติเหตุภัยในโรงเรียน					
10. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรู้บทบาทหน้าที่และวิธีปฏิบัติตนให้ปลอดภัย					
11. โรงเรียนเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุภัยในโรงเรียน					
12. โรงเรียนสอนเกี่ยวกับกฎจราจร เช่น สัญญาณไฟ การเดินทางเท้า และการข้ามถนนอย่างปลอดภัย					
13. โรงเรียนสอนเกี่ยวกับการป้องกันและดูแลความปลอดภัยในบ้าน ได้แก่ การใช้ไฟฟ้า ไม้ขีด แก๊ส ฯ					
14. โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือ “สวัสดีศึกษา” แก่ นักเรียน					

การจัดการความปลอดภัยของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การจัดสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายและจิตใจ					
1. โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เช่น การเล่นกีฬา การไปทัศนศึกษา และการแข่งขันกีฬา ฯลฯ					
2. โรงเรียนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาในด้านร่างกาย และจิตใจ					
3. โรงเรียนจัดให้นักเรียนได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัยมีคุณค่าทางโภชนาการและเพียงพอต่อความต้องการ ของร่างกาย					
4. โรงเรียนส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มวิชาสุขศึกษา และพลศึกษา เพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาของร่างกาย					
5. โรงเรียนส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคมที่ดี					
6. โรงเรียนจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาด มีระเบียบ มีบรรยากาศที่ดี สนามเด็กเล่นมีความปลอดภัย					
7. โรงเรียนมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองในการดูแลนักเรียนและช่วยเหลือเกื้อกูลกันขณะอยู่ในโรงเรียน					
8. โรงเรียนจัดห้องเรียนมีบรรยากาศแจ่มใส สะอาด สว่าง ห้องกว้างขวางพอเหมาะ มีการตกแต่งห้องให้น่าอยู่					
9. โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนในด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และการควบคุมอารมณ์					
10. โรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดชมรมต่างๆ เพื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกัน					
11. โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อสร้างความรัก ความสามัคคี และความเข้าใจ					
12. โรงเรียนสนับสนุนการมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่ทำชื่อเสียงให้กับโรงเรียน					
13. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกับการทำกิจกรรมต่างๆ กับนักเรียน ได้แก่ การแข่งขันกีฬาระหว่างครูกับนักเรียน ฯลฯ					
14. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีการสอนที่น่าสนใจ ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา					

ปัจจัยการบริหาร ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู การทำงานเป็นทีมของครู และ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์					
1. ครูพูดโน้มน้าวชักจูงให้เพื่อนร่วมงานยอมรับ เลื่อมใส และไว้วางใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่					
2. ครูทำงานด้วยความมั่นใจในตนเอง เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่					
3. ครูนำประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานมาแลกเปลี่ยน กับเพื่อนร่วมงานเพื่อให้ปฏิบัติตาม					
4. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีและมีความรับผิดชอบในหน้าที่					
5. ครูสอบถามถึงความก้าวหน้าในการทำงาน รวมทั้ง แลกเปลี่ยนความรู้ในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน					
6. ครูฟังปัญหาและเสนอแนวทางในการทำงานให้แก่ เพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงาน					
7. ครูสร้างความเคารพ ศรัทธา ทำให้เพื่อนร่วมงานมี ความเข้าใจและประทับใจ					
8. ครูเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและจริยธรรมสูง เป็นแบบอย่างที่ดี แก่เพื่อนร่วมงาน					
9. ครูมีวิสัยทัศน์ สามารถกำหนดภาพอนาคตได้อย่าง ชัดเจน					
10. ครูหลีกเลี่ยงที่จะใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน					

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การสร้างแรงบันดาลใจ					
1. ครูสนับสนุนให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ					
2. ครูใช้คำถามกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้เพื่อนร่วมงานคิดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน					
3. ครูทำงานด้วยความเชื่อมั่น พุดเสริมแรงใจให้เพื่อนร่วมงานปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย					
4. ครูใช้คำพูดกระตุ้นสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เพื่อนร่วมงานปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง					
5. ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย					
6. ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ภายในโรงเรียน					
7. ครูกระตุ้นให้บุคคลในโรงเรียนทุกคนทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้					
8. ครูมีความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมายได้					
9. ครูกระตุ้นให้เกิดความท้าทายในเรื่องการทำงานเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ					
10. ครูกระตุ้นเพื่อนร่วมงานเพื่อสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในทางบวกต่อการปฏิบัติงาน					

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การกระตุ้นทางปัญญา					
1. ครูกระตุ้น ยั่วยุ ให้เพื่อนร่วมงานแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ					
2. ครูเสนอแนะวิธีการปฏิบัติงานและวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ					
3. ครูกระตุ้นให้เพื่อนร่วมงานแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ					
4. ครูเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานแสดงความคิดเห็นร่วมกันในการแก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์					
5. ครูส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ					
6. ครูเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานใช้ความคิดวินิจฉัยเลือกวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายด้วยตัวเอง					
7. ครูเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
8. ครูกระตุ้นให้เพื่อนร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระ					
9. ครูกระตุ้นให้เพื่อนร่วมงานแสดงความคิดอย่างมีเหตุผล					
10. ครูกระตุ้นให้เพื่อนร่วมงานมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย					

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล					
1. ครูส่งเสริมและพัฒนาเพื่อนร่วมงานตามความสนใจและตามความสามารถของแต่ละบุคคล					
2. ครูปฏิบัติตนต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอเท่าเทียมกันทุกคน					
3. ครูให้ความช่วยเหลือชี้แนะในการทำงานของเพื่อนร่วมงาน					
4. ครูส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานแต่ละคนปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ					
5. ครูชี้แนะให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานเป็นรายบุคคลเพื่อพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ					
6. ครูสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานเป็นรายบุคคลโดยพบปะพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ					
7. ครูให้ขวัญกำลังใจเพื่อนร่วมงานเป็นรายบุคคล เช่น ทำบุญบ้าน เยี่ยมคลอดเยี่ยมป่วย และงานแต่งงาน ฯ					
8. ครูรับฟังความคิดเห็นเพื่อนร่วมงาน เมื่อมีโอกาสเข้าร่วมประชุม					
9. ครูให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมงานทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน					
10. ครูสร้างความตระหนักแก่เพื่อนร่วมงานให้เห็นคุณค่าของตนเอง					

การทำงานเป็นทีมของคุณ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ครูกำหนดเป้าหมายและวางแผนในการทำงานร่วมกัน					
2. ครูแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามทักษะความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกันของบุคคล					
3. ครูกำหนดวิธีการ ขั้นตอนการทำงาน และระยะเวลา อย่างเป็นระบบ					
4. ครูมีการติดต่อสื่อสารของสมาชิกในทีมให้เป็นไปอย่าง รวดเร็วทันเหตุการณ์					
5. ครูคำนึงถึงเป้าหมายและผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ส่วนตัว					
6. ครูเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ					
7. ครูเน้นให้สมาชิกในทีมมีความไว้วางใจและมีความ ภูมิใจในทีม					
8. ครูส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่สมาชิก					
9. ครูกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำงาน					
10. ครูทบทวน กำกับ ติดตามการทำงานอย่างสม่ำเสมอ					
11. ครูกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับ สมาชิกในทีมได้					
12. ครูพัฒนาสมาชิกในทีมอย่างต่อเนื่อง					
13. ครูยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่สมาชิกร่วมกัน กำหนดขึ้น					
14. ครูปรับปรุงวิธีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ					

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ตามคำร้องขอของโรงเรียน					
2. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมวันวิชาการ					
3. ผู้ปกครองสนับสนุนและจัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน					
4. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง					
5. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับครูและนักเรียน					
6. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมสนับสนุนและจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์					
7. ผู้ปกครองมีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนมีกิจกรรมพัฒนาความสามารถและความถนัดของตนเอง					
8. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้คำปรึกษากับโรงเรียนในโอกาสต่างๆ					
9. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเสนอแนะกิจกรรมและประมวลประสบการณ์ต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน					
10. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเสนอแนะกิจกรรมพัฒนาความสามารถของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
11. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมส่งเสริมกิจกรรม ในการสร้างนิสัยรักการอ่านของนักเรียน					
12. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกสมาคมครูผู้ปกครองและเครือข่ายของโรงเรียน					
13. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมกับโรงเรียนในวาระต่างๆ					
14. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขปัญหา พฤติกรรมของนักเรียน					

ภาคผนวก ข

- สำเนาหนังสือขอเชิญเป็นผ้เชี่ยวชาญ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/๐๕๓๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๘ มกราคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเขื่อน” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มนูญ สนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางศิริพร อนุสภา และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๒53๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๘ มกราคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรัชย์ ตั้งจิตสมคิด

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน" โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มนูญ สนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางศิริพร อนุสภา และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 081-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐534

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๘ มกราคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการโรงเรียนเซนต์ดอมินิก

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน" โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มบุญ สมนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ภราดา ดร.ถนัด อนันต์ และ บาทหลวงชินวัฒน์ สุวรินทร์กูร เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางศิริพร อนุสภา และ
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-625-4422

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/๐.5๓๘ วันที่ ๒๘ มกราคม 2556

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มณูญ สนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ เรือเอก ดร. อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางศิริพร อนุสภา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/๐๖๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนเซนต์ดอมินิก

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มนูญ สนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๖๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนพระแม่มาลี สาทร

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน" โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มบุญ สมนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๗๓1

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนพระแม่มารีย์พระโขนง

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน" โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มนูญ สนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๖๖๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนหัวหินวิทยาลัย หัวหิน

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มณูญ สุนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/0732

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ สามพราน.

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน" โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มนูญ สุนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๗๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัยบ้านโป่ง

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มบุญ สนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๗๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนนารีวิทยา ราชบุรี

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มนูญ สนั่นเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๗๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

5 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนนารีรุฒ บ้านโป่ง

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน" โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มนูญ สุนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๗๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนอรุณวิทยา

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มนูญ สนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๗๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนนิรมล

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน" โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มนูญ สนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๖๖/

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนพระแม่มาเรีย

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มบุญ สนเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๖๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนอิตานูเคราะห์ หาดใหญ่

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเขื่อน" โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มบุญ สันเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเขื่อน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๗19

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนธิดาแม่พระ

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน" โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มนูญ สันเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๖18

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

5 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขออนุญาตขอทราบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนคอนบอสโกวิทยา

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มนูญ สมเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตขอให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ที่ ศธ 0519.12/๐๗17

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการโรงเรียนแสงทองวิทยา หาดใหญ่

เนื่องด้วย นางศิริพร อนุสภา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนเอกชนในครอบครัวชาวเลเซียน” โดยมี อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง และ บาทหลวง ดร.มนูญ สนั่นเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในครอบครัวชาวเลเซียน ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางศิริพร อนุสภา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 080-625-4422

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางศิริพร อนุสภา
วันเดือนปีเกิด	24 มีนาคม 2517
ที่อยู่ปัจจุบัน	4/42 หมู่บ้านคชาชฎเรก้า ซอยอนามัยงามเจริญ 25 แยก 2 แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพ ฯ 10150
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้บริหาร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	4/42 หมู่บ้านคชาชฎเรก้า ซอยอนามัยงามเจริญ 25 แยก 2 แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ 10150
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2539	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สถิติประยุกต์ จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2556	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ